

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»**

**Факультет лінгвістики
Кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови**

«На правах рукопису»

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ (підпис) _____ (ініціали, прізвище)

“ _____ ” _____ 2018 р.

Магістерська дисертація

на здобуття ступеня магістра

зі спеціальності

035 Філологія

на тему: Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

Виконала: студентка б курсу, групи ЛА-371 мп
(шифр групи)

_____ Кошкіна Марина Сергіївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (підпис)

Наукова керівниця к. філол. н., доц. Ткачик О. В.
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Рецензент _____
(посада, науковий ступінь, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Засвідчую, що у цій магістерській дисертації немає запозичень з праць інших авторів без відповідних посилань.

Студентка _____
(підпис)

Київ 2018

**Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»**

Факультет лінгвістики

Кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Спеціальність 035 «Філологія»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

_____
(підпис)

_____
(ініціали, прізвище)

«__» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ
на магістерську дисертацію студентці
Кошкіній Марині Сергіївні
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема дисертації: Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

Наукова керівниця дисертації: к. філол. н., доц. Ткачик О. В.,
затверджена наказом по університету від «__» _____ 20__ р. № _____

2. Термін подання студентом дисертації 3.12.2018

3. Об'єкт дослідження: переклад текстів як процес та результат мовної комунікації, спрямований на досягнення комунікативної мети між представниками різних країн та культур

4. Предмет дослідження: мінімізація різних типів помилок та неточностей у процесі перекладу текстів, удосконалення якості результату перекладу шляхом використання програмних засобів корпусної лінгвістики

5. Перелік завдань, які потрібно розробити:

1. Вивчити основні положення корпусної лінгвістики та поняття лінгвістичного корпусу.
2. Встановити основні проблеми перекладу на рівні семантики, синтаксису та прагматики.

3. Проаналізувати можливості використання корпусу для вирішення визначених проблем перекладу та підвищення якості результату перекладу.

6. Орієнтовний перелік ілюстративного матеріалу: Таблиця 1.2.1.1. Типи корпусів, Таблиця 3.3.1. Порівняння загальної відносної частотності вживання слів у різних корпусах, Схема 2.1.1.1. Включення семантичних значень, Схема 2.1.1.2. Перетин семантичних значень, Рис. 2.2.1. Загальний вигляд сайту corpus.byu.edu з переліком доступних корпусів, Рис. 2.2.2. Наявні функції одного з корпусів, Рис. 2.2.3. Приклад пошуку використання слів у контексті, Рис. 3.3.1. Загальний список слів корпусу (AntConc), Рис. 3.3.2. Конкордансний пошук (AntConc) (приклад 1), Рис. 3.3.3. Конкордансний пошук (AntConc) (приклад 2), Рис. 3.3.4. Пошук контексту (AntConc), Рис. 3.3.5. Пошук файлу з найбільшою кількістю співпадінь необхідного слова (AntConc), Рис. 3.3.6. Пошук кластерів (AntConc), Рис. 3.3.7. Пошук сполучень (AntConc), Рис. 3.3.8. Граф словосполучень (GraphColl), Рис. 3.3.9. Пошук перекладу терміну (AntConc), Рис. 3.3.10. Пошук прикладів вживання терміну (AntConc), Рис. 3.3.11. Приклади речень з прихованим «safety» (AntConc), Діаграма 3.2.1. Типи помилок, Діаграма 3.2.2. Помилки, які відносяться до солецизмів, у текстах перекладу, Діаграма 3.2.3. Стилистичні помилки, Діаграма 3.2.4. Прийоми, використані під час перекладу, Діаграма 3.2.5. Використані перекладацькі трансформації, Діаграма 3.2.6. Прийоми для перекладу простих термінів, Діаграма 3.2.7. Прийоми для перекладу двоскладних термінів, Діаграма 3.2.8. Перекладацькі трансформації двоскладних термінів, Діаграма 3.2.9. Прийоми для перекладу трискладних термінів

7. Орієнтовний перелік публікацій: стаття на тему: «Corpora and life sciences translation», надрукована у липневому випуску міжнародного видання «MultiLingual», а також стаття на тему: «Corpus Methods as an Advanced Solution for Technical Translation Quality Improvement», подана до друку до міжнародного журналу «Advanced Linguistics»

8. Консультанти розділів дисертації

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	к. філол. н., доц. Ткачик О. В.		
II	к. філол. н., доц. Ткачик О. В.		
III	к. філол. н., доц. Ткачик О. В.		

9. Дата видачі завдання: 18.09.2017 _____

Календарний план

№ з/п	Назва етапів виконання магістерської дисертації	Строк виконання етапів магістерської дисертації	Примітка
1	Пошук та аналіз літератури з корпусної лінгвістики, теорії та практики перекладу	вересень - листопад 2017 р.	
2	Написання розділу I	вересень - листопад 2017 р.	
3	Написання розділу II	листопад 2017 р. – січень 2018 р.	
4	Апробація теоретичної частини	січень – лютий 2018 р.	
5	Підбір практичного матеріалу для дослідження, проведення дослідження з аналізом отриманих результатів	липень – серпень 2018 р.	
6	Підбір матеріалів та створення корпусу ядерної тематики	серпень – вересень 2018 р.	
7	Апробація корпусу та корпусних менеджерів	вересень – жовтень 2018 р.	
8	Опис отриманих результатів та оформлення практичного розділу	жовтень 2018 р.	
9	Апробація практичної частини	жовтень – листопад 2018 р.	
10	Оформлення дисертації	листопад 2018 р.	

Студентка

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

Науковий керівник дисертації

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

РЕФЕРАТ

Магістерську дисертацію присвячено розгляду можливостей корпусної лінгвістики, аналізу основних проблем, з якими стикаються перекладачі технічної літератури під час перекладу спеціалізованих текстів, а також пропозиції щодо уникнення перекладацьких помилок, покращення якості та оптимізації процесу перекладу за допомогою альтернативного підходу – застосування засобів корпусної лінгвістики. Дана робота визначає специфіку якісного перекладу та відповідних вимог. Крім того, надано та класифіковано шляхи подолання різних труднощів перекладу на синтаксичному, семантичному та структурному рівнях у формі перекладацьких прийомів. Представлена дослідницька робота містить практичний аналіз перекладу текстів технічного спрямування, результати якого надали широкі можливості для вивчення корпусу як альтернативного рішення для покращення якості перекладу. Дисертація розглядає типи та критерії для створення належного корпусу. Пропонується практичне застосування корпусу на прикладах для окреслення основних його функцій та можливостей, що сприяють досягненню найповнішого рівня еквівалентності та адекватного перекладу. Дана наукова робота містить досвід розробки корпусу the Nuclear Corpus та його вдалої реалізації з використанням найзручніших корпусних менеджерів. Приділено увагу перевагам застосування корпусу під час перекладу, таким як конкорданс, відносна та абсолютна частотність слів, ключові слова, сполучуваність слів, багатокomпонентні групи, контекстуальне вживання слів. Дана робота спонукає до подальшого вдосконалення корпусу відповідно до певних перекладацьких потреб з метою досягнення найвищого рівня еквівалентності тексту перекладу та тексту оригіналу, задоволення очікувань адресатів перекладу. Робота відкриває перспективи для подальшого вивчення корпусу з метою виявлення нових корисних можливостей для полегшення роботи перекладача.

Ключові слова: *текст оригіналу, текст перекладу, засоби корпусної лінгвістики, корпус ядерної тематики, корпусний менеджер, AntConc, GraphColl, якість перекладу.*

РЕФЕРАТ

Магистерская диссертация посвящена рассмотрению возможностей корпусной лингвистики, анализу основных проблем, с которыми сталкиваются переводчики технической литературы во время перевода специализированных текстов, а также предложению по избеганию переводческих ошибок, улучшению качества и оптимизации процесса перевода с помощью альтернативного подхода – применения средств корпусной лингвистики. Данная работа определяет специфику качественного перевода и соответствующих требований. Кроме того, представлены и классифицированы пути преодоления трудностей перевода на синтаксическом, семантическом и структурном уровнях в виде переводческих приемов. Представленная исследовательская работа содержит практический анализ перевода текстов технического направления, результаты которого дали широкие возможности для изучения корпуса как альтернативного решения для улучшения качества перевода. Диссертация рассматривает типы и критерии для создания соответствующего корпуса. Предлагается практическое применение корпуса на примерах для описания основных его функций и возможностей, которые способствуют достижению полного уровня эквивалентности и адекватного перевода. Данная научная работа содержит опыт разработки корпуса the Nuclear Corpus и его успешной реализации при использовании самых удобных корпусных менеджеров. Уделено внимание преимуществам применения корпуса во время перевода, таким как конкорданс, относительная и абсолютная частотность слов, ключевые слова, сочетаемость слов, многокомпонентные группы, контекстуальное употребление слов. Данная работа побуждает к дальнейшему усовершенствованию корпуса в соответствии с определенными переводческими потребностями с целью достижения наивысшего уровня эквивалентности текста перевода и текста оригинала, удовлетворения ожиданий адресатов перевода. Работа открывает перспективы для дальнейшего изучения корпуса с целью выявления новых полезных возможностей для облегчения работы переводчика.

Ключевые слова: *текст оригинала, текст перевода, средства корпусной лингвистики, корпус ядерной тематики, корпусный менеджер, AntConc, GraphColl, качество перевода.*

ABSTRACT

This Master's Thesis is devoted to the consideration of corpus linguistics capabilities, investigation of the main problems encountered by technical translators while translating engineering texts and provision of an alternative solution for them to eliminate translation weaknesses, improve quality, and optimize translation itself. The paper defines features of a good quality translation and its requirements. In addition, the ways to overcome various translation difficulties at syntactic, semantic and structural levels are given in the form of recommended translation techniques which are classified according to specified criteria. The given research paper also provides a practical example of technical translation, the analysis of which gives wide opportunities for studying a corpus as an alternative solution for improving the quality of the translation. The thesis presents types and criteria for a good corpus compilation. Practical usage of a corpus with examples is suggested to outline its main functions and opportunities which can assist any translator in achieving the closest equivalency and adequate translation. The following paper shares experience of developing the Nuclear Corpus and its successful implementation while using the most user-friendly corpus managers. The paper also demonstrates the advantages of corpus application during translation compared to other modern technologies used in the process of translation. This research encourages the idea of further corpus development for the specific translation needs in order to make target texts equivalent at the highest level and meet expectations of the addressees. At the same time, the Master's Thesis makes it possible to study the issue of a corpus further with the purpose to identify new useful opportunities it can provide to facilitate the work of a translator.

Key Words: *original text, target text, corpus tools, nuclear corpus, corpus manager, AntConc, GraphColl, translation quality.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	11
РОЗДІЛ I <u>КОРПУСНА ЛІНГВІСТИКА ТА ЇЇ ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ</u>	15
1.1. Корпусна лінгвістика як напрям розвитку сучасного мовознавства.....	15
1.2. Поняття корпусу, його характеристика та використання.....	18
1.2.1. Лінгвістичний корпус та його типи.	19
1.2.2. Особливості створення корпусу.....	25
1.2.3. Сфери використання корпусу.....	29
Висновки до розділу I	33
РОЗДІЛ II <u>АДЕКВАТНИЙ ПЕРЕКЛАД ТЕКСТІВ ЗАСОБАМИ КОРПУСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ</u>	35
2.1. Лінгвістичні труднощі адекватного перекладу.....	35
2.1.1. Семантична відповідність перекладу.	38
2.1.2. Забезпечення адекватного перекладу на рівні синтаксису.	46
2.1.3. Врахування прагматики у процесі перекладу.	48
2.2. Вирішення завдань перекладу можливостями корпусної лінгвістики.	52
Висновки до розділу II.....	58
РОЗДІЛ III <u>ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕКСТІВ ЯДЕРНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ</u>	61
3.1. Поняття жанру в контексті типологізації текстів	62
3.2. Аналіз перекладу текстів ядерної тематики як піджанру наукового стилю	66
3.3. Підвищення якості перекладу текстів ядерної тематики програмними засобами корпусної лінгвістики	76
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ III	88
ВИСНОВКИ.....	91
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	96
Додаток А.1 <u>Розмітка C5 для анотування англомовних текстів</u>	103

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

Додаток А.2_Розмітка C7 для анотування англомовних текстів	104
Додаток Б_Аналіз перекладу текстів компанії Х.....	106
Додаток В_Аналіз перекладу термінів з ядерної безпеки та радіаційного захисту ..	261

ВСТУП

Дана робота присвячена питанню використання засобів корпусної лінгвістики для забезпечення адекватного перекладу та оптимізації роботи перекладача. Вибір теми пов'язаний з практичною необхідністю впровадження сучасних рішень для вдосконалення процесу перекладу та отримання якісних результатів. Окрім того, враховуючи тенденції розвитку корпусної лінгвістики у даний час, дослідження її можливостей у зв'язку з практичними потребами у галузі перекладу є необхідним завданням для кожного, чия діяльність пов'язана з мовою, та яке представлено у рамках даної роботи.

Теоретичною базою дослідження слугували положення з корпусної лінгвістики щодо визначення можливостей використання даної галузі науки для потреб різних теоретичних та практичних сфер використання мови та мовлення, а також теорії та практики перекладу щодо розгляду питання труднощів перекладу та шляхів їх подолання, розроблені такими науковцями як Бейкер П., МакЕнері Т., Ліч Дж., Аартс Дж., Ксіао Р., Демська-Кульчицька О., Жуковська В. В., Захаров В. В., Богданова С. Ю., Баранов А. Н., Колпакова Г. В., Філмор К., Копотєв М., Прошина З. ін.

Практичною базою дослідження слугували матеріали, представлені перекладами текстів української компанії X у галузі ядерної енергетики з їх варіантами, відредагованими технічними спеціалістами-носіями англійської мови, а також глосарієм МАГАТЕ з ядерної безпеки та радіаційного захисту. Загальна кількість одиниць лінгвістичного та перекладацького аналізу – 1000 одиниць.

Об'єктом роботи є переклад текстів як процес та результат мовної комунікації, спрямований на досягнення певної мети між представниками різних країн та культур.

Предметом роботи є мінімізація різних типів помилок та неточностей у процесі перекладу текстів, удосконалення якості результату перекладу шляхом використання програмних засобів корпусної лінгвістики.

Мета роботи – розглянути існуючі засоби корпусної лінгвістики, які забезпечують адекватний переклад і підвищують ефективність роботи перекладача, розробити корпус ядерної тематики та запровадити його практичне використання разом з найзручнішими програмними засобами корпусної лінгвістики (корпусний менеджер AntConc) на одному з підприємств.

Завданнями роботи є наступні:

1. Вивчити основні положення корпусної лінгвістики, поняття лінгвістичного корпусу та основні вимоги до його укладання.
2. Встановити основні проблеми перекладу на рівні семантики, синтаксису та прагматики.
3. Проаналізувати можливості використання корпусу для вирішення визначених проблем перекладу та підвищення якості результату перекладу.

Для рішення зазначених завдань використано наступні **методи та прийоми**:

Пошуковий метод для підбору відповідної літератури та джерел з подальшим їх аналізом та інтерпретуванням.

Описовий метод в сукупності з **прийомами класифікації та систематизації** для вивчення основних понять корпусної лінгвістики та труднощів перекладу.

Метод аналізу для детального вивчення питань корпусної лінгвістики та виявлення «слабких місць» перекладу у сукупності з **співставним методом** та **метод синтезу** для дослідження та виявлення зв'язків між корпусною лінгвістикою та перекладознавством, вивчення можливості застосування корпусу та програмних засобів корпусної лінгвістики під час перекладу для підвищення його якості.

Методи корпусної лінгвістики: метод визначення частотності найуживаніших слів, метод ключових слів, метод кластерного аналізу, метод конкордансного та колокативного пошуку, метод контекстуального аналізу для проведення аналізу перекладу текстів ядерної тематики та визначення переваг застосування корпусу у процесі перекладу.

Метод індукції та дедукції для формулювання висновків та узагальнень.

Актуальність теми та проведеного дослідження можливості використання програмних засобів корпусної лінгвістики з метою оптимізації процесу перекладу та удосконалення якості його результатів обумовлено сучасними тенденціями розвитку науки про мову, які дають змогу використовувати оптимальні рішення у практичній галузі перекладу текстів ядерної тематики, досягати кращого рівня передачі інформації з однієї мови на іншу, забезпечуючи взаєморозуміння між різними соціальними ланками на рівні міжнародних відносин та співробітництва. Необхідність вивчення можливостей корпусної лінгвістики як сучасної галузі мовознавства для покращення якості перекладу потребує глибокого аналізу її особливостей та інструментальних засобів, які пропонуються для практичного використання, а також основних складнощів перекладу на різних рівнях, що представлено в даній роботі.

Новизна та практичне значення зумовлені підвищеним інтересом і вимогами до якості перекладу, який спирається на досягнення сучасних засобів корпусної лінгвістики і реалізується через практичне використання її інструментарію у процесі перекладу текстів ядерного спрямування, можливості розробки власного зручного корпусу для вирішення поставлених завдань, дослідження та вибір оптимальних рішень для розробки лінгвістичного корпусу, який би відповідав вимогам користувача (перекладача).

Загальний обсяг роботи становить 323 сторінки та має наступну **структуру**:

У першому розділі розкриваються основні теоретичні засади корпусної лінгвістики як сучасного та перспективного напрямку мовознавства, поняття лінгвістичного корпусу, його особливості та вимоги до укладання, а також його використання у теоретичних дослідженнях та вирішенні практичних завдань.

Другий розділ розглядає лінгвістичну природу перекладу з його властивостями та пропонує вирішення завдань щодо адекватності передачі інформації за допомогою залучення засобів корпусної лінгвістики.

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

Третій розділ пропонує розгляд питання типологізації текстів як об'єкту перекладу та аналіз перекладу текстів ядерної тематики з точки зору його жанрової приналежності, а також визначає найоптимальніше рішення для вдосконалення якості процесу та результату перекладу.

Висновки до кожного розділу та загальні висновки, які узагальнюють матеріал теоретичного та аналітичного розділів та систематизують отриману інформацію.

Список використаної літератури, який включає в себе 80 джерел.

У роботі міститься 2 таблиці, 2 схеми, 14 рисунків та 9 діаграм.

Апробація проміжних результатів теоретичного та практичного дослідження: стаття на тему: «Corpora and life sciences translation», надрукована у липневому випуску міжнародного видання «MultiLingual», яке розраховане на читачів з 93 країн світу, а також стаття на тему: «Corpus Methods as an Advanced Solution for Technical Translation Quality Improvement», подана до друку до міжнародного журналу «Advanced Linguistics», який індексується у таких міжнародних наукометричних базах даних, репозиторіях та пошукових системах: Index Copernicus, OpenAIRE, BASE, OAJI, Google Scholar, WorldCat.

РОЗДІЛ І

КОРПУСНА ЛІНГВІСТИКА ТА ЇЇ ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ

На сучасному етапі розвитку лінгвістичної науки все більш важливого значення набуває корпусна лінгвістика. Ця відносно нова та надзвичайно перспективна галузь забезпечує науковців, дослідників різних теоретичних засад, різноманітних спеціалістів не тільки у галузі лінгвістики, але й інших областей знань надзвичайно зручним інструментарієм, що дозволяє швидше, повніше та глибше вивчити певні теоретичні та практичні аспекти, вирішити найрізноманітніші завдання, оптимізувати та вдосконалити роботу з різних напрямків, у тому числі напрямку перекладу.

Даний розділ розкриває сутність корпусної лінгвістики, її основні поняття та засоби, які несуть в собі величезне практичне значення для спеціалістів, які мають справу з мовою та мовленням.

1.1. Корпусна лінгвістика як напрям розвитку сучасного мовознавства.

Корпусна лінгвістика є одним із найбільш перспективних напрямків сучасного теоретичного і прикладного мовознавства. Ця відносно нова лінгвістична галузь розпочала своє активне становлення у 60-х рр. XX ст. у зв'язку з інтенсивним розвитком комп'ютерних технологій. Сам термін «корпусна лінгвістика» міцно увійшов до наукового вжитку лише в останні десятиліття XX ст. з публікацією у 1983 р. збірника наукових праць “Corpus Linguistics: Recent Developments in the Use of Computer Corpora in English Language Research” за матеріалами конференції ICAME “Conference on the Use of Computer Corpora in English Language Research” [42; 2-3].

Статус корпусної лінгвістики у сучасній мовознавчій парадигмі ще не є однозначно визначеним. Так, Т. МакЕнері, Е. Вілсон, Р. Ксіао та інші лінгвісти характеризують її як особливу «методологію» дослідження мовного матеріалу, на противагу таким традиційним галузям лінгвістики, як фонетика, синтаксис,

семантика чи граматики. Зазначені мовознавчі галузі досліджують окремий аспект мовної системи, натомість корпусна лінгвістика не обмежується вивченням лише одного аспекту мовної реалізації. Більш того, корпусні методи можуть використовуватися для вивчення мовних одиниць будь-якого мовного рівня.

Корпусна лінгвістика як система методів і принципів використання корпусів для вивчення мови та для вивчення/навчання мові має теоретичне підґрунтя, але саме по собі теоретичне підґрунтя ще не є науковою теорією. Звідси, корпусна лінгвістика визнається методологією вивчення мови з широкими можливостями застосування в багатьох лінгвістичних напрямках та теоріях [63; 6-7].

Проте більшість вітчизняних та зарубіжних лінгвістів не погоджується з цією точкою зору і розглядає корпусну лінгвістику як самостійну дисципліну прикладного мовознавства з власним предметом, об'єктом і метою дослідження, терміноапаратом, теоретичним і практичним підґрунтям, власними дослідними прийомами [6; 8-12]. На переконання російських лінгвістів В.П. Захарова та С. Ю. Богданової, корпусна лінгвістика має принаймні дві ознаки, що дають їй підставу претендувати на статус самостійної дисципліни: 1) характер аналізованого словесного матеріалу; 2) специфіка інструментарію [14; 9]. Сучасна корпусна лінгвістика вже «вийшла зі статусу методології» та стала окремою «дисципліною» [73; 1], сформувалася в самостійний науковий напрямок, досягнення якого знаменують новий етап розвитку наукової думки [16; 1].

Корпусна лінгвістика як емпіричний мовознавчий напрям суттєво відрізняється від традиційної лінгвістики підходами та методами вивчення мовного матеріалу та демонструє виразну переорієнтацію об'єкта дослідження з «системи» на «узус», з «мови» на «мовлення». Увага приділяється не слову чи реченню, а тексту, або дискурсу, тобто реальному інструменту комунікації у цілому, а не окремим фрагментам [21]. Оскільки корпусні дослідження проводяться із широким залученням комп'ютерів та спеціально розроблених комп'ютерних програм, корпусна лінгвістика часто ототожнюється з іншою

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

галуззю прикладної лінгвістики – комп'ютерною лінгвістикою. Хоча ці два напрями мають багато спільного, проте вони не ідентичні. Комп'ютерна лінгвістика, як окрема прикладна лінгвістична дисципліна, характеризується обов'язковістю використання комп'ютерних засобів до оброблення лінгвістичних даних, це широка сфера використання комп'ютерних інструментів – програм, комп'ютерних технологій організації та обробки даних – для моделювання функціонування мови в різних умовах, ситуаціях, проблемних галузях, а також сфера застосування комп'ютерних моделей не лише в лінгвістиці, а й у суміжних із нею дисциплінах [1; 13].

Комп'ютерна лінгвістика займається вирішенням таких проблем, як автоматичний переклад, автоматизоване добування інформації з природних текстів, конструювання зручних інтерфейсів між людиною та машиною, кількісний опис спілкування на природних мовах. Для корпусної лінгвістики застосування комп'ютерних інструментів не є визначальним критерієм, але, на відміну від комп'ютерної лінгвістики, корпусна лінгвістика покликана не моделювати функціонування мови в різних умовах, ситуаціях, проблемних галузях та послуговуватися цими моделями, а лише фіксувати всі аспекти функціонування мови, зберігаючи як інтра-, так і екстралінгвістичну специфіку, забезпечуючи оптимальну адекватність лінгвістичних даних [6; 14].

Однак в певних аспектах комп'ютерна і корпусна лінгвістики тісно взаємодіють і доповнюють одна одну. Так, комп'ютерна лінгвістика створює необхідні інструменти для корпусної лінгвістики, тобто спеціалізовані комп'ютерні програми для аналізу та обробки великих масивів мовних даних. Це так звані парсери, тегери, конкордансери та ін.

Теоретичним підґрунтям корпусної лінгвістики є структуралізм, який декларує примат реального тексту в лінгвістичному дослідженні. Для корпусних розвідок головним є постулат, що мова як об'єкт дослідження може бути вивчена лише у формі писемних та усних текстів [8; 6]. У тексті, як формі існування мовлення, існує лише те, що передбачено системою мови, тому корпусна

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

лінгвістика розглядає текст як засіб експлікації специфіки міжелементних мовних зв'язків. Дослідження тексту поглиблює розуміння суті природної мови. Все вище сказане чітко окреслює дослідницьку програму корпусної лінгвістики, яка, будучи суто емпіричною дисципліною, при аналізі лінгвістичного матеріалу покладається на реальне функціонування мови з метою встановлення правил та вивчення особливостей продукування мови людиною, на відміну від тих досліджень, які опираються на вигадані приклади чи інтроспекцію. Застосування комп'ютерів дозволяє миттєво обробити величезний обсяг мовного матеріалу і відібрати всі можливі у конкретному корпусі приклади вживання необхідних для аналізу одиниць. У розпорядження лінгвіста надаються об'єктивні кількісні дані, забезпечуючи досягнення більш ґрунтовних та переконливих висновків. Корпусна лінгвістика дозволяє вченим підтвердити або спростувати гіпотези про функціонування мови, а також окреслити нові напрями дослідження, які до застосування корпусних методів не попадали до фокусу уваги дослідників [12].

1.2. Поняття корпусу, його характеристика та використання.

Центральним для корпусної лінгвістики є поняття «корпус текстів». Адже, з одного боку, він виступає головною ціллю, яку ставить перед собою корпусна лінгвістика, а з іншого, постає об'єктом дослідження цієї мовознавчої галузі. Перед тим, як увійти до лінгвістичної термінології, слово «корпус» широко використовувалося на позначення збірки або колекції певних текстів. Лише у 1984 р. Дж. Аартс та В. Мейс у статті “Corpus Linguistics: Recent Developments in the Use of Computer Corpora in English Language Research” [39] вперше використали його як термін корпусної лінгвістики. До кінця 90-х рр. термін «корпус» міцно увійшов до лінгвістичного вжитку вже у його традиційному значенні як сукупність стандартно організованих електронних текстів, призначених для проведення певних лінгвістичних досліджень [12].

1.2.1. Лінгвістичний корпус та його типи.

Визначення поняття корпусу пропонувалося багатьма лінгвістами.

Корпус – це зібрання текстів, яке вважається репрезентативним стосовно даної мови, діалекту або іншої ділянки мови й призначене для використання в лінгвістичних дослідженнях [51].

Корпус – це певне зібрання текстів, в основі яких лежить логічний задум, логічна ідея, що об'єднує ці тексти. Логічна ідея втілюється в правилах організації текстів в корпус, алгоритмі і програмі аналізу корпусу текстів та в пов'язаних з цим ідеологією та методологією. Корпус є четвертою фактурою мовлення (тексти на машинному носії) [30].

Корпус – це значне за обсягом цифрове зібрання текстів і текстових уривків, що слугує репрезентативною вибіркою для певного, обмеженого на основі різних параметрів використання мови, а в загальномовному лексикографічному контексті виступає цільовою вибіркою з мови в цілому [40; 123].

Лінгвістичний корпус характеризується низкою дистинктивних ознак, що відрізняють його від звичайних колекцій текстів в електронній формі (електронних бібліотек, архівів): репрезентативність, автентичність, відібраність, збалансованість та машиночитаність.

Репрезентативність полягає в здатності корпусу відображати всі властивості предметної галузі. Під предметною галуззю розуміється рівень реалізації мовної системи, яка містить феномени, що підлягають лінгвістичному описові. Предметна галузь для корпусу може бути як завгодно великою або як завгодно малою. Так, якщо йдеться про авторський корпус і лінгвістичний опис стосується авторської мови, то предметна галузь – авторська мова – не буде надто великою, наприклад, у порівнянні з предметною галуззю загальномовного корпусу. Але якщо завданням є побудова національного корпусу, то, відповідно, предметна галузь буде значно більшою [6; 101-102]. Різні проекти побудування

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

корпусів підходять до поняття репрезентативності по-різному: від абстрагування від цієї властивості (Bank of English, Mannheim Corpora) до детальної розробки відсоткового представлення стилів та жанрів на основі соціолінгвістичних досліджень (Чеський національний корпус) [35].

Автентичність передбачає відбір реально створеного носієм(ями) мови писемного або усного тексту(ів), уривка(ів) тексту(ів) у процесі реальної комунікації. Дотримання вимоги автентичності є однією зі складових емпіризації фактичного корпусного матеріалу.

Відібраність ставить вимогу обмеження фактичного матеріалу шляхом відбору певних фрагментів мови з усього мовного континууму. Навіть найбільший за обсягом корпус природної мови завжди залишається лише крихітним взірцем усіх усних і писемних текстів, створених усіма носіями мови навіть упродовж одного дня, і навіть сучасні інформаційні технології не дають змоги подати весь цей мовний матеріал, тому необхідна певна вибірка, яка передбачає застосування чітких правил екстрагування даних, що відповідають обраній стратегії побудови корпусу, мотивовані типом корпусу і метою його створення.

Збалансованість полягає у введенні до корпусу пропорційної кількості текстових ресурсів. На практиці, де традиційно використовують різні методики відбору текстового матеріалу до корпусу, одним із доволі складних завдань є досягнення збалансованості. Для досягнення збалансованості корпусу необхідні мінімальні критерії відбору текстів, які мають включати розрізнення між художньою літературою і нехудожньою літературою; книжкою, журналом або газетою; нормативним і ненормативним варіантом мови; з контролем віку, статі та походження авторів.

Машиночитаність є визначальною ознакою до сучасного електронного текстового корпусу природної мови. Крім електронної форми подання, ця вимога передбачає наявність кодування первинних корпусних даних та лінгвістичну анотацію, хоча на сьогодні це вже параметр «за про мовчанням», тобто іншим

сучасний корпус не повинен бути. До найбільших переваг комп'ютеризації корпусу відноситься швидкість обробки та легкість оперування великими масивами мовних даних (пошук, відбір, сортування, форматування і т. ін.). По-друге, комп'ютери надають точні та об'єктивні результати обробки машиночитаних даних. По-третє, комп'ютери виключають можливість впливу людського фактору на аналіз даних, що сприяє отриманню об'єктивних результатів. Нарешті, машиночитаність уможлиблює подальшу автоматичну обробку даних корпусу, що в свою чергу збагачує корпус різноманітними метаданими (різними типами розміток). Таким чином, корпус текстів – це машиночитане, збалансоване, репрезентативне зібрання особливо розмічених (анотованих) текстів, відібраних згідно фіксованих параметрів для досягнення визначеної лінгвістичної мети та досліджуваних нелінійно за принципом гіпертексту.

Сучасне корпусне мовознавство має у своєму дослідницькому арсеналі значну кількість корпусів різних типів і розмірів. Таке розмаїття існуючих корпусів визначається широким спектром дослідницьких і прикладних завдань, для розв'язання яких вони створюються, та особливостями мовного матеріалу, покладеного в основу [7; 156-157]. Типи корпусів представлені у таблиці 1.2.1.1 нижче.

Таблиця 1.2.1.1 Типи корпусів

Повнотекстові (тексти в корпусі подані повністю)	↔	Фрагментарні (подані фрагменти текстів)
Дослідницькі (застосовують у лінгвістичних дослідженнях із метою формулювання нових теорій, концепцій тощо)	↔	Ілюстративні (застосовують для підтвердження уже висловлених теоретичних положень чи гіпотез про мову)
Дослідницькі (подають тексти як цілісні об'єкти, як факт реалізації мовної системи)	↔	Інтерпретаційні (становлять інформаційно-довідкові та дослідницькі системи)

Таблиця 1.2.1.1 Типи корпусів (продовження)

Діахронні (репрезентують мову в понад часовому зрізі)	↔	Синхронні (репрезентують мову або тип тексту певного визначеного часового проміжку)
Моніторингові (динамічні) (забезпечують можливість відстежувати зміни у мові, враховуючи аспект діахронії)	↔	Статичні (засвідчують стан мови на певному синхронному зрізі)
Загальномовні (репрезентують загальноприродну, національну мову)	↔	Спеціалізовані (скеровані на розв'язання часткових, особливих, специфічних науково-дослідних завдань)

Незважаючи на різноманітність корпусів, можна виділити два основні способи розподілу корпусів на класи: 1) протиставлення корпусів, що укладаються до всієї мови (так звані національні корпуси), корпусам, що укладаються до певної підмови (жанру, стилю, мови певної вікової або соціальної групи, мови письменника або вченого й т. п.); 2) поділ корпусів за типом лінгвістичної розмітки. Хоча існує безліч типів розмітки, більшість реально існуючих корпусів відноситься до корпусів морфологічного або синтаксичного типу (англійською treebanks, що можна перекласти як «банки синтаксичних структур»). При цьому слід підкреслити, що корпус із синтаксичною розміткою експліцитно або імпліцитно містить у собі й морфологічні характеристики лексичних одиниць [14; 20-21].

Національний корпус – це великий за обсягом корпус, що прагне до об'єднання у своїй структурі текстів найрізноманітніших жанрів і типів (сучасні технології дозволяють вбудовувати в національні корпуси аудіо- і відоматеріали, наприклад, Національний корпус російської мови). Чим більший розмір такого корпусу, чим різноманітніша та точніша розмітка, чим ефективніше програмне забезпечення такого корпусу, тим вища його цінність як лінгвістичного ресурсу. Важливість та необхідність створення таких корпусів важко переоцінити, адже, перш за все, вони збирають і зберігають мову для сучасників та майбутніх

поколінь, дані цих корпусів дозволяють аналізувати стан багатьох мов світу у синхронічному та діяхронічному аспектах (якщо корпус включає історичні підкорпуси, а сама можливість поповнення корпусу вже передбачає діяхронію). Серед відомих національних корпусів наступні: the British National Corpus (100 млн. слововживань), the American National Corpus (22 млн.), the PELCRA Referenc Corpus of Polish Corpus (100 млн.), the Czech National Corpus (більше 100 млн.), the Hungarian National Corpus (187,6 млн.), the Hellenic National Corpus (корпус сучасної грецької мови, 47 млн. слововживань), the Slovak National Corpus (339 млн.), the Modern Chinese Language Corpus (100 млн. знаків) та ін. В Україні перші корпуси україномовних текстів з'явилися у 1990-х рр., зокрема корпус науково-реферативних та публіцистичних текстів, на базі якого співробітники відділу структурно-математичної лінгвістики (нині у складі Інституту української мови НАНУ, Київ) створили систему автоматичного орфографічного контролю тексту «Рута» та систему машинного російсько-українського і українсько-російського перекладу «Плай», а також корпус українських художніх публіцистичних і наукових текстів. Над укладанням національних корпусів україномовних текстів працюють науковці Українського мовно-інформаційного фонду НАНУ (Київ) та Інституту української мови НАНУ [11].

Національним корпусам протиставляються спеціальні, які створюються для вирішення конкретних лінгвістичних задач.

Спеціалізований корпус – це жанрово чи галузево специфічний корпус, що має на меті відобразити певну підмову. Наприклад, the Guangzhou Petroleum English Corpus містить 411 612 слововживань писемного варіанту англійської мови, відібраних із текстів нафтохімічної тематики. Сьогодні спостерігається підвищений інтерес до створення та використання спеціалізованих корпусів в освітній та професійних сферах. Наприклад, the Corpus of Professional Spoken American English (CPSA) складається з транскриптів комунікативних ситуацій з академічної та політичної професійних галузей. The Michigan Corpus of Academic Spoken English (MICASE) містить біля 1,7 млн. слововживань (близько 200 годин

записів) сучасного усного університетського мовлення, що було записано в Мічиганському університеті. Надзвичайно ефективними для визначення рівня адекватності перекладу, удосконалення систем машинного перекладу і гармонізації термінології є паралельні корпуси, які складаються з оригінальних та перекладних текстів, що вирівняні по реченнях [34; 95]. Особливий тип спеціальних корпусів – це так звані корпуси учнівського мовлення або учнівські корпуси (*learner corpora*), які укладаються з усних і/або писемних текстів, спродукованих особами, що вивчають мову як іноземну. Такі корпуси почали створюватися ще в кінці 80-х на початку 90-х рр. XX ст. Серед найбільших учнівських корпусів слід назвати *the International Corpus of Learner English* та 25-мільйонний *the Hong Kong University of Science and Technology Learner Corpus*, що містить тексти англійською мовою, створені винятково носіями китайської мови. Меншими за обсягом є учнівські корпуси носіїв норвезької мови (*the EVA Corpus of Speech*), іспанської мови (*the APU Spanish Learner Corpus*). Слід зауважити, що кількість учнівських корпусів для інших мов, окрім англійської, невпинно зростає. Іншим типом спеціалізованих корпусів, що виділяються за хронологічним параметром і зорієнтовані на вивчення та аналіз еволюційних процесів у конкретній мові, є історичні корпуси. Такий тип корпусів переважним чином укладається на матеріалі текстів однієї мови, відібраних у різні часові проміжки з метою вивчення історичної динаміки мовних змін [77; 401].

За типом мовних даних корпуси поділяються на корпуси писемного, усного мовлення та змішаного типу. У корпусах писемного мовлення усний варіант реалізації мовної системи не представлений. Найпершим сучасним корпусом писемного англійського мовлення був корпус американського варіанту англійської мови *the Brown University Standard Corpus of Present-Day American English*, услід за яким було укладено низку подібних корпусів. Іншими корпусами такого ж типу є *the Australian Corpus of English*, що репрезентує австралійський писемний варіант англійської мови, *the Wellington Corpus of Written NZ English (WWC)*, який представляє новозеландський писемний варіант англійської мови

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

(1986-1990 pp.) та the Kolharur Corpus відображає індійський писемний варіант англійської мови.

Корпуси усного мовлення включають транскрибовані версії реальних усних комунікативних ситуацій. Корпуси усного мовлення – це спеціальні колекції ретельно відібраних текстових уривків (слів, фраз, речень), вимовлених численними мовцями за різних акустичних умов [70; 126]. Зважаючи на трудомісткість і напруженість збору усних даних порівняно із писемними, ці корпуси є значно меншими за обсягом. Серед корпусів усного мовлення можна виділити наступні: the London-Lund Corpus (LLC), the Lancaster/IBM Spoken English Corpus (SEC), the Cambridge and Nottingham Corpus of Discourse in English (CANCO DE), the Santa Barbara Corpus of Spoken American English (SBCSAE) та the Wellington Corpus of Spoken New Zealand English (WSC).

Різноманіття наявних на сьогоднішній день корпусів не обмежується наведеними вище даними. З огляду на розширення спектру лінгвістичних завдань, що ставлять перед собою дослідники мови, арсенал корпусної лінгвістики постійно поповнюється новими, більш досконаліми розробками [12].

1.2.2. Особливості створення корпусу.

Створення корпусу є досить складним завданням. Згідно з Лічем, щоб почати отримувати якісь результати, спочатку потрібно зробити значну підготовчу роботу. Створення корпусу займає удвічі більше часу, а іноді і в десять разів більше зусиль, аніж його використання [64; 138]. Як вже зазначалося, лінгвістичний корпус характеризується наявністю розмітки хоча б за одним лінгвістичним параметром. Ця ознака є такою, що вирізняє лінгвістичний корпус з-поміж великого числа інших лінгвістичних інформаційно-інструментальних систем, баз даних та знань. Іншими словами, корпус = текст + розмітка [37; 58]. Процес розмітки або анотування/анотації (tagging, annotation) полягає в приписуванні текстам і їх компонентам спеціальних міток (tag, tags):

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

- зовнішніх, екстралінгвістичних (відомості про автора й відомості про текст: автор, назва, рік і місце видання, жанр, тематика; відомості про автора можуть включати не тільки його ім'я, але також вік, стать, роки життя й багато чого іншого (це кодування інформації має назву метарозмітка);
- структурних (розділ, абзац, речення, словоформа);
- власне лінгвістичних, що описують лексичні, граматичні та інші характеристики елементів тексту. Набір цих метаданих багато в чому визначає можливості, що надаються корпусами дослідникам. Анотація додає цінності корпусу, адже суттєво розширює діапазон дослідницьких питань, що можуть бути досліджені на матеріалі даного корпусу. При виборі цих даних необхідно керуватися цілями дослідження й потребами лінгвістів, а також можливостями по внесенню в текст тих або інших додаткових ознак [12; 76].

Необхідно також зазначити розрізнення між анотацію (annotation) та структурним маркуванням (markup) корпусу/корпусних даних. Розмежування цих двох понять виходить з визначення анотації Дж. Лічем, згідно якого «процес анотування корпусних даних – це додавання інтерпретованої, лінгвістичної інформації до електронного корпусу усного чи/або писемного мовлення» [59; 2]. Під поняттям «інтерпретована лінгвістична інформація» розуміється така анотація, яка в деякій мірі є продуктом розуміння тексту людським розумом (наприклад, анотація за частинами мови). Маркування надає відносно об'єктивну верифіковану інформацію про частини корпусу та структуру кожного тексту [63; 29].

Під лінгвістичною анотацією у корпусній лінгвістиці традиційно розуміють:

- а) довільну лінгвістичну інформацію про лінгвістично релевантні одиниці текстових даних, поданих через формальний код;
- б) практику введення формалізованої лінгвістичної інформації в електронний текст;
- в) наявність такої інформації у тексті [7; 26].

Лінгвістична анотація може здійснюватися на різних рівнях та набувати різних форм. Так, серед лінгвістичних типів розмітки виділяються:

Морфологічна розмітка. В іноземній термінології вживається термін *part-of-speech tagging* (POS-tagging), дослівно – частиномовна розмітка. У дійсності морфологічні мітки включають не тільки ознаки частини мови, але й ознаки граматичних категорій, властивих даній частині мови. Це основний тип розмітки, оскільки, по-перше, більшість великих корпусів є саме морфологічно розміченими корпусами, по-друге, морфологічний аналіз розглядається як основа для подальших форм аналізу – синтаксичного й семантичного, і, по-третє, успіхи в комп'ютерній морфології дозволяють автоматично розмічати корпуси великих розмірів. Наприклад, Британський Національний Корпус розмічений таким чином. Розмітка, що використовувалася, відома як розмітка C5 (базова) та C7 (доповнена) [78; 42-43]. Більш ілюстративно вона представлена у Додатках А.1 та А.2 [48].

Синтаксична розмітка, що є результатом синтаксичного аналізу, або парсинга (*parsing*), виконуваного на основі даних морфологічного аналізу. Цей вид розмітки описує синтаксичні зв'язки між лексичними одиницями й різні синтаксичні конструкції (наприклад, підрядне речення, дієслівне словосполучення й т. п.).

Семантична розмітка. Хоча для семантики немає єдиної семантичної теорії, найчастіше семантичні теги позначають семантичні категорії, до яких відноситься дане слово або словосполучення, і більш вузькі підкатегорії, що специфікують його значення.

Анафорична розмітка. Фіксує референтні зв'язки, наприклад, займенникові.

Просодична розмітка. У просодичних корпусах застосовуються мітки, що описують наголос та інтонацію. У корпусах усного розмовного мовлення просодична розмітка часто супроводжується так званою дискурсною розміткою, яка служить для позначення пауз, повторів, застережень, і т. д. Інший тип інформації також може бути закодований у корпусі. Наприклад, у корпусах розмовного мовлення може бути представлена соціолінгвістична інформація про

такі риси як стать, вік, приналежність до соціального прошарку та місце проживання.

Під час створення корпусу використовується низка процедур і програм, як-от: токенізація, лематизація, стеммінг, парсинг [14; 38-41].

Токенізація – це розбиття потоку символів природної мови на окремі значимі одиниці (токени, словоформи).

Лематизація – процес утворення початкової форми слова, виходячи з інших його словоформ. Стеммінг полягає в знаходженні стеми (основи) слова.

Парсинг – це процес аналізу синтаксичної структури тексту чи частини тексту, що ґрунтується на зіставленні лінійної послідовності лексем (слів, токенів) мови з її формальною граматиною. Побудова автоматичних синтаксичних аналізаторів (парсерів) для великих корпусів є однією із найважливіших областей комп'ютерної лінгвістики [12].

Створення корпусу та його використання можна реалізувати за «3А моделлю»: Annotation – Abstraction – Analysis (анотування-вилучення-аналіз). На першому етапі відбувається збір, стандартизація, сегментація, обробка та часто ручна перевірка текстів. На другому етапі відбирається тема дослідження, визначаються параметри та вилучається відповідний фрагмент з корпусу. І на завершальному етапі визначається гіпотеза та її перевірка, а також відбувається пошук цікавих закономірностей, систематизованих структур та ін. [75]. Під час аналізу використовуються комп'ютери з автоматичними та інтерактивними методами, а також кількісні та якісні аналітичні методи [45; 4]. Найскладнішим є визначення конкретних питань під час такого аналізу для вирішення реальних проблем теоретичного, описового та прикладного мовознавства [58; 3].

Таким чином, виконуючи усі вимоги до створення лінгвістичного корпусу, можна отримати зручний інструмент для подальшого використання в роботі будь-якої складності для вирішення визначених завдань.

1.2.3. Сфери використання корпусу.

Поява електронних корпусів суттєво змінила спосіб дослідження мовних явищ. Репрезентативні, збалансовані, значні за обсягом корпуси надають інформацію про динаміку процесів зміни лексичного складу мови, функціонування граматичних та синтаксичних одиниць, дозволяють здійснювати аналіз вживання мовних одиниць у різних стилях, жанрах, у різних авторів і т. ін. Корпуси надають недоступні для безпосереднього спостереження дані про реалізацію мовної системи, що в свою чергу відображається у словниках, граматиках та навчальних матеріалах. Якщо ранні корпусні дослідження зосереджувалися головним чином лише на вживаності мовних одиниць (наприклад, частота вживання певних іменників, дієслів та прикметників), то з появою потужних комп'ютерних технологій дослідники отримали змогу визначати та аналізувати більш складні лексичні, граматичні та синтаксичні явища.

У галузі лексикографії корпусна лінгвістика не лише впровадила нові методи аналізу мовного матеріалу, але і значно розширила межі наукового дослідження. Використання корпусу в лексикографічній практиці замістило паперові картки автоматичним пошуком слів у корпусі та суттєво переорієнтувало підхід до відбору слів до словника, замінивши відбір слів, обумовлений особистими перевагами лексикографа, більш об'єктивними критеріями: даними про частоту та дистрибуцію слів у певних текстах чи жанрах. Переважна більшість сучасних словників є корпусоінформованими, а не «укладачеінформованими» [61; 48]. Одним із останніх нововведень у лексикографічній практиці стало розміщення у словниковій статті крім традиційної інформації про значення та семантичні відношення одиниці також й інформації про її сполучуваність та дистрибуцію.

Вже звичною практикою стало використання корпусів для укладання довідкової літератури – граматик, навчальних словників та довідників як для носіїв мови, так і для тих, хто її вивчає. Визнано, що традиційні шкільні

граматики та підручники досить часто проілюстровані штучно створеними чи відредакованими прикладами вживання певної лінгвістичної одиниці чи явища. Такі приклади є малоефективними для успішного навчання учнів використанню мови як засобу комунікації, оскільки вивчене ними може кардинально різнитися від реального функціонування мови. У цьому відношенні дослідження корпусів природної мови надає більш точний та деталізований опис мови, що у свою чергу відображається у змісті педагогічних матеріалів, граматики та словників, а також дизайні навчальних програм та підручників. На даний момент вже існує декілька корпусобазованих граматики англійської мови, наприклад, загальних (Collins COBUILD English Grammar, 1990; Longman Grammar of Spoken and Written English, 1999) та таких, що акцентують увагу на певних аспектах (Collins COBUILD Grammar Patterns 1: Verbs, 1996). Таким чином, хоча це і не швидкий процес, проте мало-помалу все більше навчального матеріалу на сьогоднішній день стає «корпусоінформованим». Зростає тенденція до вкладання коштів у розробку значних за обсягом корпусів такими великими видавцями і розробниками навчальних матеріалів, як Cambridge University Press, Oxford University Press, Pearson-Longman, Collins-COBUILD and Macmillan.

Використання корпусів стає дедалі популярнішим у навчанні та вивченні мови. Вчителі та учні все частіше звертаються до корпусу для здійснення швидкого різнорівневого пошуку та аналізу найрізноманітнішої лінгвістичної інформації, а конкорданс визнається зручним інструментом для ефективного опанування мовою. Корпуси текстів слугують неоціненним ресурсом реальних прикладів вживання тих чи інших лексичних та граматичних одиниць, за умови, що учні і вчителі мають доступ до корпусів та обізнані з технікою роботи з корпусом.

Орієнтоване на дані навчання (data-driven learning) іноземній мові, коли корпус стає головним джерелом та способом отримання лінгвістичних знань й умінь, отримує все більше прихильників серед сучасних студентів та вчителів.

При цьому підході базоване на корпусі програмне забезпечення використовується для підтримки інтерактивної навчальної діяльності, а залучення «живого» мовлення з корпусу сприяє пробудженню у студентів інтересу до процесу вивчення мови та заохоченню їх до самостійного вивчення автентичного мовного матеріалу. Студент виконує активну роль дослідника мови, а вчитель лише направляє та сприяє навчанню [79, 35].

Іншою сферою інновацій, що безпосередньо пов'язана із корпусною лінгвістикою – це укладання та аналіз учнівських корпусів (*learner corpora*), які надають важливу для вчителя інформацію про те, як учні вивчають та засвоюють мову, про типові помилки у вживанні лексичних, граматичних та синтаксичних одиниць. Створення такого корпусу потребує знань у сфері комп'ютерної лінгвістики, статистики, лінгвістики та педагогіки [60; 223]. Але маючи такий корпус, можна відповісти на такі питання: які часові форми найбільш вживані?, які слова використовуються в офіційному та неофіційному стилі?, як часто вживаються ідіоматичні вирази?, скільки слів потрібно знати, щоб спілкуватися на побутові теми? та ін. [53]. Вагомим аспектом для методики навчання мови є також використання паралельних корпусів, що уможливають доступ до безпосередніх перекладних еквівалентів слова, фрази, синтаксичної конструкції.

Такий інструмент не тільки полегшує створення перекладних словників, базованих на реальних прикладах перекладацької практики, а і сприяє легшому вивченню та навчанню іноземної мови відповідно до комунікативної стратегії навчання. Застосовуючи двомовні конкорданційні програми, комп'ютерна система висвітлює обидва тексти поряд, і студент легко та швидко перекладає текст, оскільки не змушений шукати кожне невідоме слово у словнику. А от корпуси підручників з іноземної мови надають можливість порівняти використання рідної мови в різних контекстах та мови, з якою мають справу учні у посібниках.

Крім того, останнім часом корпуси стали активно використовуватися для створення матеріалів для тестування та навчання вчителів з метою підвищення рівня їх професіоналізму.

Також корпуси використовуються літературознавцями, редакторами, спеціалістами з суспільних наук (істориками, соціологами) [13; 12]. Перелічені вище можливості використання корпусів не вичерпують всі сфери їх експлуатації. Із збільшенням обсягів та удосконаленням технічного оснащення дослідницький потенціал корпусів невпинно зростає, що робить їх цінним лінгвістичним ресурсом.

Отож, підсумовуючи огляд головних досягнень у царині корпусного мовознавства, можна зауважити, що з часу свого становлення до сьогодні корпусна лінгвістика пройшла складний шлях від повного неприйняття у 60-ті рр. ХХ ст. до магістрального напрямку сучасного мовознавства. На сьогодні в науковій спільноті також немає однозначного ставлення до корпусних досліджень: у них є як віддані прибічники, так і суворі опоненти. Проте необхідно пам'ятати, що незважаючи на революційні можливості корпусної лінгвістики, вона є лише частиною численного методологічного інструментарію сучасної лінгвістичної науки. І як зазначив Ч. Філмор [50; 35], навіть значні за обсягом корпуси не в змозі відобразити все можливе у мові, натомість і невеликі за обсягом корпуси можуть надати інформацію, яку б нереально було отримати, не звертаючись до корпусних даних.

Висновки до розділу I

Дослідивши питання розвитку та стану сучасної галузі мовознавства – корпусної лінгвістики, виявлено досить суттєвий аспект, який полягає у тому, що саме корпусна лінгвістика зробила прорив у багатьох наукових дослідженнях мов, надавши змогу науковцям швидше та якісніше працювати та отримувати більш точні результати, що охоплюють ті питання, на яких вони зосереджуються. Завдячуючи своєму становленню у середині ХХ ст. і незважаючи на те, що все ще цю галузь науки вважають простою методологією, саме вона має неабияку практичну цінність не тільки для теоретиків, але й для практиків, і не тільки у сфері лінгвістики, але й в інших сферах, наприклад, у педагогіці, юриспруденції та ін.

Особливістю та головною відмінністю корпусної лінгвістики від інших напрямків мовознавства є перехід від мови до мовлення, від слова чи речення до тексту або дискурсу. Мова вивчається у мовленні.

Головним інструментом корпусної лінгвістики, який дозволяє досягти поставленої мети в тій чи іншій сфері, є корпус, як сукупність організованих текстів в електронному вигляді, які використовуються для певних лінгвістичних цілей. Саме його розробка, втілення, використання та підтримка сприяє оптимізації роботи користувача та отриманню багатофункціональних результатів.

Для створення сучасних корпусів, проведення корпусних досліджень та роботи з корпусами використовують комп'ютери та відповідне програмне забезпечення. Це зближує корпусну лінгвістику з комп'ютерною лінгвістикою, але не ототожнює їх. Завдяки використанню комп'ютерів корпусна лінгвістика забезпечує досягнення більш ґрунтовних та переконливих висновків.

Існують різні корпуси, серед яких виділяють наступні типи: національні, спеціалізовані, паралельні, учнівські, діахронні, синхронні, повнотекстові, фрагментарні, дослідницькі, ілюстративні, корпуси писемного, усного мовлення та змішаного типу, та ін.

Укладаючи корпус, потрібно зважати на деяку складність та враховувати існування ряду критеріїв, таких як: забезпечення репрезентативності, автентичності, відібраності, збалансованості, машиночитаності та наявності розмітки. Процес розмітки (або анотації/анотування) наповнює корпус інформацією, яка надалі може використовуватися для дослідження певних питань. Анотування включає в себе додавання до текстів та їх компонентів екстралінгвістичних, структурних та лінгвістичних спеціальних міток. В свою чергу існує декілька типів лінгвістичної розмітки: морфологічна, синтаксична, семантична, анафорична та просодична. Також, виконуються такі процедури як: токенизація, лематизація, стеммінг, парсинг. Більшість існуючих корпусів відносяться до морфологічного або синтаксичного типу. Також цікавим є те, що корпуси синтаксичного типу явно або приховано містять у собі морфологічні характеристики лексичних одиниць.

Корпуси можливо використовувати у різних сферах. Наприклад, у галузі лексикографії для укладання словників, які містили б певну додаткову інформацію, наприклад, про вживаність слів та ін. Для педагогів корпуси є неоціненним ресурсом, який дає можливість навчати учнів та студентів «живій» мові на реальних, а не вигаданих прикладах. Використання лінгвістичного корпусу у галузі перекладу є особливо вагомим. Такі корпуси дають змогу вивчати реальне функціонування різних мов у вигляді усних та писемних текстів, які є їх складовими. Вивчення та знання особливостей продукування людиною певної мови тієї чи іншої культури лягає в основу забезпечення якісного та зрозумілого перекладу. Тому, корпусна лінгвістика як для перекладача, так і для будь-якого іншого спеціаліста, пов'язаного з мовою, є цінною галуззю, яка пропонує оптимальні рішення вирішення лінгвістичних задач.

РОЗДІЛ II

АДЕКВАТНИЙ ПЕРЕКЛАД ТЕКСТІВ ЗАСОБАМИ КОРПУСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

З огляду на сучасний стан справ на міжнародній арені, коли все більше країн і народів прагнуть до глобалізації та вирішення важливих питань, які мають вплив на їх розвиток та безпеку, все більш вагоме значення набирає міжкультурна комунікація, яка у багатьох випадках потребує залучення посередника, яким є перекладач. Тому проблема адекватного перекладу не стоїть осторонь і завжди потребує вирішення на різних рівнях.

Даний розділ присвячений розгляду питання адекватного перекладу, його основних труднощів та можливостей їх подолання за допомогою корпусної лінгвістики.

2.1. Лінгвістичні труднощі адекватного перекладу.

Переклад взагалі – це вид мовного посередництва, який орієнтовано на іншомовний оригінал. Переклад розглядається як іншомовна форма існування повідомлення, яке знаходиться в оригіналі. Міжмовна комунікація, яка відбувається за допомогою перекладу, в найбільшому ступені відображає процес безпосереднього мовленнєвого спілкування, коли комуніканти користуються однією і тією ж мовою.

Задача перекладу – забезпечити такий тип міжмовної комунікації, коли текст, який створюється на мові рецептора міг би виступати у якості повноцінної комунікативної заміни оригіналу та ототожнюватися рецепторами перекладу з оригіналом у функціональному, структурному та змістовному відношенні. Функціональне ототожнення оригіналу та перекладу полягає у тому, що переклад приписується авторові оригіналу, публікується під його іменем, обговорюється, цитується та ін., наче він і є оригінал, тільки на іншій мові.

Змістовне ототожнення оригіналу та перекладу полягає у тому, що рецептори перекладу вважають, що переклад повністю відображає зміст оригіналу, що в ньому передано той же зміст засобами іншої мови.

Структурне ототожнення перекладу з оригіналом полягає в тому, що рецептори перекладу вважають, що переклад відображає оригінал не тільки у загальному, але й окремих аспектах. Передбачається, що перекладач точно передає структуру та порядок викладення змісту в оригіналі, не дозволяє собі будь-що змінити, видалити або додати від себе [17; 43-44].

Для загальної характеристики результатів перекладацького процесу використовуються терміни «адекватний переклад», «еквівалентний переклад», «точний переклад», «буквальний переклад» та «вільний переклад».

Адекватним перекладом називається переклад, який забезпечує прагматичні задачі перекладацького акту на максимально можливому для досягнення цієї цілі рівні еквівалентності, не дозволяючи порушення норм або узусу мови перекладу, дотримуючись жанрово-стилістичних вимог до текстів даного типу та відповідаючи суспільно-призnanій конвенціональній нормі перекладу. У нестрогому використанні «адекватний переклад» - це «хороший» переклад, який виправдовує очікування та надії комунікантів або осіб, які оцінюють якість перекладу.

Еквівалентним перекладом називається переклад, який відображає зміст іншомовного оригіналу на одному з рівнів еквівалентності. Під змістом оригіналу мається на увазі вся інформація, яка передається, включаючи як предметно-логічне (денотативне), так і конотативне значення мовних одиниць, які складають текст перекладу, а також прагматичний потенціал тексту. За визначенням будь-який адекватний переклад повинен бути еквівалентним (на тому чи іншому рівні еквівалентності), але не будь-який еквівалентний переклад визнається адекватним, а тільки той, який відповідає, окрім норми еквівалентності, і іншим нормативним вимогам.

Точним перекладом називається переклад, у якому еквівалентно відображена лише предметно-логічна частина змісту оригіналу при можливих відхиленнях від жанрово-стилістичної норми і узуальних правил використання мови перекладу. Точний переклад може бути визнано адекватним, якщо задача перекладу зводиться до передачі фактичної інформації про навколишній світ. Еквівалентний переклад завжди повинен бути точним, а точний переклад за визначенням лише частково еквівалентний.

Буквальним перекладом називається переклад, який відображає комунікативно нерелевантні (формальні) елементи оригіналу, в результаті чого або порушуються норми та узус мови перекладу, або спотворюється (не передається) дійсний зміст оригіналу. Буквальний переклад за визначенням неадекватний і дозволяється лише у тих випадках, коли перед перекладачем поставлене прагматичне надзавдання відобразити у перекладі формальні особливості побудовання вислову в оригіналі. В таких випадках буквальный переклад може супроводжуватися поясненнями або адекватним перекладом, який розкриває дійсний зміст оригіналу.

Вільним перекладом називається переклад, виконаний на більш низькому рівні еквівалентності, ніж той, якого можливо досягти за даних умов перекладацького акту. Вільний переклад може бути визнано адекватним, якщо він відповідає іншим нормативним вимогам перекладу та не пов'язаний з суттєвими втратами в передачі змісту оригіналу. Більш серйозні відхилення від змісту оригіналу роблять вільний переклад нееквівалентним та неадекватним, перетворюючи його в «перекладення» або самостійний вислів на тему оригіналу.

Кожен переклад має бути репрезентативним та відповідати наступним вимогам:

1. Переклад має вірно відобразити фактичну сторону оригіналу, тобто правильно передавати план його змісту.
2. Переклад має вірно відобразити мету створення оригіналу, тобто доносити до іншомовного реципієнта прагматичну його компоненту.

3. Переклад має відображати найважливіші стилістичні особливості оригіналу, тобто текст перекладу має точно вказувати на приналежність оригіналу до того чи іншого функціонального стилю.
4. Переклад має точно доносити до реципієнта авторське відношення до предмету, який описано в тексті перекладу. Ця вимога виключає втручання перекладача у внутрішню оцінку плану змісту [31; 146-147].

Дещо огрублюючи дійсне положення справ, можна стверджувати, що лінгвістичні труднощі перекладу з однієї мови на іншу пояснюються особливостями семантики, синтактики та прагматики мовних виражень мови оригіналу та мови перекладу [1; 233-235].

2.1.1. Семантична відповідність перекладу.

Основна проблема, з якою стикається перекладач під час передачі вихідного тексту — це неспівпадіння кола значень, властивих одиницям мови оригіналу та мови перекладу. Не існує двох різних мов, у яких смислові одиниці – морфеми, слова, стійкі словосполучення — співпадали б повністю в усьому обсязі своїх значень. Хоча значення («поняття») у своїй більшості співпадають, але способи їх вираження, як правило, в різних мовах розходяться більш або менш радикальним чином. В цілому всі типи семантичних відповідностей між лексичними одиницями двох мов можна звести до трьох основних: 1) повна відповідність; 2) часткова відповідність; 3) відсутність відповідності.

Випадки **повного співпадіння** лексичних одиниць різних мов відносно рідкісні. Як правило, це слова однозначні, тобто які мають в обох мовах тільки одне лексичне значення. Сюди відносяться слова, які належать до наступних лексичних груп:

- 1) Власні імена та географічні назви, які входять до словарного складу обох мов, наприклад: *Гомер* — *Homer*, *Польща* — *Poland* і т. д.

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

2) Наукові та технічні терміни, наприклад: *логарифм* — *logarithm*, *натрій* — *sodium*, *протон* - *proton*, *екватор* — *equator*, *вольтметр* — *voltmeter* і т. д.

3) Деякі інші групи слів, близькі за семантикою до вказаних двох, наприклад, назви місяців та днів тижня: *січень* — *January*, *понеділок* — *Monday* і т. д. Сюди ж входить така група слів, як чисельник: *тисяча* — *thousand*, *мільйон* — *million* та ін.

Нерідко мають місце випадки, коли однозначності відповідностей не спостерігається. Так, слова-терміни в багатьох випадках характеризуються багатозначністю і мають не один, а декілька відповідників у іншій мові, наприклад: англійський термін *power* має в фізиці значення (і, відповідно, українські еквіваленти): *сила*, *потужність*, *енергія*, а в математиці також *ступінь*. Особливо великою багатозначністю відрізняється технічна термінологія; так, українському терміну *камера* відповідають англійські: *chamber*, *compartment*, *cell*, *camera* (*фото*), *tube* (*шину*), *chest*, *barrel* (*насоса*), *lining* (*шлангу*) та ін.

Крім того, однозначності та постійності термінологічних відповідностей перешкоджає також існування в мові термінів-синонімів; так, англійські математичні терміни *binominal* і *polynominal* можуть передаватися в українській мові як *біном*, *поліном* і як *двочлен*, *багаточлен*, відповідно.

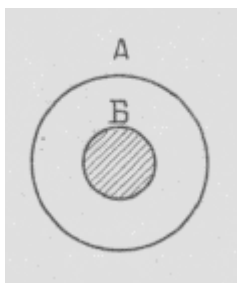
Також необхідність вибору правильного синоніма з відповідного ряду пов'язана не тільки бажанням висловити думку з максимальною точністю, але й бажанням викликати необхідну реакцію з боку читача чи слухача [5; 23].

Повні відповідності не являють собою особливої складності для перекладача, їх передача не залежить від контексту, і від перекладача потребується лише тверде знання відповідного еквівалента.

Найбільш розповсюдженим випадком при співставленні лексичних одиниць двох мов є **часткова відповідність**, коли одному слову в мові оригіналу відповідає не один, а декілька семантичних еквівалентів у мові перекладу. Переважна більшість слів будь-якої мови характеризується багатозначністю,

причому система значень слова в одній мові, як правило, не співпадає повністю з системою значень слів в іншій мові. При цьому можуть спостерігатися різні випадки. Так, іноді коло значень слова в мові оригіналу виявляється ширшим, ніж у відповідного слова в мові перекладу (або навпаки), тобто у слова в мові оригіналу (або в мові перекладу) є всі ті ж значення, що і у слова в мові перекладу (відповідно, мові оригіналу), але, крім того, у нього є ще значення, які в іншій мові передаються іншими словами. Так, українське *характер* як і англійське *character* мають значення: 1) «сукупність психічних особливостей людини»; 2) «тверда воля, завзятість в досягненні мети» (*Він людина без характеру — He has no character*); 3) «властивість, якість, своєрідність чого-небудь». У англійського *character*, крім того, є значення, яких немає в українського *характер* і які передаються в українській мові іншими словами, а саме: 4) «репутація»; 5) «письмова рекомендація, характеристика»; 6) «відмінна риса, ознака, якість»; 7) «фігура, особистість (часто дивна, оригінальна)»; 8) «літературний образ, герой, діюча особа у п'єсі»; 9) «печатний знак, буква, символ» (напр., *Chinese characters — китайські ієрогліфи*). Таке відношення неповної еквівалентності між словами двох мов можна назвати **включенням** і схематично відобразити так, як вказано на Схемі 2.1.1.1, де **А** — слово в одній мові, **Б** — слово в іншій мові; заштрихована частина означає співпадаючі значення обох слів.

Схема 2.1.1.1 Включення семантичних значень

Більш розповсюджений випадок має місце, коли обидва слова — у мові оригінал і у мові перекладу — мають значення, які співпадають і які розходяться. Так, українське *стіл* і англійське *table* співпадають тільки в значенні «предмет меблів», але розходяться в інших: в українського *стіл* є також значення «їжа»,

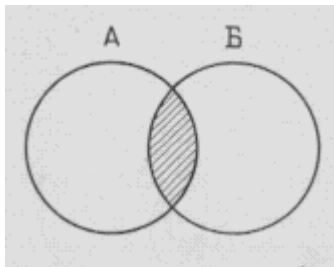

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

(напр., «дієтичний стіл») та «установа», «відділ в канцелярії» (напр., «паспортний стіл»), які відсутні у *table* і відповідно передаються в англійській мові словами *board, food, cooking, diet* і *office, department*. З іншого боку, англійське *table* має значення, відсутні в українського *стіл* і які передаються в українській мові словами: *дошка, плита, таблиця, розклад* та деякі ін.

Подібний вид відносин між словами двох мов можна назвати **перетином** і зобразити, як на Схемі 2.1.1.2.

Схема 2.1.1.2 Перетин семантичних значень

Дещо іншу природу мають випадки часткової еквівалентності, обумовлені явищем, яке можна назвати **не диференційованістю** значення слова в одній мові у порівнянні з іншою. Мова йде про те, що одному слову будь-якої мови, яке виражає більш широке («недиференційоване») поняття, тобто яке означає більш широкий клас денотатів, в іншій мові можуть відповідати два або декілька слів, кожне з яких виражає більш вузьке, диференційоване, порівняно з першою мовою, поняття, тобто відноситься до більш обмеженому класу денотатів. Так, в українській мові існує слово *рука*, якому в англійській відповідають два слова — *arm* і *hand*, кожне з яких означає більш вузьке поняття: *arm* означає верхню кінцівку від плеча до кисті, а *hand*— кисть руки, в той час як українське *рука* означає всю верхню кінцівку людини від плеча до кінчиків пальців [2; 74-78].

Нарешті, третій можливий випадок взаємного відношення лексики двох мов — це **повна відсутність відповідності** тій чи іншій лексичній одиниці однієї мови в словарному складі іншої мови. В цих випадках прийнято говорити про так звану безеквівалентну лексику. Під безеквівалентною лексикою маються на увазі лексичні одиниці (слова і стійкі словосполучення) однієї з мов, які не мають ані

повних, ані часткових еквівалентів серед лексичних одиниць іншої мови. Сюди відносяться в основному наступні групи слів:

1) Власні назви, географічні назви, назви установ, організацій, газет, пароплавів та ін., які не мають постійних відповідників в лексиконі іншої мови. Наприклад, в романі американського письменника Дж. Апдайка «*Couples*» зустрічаються прізвища *Hanema, Thorne, Appleby, Guerin, Gallagher* та назви населених пунктів *Tarbox, Mather, Quogue, Bag Harbor, Millbrook, Scituate* та ін., які не мають ніяких еквівалентів в словнику української мови, на відміну від імен та прізвищ типу *John, George, Shakespeare, Dickens, Lincoln* та ін. і географічних назв типу *London, New York, the Thames, the Mississippi* та ін., які мають в українському лексиконі стійкі відповідники: *Джон, Джордж, Шекспір, Діккенс, Лінкольн, Лондон, Нью-Йорк, Темза, Міссісіпі*. Взагалі, не завжди можна провести чітке розмежування між безеквівалентними власними назвами та тими, які мають у словнику іншої мови постійні відповідники — та чи інша власна чи географічна назва, яка спочатку не мала еквівалента в іншій мові, може потім, неодноразово зустрічаючись на сторінках періодичної печаті або художньої літератури, отримати таку відповідність, причому точно встановити час, коли оказіональний еквівалент перейшов в узуальний, тобто стійкий, не завжди можливо. Однак в цілому можна вважати, що до числа безеквівалентної лексики відносяться власні назви та назви маловідомі для носіїв іншої мови.

2) Так звані реалії, тобто слова, які означають речі, поняття та ситуації, які не існують в практичному досвіді людей, які говорять на іншій мові. Сюди відносяться слова, які означають різного роду речі матеріальної та духовної культури, властиві тільки даному народу, наприклад, назви блюд національної кухні (укр. *борщ, квас, калач*; англ. *muffin, haggis, toffee, butter-scotch, sundae* та ін.), видів народного одягу та взуття (укр. *жупан, шаровари*), народних танців (укр. *гопак*; англ. *pop-gocs-the-weasel*) та ін.

Знову ж таки не завжди легко вирішити, в якому випадку те чи інше слово чи словосполучення можна віднести до числа безеквівалентної лексики, яка

означає реалії, — okazіональний перекладацький еквівалент може перейти в стійку словарну відповідність. Так, в українську мову проникли слова та вирази: *палата обцин* — *House of Commons*, *спікер* - *speaker*, *уікенд* — *week-end*, *стриптиз* — *strip-tease* та інші лексичні одиниці англійського походження, в результаті чого відповідну англійську лексику вже не можна вважати безеквівалентною відносно української мови. При цьому, момент переходу okazіонального відповідника в узуальний не завжди може бути з точністю визначений.

3) Лексичні одиниці, які можна назвати випадковими лакунами. Маються на увазі ті одиниці словника однієї з мов, яким за будь-яких причин (не завжди зрозумілих) немає відповідників у лексичному складі (у вигляді слів чи стійких словосполучень) іншої мови. Наприклад, у словнику англійської мови немає одиниці, яка відповідає за значенням українському *доба*, так що це поняття доводиться передавати на англійську мову описово: або шляхом вказання на кількість годин, наприклад, *Я приїду через добу (через дві доби) - I shall come back in twenty-four (forty-eight) hours*, або ж якщо підкреслюється неперервність, цілодобовість дії, сполученням *day and night*, наприклад, *Вони працювали чотири доби - They worked four days and nights*.

Безперечно, переклад лексики, яка не має відповідників у мові перекладу, являє собою складність, але ця складність цілком переборна. З практики перекладу відомі наступні способи передачі безеквівалентної лексики:

1) **Перекладацька транслітерація і транскрипція.** При транслітерації передається засобами мови перекладу графічна форма (буквений склад) слова мови оригіналу, а при транскрипції — його звукова форма. Ці способи застосовуються при передачі іншомовних власних назв, географічних назв та назв різного роду компаній, фірм, пароплавів, готелів, газет, журналів та ін.

2) **Калькування.** Цей прийом полягає в передачі безеквівалентної лексики мови оригіналу за допомогою заміни її складових частин — морфем або слів (у випадку стійких словосполучень) їх прямими лексичними відповідниками у мові

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

перекладу. Наприклад: *grand jury* — *велике журі*; *brain drain* — *витік мізків* (поряд з транскрипцією *брейн-дрейн*); *кандидат наук* — *Candidate of Science* та ін.

Як транскрипція і транслітерація, так і калькування не завжди розкриває для читача, незнайомого з мовою оригіналу, значення слова чи словосполучення, яке перекладається. Причина того в тому, що складні та складені слова і стійкі словосполучення, при перекладі яких калькування використовується частіше за все, нерідко мають значення, яке не дорівнюється сумі значень їх компонентів, а оскільки при калькуванні використовуються еквіваленти саме цих компонентів, значення всього лексичного творення в цілому може залишитися нерозкритим. Так, непідготовленому читачеві слово *велике журі* вряд чи скаже що-небудь без розгорнутих пояснень.

3) **Описовий («пояснювальний») переклад.** Цей спосіб передачі безеквівалентної лексики полягає в розкритті значення лексичної одиниці мови оригіналу за допомогою розгорнутих словосполучень, які розкривають суттєві ознаки явища, яке позначається даною лексичною одиницею, тобто за допомогою її дефініції (визначення) на мові перекладу. Наприклад: *landslide* - *перемога на виборах з великою перевагою голосів*, *bull* - *спекулянт, який грає на підвищення біржових цінностей*, *floorer* - *питання, що спантеличує, важке завдання*.

4) **Наближений переклад** (переклад за допомогою «аналога») полягає в пошуку найближчого за значенням відповідника в мові перекладу для лексичної одиниці мови оригіналу, яка не має в мові перекладу точних відповідників. Наприклад: *drugstore* - *аптека*; *know-how* - *секрети виробництва* та ін.

Застосовуючи в процесі перекладу «аналоги», потрібно мати на увазі, що вони лише приблизно передають значення вихідного слова і в деяких випадках можуть створювати не зовсім правильне уявлення про природу речі або явища, яке ними позначається. Так, звичайна передача американізму *drugstore* як *аптека* не дає повного уявлення про функції цього закладу — в українських аптеках продаються тільки ліки і (іноді) косметичні засоби, в той час як в американських «драгсторах» продаються також речі першої необхідності, газети, журнали, кава,

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

морозиво та ін. і, крім того, вони функціонують як закусочні. Враховуючи це, досвідчені перекладачі при використанні «аналогів» дають пояснення в коментарях перекладу.

5) **Трансформаційний переклад.** У ряді випадків при передачі безеквівалентної лексики доводиться вдаватися до перебудови синтаксичної структури речення, до лексичних заміन з повною зміною значення вихідного слова або ж до того й іншого одночасно, тобто до того, що носить назву лексико-граматичних перекладацьких трансформацій; тому в даному випадку можна говорити про трансформаційний переклад. Так, англійське *glimpse*, яке не має еквівалентів серед українських іменників, часто використовується у виразах *to have* або *to catch a glimpse of (something or somebody)*, що дає можливість використати у перекладі дієслово і тим самим вдатися до синтаксичної перебудови речення; наприклад, речення *I could catch glimpses of him in the windows of the sitting-room* (A.C. Doyle, *The Adventures of Sherlock Holmes*) можна перекласти: *Я бачив, як його фігура миготіла у вікнах вітальні* [2; 93-102].

Прошина З. надає наступну класифікацію прийомів:

1) Механічне копіювання, яке включає транслітерацію, транскрипцію та дослівний переклад.

2) Перекладацькі трансформації, до яких відносяться:

- граматичні трансформації, такі як граматична заміна, перестановка, членування складних речень, об'єднання речень, граматична компенсація;

- лексичні (семантичні) трансформації, такі як лексична заміна (конкретизація, генералізація, диференціація, модуляція), компенсація та метафоричні трансформації;

- комплексні (лексико-граматичні) трансформації, такі як пояснювальний переклад, антонімічний переклад, метафоричний переклад, комплексна компенсація, інтегральна трансформація [24; 33-46].

Таким чином, відсутність прямих еквівалентів відповідним розрядам лексичних одиниць в словниковому складі іншої мови не означає їх

«неперекладність» на цю мову. У розпорядженні перекладача є не один, а цілий ряд засобів, які дають можливість передати значення вихідної словарної одиниці у мовленні, в конкретному тексті.

2.1.2. Забезпечення адекватного перекладу на рівні синтаксису.

Важливим питанням є передача в процесі перекладу синтаксичних значень та вирішення проблеми відношення граматичних (синтаксичних) і логіко-семантичних категорій.

В сучасній граматичній теорії широкого розповсюдження набула точка зору, згідно якої в реченні слід розмежовувати два типи синтаксичної структури — **поверхневу** (surface structure) та **глибинну** (deep structure). Глибинна структура речення це, перш за все, сукупність висловлених в ньому семантичних або смислових («логічних») відносин, а його поверхнева структура — це та його конкретна форма, яку речення отримує в мовленні, в процесі комунікації.

При цьому, що особливо важливо (та відіграє принципову роль для перекладу), одна і та ж глибинна структура може бути реалізована в різних поверхневих структурах (і навпаки, за однаковою поверхневою структурою можуть критися різні глибинні). Так в конструкціях *студент здав іспит; іспит було здано студентом; задача іспиту студентом; студент, який здав іспит; іспит, зданий студентом; здавши іспит, студент...* і т. п. поверхнева синтаксична структура різна, в той час коли їх глибинна структура однакова в тому смислі, що в них усіх представлені одні й ті ж логіко-семантичні відношення: «діяч — дія — об'єкт дії».

Із цього можна зробити висновок, що природа синтаксичних відношень в поверхневій та глибинній структурі принципово різна. В поверхневому синтаксисі прийнято розрізняти такі типи зв'язку, як підрядність, сурядність та предикативний зв'язок; якщо деталізувати далі, то вказані типи зв'язку можуть піддаватися уточненню, наприклад, підрядний зв'язок може підрозділятися на керування, узгодження та примикання, сурядний — на прийменниковий та

безприйменниковий та ін. Керівним критерієм при визначенні того чи іншого типу і підтипу синтаксичного зв'язку в поверхневій структурі є, перш за все, формальний спосіб вираження даного зв'язку.

Що стосується глибинних синтаксичних відношень, то вони характеризуються, в першу чергу, не формами свого вираження, а своєю семантикою, своєю змістовною характеристикою. Можна припускати, що ці відношення є однаковими для усіх мов, хоча їх формальне вираження в поверхневій структурі речення різняться від мови до мови. До числа глибинних синтаксичних зв'язків слід віднести такі, як «дія — діяч» (*студент читає*), «дія — об'єкт дії» (*студент читає книгу*), «дія — адресат дії» (*студент дав брату книгу*), «визначальний» зв'язок у самому широкому смислі слова, тобто зв'язок «субстанції» та її ознаки (*студент розумний, розумний студент; голосно говорить, голосна розова* та ін.) і т. д. Всередині цих основних типів глибинного синтаксичного зв'язку можна також виділити певні підтипи; наприклад, всередині «визначального» зв'язку можна виділити зв'язок темпоральний, локальний, причинно-наслідковий та ін.

Глибинні синтаксичні відношення виражають собою референційні значення, тобто відображають зв'язки, які об'єктивно присутні в ситуації, яка описується. Тому в процесі перекладу глибинні синтаксичні відношення повинні залишатися незмінними. Що стосується поверхневої структури речення, то навіть в межах однієї і тієї ж мови глибинна структура може бути виражена в декількох різних («синонімічних») поверхневих. Тим більше це справедливо по відношенню до різних мов, поверхнева структура речень в яких, при одній і тій самій глибинній, нерідко не співпадає. Тому в процесі перекладу немає ніякої необхідності (а часто й можливості) зберігати в незмінному вигляді поверхневу структуру речення. Наприклад: *He had never had his Uncle Swithin's taste in precious stones, and the abandonment by Irene when she left his house in 1889 of all the glittering things he had given her had disgusted him with this form of investment.* - *Він ніколи не страждав пристрастю свого дяді Сузіна до коштовних каменів, і*

коли Ірен в 1889 році, покинувши його, залишила усі дрібнички, які він їй подарував, це назавжди відбило у нього бажання до такого роду розміщення грошей. Тут, англійська іменна група *the abandonment by Irene of all the glittering things* в українському перекладі дається як підрядне речення *Ірен залишила усі дрібнички*, підрядне ж речення *when she left his house* передається як дієприслівниковий зворот *покинувши його*. Якщо, не дивлячись на всі ці синтактико-морфологічні трансформації, значення англійського та українського речень все ж залишається тотожним (тобто переклад виявляється еквівалентним оригіналу), то це можливо лише завдяки тому, що висловлювані в них глибинні синтаксичні відношення («дія – діяч — об'єкт дії» та ін.) залишаються одними і тими ж. Іншими словами, в процесі перекладу зміні підлягає лише поверхнева структура речення, а його глибинна структура залишається незмінною.

Слід зазначити, що звідси не витікає те, що поверхнева структура речення не несе в собі абсолютно ніякої суттєвої для перекладу інформації. Різні поверхневі реалізації однієї і тієї ж глибинної структури в багатьох випадках виявляються різними за прагматичним значенням — стилістичною характеристикою (напр., пасивна конструкція речення більш розповсюджена в книжково-писемному стилі, ніж в розмовній мові), регістром (напр., еліптичні конструкції більш типові для фамільярного і непримусового регістрів, ніж для нейтрального і, особливо, формального) або, що суттєво для перекладу, «комунікативним членуванням» [2; 165-168].

2.1.3. Врахування прагматики у процесі перекладу.

Функціонально-комунікативний підхід до мови, динамічне бачення співвідношення семантики і прагматики дозволяє говорити про домінування в низці випадків інтеракції людей прагматичного чинника над семантичним, про те, що в живому спілкуванні особистостей часто семантика перебуває «на службі» у прагматики [3; 304].

Врахування немовних моментів є однією з необхідних умов досягнення перекладацької адекватності, тому через них розкривається у багатьох випадках зміст тексту [37].

Прагматика, яка вивчає використання мови, тісно пов'язана з аналізом дискурсу, тобто вивченням того, як речення у писемних та усних текстах пов'язані між собою так, щоб мати певне значення [52; 1]. Поняття прагматики включає в себе питання, пов'язані з різним ступенем розуміння учасниками комунікативного процесу тих чи інших знаків або повідомлень і з різним їх трактуванням в залежності від лінгвістичного і екстралінгвістичного досвіду учасників комунікації. Екстралінгвістичний досвід (те, що іноді називається «фоновими знаннями»—background knowledge) учасників комунікативного акту значною мірою визначає собою розуміння ними мовних та мовленнєвих одиниць. Досить звичною є ситуація, коли екстралінгвістична інформація, яка є в розпорядженні носіїв мови оригіналу та мови перекладу, не співпадає — тобто «фонові знання» людей, які говорять на мові оригіналу і на мові перекладу, виявляються різними. В результаті цього багато того, що є зрозумілим та очевидним для носіїв мови оригіналу, виявляється малозрозумілим або взагалі незрозумілим для носіїв мови перекладу (або навпаки). Перекладач, звісно, не може не враховувати це в своїй діяльності — навіть «найточніший» переклад не досягає мети, якщо він залишається незрозумілим для тих, кому він адресований. Тому врахування прагматичного фактору є необхідною умовою досягнення повної перекладацької адекватності.

При цьому необхідно мати на увазі те, що не всі види перекладацьких матеріалів в однаковому ступені потребують врахування прагматичного фактору. Так, відомий теоретик перекладу А. Нойберт ділить всі види перекладацьких матеріалів на чотири групи в залежності від того, яку роль грають в них прагматичні моменти: 1) наукова література, яка в однаковій мірі орієнтована на носіїв як мови оригіналу, так і мови перекладу, — ступінь розуміння її однакова, в цілому, у людей, які говорять різними мовами, так як вона розрахована на

спеціалістів, обізнаних в даній області знань; 2) матеріали місцевої преси і деякі інші тексти, розраховані на «внутрішнього споживача»; хоча їх зміст не завжди легко доступно для розуміння іншомовного читача, практично вони перекладаються на інші мови вкрай рідко, і проблеми врахування під час їх перекладу прагматичного фактору, як правило не виникає; 3) художня література, призначена, в першу чергу, людям, для яких дана мова є рідною, однак вона часто перекладається на іноземні мови і тому являє собою для перекладача особливі труднощі в прагматичному плані; 4) матеріали зовнішньополітичної пропаганди і реклама товарів, які йдуть на експорт, — під час їх перекладу врахування прагматичного фактору відіграє рішучу роль.

В цілому, слід зазначити, що найважливішим є врахування прагматичного аспекту під час передачі тих розрядів лексики, які частіше за все відносяться до числа безеквівалентних, а саме, власних назв, географічних назв та назв різного роду культурно-побутових реалій. Так, перекладаючи на українську мову географічні назви типу американських Massachusetts, Oklahoma, Virginia, канадських Alberta, Manitoba або англійських Middlesex, Surrey та ін., слід, як правило, добавляти *штат Масачусетс, Оклахома, Вірджинія (або Вірґінія), провінція Альберта, Манітоба, графство Мідлсекс, Саррей* та ін. Таким чином, інформація, яка міститься в вихідному тексті імпліцитно (тобто відома носієві мови оригіналу як частина його «фонових знань»), в тексті перекладу буде виражена експліцитно.

У практиці перекладу застосовуються також заміни як засіб повідомлення читачеві, який володіє мовою перекладу, тієї чи іншої інформації, яка безпосередньо не виражена в оригіналі, але, тим паче, зрозумілої читачеві — носієві мови перекладу. Наприклад: *Він пішов до армії 22 червня 1941 року - On the day when Germany attacked Russia, he joined the army.* Дата, пам'ятна для кожної радянської людини, може нічого не сказати англomовному читачеві і потребує розкриття в перекладі, оскільки в даному випадку важливо підкреслити, що людина, про яку йде мова, пішла до армії в перший день війни.

Часто такого роду заміна носить характер **генералізації**, тобто заміни слова з конкретним значенням словом з більш загальним, але проте більш зрозумілим для носія мови оригіналу значенням. Наприклад: *The temperature was **an easy ninety**, he said.* - **Жара нестерпна**, сказав він.

Враховання прагматичного фактору в перекладі іноді виражається в застосуванні прямо протилежного прийому, а саме **конкретизації**, тобто заміни слова з загальним значенням словом або словами з більш вузьким, конкретним значенням, які розкривають сутність даного явища. Наприклад: *The British people are still profoundly divided on the issue of joining **Europe**.* Україномовному читачеві може бути неясно, в якому смислі тут використано слово *Europe*; жителю Великобританії, однак, знайомому з політичною обстановкою у своїй країні в канун 1973 р., смисл виразу *joining Europe* зрозуміло без пояснень. Враховучи це, дане речення слід перекладати на українську мову: *Англійський народ досі має глибокі розбіжності з питання про вступ Англії до європейського «Загального ринку».*

В ряді випадків для пояснення тих чи інших явищ, реалій та ін., зрозумілих читачеві на мові оригіналу, але маловідомих або невідомих читачеві на мові перекладу, перекладач має вдатися до **коментарів**.

Враховання прагматичного фактору під час перекладу потребує від перекладача хорошого знання самих предметів та ситуацій, які описуються в тексті оригіналу, тобто глибоких екстралінгвістичних знань. Це свідчить про те, що виконання перекладу неможливо без участі екстралінгвістичних факторів та врахування контексту, який може бути «контекстом культури» та «контекстом ситуації» [72; 4].

З іншого боку, використання різних перекладацьких прийомів потребує від перекладача «почуття міри», тому що зловживання різного роду замінами в процесі перекладу може призвести до смислового або стилістичного спотворення оригіналу. Перекладач повинен пояснювати читачеві незрозумілі або незнайомі йому явища і поняття, але він ні в якому разі не повинен підмінити їх знайомими,

звичними читачеві на мові перекладу явищами і поняттями. В іншому разі переклад може стати свідомим або несвідомим спотворенням оригіналу.

Поняття адекватності перекладу передбачає рівне врахування як прагматичних, так і семантичних факторів — другі не повинні за нормальних умов приноситься в жертву першим [2; 125-133].

2.2. Вирішення завдань перекладу можливостями корпусної лінгвістики.

Головним інструментом корпусної лінгвістики є корпус, який можна використовувати в різних теоретичних і практичних галузях. Основними способами використання корпусів для перекладацької галузі є наступні:

1. Емпірична підтримка.

Корпус використовується як «банк прикладів», тобто він надає емпіричну підтримку для гіпотез, принципів і правил. Підхід корпусної лінгвістики забезпечує репрезентативність та збалансованість мовного матеріалу, а також пошуковий інструмент, який зазвичай дає можливість хорошої вибірки в певному корпусі.

Свідоцтва з корпусів можуть бути знайдені для верифікації гіпотез на кожному мовному рівні від звуків мовлення до цілих розмов та текстів. Всередині цієї структури можна повторювати аналіз та відтворювати результати, що неможливо під час самостереження.

2. Інформація про частотність.

Емпірична підтримка являє собою якісний метод використання корпусу, але корпуси також забезпечують інформацію про частотність для слів, фраз та конструкцій, яка може бути використана для кількісних досліджень. Кількісні дослідження показують схожість та розбіжності між різними групами тих, хто говорить, або між різними типами текстів та ін.

3. Метаінформація.

На додаток до лінгвістичного контексту, корпус надає екстралінгвістичну інформацію, або метаінформацію, за такими факторами, як вік або стать того, хто говорить/пише, жанр тексту, часова або просторова інформація про походження тексту і т. д. Вона дозволяє порівнювати різні типи текстів або різні групи тих, хто говорить.

Лінгвістичний аналіз на матеріалі «реальної» мови є кращим, оскільки він забезпечує більш надійні результати [14; 95-98].

Робота з корпусом здійснюється за допомогою спеціальних програмних засобів – конкордансерів і корпусних менеджерів, що надають різноманітні можливості по одержанню необхідної інформації з корпусу. Корпусний менеджер – це спеціальна пошукова система, що включає програмні засоби для пошуку даних у корпусі, отримання статистичної інформації й надання результатів користувачеві в зручній формі. Результати цієї процедури можуть подаватися, наприклад, у вигляді горизонтальних рядків із пошуковим словом посередині. Ця процедура має назву KWIC (Key Word In Context).

Пошукові можливості корпусних менеджерів включають у себе пошук конкретних словоформ, пошук словоформ по лемах, пошук групи словоформ у вигляді розривної або нерозривної синтагми, пошук словоформ по набору морфологічних ознак і т. д., висновок результатів пошуку із вказівкою контексту заданої довжини, збереження відібраних матеріалів в окремому файлі. Використання корпусів дозволяє не тільки вивчати лексичні одиниці в контекстах, але й одержувати дані про частоту словоформ, частоту лексем, граматичних категорій, про спільну вживаність лексичних одиниць, особливості їх сполучуваності, управління і т. ін.

Результати пошуку видаються у вигляді конкордансу (тому корпусні менеджери і називають конкордансерами), де аналізована одиниця представлена в її контекстному оточенні та супроводжується статистичною інформацією. Останні можуть фіксувати частотні характеристики окремих мовних одиниць, або грамам,

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

або можуть характеризувати сполучуваність декількох лексичних одиниць. Багато систем дозволяють коректувати формат представлення даних (мінати довжину лівого й правого контексту, задавати обсяг показу й порядок сортування даних, відображати або не відображати лінгвістичній екстралінгвістичні характеристики і т. д.). Також можливе графічне відображення результатів, наприклад, з використанням програми GraphColl.

Задля підвищення ефективності досліджень до корпусних менеджерів висувається низка загальних вимог. Корпусний менеджер повинен будувати повні конкордансні списки; шукати не лише окремі слова, але й словосполучення; здійснювати пошук по шаблонах (складні запити); сортувати списки за декількома критеріями, що обираються користувачем; давати можливість відображати знайдені словоформи в розширеному контексті; подавати статистичну інформацію по окремих елементах корпусу; відображати лєми, морфологічні характеристики словоформ і метадані (бібліографічні, типологічні), що залежать від ступеня розмітки корпусу; зберігати й роздруковувати результати; працювати як з окремими файлами, так і з корпусами, необмеженими по розміру; швидко обробляти запити й видавати результати; підтримувати різні формати текстових даних (txt, doc, rtf, html, xml ін.); бути легким (інтуїтивно зрозумілим) у використанні як для досвідченого, так і для початківця; і т. ін.

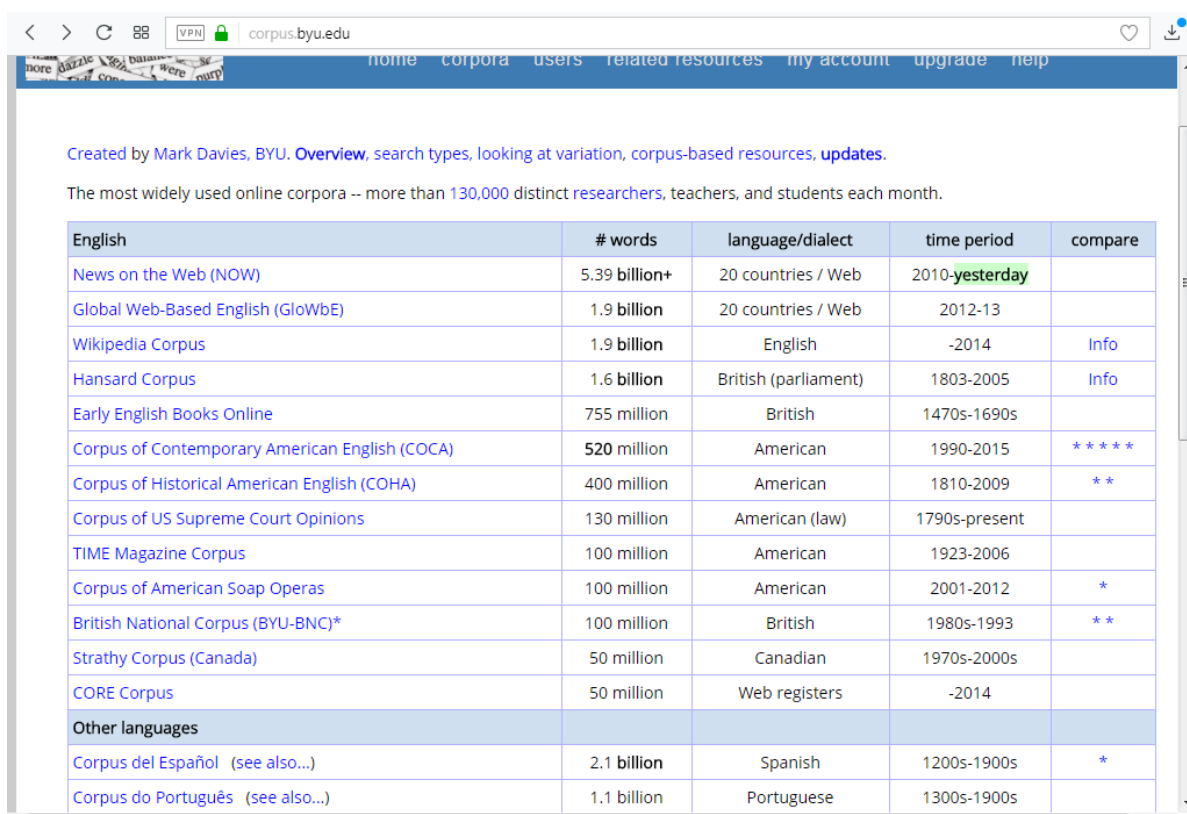
Найбільш сучасними конкордансерами є конкордансери третього та четвертого поколінь. Конкордансери третього покоління включають такі добре відомі системи, як Wordsmith, MonoConc, AntConc, Xlara. Ці конкордансери можуть обробляти величезні масиви даних на ПК. Конкордансери третього покоління дуже схожі один на одного, особливо в аспекті їх базових функцій: конкорданси, частотні списки, сполучуваність (колокації), аналіз ключових слів.

Що ж стосується конкордансерів четвертого покоління, то вони дуже схожі у функціональному аспекті з конкордансерами третього покоління. Проте конкордансери цього покоління розроблялися не з метою розширення способів аналізу даних, а для вирішення таких завдань, як обмежена потужність

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

стаціонарних ПК; проблеми, що виникають з несумісними ПК операційними системами; юридичні/правові обмеження на розповсюдження корпусів. З метою дотримання авторських прав на тексти, що включені до корпусу, а також з метою забезпечення швидкого та масштабного доступу сучасні корпуси почали розповсюджувати через спеціальні веб інтерфейси. На свій запит користувачі в межах секунд отримують обмежений обсяг контексту пошукового слова (1-3 речення). Саме цей тип передачі даних за моделлю клієнт-сервер через специфічний спосіб – World Wide Web – є визначальною рисою цих корпусів. Як приклад програми аналізу корпусних даних четвертого покоління можна назвати систему, розроблену для Британського Національного корпусу Марком Дейвісом, що була згодом ним розширена для забезпечення доступу до низки значних за обсягом корпусів через сайт corpus.byu.edu [62; 37-48]. Приклад такого корпусу представлено на Рис. 2.2.1. – 2.2.3.

Рис. 2.2.1. Загальний вигляд сайту corpus.byu.edu з переліком доступних корпусів

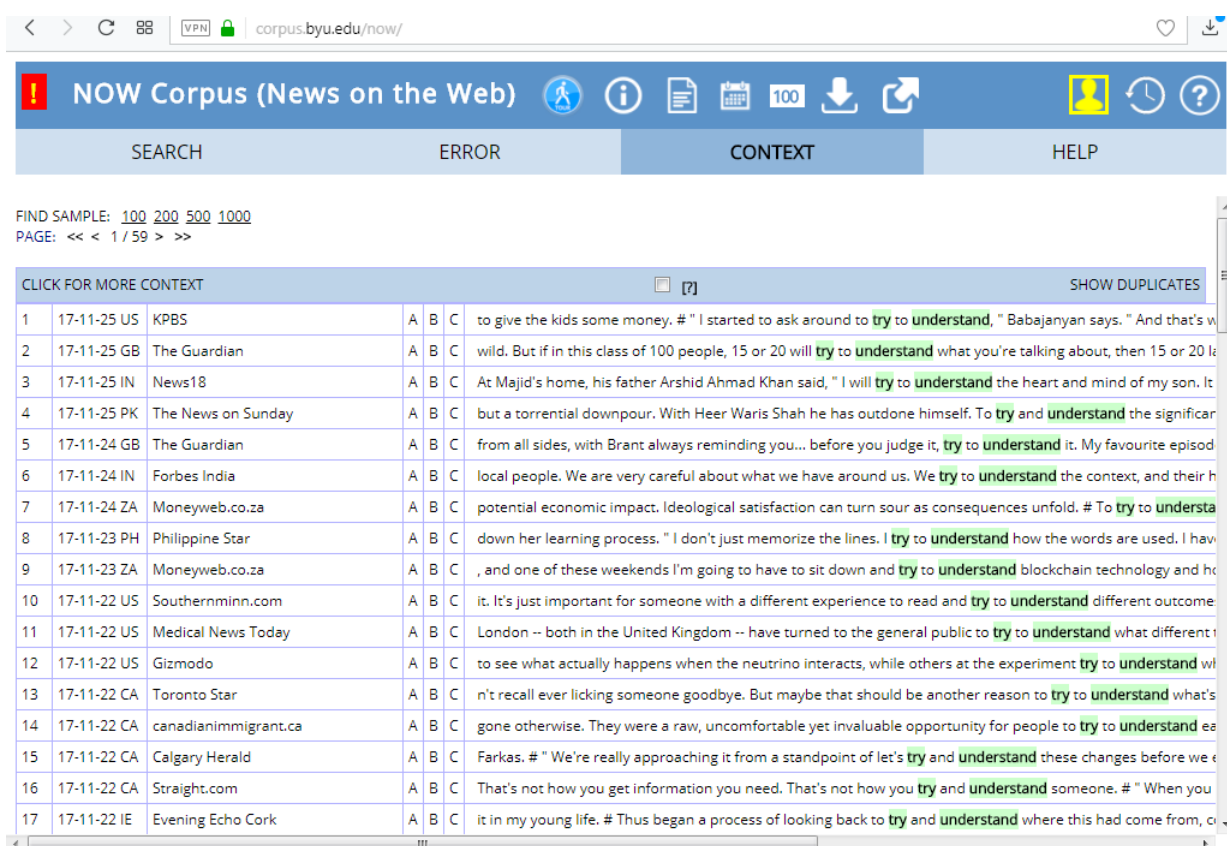
English	# words	language/dialect	time period	compare
News on the Web (NOW)	5.39 billion+	20 countries / Web	2010- yesterday	
Global Web-Based English (GloWbE)	1.9 billion	20 countries / Web	2012-13	
Wikipedia Corpus	1.9 billion	English	-2014	Info
Hansard Corpus	1.6 billion	British (parliament)	1803-2005	Info
Early English Books Online	755 million	British	1470s-1690s	
Corpus of Contemporary American English (COCA)	520 million	American	1990-2015	*****
Corpus of Historical American English (COHA)	400 million	American	1810-2009	**
Corpus of US Supreme Court Opinions	130 million	American (law)	1790s-present	
TIME Magazine Corpus	100 million	American	1923-2006	
Corpus of American Soap Operas	100 million	American	2001-2012	*
British National Corpus (BYU-BNC)*	100 million	British	1980s-1993	**
Strathy Corpus (Canada)	50 million	Canadian	1970s-2000s	
CORE Corpus	50 million	Web registers	-2014	
Other languages				
Corpus del Español (see also...)	2.1 billion	Spanish	1200s-1900s	*
Corpus do Português (see also...)	1.1 billion	Portuguese	1300s-1900s	

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

Рис. 2.2.2. Наявні функції одного з корпусів.

Рис. 2.2.3. Приклад пошуку використання слів у контексті у NOW Corpus.

У сучасному розумінні корпус – це завжди комп'ютерна база даних, і в процесі його створення безсумнівним є використання спеціальних програм. Серед цих програм особливе місце займають програми автоматичної розмітки. Розмітка корпусів є трудомісткою операцією. Для морфологічного й синтаксичного аналізу існують різні програмні засоби, які прийнято називати відповідно теггери (taggers) і парсери (parsers). У результаті роботи програм автоматичного морфологічного

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

аналізу (наприклад, TurboParser, Grammarscope та ін.) кожній лексичній одиниці приписуються граматичні характеристики, включаючи частину мови, лему (нормальну форму) і набір грамем (наприклад, рід, число, відмінок, перехідність і т. п.). У результаті роботи програм автоматичного синтаксичного аналізу фіксуються синтаксичні зв'язки між словами й словосполученнями, а синтаксичним одиницям приписуються відповідні характеристики (тип речення, синтаксична функція словосполучення й т. п.).

Однак автоматичний аналіз природньої мови не безпомилковий: він, як правило, дає кілька варіантів аналізу для однієї лексичної одиниці (слова, словосполучення, речення). У цьому випадку говорять про граматичну омонімію. Зняття неоднозначності (морфологічної, синтаксичної) у цілому є однією з найважливіших і найскладніших завдань. При створенні корпусів для зняття неоднозначності використовуються автоматичні й ручні способи.

Один із найвідоміших та надійніших тегерів для англійської мови є CLAWS (Constituent-Likelihood Automatic Word Tagging System), розроблений в Ланкастерському університеті. Зазначається, що розмітка тексту вказаним тегером досягає 97% точності. Ця система була використана для анотування Британського Національного Корпусу [12; 92-103].

Оптимальна методологія вимагає проведення двоетапного анотування корпусу: анотування текстів вручну та автоматично [56].

Таким чином, створивши свій корпус або використовуючи готові корпуси, будь-який перекладач може розв'язати свої професійні завдання, а також дослідити певні особливості перекладу на різних рівнях.

Висновки до розділу II

Робота перекладача характеризується постійним виконанням надважливих завдань, вирішення яких впливає на відносини та взаєморозуміння між представниками різних мов та які супроводжуються низкою складнощів, які необхідно подолати задля досягнення головної мети, якою є адекватний переклад. На основі аналізу відібраних матеріалів, можна зробити висновок про те, що адекватний переклад – це, окрім складного процесу перетворення одиниць однієї мови в іншу, результат, який має задовольняти усіх учасників комунікації та сприйматися природнім та зрозумілим. Будь-який адекватний переклад має бути еквівалентним та точним.

Основними вимогами до адекватного перекладу є наступні:

- 1) Переклад має вірно передавати зміст оригіналу.
- 2) Переклад має вірно передавати мету оригіналу (прагматику).
- 3) Переклад має відображати стиль оригіналу.
- 4) Переклад має точно передавати авторське відношення до предмету оригіналу. При цьому, виключається втручання перекладача до оцінки змісту.

Немає жодної мови у світі, яка б повністю співпадала за обсягом значень лексичних одиниць, граматичними категоріями та синтаксичними структурами, тому звідси виходить поява розбіжностей на різних лінгвістичних та екстралінгвістичних рівнях. Дуже рідким явищем є повна семантична відповідність двох мов. Так, нескладно перекласти власні імена, деякі наукові терміни, хоча переклад наукових термінів ускладнюється наявністю синонімії. Неповна еквівалентність може виражатися відношеннями слів двох мов у вигляді включення (коли значення слів двох мов співпадають, але існують ще деякі додаткові значення), перетину (коли значення слів двох мов співпадають і розходяться), не диференційованості (коли для слів з широким значенням однієї мови існує декілька відповідників з більш вузькими значеннями в іншій мові).

Безеквівалентністю характеризуються деякі власні назви, реалії, слова, які не мають відповідників у лексичному складі іншої мови (так звані випадкові лакуни).

Проблема часткової або відсутньої відповідності на семантичному рівні, структури речень на синтаксичному рівні, особливостей функціонування мов в умовах реальності вимагає від перекладача певних знань та досвіду, розуміння «контексту культури» та «контексту ситуації», адже забезпечення перекладацької адекватності – це головна вимога сучасності. Для усунення деяких проблем перекладач у процесі роботи використовує різні перекладацькі прийоми та перекладацькі трансформації, такі як: транслітерація, транскрипція, калькування, опис, наближення, генералізація, конкретизація, додавання коментарів та ін. Але важливо мати почуття міри та не спотворити оригінал.

Теоретичні підходи дають непогані результати під час їх практичного освоєння. Але задля того, щоб мова перекладу «ожила», необхідно повністю зануритися в іншу культуру, розуміти, як, коли, за яких умов використовується певна структура, значення, слово і т. п. На жаль, такої можливості немає більшість перекладачів. Тому на допомогу перекладачеві приходять корпусна лінгвістика зі своїм практичним інструментарієм, яким є корпус та спеціальні програми, які допомагають користувачеві працювати з ним (наприклад, конкордансери AntConc, GraphColl, теггер CLAWS та ін.). Програмне забезпечення, призначене для пошуку необхідної інформації у корпусі, можливо встановити на ПК та використовувати в автономному режимі, або ж не встановлювати та працювати в режимі он-лайн (наприклад, корпусні менеджери четвертого покоління).

Створення та використання корпусів, які включають в себе реальну мову, забезпечує значною підтримкою та служить базою оригінальних прикладів для спеціалістів, які не є носіями мови перекладу. Тому поряд зі словниками, користування лінгвістичними корпусами значно полегшує професійну роботу

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

кожного перекладача, а головне забезпечує досягнення цільової адекватності та зрозумілості.

РОЗДІЛ III

ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕКСТІВ ЯДЕРНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ

Розглядаючи питання жанрових особливостей будь-яких текстів, постає проблема їх типологічного опису, що є однією з найактуальніших у сучасній науці.

Тексти ядерної енергетики, безумовно, є технічними текстами. Вважається, що усі технічні тексти є стислими та однорідними, що термінологія таких текстів точна та стандартизована, а стиль – сухий. Насправді, на практиці перекладач може працювати з науково-технічними текстами, які часом можна прирівняти до художніх. Процес перекладу таких текстів потребує більше часу в порівнянні зі стандартними текстами. Тексти такого типу зустрічаються не часто, але під час перекладу будь-якого технічного документу з англійської мови на російську чи українську виникає необхідність у використанні додаткових перетворень, таких як спеціалізація, деметафоризація та реметафоризація. Це обумовлено, по-перше, структурними розбіжностями мов, а по-друге, жанровим розмаїттям науково-технічного стилю.

Також, під час перекладу текстів ядерної тематики виникає безліч проблемних питань, особливо у перекладачів з не досить великим досвідом роботи у галузі. Такі питання стосуються різних аспектів перекладу, розглянутих у попередніх розділах. Питання оптимізації перекладу є досить актуальним для перекладачів будь-якого рівня компетенції. У даному розділі розглядається питання типологізації текстів, місце жанру в ньому, а також особливості текстів ядерно-енергетичного напрямку, визначаються основні проблемні місця при перекладі таких текстів на прикладі аналізу документації одного з українських підприємств, яке спеціалізується на розробці та виробництві обладнання для атомних електростанцій, і пропонуються рішення для уникнення «слабких місць» та загального покращення якості перекладу.

3.1. Поняття жанру в контексті типологізації текстів

За характером підґрунтя для поділу текстів виділяють типології, які спираються на позалінгвістичні критерії, та типології, побудовані на лінгвістичних ознаках тексту. Позалінгвістичні критерії охоплюють все те, що передувало породженню тексту, наштотхнуло на цей процес та обумовило його виникнення. Тут мається на увазі комунікативна задача автора, область використання тексту, його комунікативна функція. Лінгвістичні ознаки тексту припускають його суттєві характеристики, які складають не тільки його зовнішню, мовну форму, але внутрішню, змістовну [20; 21–22].

Найбільш відомою типологією, яка включає в себе, окрім інших, наукові тексти, є типологія текстів, основана на їх приналежності функціональним стилям. В якості ознак функціонального стилю визначаються наступні характеристики: віднесеність до конкретної сфери спілкування, існування певних критеріїв, нормативність відбору та сполучуваності мовних засобів [57; 565-579]. На основі цих ознак можна виділити п'ять функціональних стилів: 1) офіційно-діловий, 2) науковий, 3) стиль публіцистики та преси, 4) стиль побутово-розмовної мови, 4) художній [27]. Інші науковці виділяють шість стилів: публіцистичний (політичний), офіційно-діловий (адміністративний, законодавчий), науковий, художній, розмовно-побутовий, релігійний (клерикальний). Існують також інші класифікації функціональних стилів, які незначно відрізняються від вказаних.

Функціональний стиль – явище не монолітне, а яке являє собою «багатошарову» (складну) єдність. Це обумовлено тим, що на мову та створення її стильового розмаїття одночасно впливає безліч позалінгвістичних факторів [28]. Таким позалінгвістичним фактором є, наприклад, тематична приналежність тексту. Оскільки основною функцією наукових текстів є передача інформації, то звідси може бути виведено зв'язок типу інформації з типом тексту. Так, Кедровим була запропонована класифікація наукових текстів за предметно-тематичною

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

категоризацією інформації, тобто у відповідності до класифікації науки, яка включає наступні галузі знань:

- філософські науки (логіка, діалектика);
- природничі, технічні науки (фізика, хімія, біологія, геологія, медицина);
- соціальні науки (історія, археологія, етнографія, географія);
- науки про базис та надстройки (політична економіка, держава та право, мистецтвознавство, мовознавство, психологія, педагогіка) [15].

Типології тексту розробляються на основі різних текстотипологічних одиниць: жанрів, типів тексту, класів тексту та ін. Такі класифікації створювалися в різних наукових культурах і на основі різних критеріїв їх опису. Жанрова характеристика наукового тексту є досить актуальною, тому що однією з найбільш уживаних типологічних одиниць тексту є мовний жанр.

Протягом довгого часу проблема виділення жанру як типологічної одиниці тексту досліджувалася у контексті вирішення завдань перекладу. Детальний критичний огляд спроб створення текстових типологій на цьому підґрунті дає К. Райс у своїй статті «Класифікація текстів та методи перекладу» [25; 202-228]. Це було необхідно, оскільки, як писала К. Райс: «Перед початком роботи перекладач за допомогою аналізу тексту повинен встановити, який текст він повинен перекласти. Аналогічно під час оцінки перекладу, перш за все, необхідно отримати чітке уявлення про те, до якого типу текстів відноситься оригінал, щоб уникнути небезпеки оцінки перекладу за невірними критеріями... Типологія текстів, яка відповідає вимогам процесу перекладу та розповсюджується на усі типи текстів, які зустрічаються на практиці, є, таким чином, непорушною передумовою об'єктивної оцінки перекладів». К. Райс запропонувала свою типологію, в якій є три відокремлені типи текстів і один змішаний тип: 1) інформативний тип тексту, 2) експресивний тип тексту, 3) оперативний тип тексту та 4) аудіо- або мультимедіальний тип тексту. Інформативний тип тексту відрізняє збереження інваріантності плану змісту, для експресивного важливим є аналогія

форми та естетичних параметрів тексту, для оперативного типу текстів – виконання ними апелятивної функції. Для четвертого типу властиве змішання вказаних типів тексту. Очевидно, що науковий текст в типології К. Райс відноситься до інформативного типу текстів.

Іншою типологією текстів, де науковим текстам відводиться відповідне їм за значущістю місце, є типологія А. Б. Федорова [32]. Він виокремив наступні типи текстів: 1) інформаційні тексти, документальні тексти (торгівельного та ділового характеру) та наукові тексти; 2) суспільно-політичні тексти; 3) (художні) літературні тексти.

Значним кроком уперед була типологія Ю. В. Ваннікова, який класифікував наукові тексти, використовуючи поняття функціонального підстилю, експресивності, типізованості мовного оформлення та ін., виходячи з завдань науково-технічного перекладу. При цьому автор ґрунтується на виокремленні підстилів наукового стилю. До таких підстилів він відносить суто науковий (з різновидами академічний та учбовий), технічний, науково-публіцистичний, науково-інформаційний. На перехресті з іншими стильовими пластами виокремлюється також науково-діловий та науково-рекламний підстилі. Ю. В. Ванніков пояснює деякі міжстильові розбіжності. Наприклад, суто науковий, або академічний підстиль відрізняється від технічного підстилю не змістовно, а функціонально. Якщо головним завданням науково-технічних текстів є опис деякого фрагменту дійсності, то головним завданням суто наукового тексту є формування якої-небудь концепції, доказ тези, систематизація теоретичного знання.

Також автор вказує на продуктивний характер використання жанрового інструментарію при перекладі науково-технічної літератури: «Спеціаліст, зайнятий тим чи іншим видом текстової переробки наукової інформації, має справу з окремим конкретним текстом, який для нього є представником певного жанру. Усі узагальнення стосовно структури, мовного оформлення, особливостей перекладу робляться на рівні та в термінах жанру. Разом з тим диференціація

наукових текстів за ознакою жанру є неоднозначною». Науковець вважає, що жанр – це надто об'ємна, до того ж недостатньо вивчена категорія. Він згрупував жанри в умовні розряди (аналогі жанрових груп) за функціональною ознакою:

1. книга, монографія, стаття, дисертація, доповідь, повідомлення, виступ, звіт, замітка, інформаційна карта;
2. інструкція, керівництво, пам'ятка, рекомендація, супровідна документація, методика, програма, підручник, опис;
3. енциклопедія, словник, довідник, технічний каталог;
4. акт, заявка, рекомендація, договір, рекламація, проект, постанова, рішення, вказівка, лист;
5. стандарт, технічна умова, специфікація, опис винаходу, авторське свідоцтво, патент, фірмовий каталог, прейскурант;
6. реферат, анотація, огляд, бібліографічний вказівник [4; 20-21, 24, 47, 49], [23].

Іншу точку зору щодо жанрової проблематики пропонує Є. С. Троянська. На її думку, жанр – категорія змінна, і його кордони хиткі, часто спостерігаються переходи та прикордонні випадки. Провідну роль в становленні жанрів та їх різновидів грають соціально-культурні функції наукових творів, тобто специфічні комунікативні завдання, які вони виконують. Екстраполуючи уявлення про роди та види художньої літератури на твори наукового стилю, Є.С. Троянська будує ієрархію типів творів наукової літератури за функціональною ознакою. До літературних родів у науковому стилі дослідниця відносить наступні типи текстів: 1) академічні (суто наукові) тексти (монографія, стаття, тези, доповідь та ін.); 2) інформаційно-реферативні (реферат, анотація та ін.); 3) довідково-енциклопедичні (енциклопедія, словник); 4) науково-оціночні (рецензія, відгук); 5) науково-учбові (лекція, підручник); 6) інструктивні (керівництво, інструкція); та 7) науково-ділові тексти (патент, авторське свідоцтво, специфікація). Роди творів у науковій літературі, за Є.С. Троянською, також як і в художній, поділяються на види, які далі дослідниця називає жанрами. Жанри наукової прози

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

також поділяються на ряд різновидів. Однак, жанровий різновид не є кінцевим у цій ієрархії і, в свою чергу, поділяється на підвиди [29; 16-27].

Отже, проблема виокремлення жанрів є досить складною та вирішується різними науковцями неоднозначно. Незважаючи на різноманітність поглядів та думок щодо визначення типів, родів та жанрів текстів, більшість науковців класифікують їх за функціональною приналежністю. Проаналізувавши різні підходи та теорії, можна зробити висновок про те, що тексти ядерно-енергетичної промисловості відносяться до наукового стилю та технічного підстилю. За жанровою приналежністю такі тексти можна класифікувати за певною функціональною ознакою, але загалом можна виокремити їх в окремий піджанр, тобто піджанр наукового стилю, в якому вирізняються окремі жанрові групи.

3.2. Аналіз перекладу текстів ядерної тематики як піджанру наукового стилю

Тексти ядерної тематики як піджанр наукового стилю мають свої синтаксичні, семантичні та інші особливості. Відомо, що на кожному рівні виникають певні труднощі під час перекладу з однієї мови на іншу, особливо, коли це стосується перекладу на іноземну мову. Для практичного розгляду особливостей перекладу технічного тексту пропонується аналіз перекладу текстів одного з українських підприємств, працюючих на ринку ядерної енергетики України та закордоном. Діяльність підприємства направлена на розробку та реалізацію проектів на умовах конфіденційності, тому матеріали аналізу виключатимуть будь-які конкретні назви та данні, що підпадають під поняття конфіденційності, а саме підприємство умовно називатиметься «компанія Х» українською мовою та «Company X» англійською мовою.

Компанія має українські та закордонні проекти, а отже вся документація перекладається на міжнародну мову – англійську. Для оцінки перекладу, якості результату перекладу, виявлення помилок, яких допускаються перекладачі компанії, та їх причин було розглянуто 773 одиниці перекладу текстів компанії з української/російської мови на англійську мову у порівнянні з відредагованим

перекладом тих самих текстів носієм англійської мови, спеціалістом у енергетичній галузі. Результати аналізу представлені у Додатку Б.

Аналіз показав, що перекладачі допускають досить багато помилок різного типу, які призвели до неможливості досягнення найповнішого ступеня еквівалентності адекватного перекладу. За класифікацією Прошиної З. [24; 223-224], під час оцінки перекладу, можна відмітити чотири типи помилок: спотворення, неточності, стилістичні помилки та солецизми.

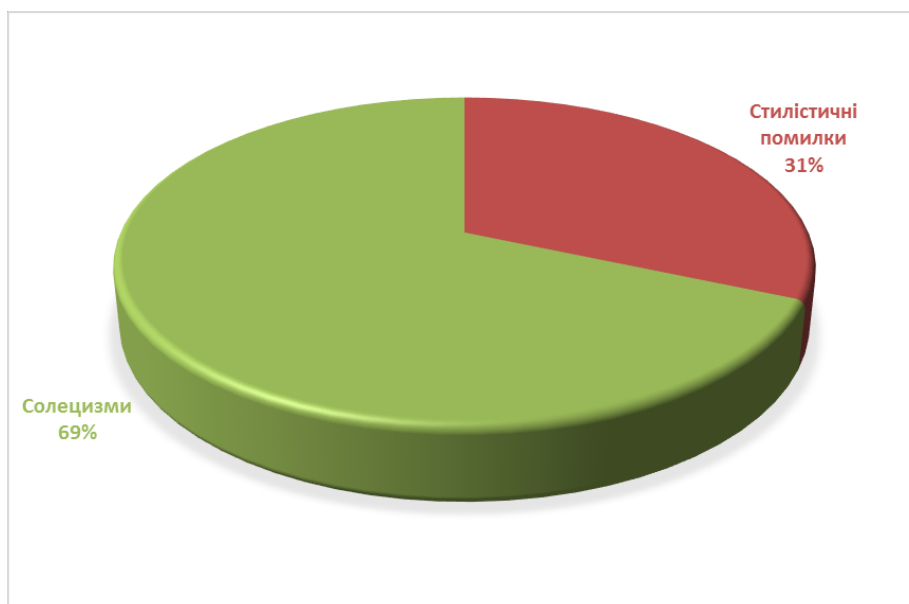
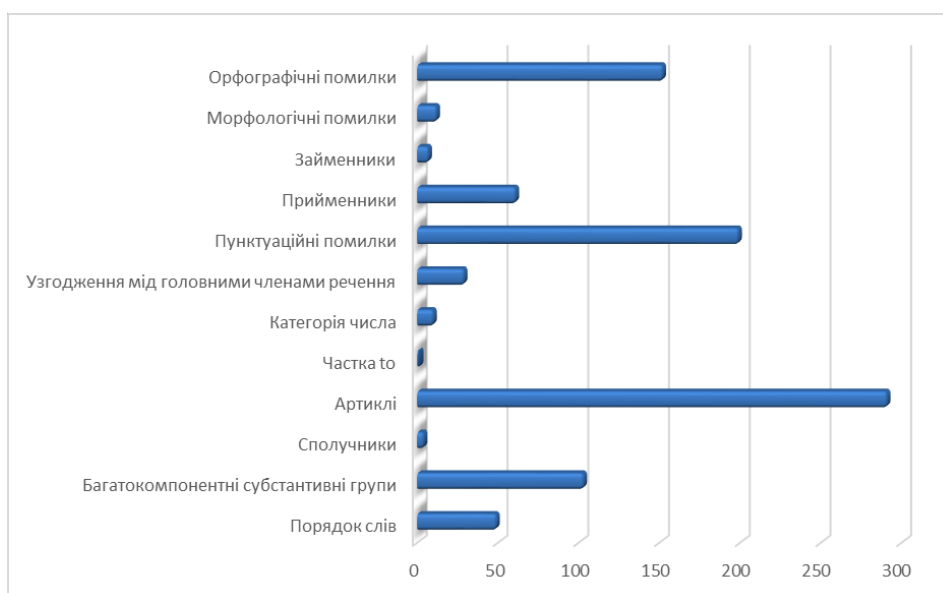
Спотворення є грубою помилкою, яка ушкоджує та спотворює зміст оригіналу, коли описується інша ситуація, і таким чином одержувач інформації вводиться в оману. Спотворення в цілому виникають через те, що перекладач неправильно розуміє текст, має недостатнє знання мови та позамовний досвід.

Неточності виникають, коли перекладач неправильно передає деякі аспекти тексту оригіналу. Це є результатом неправильного розуміння слова або структури.

Стилістичні помилки являють собою відхилення від стилістичних та семантичних норм мови перекладу. Часто такі помилки виникають через недооцінку перекладацьких трансформацій.

Солецизми є синтаксичними помилками, які виникають через порушення структурних норм мови перекладу як результат недостатніх знань мови перекладачем або втручання мови оригіналу.

69% від усієї кількості помилок складають солецизми, до яких входять синтаксичні, орфографічні та пунктуаційні помилки (див. Діаграми 3.2.1 та 3.2.2), наприклад, *У відповідності до вимог стандарту на підприємстві існує в наявності документована інформація, необхідна для забезпечення ефективного планування, функціонування та контролю процесів СМЯ - In accordance with the requirements of the standard Company has available documented information needed to ensure the effective planning, operation and control for the QMS processes* замість *In accordance with the requirements of the standard, Company X has available the documented information needed to ensure the effective planning, operation, and control of the QMS processes.*

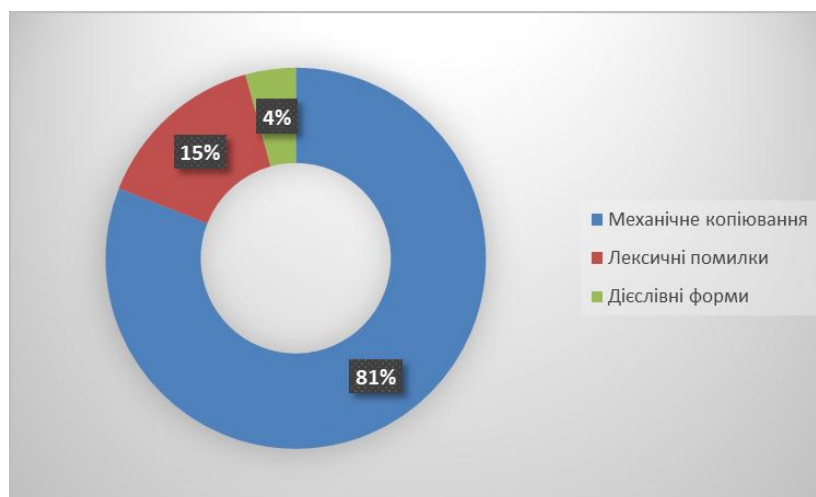
Діаграма 3.2.1. Типи помилок**Діаграма 3.2.2. Помилки, які відносяться до солецизмів, у текстах перекладу**

Перше місце посідають граматичні помилки, особливо, вживання артиклів, наприклад, *Activities of Company and its governing bodies are determined by the Statute; the External environment in which Company operates is changeable and in constant motion*. Відсутність артиклів в українській або російській мовах викликає труднощі для перекладу на англійську мову. Фіксований порядок слів в англійській мові не завжди співпадає з вільним порядком слів в українській або російській мовах. Багато помилок виникає через природу мови оригіналу та

перекладу. Англійська мова є аглютинативною і захоплює перекладача у пастку під час передавання значення багатокomпонентних груп і вживання прийменників. Інше цікаве спостереження пов'язане з використанням пасивного стану дієслів, що є досить частим явищем в українській/російській мові. Аналіз показує, що англійська технічна мова є менш «пасивною» та характеризується вживанням простих речень активного стану замість складних речень, наповнених пасивними конструкціями. Пунктуаційні помилки виникають в результаті копіювання пунктуаційних правил мови оригіналу, наприклад, *market trends, statistical data, and information on projections*. Окрім того, в українській або російській мовах, пунктуація є структурно залежною, а в англійській мові, вона є логічною та комунікативно пов'язаною. Відповідно до Прошиної [24], принцип пунктуації англійської мови можна сформулювати наступним чином: чим ближчими є семантичні зв'язки, тим ближчими повинні бути позиції слів. Чим більше інформація є необов'язковою, тим більш відділеними (знаками пунктуації) є частини речення. Задля перешкоджання виникненню таких типів помилок не завадить консультування з надійним довідником, який би містив подібні типи речень на мові оригіналу з правильною пунктуацією, орфографією та граматику.

До переліку помилок також відносяться стилістичні помилки (31%). Цей тип помилок включає лексичні помилки, механічне копіювання та неправильне використання дієслівних форм (див. Діаграму 3.2.3).

Діаграма 3.2.3 *Стилістичні помилки*

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

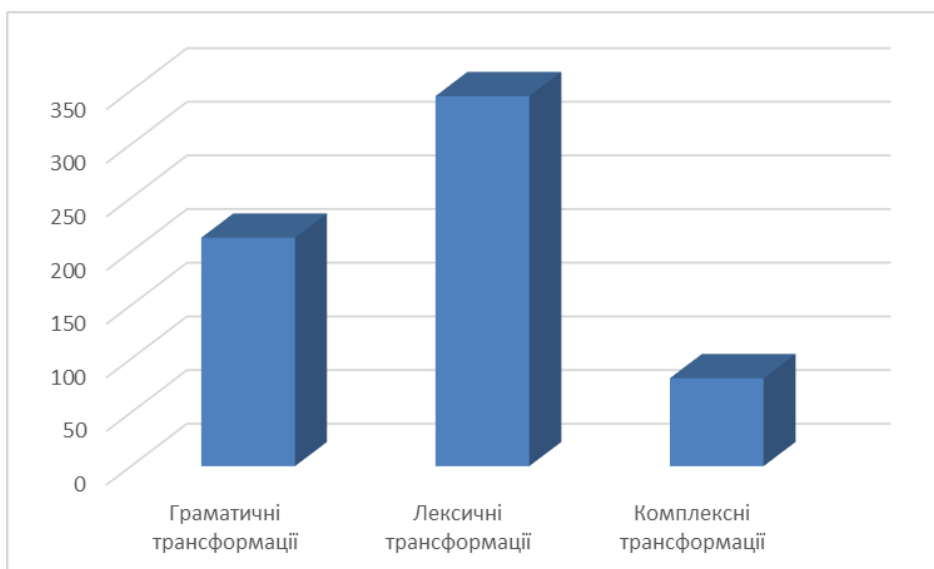
Більшість помилок пов'язана з механічним копіюванням. Хоча фрази, структури будуються згідно правил, проте вони формуються невдало, сухо та зовсім інакше, без відчуття мови перекладу, наприклад, *Підприємство визначає процеси, необхідні для СМЯ, та їх застосування на підприємстві - Company determines the processes needed for the QMS and their application throughout Company* instead of *Company X determines the processes needed for the QMS and how those processes will be applied throughout Company.* Неприродній переклад, коли у більшості випадків використовується дослівний переклад, робить мову перекладу «неживою» калькою. Неправильне тлумачення значень слів складає 15% від загального відсотку стилістичних помилок, наприклад, *workshops and storages* замість *workplaces* та *storage areas*, *persons* замість *personnel*, *exploitation data* замість *market data*, *issues* замість *factors*. У випадку виникнення сумнівів щодо вживання того чи іншого слова чи терміну на допомогу перекладачеві може прийти контекстуальний довідник, де можна знайти та зрозуміти значення та вживання багатозначного слова за контекстом. Використання неправильних дієслівних форм призводить до неточностей та спотворення змісту, наприклад, *Компанія X гарантує, що володіє здатністю виконувати вимоги до продуктів і послуг, що пропонуються споживачам - Company X ensures that it has the ability to meet the requirements for products and services to be offered to Customers* замість *Company X ensures that it has the ability to meet the requirements for products and services offered to Customers.*

Результати аналізу показали, що для досягнення адекватності перекладу були використані прийоми та перекладацькі трансформації, показані на Діаграмі 3.2.4 та Діаграмі 3.2.5 нижче.

Діаграма 3.2.4. Прийоми, використані під час перекладу

Діаграма 3.2.5. Використані перекладацькі трансформації

Механічне копіювання, яке представлене дослівним перекладом, складає майже половину випадків вживання серед прийомів, які було використано під час перекладу. Щодо перекладацьких трансформацій, лексичні трансформації, до яких відносяться конкретизація, генералізація та модуляція, є найбільш розповсюдженими. Наприклад: *Однією з найважливіших складових успіху підприємства є його здатність реагувати на зміни зовнішнього середовища.* - *One of the most important components of Company X success is its ability to respond to changes in the external environment* (конкретизація). Також у процесі перекладу застосовуються граматичні трансформації, представлені такими прийомами як:

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

перестановка, членування складних речень та граматичні заміни. Наприклад: *На підприємстві реалізується процесний підхід через впровадження системи електронного документообороту та управління процесами, уповноважений персонал залучений в опис процесів та створення блок-схем.* - *Company X process management approach uses an electronic document flow system. Authorized personnel are involved in drafting the description of processes and in drawing flowcharts* (членування речення, заміна, перестановка). Досить цікавим є факт заміни пасивного стану дієслів оригіналу активним станом у перекладі на англійську мову. Тобто англійська мова технічного спрямування менш «пасивна» на відміну від української та російської. Проведений аналіз та практика перекладу технічної літератури свідчить про те, що в англійській мові найважливішим є викладення положень у найбільш зрозумілій та чіткій формі, яку можливо забезпечити, використовуючи активну форму дієслів, у той час, як пасивна форма часом ускладнює текст та перешкоджає легкому сприйняттю інформації читачем.

В рамках розгляду лексичних помилок доцільно приділити увагу перекладу термінів, адже вони є важливою частиною лексичного складу текстів ядерної тематики, і помилки при їх перекладі є неприпустимими. Розглянемо результати аналізу 227 одиниць перекладу, якими є терміни, що використовуються в галузі ядерної безпеки та радіаційного захисту (див. Додаток В).

Серед проаналізованих термінів 46% та 47% займають прості терміни та двоскладні, відповідно. Найменше можна зустріти терміни, які складаються з трьох слів (6%) та чотирьох слів (1%).

Прості терміни представлені іменниками. Більшість термінів має одне значення в ядерному контексті. Кількість багатозначних термінів становить 20%.

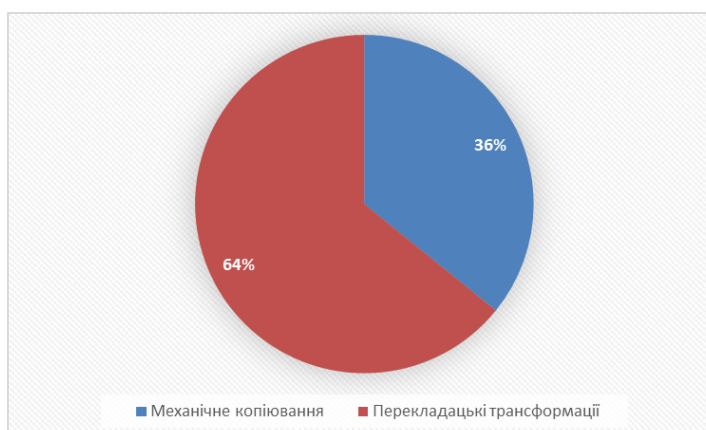
Перекладацькі прийоми, що застосовуються при перекладі простих термінів представлені головним чином механічним копіюванням (див. Діаграму 3.2.6), де головним чином застосовується дослівний переклад: *safety* - *безпека*, *intervention* - *втручання*, *channel* – *канал*, та є невелика кількість слів, перекладених транслітеруванням: *bypass* - *байпас*, *operator* - *оператор*, *screening* – *скрінінг*.

Діаграма 3.2.6. Прийоми для перекладу простих термінів

Серед перекладацьких трансформацій застосовуються лексичні та комплексні трансформації (експлікація, лексичні заміни, вибір варіативного відповідника). Наприклад: *scram* – аварійний зупин, *maintenance* – технічне обслуговування, *vendor* – компанія-постачальник, *remediation* – відновлювальні заходи, *treatment* – оброблення.

Двоскладні терміни складаються з двох іменників (59%): *emergency response*, *equipment qualification*, *failure mode*, *safety case* та ін., та прикметника в поєднанні з іменником (41%): *graded approach*, *nuclear incident*, *residual heat*, *qualified life*, *depleted uranium* та ін. Серед двоскладних термінів є як однозначні, так і багатозначні терміни. Проте, однозначні терміни є домінуючими (93%). Перекладацькі прийоми, що застосовуються при перекладі двоскладних термінів представлені на Діаграмі 3.2.7.

Діаграма 3.2.7. Прийоми для перекладу двоскладних термінів

Механічне копіювання, представлене дослівним перекладом (*emergency preparedness* – *аварійна готовність*, *computational model* – *обчислювальна модель*), займає другорядне місце. При перекладі двоскладних термінів найчастіше використовуються усі типи перекладацьких трансформацій (див. Діаграму 3.2.8).

Діаграма 3.2.8. Перекладацькі трансформації двоскладних термінів

Граматичні трансформації найбільш вживані та представлені перестановкою та заміною, наприклад: *safety system* – *система безпеки*, *radioactive waste* – *радіоактивні відходи*. Прикладами лексичної трансформації є конкретизація або вибір варіативного відповідника: *safety case* – *обґрунтування безпеки*, *graded approach* – *диференційований підхід*, *equipment qualification* – *атестація обладнання*. До комплексних трансформацій відноситься експлікація (*seismic qualification* – *атестація на сейсмічну безпеку*, *emergency plan* – *план аварійних заходів*).

Трискладні терміни представлені поєднанням наступних частин мови:

- 1) Іменників (22%): *cliff edge effect*, *design basis accident*;
- 2) Прикметника та іменників (50%): *nuclear fuel cycle*, *high level waste*;
- 3) Прикметників та іменника (14%): *high enriched uranium*, *low enriched uranium*;

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

- 4) Іменника, прийменника та іменника (7%): *defense in depth*;
- 5) Іменника, сполучника та іменника (7%): *facilities and activities*.

Тобто, найчастіше зустрічається поєднання прикметника та іменника. Трискладні терміни головним чином є однозначними у контексті вживання в ядерній енергетиці (93%). Перекладацькі прийоми, що застосовуються при перекладі двоскладних термінів представлені на Діаграмі 3.2.9.

Діаграма 3.2.9. Прийоми для перекладу трискладних термінів

Таким чином, з діаграми видно, що під час перекладу термінів, які складаються з трьох слів, перекладач користується перекладацькими трансформаціями, серед яких найчастіше обирає лексичні та граматичні трансформації (заміна, вибір варіативного відповідника, перестановка, експлікація, модуляція: *high level waste* – *високоактивні виходи*, *facilities and activities* – *об'єкти та діяльність*, *severe accident management* – *управління тяжкою аварією*, *site area emergency* – *аварійна ситуація на території площадки*, *cliff edge effect* – *пороговий ефект*). Механічне копіювання використовується рідко та у вигляді дослівного перекладу: *high enriched uranium* – *високозбагачений уран*, *nuclear fuel cycle* – *ядерний паливний цикл*.

Стосовно чотирискладних термінів, які становлять 1% з проаналізованого ряду перекладацьких одиниць, можна відмітити те, що усі терміни є однозначними та складаються з наступних частин мови:

- Іменника, прийменника та іменників: *cradle to grave approach*;

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

- Прийменника та іменників: *beyond design basis accident*;
- Іменників, сполучника та іменника: *structures, systems and components*.

При перекладі таких складних термінів в основному використовується дослівний переклад (67%): *structures, systems and components* – *конструкції, системи та елементи*. Подекуди використовуються перекладацькі трансформації у вигляді модуляції (*cradle to grave approach* – *довічний підхід*).

Отже, як видно з результатів проведеного аналізу, процес перекладу текстів технічного спрямування компанії X потребує удосконалення незважаючи на те, що відповідні спеціалісти мають змогу користуватися паперовими та електронними он-лайн словниками, мають доступ до мережі Інтернет та можуть спілкуватися та звертатися за роз'ясненнями певних питань з перекладу текстів до технічних спеціалістів. Необхідно оптимізувати перекладацьку діяльність таким чином, щоб якомога якісніше усунути ті типи помилок, які виникають на синтаксичному, композиційному, морфологічному та лексичному рівнях.

3.3. Підвищення якості перекладу текстів ядерної тематики програмними засобами корпусної лінгвістики

На даному етапі розвитку технологій, які можна використовувати на практиці при виконанні перекладу, найчастіше перекладачі користуються електронними словниками та програмами, які мають пам'ять перекладу, наприклад, SDL Trados, MemoQ, SmartCat та ін.

Виходячи з проведеного аналізу перекладу в галузі ядерної енергетики одного з українських підприємств, а також зважаючи на те, що перекладачі компанії користуються зазначеними технологіями, проте їх переклади потребують підвищення якості, у рамках вивчення можливостей корпусної лінгвістики та її інструментарію, стає можливим пропозиція оптимізації якості перекладу шляхом застосування нового та сучасного рішення, яким є власний корпус, та його

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

використання найпростішими та найзручнішими корпусними менеджерами AntConc та GraphColl.

На даному етапі корпус текстів ядерного напрямку, що пропонується, має назву **The Nuclear Corpus** та складається з 3 підкорпусів:

1. Glossary – паралельний підкорпус, що включає в себе ядерну термінологію з визначеннями англійською та українською/російською мовами. До його складу входить глосарій (еквіваленти термінів з визначеннями) з питань безпеки, що використовується в галузі ядерної безпеки та радіаційного захисту, на мові оригіналу та перекладу. Даний підкорпус нараховує 10620 типів слів та 87109 токенів,
2. Nuclear Standards – паралельний підкорпус, до якого входять міжнародні стандарти англійською мовою та їх переклад українською/російською мовою. На даний час включає в себе стандарт ISO 9001:2008 Системи менеджменту якості – Вимоги, а також стандарт компанії. Даний підкорпус нараховує 6824 типи слів та 59828 токенів, та
3. Publications – одномовний (англійський) підкорпус, до якого входять деякі технічні документи МАГАТЕ, а також статті з журналу Nuclear News, що видається щомісячно Американською ядерною спілкою та визнається у всьому світі як найголовніше видання у ядерній сфері. Статті обрані з електронних видань за 2017 рік. Кожне видання категоризовано за наступними підтемами:
  - Fuel.
  - Industry.
  - International.
  - Isotopes & Radiation.
  - Meetings.
  - Policy & Legislation.
  - Power.
  - Security.
  - Special.

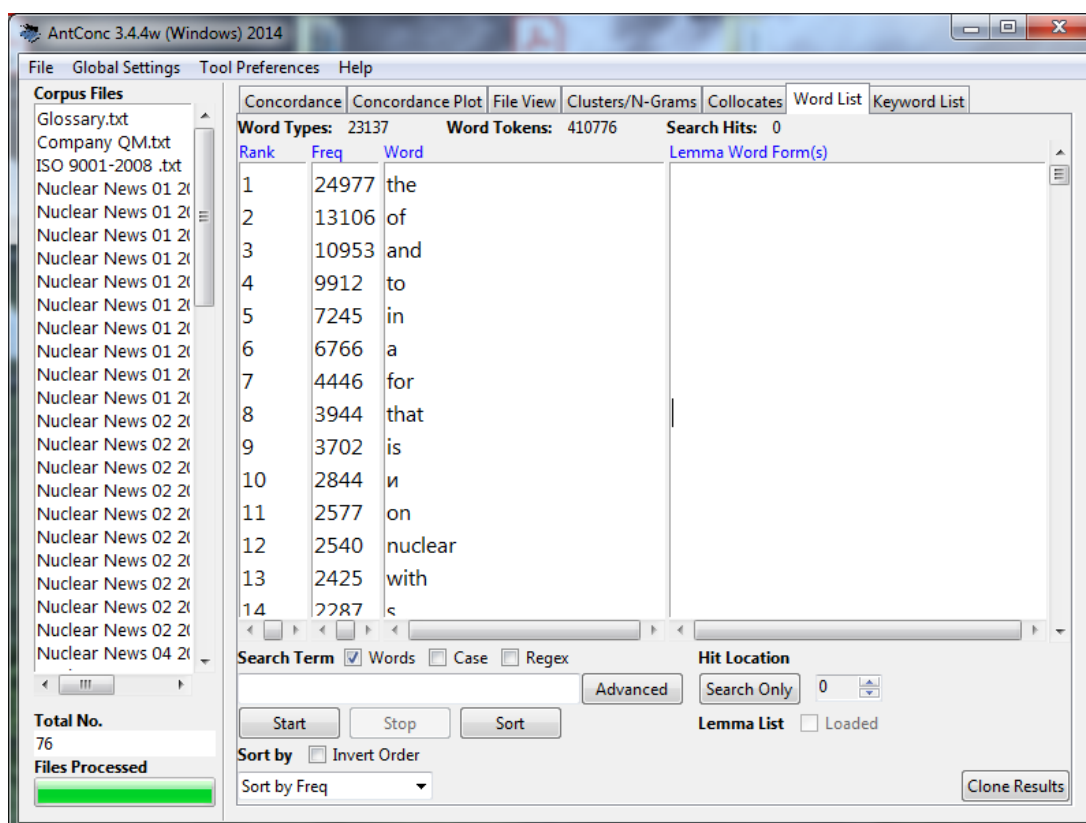
Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

- Waste Management.

Даний підкорпус включає 12466 типів слів та 263839 токенів.

Кожен з підкорпусів призначений для оптимізації виконання завдань перекладачів компанії X. Так, «Glossary» надає англійські терміни разом з еквівалентами та поясненням значень. «Nuclear Standards» дає приклади текстів на мові оригіналу та мові перекладу, які використовуються для створення документів компанії та їх подальшого перекладу. «Publications» є підтримкою значень, є прикладом правильних синтаксичних конструкцій, включаючи орфографію та пунктуацію, та забезпечує прагматику за допомогою оригінальних контекстів. Паралельні підкорпуси, вирівняні за допомогою програми ABBYY Aligner, поєднані з одномовним підкорпусом для надання перекладачеві комплексної інформації з практичного вживання термінів та фраз та їх перекладом. Підкорпуси можна використовувати окремо, залежно від поставленої мети. В цілому корпус нараховує 2317 типів слів та 410776 токенів (див. Рис. 3.3.1).

Рис. 3.3.1. Загальний список слів корпусу (AntConc)

Корпус є динамічним, його можна доповнювати, додаючи більше статей, стандартів та термінологічних глосаріїв. Окрім того, він є спеціалізованим, тому що обмежується лише ядерною сферою та показує, як вживається мова цієї галузі. Це видно з відносної частотності слів у ньому в порівнянні з показниками корпусів Brown Corpus та LOB (див. Табл. 3.3.1).

Таблиця 3.3.1. Порівняння загальної відносної частотності вживання слів у різних корпусах

Слово	The Nuclear Corpus	The Brown Corpus	LOB
1. quality	9.789978	1.109611	0.992008
2. reactors	9.595153	0.246580	0.186002
3. combustion	9.546446	0.01645	0
4. material	9.400327	4.376799	3.596029
5. radiation	9.351621	3.637059	0.434004
6. analysis	9.181149	4.438444	3.472028
7. conditions	9.181149	4.931605	4.526037
8. level	9.108089	4.746670	5.890048
9. dose	8.767145	0.308225	0.930008
10. security	8.767145	0.616451	0

Як видно з таблиці, найуживанішими словами у британських корпусах є слова *conditions* та *level*, у той час, коли вони посідають 7 та 8 місце у корпусі the Nuclear Corpus. Слово *quality* знаходиться серед найуживаніших слів у корпусі the Nuclear Corpus, проте воно не так часто вживається у інших корпусах.

Головною метою створення та використання цього корпусу є полегшення процесу перекладу шляхом сприяння роботі перекладача у виборі правильного терміну, його варіантів, використання правильних словосполучень з урахуванням граматики у контексті, пошуку відповідних назв міжнародних компаній, ядерних об'єктів та ін. Важливим є надання перекладачеві змоги мати доступ до

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

оригінальних текстів, де він може ознайомитися з природньою мовою ядерно-енергетичних текстів, навчитися природньо формулювати думки іноземною мовою, спостерігати за стилем та пунктуаційними особливостями письмової мови носіїв. Корпус The Nuclear Corpus створено відповідно до необхідних критеріїв, вказаних Демською-Кульчицькою:

1. Корпус є репрезентативним. Він представляє ядерну тематику, включаючи стиль та жанр.
2. Корпус є автентичним, тому що містить письмові тексти носіїв мови, які є спеціалістами у галузі ядерної енергетики.
3. Корпус є відібраним. Він включає тексти залежно від обраної стратегії, типу корпусу та його мети.
4. Корпус є збалансованим. Кількість текстових ресурсів – пропорційна.
5. Корпус є машиночитаним. Усі тексти містяться в окремих текстових файлах.
6. Корпус є неанотованим, тому що це не потребується у рамках дослідження та практичного застосування у компанії X.

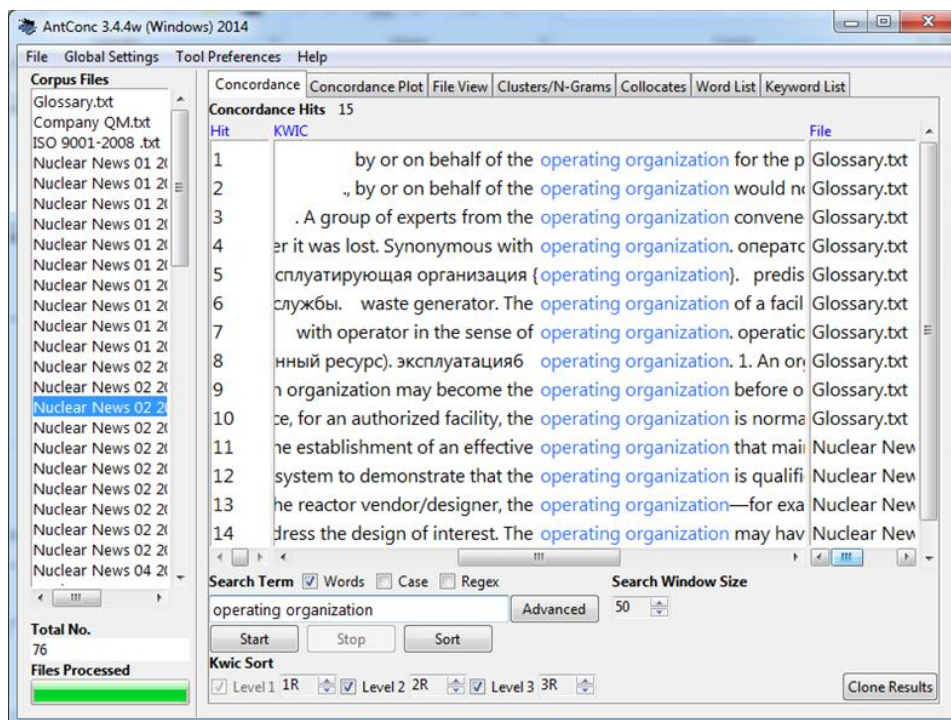
Для ефективного використання представленого корпусу, перекладачам потрібні такі корпусні менеджери, як AntConc та GraphColl. Ці засоби забезпечують отримання необхідної інформації. Вони допомагають знаходити необхідні типи слів, типи слів за лемами, групи типів слів у формі фраз, типи слів за певними морфологічними ознаками, а також показують правильну пунктуацію, частини слів, орфографію та ін. Використання корпусних засобів дозволяє не тільки знаходити лексичні одиниці у контексті, але отримувати інформацію щодо частотності типів слів, лексем, граматичних категорій, поєднання лексичних одиниць, їх сполучуваності, груп слів та ін. Частотність допомагає визначити різницю між семантикою синонімів, визначити контексти синонімічних слів, вирізнити стилі та жанри, а також розрізнити мову, характерну для певних соціальних, гендерних та вікових груп. Статистичні дані, які може надавати корпус, сприяють об'єктивності та надійності результатів пошуку у порівнянні з іншими методами. Наприклад, слова *operator* та *operating organization* можуть

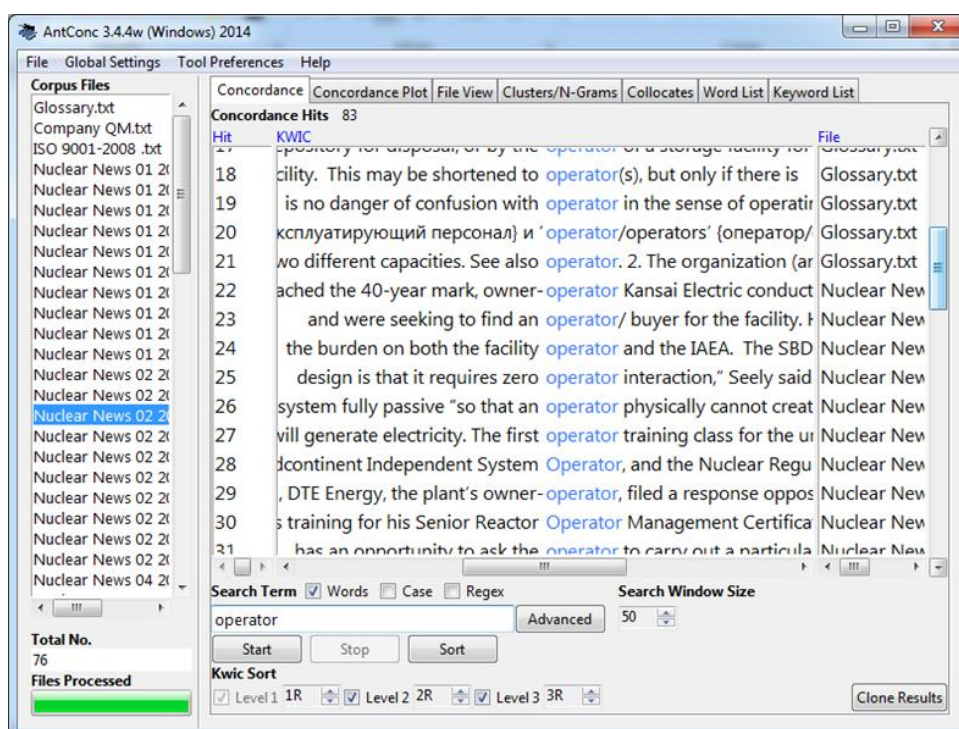
Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

використовуватися як синоніми. Для визначення різниці між ними, за допомогою корпусного менеджера AntConc перекладач може побачити, що перший варіант вживається частіше (83 співпадіння), ніж другий варіант (15 співпадінь), а також може визначити різницю використання за контекстом (див. Рис. 3.3.2-3.3.4).

Рис. 3.3.2. Конкордансний пошук (AntConc) (приклад 1)

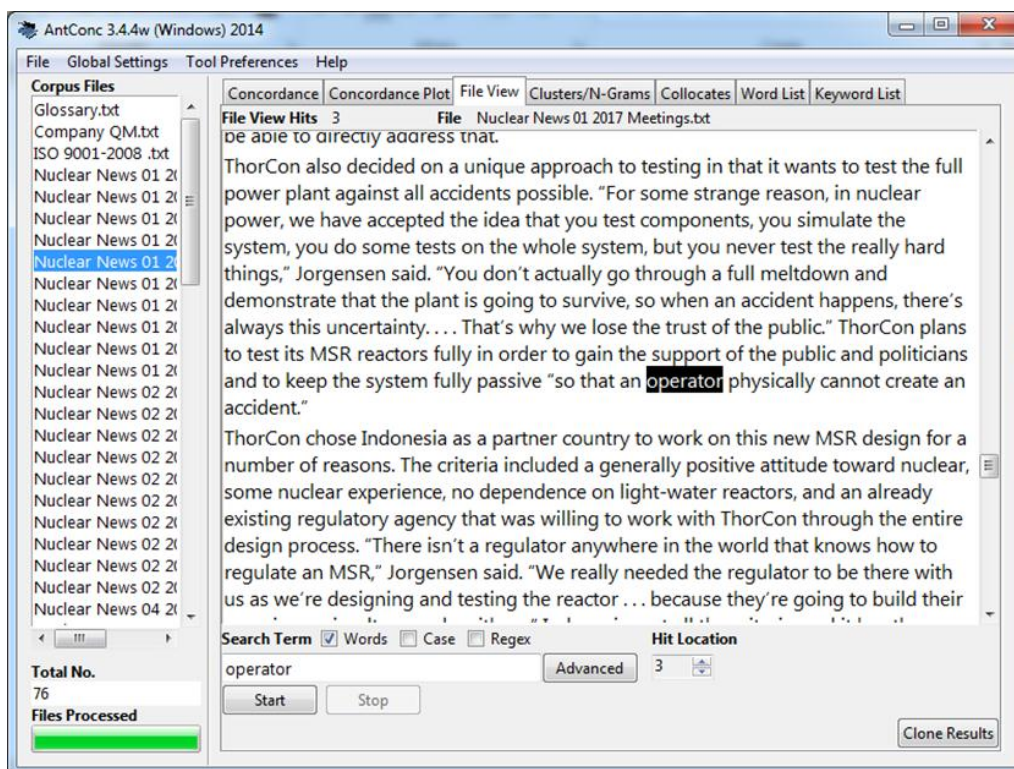

Рис. 3.3.3. Конкордансний пошук (AntConc) (приклад 2)

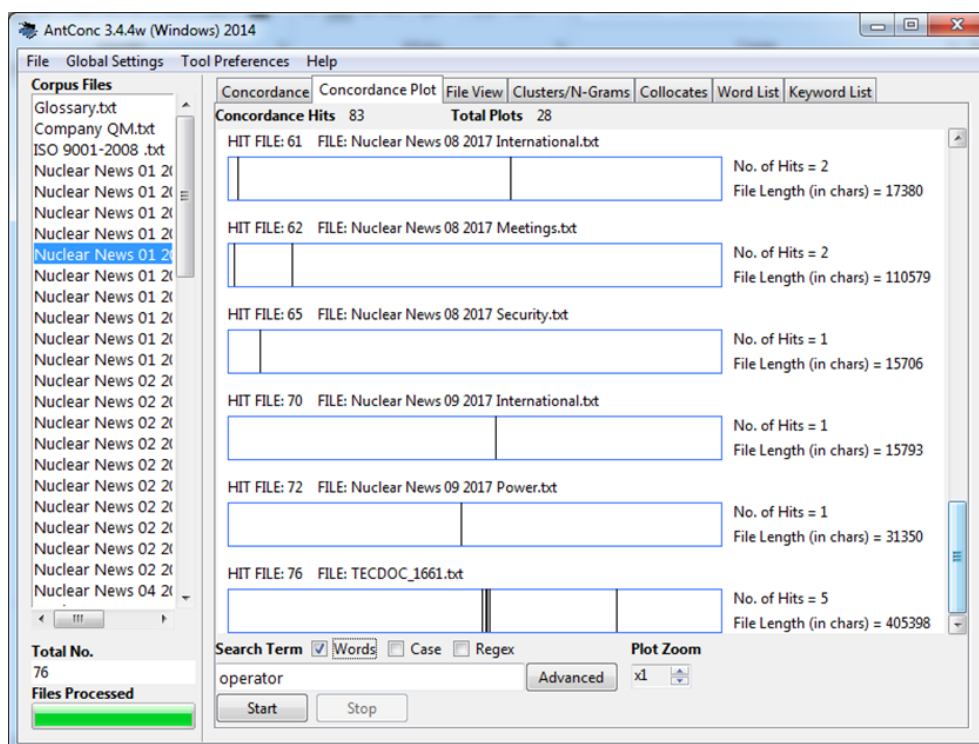
Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

Рис. 3.3.4. Пошук контексту (AntConc)

Також можна знайти файл, де необхідне слово часто вживається, щоб подивитися більше контекстів (див. Рис. 3.3.5).

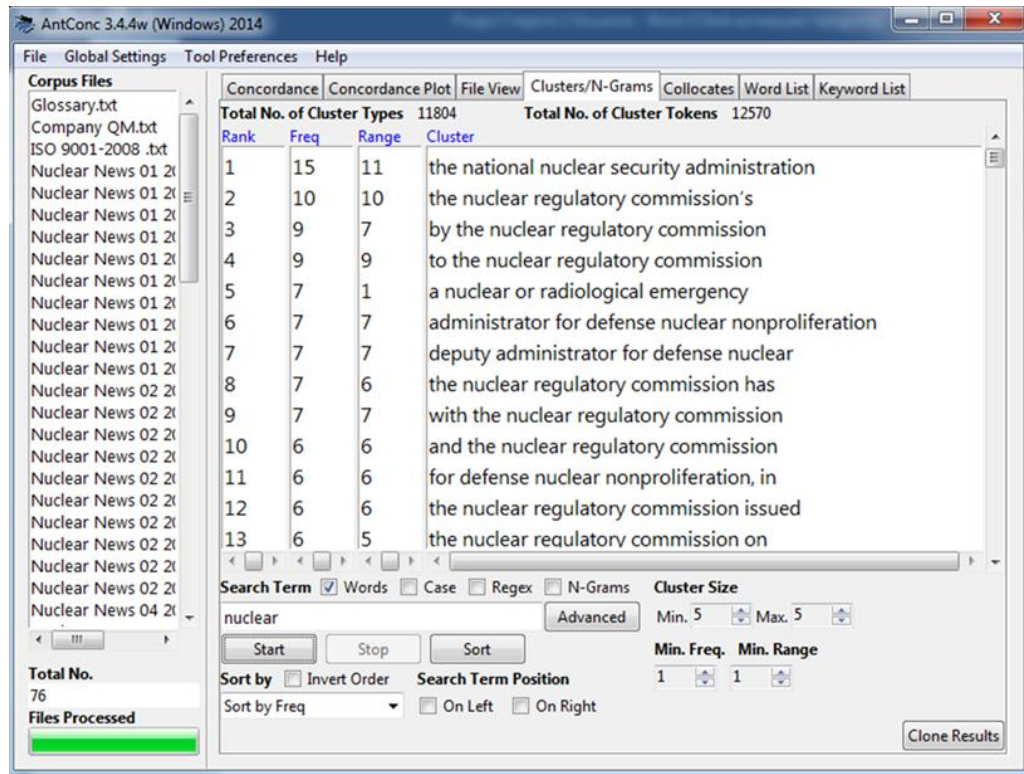
Рис. 3.3.5. Пошук файлу з найбільшою кількістю співпадінь необхідного слова (AntConc)

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

Іноді перекладачі стикаються з багатокомпонентними групами, які не легко перекласти. Користуючись корпусним менеджером та корпусом, це завдання стає набагато легшим. Встановивши необхідні параметри, можна знайти відповідні групи з їх перекладом та вживанням (див. Рис. 3.3.6).

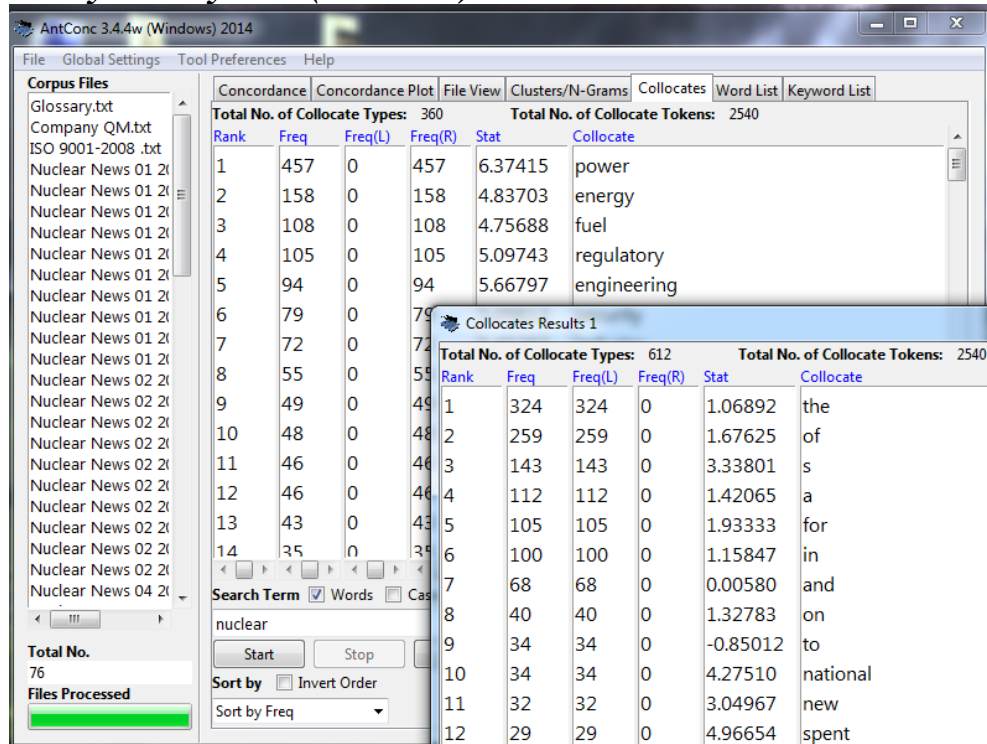
Рис. 3.3.6. Пошук кластерів (AntConc)

Під час перекладу на англійську мову, часто у перекладача бувають сумніви щодо правильності вживання прийменників, артиклів або номінальних слів з головним словом. AntConc дає таку підказку за допомогою функції Collocates. Також можна встановити необхідні параметри пошуку. Наприклад, якщо потрібно знайти найчастіші сполучення з параметрами 5 слів до та 5 слів після слова *nuclear*, то можна отримати результати, представлені на Рис. 3.3.7.

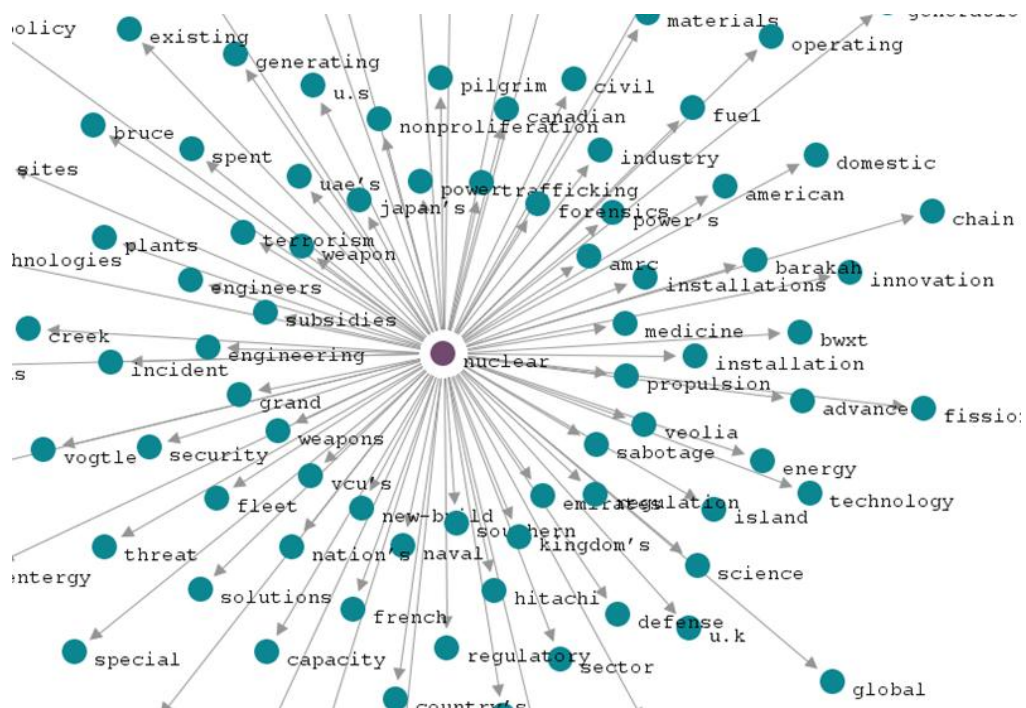
Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

Рис. 3.3.7. Пошук сполучень (AntConc)

GraphColl надає інформацію щодо сполучень слів у вигляді графів, як показано на Рис. 3.3.8. Обрані параметри: Mutual Information score (MI), Span 1 to 1. Результати також можна зберегти у формі таблиць Excel.

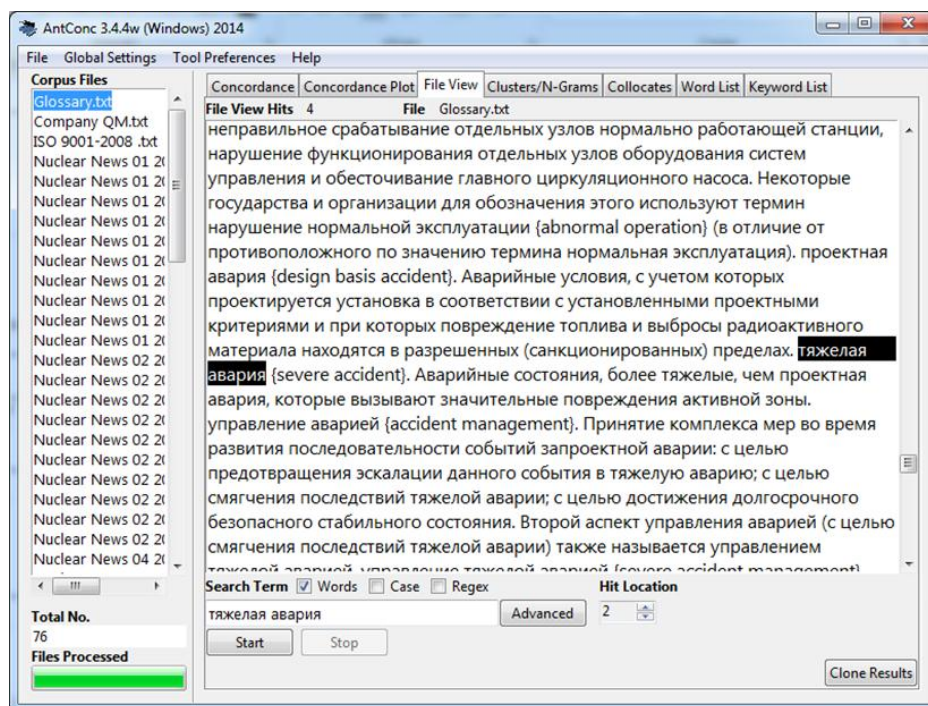
Рис. 3.3.8. Граф словосполучень (GraphColl)

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

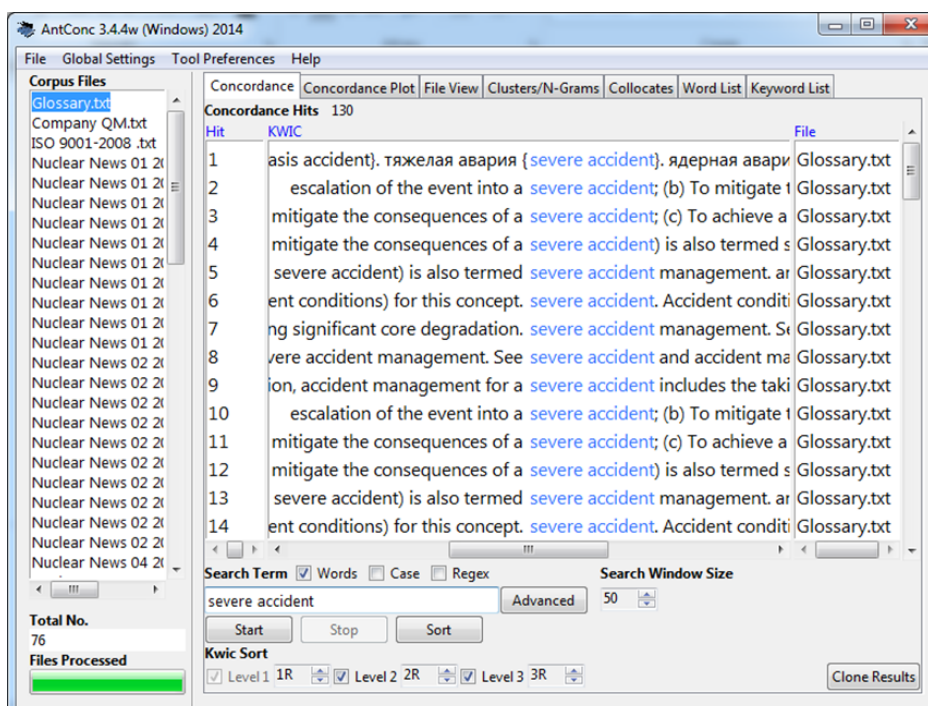
Коли перекладач не впевнений, як передати, наприклад, *тяжелая авария* англійською мовою, корпус дає відповідь, як показано на Рис. 3.3.9.

Рис. 3.3.9. Пошук перекладу терміну (AntConc)

Для того, щоб зрозуміти, як цей термін вживається в оригінальних текстах, перекладач може звернутися до корпусу (див. Рис. 3.3.10).

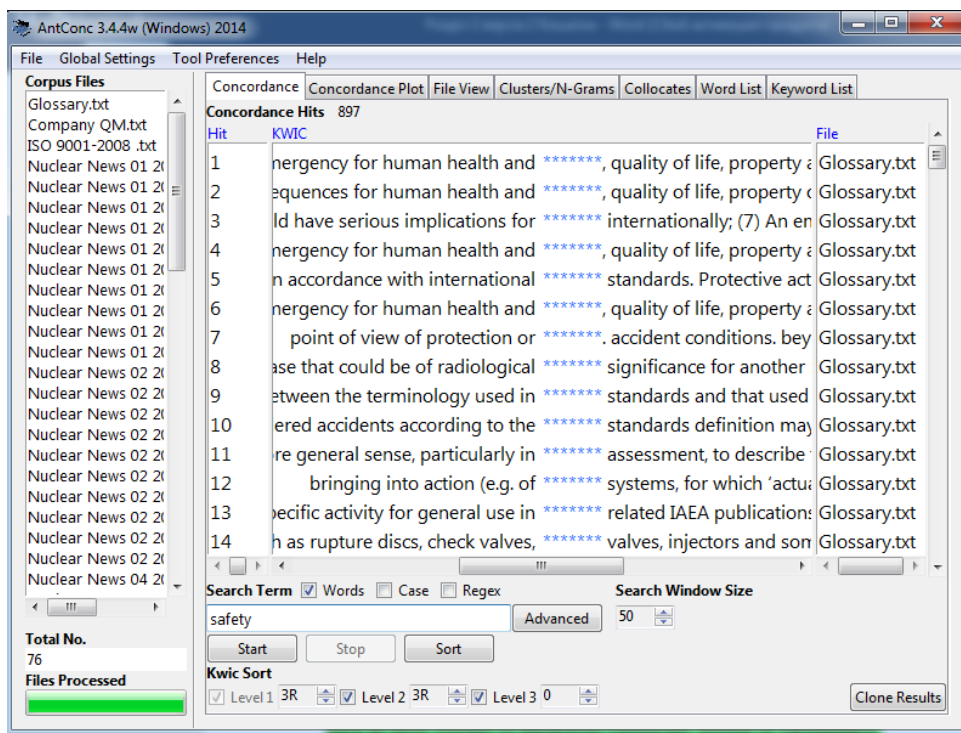
Рис. 3.3.10. Пошук прикладів вживання терміну (AntConc)

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

Враховуючи те, що перекладачі компанії X також викладають англійську мову для технічних спеціалістів, корпусні менеджери пропонують досить цікаву функцію приховання ключових слів Tool Preferences (див. Рис. 3.3.11).

Рис. 3.3.11. Приклади речень з прихованим «safety» (AntConc)

На додаток до отримання необхідної інформації, перекладач може звертати увагу на інші аспекти текстів оригіналу, наприклад, граматику, орфографія та пунктуація.

Таким чином, використання корпусних менеджерів AntConc та GraphColl є досить зручним для перекладачів. Програми прості та можуть встановлюватися на ПК або використовуватися з «флешки». Створення власного корпусу дає можливість легко знайти відповіді на хвилюючі питання простим встановленням відповідних параметрів пошуку та натисканням відповідної кнопки. GraphColl надає графічні результати у вигляді графів, які можна порівнювати з іншими графами. Результати можна зберігати у вигляді зображень або в таблицях Excel. До того ж, програми надають можливість бачити конкретне слово у контексті, що є цінним джерелом для забезпечення адекватного та якісного перекладу.

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

Отже, розглянуті програмні засоби корпусної лінгвістики є неоціненним інструментом, які дають змогу кожному перекладачеві спростити процес пошуку необхідної інформації, отримати надійні відповіді для усунення проблемних аспектів перекладу та оптимізувати якість бажаного результату.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ III

Адекватний переклад та об'єктивна оцінка якості перекладу не обходиться без визначення того, до якого типу текстів він відноситься. Питання типологізації текстів є неоднозначним та до сих пір до кінця не вирішеним. Узагальнюючи результати досліджень різних науковців, можна говорити про те, що головною ознакою класифікації текстів є їх функціональність. Екстралінгвістичні фактори мають найбільший вплив на мову та стильове, а також жанрове розмаїття текстів. Спираючись на різноманітні класифікації вчених, тексти ядерно-енергетичного напрямку можна віднести до наукового стилю, технічного підстилю, а за жанровою приналежністю – до піджанру наукового стилю.

Аналіз текстів ядерної тематики, загальною кількістю 773 одиниці перекладу текстів української компанії X з російської/української мови на англійську мову у порівнянні з відредагованим перекладом та 227 одиниць перекладу термінів з ядерної безпеки та радіаційного захисту, показав певні жанрові особливості таких текстів, а також надав можливість визначити якість перекладу та привернути увагу до тих помилок, яких допускаються перекладачі у процесі перекладу головним чином на семантичному та синтаксичному рівнях. Так, виявилось, що тексти, написані англійською мовою, мають тенденцію до застосування активних форм дієслів на відміну від оригіналів російською та українською мовою, в яких пасивна форма дієслів вживається досить часто. Вдаючись до дослівного перекладу у 41% від загального обсягу вживаних прийомів, перекладачі не завжди дотримуються фіксованого порядку слів англійських текстів. Досить часто дослівний переклад можна віднести до перекладацьких помилок, тому що він робить текст перекладу англійською мовою таким, який не сприймається носіями мови перекладу як оригінал. Письмові тексти перекладу також характеризуються калькуванням правил пунктуації мови оригіналу, тобто російської або української мови. На синтаксичному рівні перекладачі стикаються з труднощами перекладу багатокomпонентних

субстантивних груп, вживанням артиклів та прийменників. Усі помилки класифікуються за чотирма типами: спотворення, неточності, стилістичні помилки, до яких відносяться лексичні помилки, механічне копіювання та неправильне використання дієслівних форм, та солецизми, що включають синтаксичні, орфографічні та пунктуаційні помилки. Вказані типи помилок пов'язані з мовними особливостями англійської та української/російської мов. Так, наприклад, в англійській мові багатоконпонентні субстантивні групи утворюються безсполучниковим та безприйменниковим шляхом, а така частина мови як артикль взагалі відсутня в українській та російській мовах.

Для досягнення відповідного рівня еквівалентності та адекватності перекладу використовувалися різні перекладацькі прийоми, серед яких найбільш вживаними виявилися лексичні трансформації, а саме: конкретизація, генералізація та модуляція. Також розповсюдженими є граматичні трансформації, представлені перестановкою, членуванням складних речень та граматичними замінами. Щодо перекладу термінів, серед них можна виділити переклад простих та складних термінів. Переклад простих термінів не є складним, тому що більшість таких термінів є однозначними, та найчастіше вони мають повні еквіваленти у мові перекладу. Полісемантичні терміни, як правило, вимагають використання таких перекладацьких лексичних трансформацій як лексичні заміни, вибір варіативного відповідника та комплексних трансформацій у вигляді експлікацій. Проте, для перекладу двоскладних термінів використовуються граматичні перекладацькі трансформації такі як перестановка та заміна та комплексні перекладацькі трансформації у вигляді експлікацій.

З огляду на результати проведеного аналізу та виявленням необхідності удосконалення процесу перекладу з метою підвищення якості кінцевого результату, було проведено дослідження можливості практичного застосування програмних засобів корпусної лінгвістики як оптимального рішення для досягнення найповнішого рівня еквівалентності перекладу та полегшення роботи перекладачів. Для компанії X було розроблено та створено корпус ядерної

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

тематики, який складається з трьох підкорпусів та містить 2317 типів слів та 410776 токенів. Використовуючи найзручніші корпусні менеджери AntConc та GraphColl, перекладачі мають змогу отримувати надійну та об'єктивну інформацію з вживання термінів, їх сполучень, отримати «живі» оригінальні приклади певних лексичних та граматичних конструкцій, які характеризують стилістичні особливості текстів ядерно-енергетичного напрямку. Корпус є досить зручним «банком» оригінальної технічної мови та консультаційним інструментом, який, окрім пошуку необхідної інформації для вирішення перекладацьких питань, є чудовим помічником перекладачів, які навчають інших спеціалістів технічній іноземній мові. Функції корпусних менеджерів разом з використанням інших сучасних технологій мають всеохоплююче значення для вирішення завдань перекладу та оптимізації його процесу.

ВИСНОВКИ

Тема розвитку та використання корпусної лінгвістики на сучасному етапі є надзвичайно актуальною для галузі практичного перекладу, усного та письмового. Отримання якісного перекладу, який би сприймався на рівні оригіналу, - очікування кожного замовника. Забезпечення якісного перекладу не тільки сприяє комунікації та налагодженню відносин, але й підвищує професійну компетентність перекладача. З цією метою, сьогодні все більше спеціалістів звертається до корпусної лінгвістики, адже ця сучасна галузь мовознавства сприяє кращому розумінню особливостей функціонування мови в різні періоди свого існування, дозволяє спробувати відчувати мову такою, яка вона є, якою розмовляють та використовують в певних ситуаціях.

З початком розвитку корпусної лінгвістики з середини ХХ ст. все більше і більше уваги приділяється дискурсу, текстам, використанню мови у контексті. Цій темі присвятили свої дослідження та роботи різні вітчизняні та зарубіжні мовознавці та перекладознавці, такі як: Баранов О., Бархударов Л., Плунгян В., Демська-Кульчицька О., Жуковська В., Захаров В., Комісаров В., Т. МакЕнері, Р. Ксіао, А. Харді, Дж. Ліч, Ч. Філмор, П. Бейкер, Д. Байбер, В. Френсіс та ін. Аналіз результатів їх праці свідчить, що корпусна лінгвістика розглядається науковцями як наука та методологія, але в будь-якому разі вона володіє потужним практичним потенціалом, що дозволяє науці розвиватися завдяки отриманню більш надійних та обґрунтованих результатів та висновків, винайденню нових сучасних явищ та тенденцій. Крім того, корпусна лінгвістика знаходить своє практичне застосування у різних галузях роботи спеціалістів мовознавчої, перекладознавчої, педагогічної, соціальної, юридичної та ін. сфер.

Особливої цінності набуває зв'язок корпусної лінгвістики з перекладом. Враховуючи те, що попитом користується адекватний переклад, тобто такий, який забезпечує вирішення прагматичних задач процесу перекладу на максимально можливому рівні еквівалентності, не порушуючи норми або узус мови перекладу

та дотримуючись вимог перекладу, важливо прикласти максимальні зусилля та подолати певні труднощі. Досить складно відчувати нерідну мову, правильно, а головне влучно використовувати ті чи інші синтаксичні сполучення, розуміти природу семантичних одиниць в певних контекстах, якщо поряд є тільки словник та Інтернет, для пошуку в якому витрачається іноді чимало дорогоцінного часу. Але завдяки тому, що корпусна лінгвістика має можливість запропонувати свої інструменти у вигляді корпусу, робота перекладача набуває більшої досконалості, а результат – більшої якості та надійності. Крім того, стає можливим виконання вимог щодо перекладу, а саме: вірна передача змісту, мети та стилю оригіналу, а також точна передача авторського відношення до предмету тексту оригіналу.

Існує багато різних корпусів, серед яких виділяють наступні типи: загальномовні, спеціалізовані, динамічні, статичні, дослідницькі, ілюстративні, інтерпретаційні, повнотекстові, фрагментарні, діахронні, синхронні, паралельні, писемного, усного мовлення та змішаного типу та ін.

Дивлячись на те, виконання яких завдань переслідує користувач, корпус може створюватися з урахуванням його призначення, але в будь-якому випадку такий корпус, який представляє собою сукупність стандартно організованих електронних текстів, має відповідати вимогам до його організації, тобто корпус має бути репрезентативним, збалансованим, автентичним, відібраним, машиночитаним та розміченим, тобто з включенням до текстів та їх компонентів спеціальних міток (зовнішніх, структурних та лінгвістичних). Під час створення корпусу виконуються спеціальні процедури (наприклад, токенизація, лематизація, стеммінг, парсинг), які допомагають проводити аналіз текстів на морфологічному, семантичному, синтаксичному рівнях з використанням програмних засобів, якими є корпусні менеджери або конкордансери. Створення та користування корпусом виконується за «3A моделлю»: Annotation-Abstraction-Analysis.

Результати аналізу та співставлення з використанням корпусів важливо мати при вирішенні проблем, які виникають у процесі перекладу на різних рівнях. На семантичному рівні перекладач часто стикається з проблемою неспівпадіння

значень одиниць мови оригіналу та мови перекладу. Більш того, наявність синонімів нерідко перешкоджає однозначності або постійності відповідностей. Трапляються випадки, коли важко віднести слово чи словосполучення до безеквівалентної лексики, особливо в момент входження іншомовних слів до лексики мови перекладу. Говорячи про рівень синтаксису, основною проблемою для перекладача є адекватна передача синтаксичних значень, а також вирішення питання взаємовідношення синтаксичних (граматичних) та логіко-семантичних категорій. Іншими словами, важливо правильно виразити смисл через форму, яку набувають речення. На цьому етапі неоднозначним може стати, наприклад, вирішення того, яким чином потрібно передати певний зміст: за допомогою підрядності, сурядності чи предикативності. Також, при передачі інформації необхідно враховувати певні екстралінгвістичні або прагматичні фактори, адже мета такої передачі криється в створенні зрозумілого тексту, легкого для сприйняття читачем або слухачем. Усі ці питання допомагають вирішити лінгвістичні корпуси, які працюють як аналізатори потрібних питань та довідники.

Створивши свій власний корпус з урахуванням власних потреб, можна швидко та доступно отримати потрібну інформацію. Також можна використовувати як перманентні конкордансери, які в змозі обробляти величезні масиви даних (наприклад, WordSmith, MonoConc, AntConc, Xlira), так і ті, які працюють через веб-інтерфейси (наприклад, corpus.byu.edu). В будь-якому разі усі вони виконують надважливі функції для перекладачів. Так, було проведено дослідження, мета якого – аналіз перекладу текстів ядерної тематики української компанії X з української та російської мови на англійську мову, аналіз перекладацьких прийомів, які застосовувалися для досягнення еквівалентності, визначення труднощів перекладу, класифікація та упорядкування основних перекладацьких помилок, а також пропозиція щодо покращення якості та оптимізації процесу перекладу за допомогою альтернативного підходу, яким є застосування засобів корпусної лінгвістики.

За результатами дослідження, усі виявлені *перекладацькі помилки* було згруповано за наступними типами: солецизми, до складу яких увійшли синтаксичні, орфографічні та пунктуаційні помилки (помилко даного типу найбільше – 69%) та стилістичні, до яких відносяться також лексичні помилки (15%), механічне копіювання (81%) та неправильне вживання дієслівних форм (4%). Аналіз причин помилок показав, що їх виникнення пов'язане з недостатнім відчуттям мови перекладу, недооцінкою перекладацьких трансформацій, мовними особливостями. Відсутність або неспівпадіння граматичних явищ та категорій, таких як артиклі, порядок слів, вживання прийменників, займенників, особливості багатоконпонентних субстантивних груп, структурно-залежна пунктуація української/російської мови та комунікативно-орієнтовна пунктуація англійської мови робить переклад текстів на англійську мову непростим та призводить до неточностей, які ускладнюють сприйняття перекладу носіями мови. Механічне копіювання речень української/російської мови також не додає привабливості текстам перекладу та разом з неправильним тлумаченням значень слів порушує стилістичні і прагматичні аспекти текстів. Окрім неточностей, часом це призводить до спотворення змісту оригіналу, що унеможлиблює сприйняття перекладу як оригіналу.

Для виправлення помилок, були застосовані граматичні, лексичні та комплексні *перекладацькі трансформації*. Серед граматичних трансформацій найбільшого застосування набуло членування складних речень, перестановка та заміна. Заміна пасивного стану українських/російських дієслів активними дієсловами в англійських текстах є однією з типових рис текстів ядерно-енергетичного напрямку, які відносяться до наукового стилю, технічного підстилю та піджанру наукового стилю. Лексичні трансформації представлені використанням таких прийомів, як конкретизація, генералізація та модуляція. Досить важливим аспектом перекладу текстів ядерної тематики є переклад термінів, який має бути точним та адекватним. Будь-які неточності недопустимі у даній галузі промисловості. З аналізу перекладу термінології з ядерної безпеки та

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

радіаційного захисту видно, що майже половина термінів є простими та однозначними та повністю еквівалентними у мові оригіналу та перекладу. Проте, трохи більше термінів є складними або такими, що мають декілька значень або мають синонімічні пари. Переклад таких лексичних одиниць ускладнюються необхідністю правильного визначення та застосування перекладацьких трансформацій, серед яких найчастіше використовуються граматичні (перестановка, заміна), лексичні (вибір варіативного відповідника, лексичні заміни), комплексні трансформації у вигляді експлікацій.

Виходячи з отриманих результатів перекладацького аналізу, для компанії X було розроблено *динамічний корпус ядерної тематики The Nuclear Corpus* об'ємом 2317 типів слів та 410776 токенів. Корпус, укладений відповідно до визначених критеріїв, дає можливість отримати чималу кількість переваг для перекладачів. Маючи корпус та використовуючи зручні корпусні менеджери, кожен перекладач отримує доступ до конкордансу, відносної та абсолютної частотності, ключових слів, сполучуваності слів, багатокomпонентним групам, контекстуального вживання слів та ін. Швидко отримуючи бажану об'єктивну інформацію, перекладачам не важко приймати правильні рішення під час перекладу, таким чином покращуючи результат перекладу та досягаючи найвищого рівня еквівалентності адекватного перекладу. Користування засобами корпусної лінгвістики разом з іншими додатковими сучасними технологіями значно оптимізує та покращує якість роботи будь-якого перекладача у сфері ядерної енергетики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баранов А. Н. Введение в прикладную лингвистику / А. Н. Баранов. – Москва, 2001. – 358 с.
2. Бархударов Л. С. Язык и перевод (Вопросы общей и частной теории перевода). - М.: «Международ. отношения», 1975. - 240 с.
3. Бацевич Ф. Нариси з лінгвістичної прагматики. Львів: ПАІС, 2010. – 336 с.
4. Ванников Ю. В. Типы научных и технических текстов, и их лингвистические особенности (методическое пособие). Ч. 1. – М.: Всесоюзный центр переводов, 1984.
5. Гальперин И. Р. Очерки по стилистике английского языка. Изд-во литературы на иностранных языках. – М., 1958. – 462 с.
6. Демська–Кульчицька О. Основи національного корпусу української мови [монографія] / О. М. Демська-Кульчицька – Київ, 2005. – 218 с.
7. Демська-Кульчицька О. Дещо про класифікацію текстових корпусів. // Наукові записки. Серія: Мовознавство. – 2004. – 1 (11). – с. 153-157.
8. Демська-Кульчицька О. Корпусна рецепція тексту / О. Демська-Кульчицька // Наукові записки. Т. 111. Сер.: Філологічні науки. – 2010. – с. 3-6.
9. Дубравська Д. М. Внесок корпусної лінгвістики в сучасну лексикографію / Д. М. Дубравська // Наукові записки. Серія «Філологічна». - 2012. - № 27.
- 10.Зубов А. В. Информационные технологии в лингвистике: учебное пособие. – М.: Академия, 2004.
- 11.Енциклопедія сучасної України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=5251
12. Жуковська В. В. Вступ до корпусної лінгвістики. - Житомир, 2013. – 142 с.
13. Захаров В. П. Корпусная лингвистика: Уч.-метод. пособие. – СПб., 2005. – 48 с.
14. Захаров В. П., Богданова С. Ю. Корпусная лингвистика: учебник для студентов гуманитарных вузов. – Иркутск: ИГЛУ, 2011. – 161 с.

15. Кедров Б. М. Классификация наук // Большая советская энциклопедия. М.: Изд-во «Сов. Энциклопедия», 1974. – Т.17.
16. Колпакова Г. В. // Электронный научно-образовательный журнал ВГПУ «Грани познания» – №2 (12). Июнь 2011 – с. 1-9. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.grani.vspu.ru
17. Комиссаров В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты): Учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз. - М.: Высш. шк., 1990. - 253 с.
18. Комиссаров В. Н., Коралова А. Л. Практикум по переводу с английского языка на русский. – М.: Высшая школа, 1990.
19. Копотев М. Введение в корпусную лингвистику: учебное пособие. – Прага, 2014. – 138 с.
20. Пешкова Н. П. Лингвистические характеристики текстов как основания для их классификации (на материале технических, научных, учебных текстов). Дисс. на соиск. уч. степ. канд. филол. наук. - М., 1987. - 207 с.
21. Плунгян В. А. Корпус как инструмент и как идеология: о некоторых уроках современной корпусной лингвистики // Русский язык в научном освещении, 2008, № 16 (2), с. 7-20.
22. Плунгян В.А. Почему современная лингвистика должна быть лингвистикой корпусов? (Публичная лекция, прочитанная 01.10.2009). – Режим доступа: <http://www.polit.ru/lectures/2009/10/23/corpus.html>
23. Попова Т.Г. Различные подходы к научно-техническим жанрам // В мире науки и искусства: вопросы филологии, искусствоведения и культурологии: сб. ст. по матер. XXIII междунар. науч.-практ. конф. – Новосибирск: СибАК, 2013.
24. Прошина З.Г. Теория перевода (с английского языка на русский и с русского языка на английский): Уч. на англ. яз. – Владивосток: Изд-во Дальневост. ун-та, 2008. – 276 с.
25. Райс К. Классификация текстов и методы перевода // Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике. – М., 1978.

26. Рецкер Я. Теория перевода и переводческая практика. – М.: Международные отношения, 1974.
27. Ризель Э.Г. Стилистика немецкого языка//Э. Г. Ризель, Е. И. Шендельс. – М.: Высшая школа, 1975.
28. Стилистический энциклопедический словарь русского языка. Под ред. М. Н. Кожинной. 2-е изд., испр. и доп. – М. Флинта: Наука, 2006.
29. Троянская Е. С. Полевая структура научного стиля и его жанровых разновидностей // Общие и частные проблемы функциональных стилей. – М.: Наука, 1984.
30. Рыков В. В. Курс лекций по корпусной лингвистике. – Режим доступа: <http://rykov-cl.narod.ru/c.html>
31. Тюленей С. В. Теория перевода: Уч. пособие. — М.: Гардарики, 2004. — 336 с.
32. Фёдоров, А. Б. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы). – Изд-е 5-е. – Изд-во: Филологический факультет Санкт-Петербургского государственного университета: Филология три, 2002.
33. Черняховская Л. А. Перевод и смысловая структура - М.: Международные отношения, 1976.
34. Шведова М., Січінава Д. Корпусна лінгвістика та лексико-граматична типологія /М. Шведова, Д. Січінава // Українське мовознавство. Київський національний університет імені Тараса Шевченка – № 43. – 2013. – с. 95-103.
35. Шимкова М. Репрезентативность корпуса как лингвистическая проблема // Сборник: Труды Международной конференции MegaLing 2005: Прикладная лингвистика в поиске новых путей. Спб.: Осипов, 2005. – с. 130-139.
36. Шмелев А.Д. Языковые факты и корпусные данные / А.Д. Шмелев [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ruscorpora.ru>
37. Щипицина Л. Ю. Информационные технологии в лингвистике: учеб. пособие. — М.: ФЛИНТА: Наука, 2013. — 128 с.
38. Язык, сознание, коммуникация: Сб. статей / Отв. ред. В. В. Красных, А. И. Изотов. - М.: МАКС Пресс, 2009. Вып. 39. - 136 с.

39. Aarts J., Meijs. W. *Corpus Linguistics: Recent developments in the Use of Computer Corpora in English Language Research.* – Amsterdam: Rodopi, 1984. – 425 p.
40. Asmussen J. *Korpuslinguistische Verfahren zur Optimierung lexikalisch-semanticcher Beschreibungen / J. Asmussen // Sprachkorpora – Datenmengen und Erkenntnisfortschritt (Hrsg. von W. Kallmeyer, G. Zifonun).* Institut für Deutsche Sprache. Jahrbuch 2006. Berlin – N.J.: Walter de Gruyter, 2007 – s. 123-151.
41. Austin J. *How to do Things with Words.* – Cambridge, MA: Harvard University Press, 1962.
42. Baker P., Hardie A., McEnery T. *Glossary of Corpus Linguistics / P. Baker, A. Hardie, T. McEnery.* – Edinburgh University Press, 2006 – 192 p.
43. Bassnett S. *Translation Studies.* – London and New York: Routledge, 1996.
44. Bell R. *Translation and Translating: Theory and Practice.* – London and New York: Longman, 1991.
45. Biber Douglas, Conrad Susan, Reppen Randi. *Corpus Linguistics: Investigating Language Structure and Use.* - Cambridge: CUP, 1998 – p. 4.
46. Brazil D. *A Grammar of Speech / D. Brazil.* – Oxford University Press, 1995. – 264 p.
47. Catford J. *A Linguistic Theory of Translation: An Essay in Applied Linguistics.* – London: Oxford Univ. Press, 1965.
48. *Corpus annotation: linguistic information from computer text corpora / Roger Garside, Geoffrey Leech, Tony McEnery.* – 1997 – 292 p.
49. *Corpus linguistics.* Tony McEnery, Andrew Wilson. - Режим доступу: <http://www.lancaster.ac.uk/fss/courses/ling/corpus/CONTENTS.HTM>
50. Fillmore Ch. *Corpus linguistics or computer-aided armchair linguistics // Directions in corpus Linguistics: Proceedings of Nobel Symposium 82.* – Berlin, 1992. – p. 35-60.

51. Francis W. Language Corpora B.C. / W. Francis // In: Jan Svartvik (ed.) Directions in Corpus Linguistics. Proceeding of Nobel 82, Stockholm, 4–8. August, 1991, Berlin –New York: Mouton de Gruyter. – p. 17-35.
52. Gee James Paul, Handford Michael. The Routledge handbook of discourse analysis. - London, Routledge, 2011. - 712 p.
53. Gena R. Bennett. Using Corpora in the Language Learning Classroom Corpus Linguistics for Teachers. – Michigan ELT, 2010. – 144 p.
54. Gordon I. Practical Punctuation // Гордон И. Практическое пособие по пунктуации английского языка. – М.: Высшая школа, 1981.
55. Hatim B. Pragmatics and Translation. // Routeledge Encyclopedia of Translation Studies. London and New York: Routeledge, 1998.
56. Hovy Eduard, Lavid Julia. Towards a science of corpus annotation: a new methodological challenge for corpus linguistics. – International journal of translation, vol. 22, no. 1, Jan – Jun, 2010.
57. Isenberg, H. (1978), Probleme der Texttypologie // Wiss. Zeitschrift der Uni Leipzig, Gesellsch. u. sprachw. Reihe.
58. Kennedy Graeme. An Introduction to Corpus Linguistics. - London & New York: Routledge, 2014 – 328 p.
59. Leech G. Introducing corpus annotation // Corpus Annotation: Linguistic Information from Computer Text Corpora. – Addison Wesley Longman, 1997. – p. 1-19.
60. Lombardo Linda. Using corpora to learn about language and discourse. - Peter Lang, 2009. – 237 p.
61. McEnery T., Gabrielatos C. English Corpus Linguistics / T. McEnery, C. Gabrielatos // The Handbook of English Linguistics: McMahon-Blackwell Publishing, 2006 – p. 33-72.
62. MacEnery T., Hardie A. Corpus Linguistics: Method, Theory and Practice / T. MacEnery, A. Hardie. – Cambridge University Press, 2012. – 294 p.

63. McEnery T., Xiao R., Tono Y. *Corpus-based Language Studies: an Advanced Resource Book* / T. McEnery, R. Xiao, Y. Tono. – London: Routledge, 2006. – 386 p.
64. Meyer C. *English Corpus Linguistics*. - Cambridge: Cambridge University Press, 2002. – 185 p.
65. Nesselhauf N. *Collocations in a Learner Corpus* / N. Nesselhauf. – John Benjamins Publishing Company, 2005. – 331 p.
66. Newmark P. *Approaches to Translation*. – New York a.o.: Prentice Hall, 1988.
67. Newmark P. *A Textbook of Translation*. – New York a.o.: Prentice Hall, 1988.
68. Romer U., Schulze R. *Exploring the Lexis–Grammar Interface* / U. Romer, R. Schulze. – John Benjamins Publishing Company, 2009. – 329 p.
69. Sinclair J. *Corpus, Concordance, Collocation* / J. Sinclair – Oxford: Oxford University Press, 1991. – 170 p
70. Teubert W. *Corpus linguistics and lexicography* / W. Teubert // *Text Corpora and Multilingual Lexicography* ed. by W. Teubert – John Benjamins Publishing Company – Amsterdam/ Philadelphia, 2007 – p. 109-134.
71. TEI: Text Encoding Initiative. P5: Guidelines for Electronic Text Encoding and Interchange. – 2008. – September, 11. [Електроний ресурс] – Режим доступу: <http://www.tei-c.org/Guidelines/P5/>
72. *Theoretical approaches to dialogue analysis: selected papers from the IADA Chicago 2014 conference*. Lawrence N. Berlin, Walter de Gruyter, 2007 – 239 p.
73. Tognini-Bonelli E. *Corpus Linguistics at Work* / E. Tognini-Bonelli. – Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 2001. – 224 p.
74. Toury G. “Translation of Literary texts” vs. “Literary Translation”: A Distinction Reconsidered. // *Recent Trends in Empirical Translation Research* / Tirkkonen-Condit S. and J.Laffling (eds.) – Joensuu: University of Joensuu, 1993.
75. Wallis S. Annotation, Retrieval and Experimentation, in Meurman-Solin, A. & Nurmi, A.A. (ed.) *Annotating Variation and Change*. Helsinki: Varieng, [University

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

- of Helsinki], 2007. – Режим доступу: <http://www.helsinki.fi/varieng/series/volumes/01/wallis/>
76. Wikipedia articles on corpus linguistics. - Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Corpus_linguistics
77. Xiao R. Well-known and Influential Corpora / R. Xiao // *Corpus Linguistics. An International Handbook*. Edited by A. Lüdeling, M. Kytö. – 2008. Volume 1. – p. 383-457.
78. Xiaofei Lu. *Computational methods for corpus annotation and analysis* – Springer, 2014. – 186 p.
79. Zhukovska V. V. Corpus-based approach to teaching vocabulary and grammar // XVI TESOL-Ukraine International Conference Current Studies in English “Linguistics and methodology perspectives” – Zhytomyr, Kamianets-Podilsky, 2011. – p. 171.
80. Zhukovska V. V. Teaching vocabulary through data-driven activities. XVII TESOL-Ukraine International Conference: English in Globalised World. – Kamianets-Podilsky, 2012. – p. 201.

Додаток А.1

Розмітка C5 для анотування англомовних текстів

AJO	adjective (unmarked) (e.g. <i>good, old</i>)	PUR	punctuation – right bracket (i.e. <i>)</i> or <i>]</i>)
AJC	comparative adjective (e.g. <i>better, older</i>)	TOO	infinitive marker <i>to</i>
AJS	superlative adjective (e.g. <i>best, oldest</i>)	UNC	'unclassified' items which are not words of the English lexicon
ATO	article (e.g. <i>the, a, an</i>)	VBB	the 'base forms' of the verb <i>be</i> (except the infinitive), i.e. <i>am, are</i>
AVO	adverb (unmarked) (e.g. <i>often, well, longer, furthest</i>)	VBD	past form of the verb <i>be</i> , i.e. <i>was, were</i>
AVP	adverb particle (e.g. <i>up, off, out</i>)	VBC	-ing form of the verb <i>be</i> , i.e. <i>being</i>
AVQ	wh-adverb (e.g. <i>when, how, why</i>)	VBI	infinitive of the verb <i>be</i>
CJC	coordinating conjunction (e.g. <i>and, or</i>)	VBN	past participle of the verb <i>be</i> , i.e. <i>been</i>
CJS	subordinating conjunction (e.g. <i>although, when</i>)	VBZ	-s form of the verb <i>be</i> , i.e. <i>is, 's</i>
CJT	the conjunction <i>that</i>	VDB	base form of the verb <i>do</i> (except the infinitive)
CRD	cardinal numeral (e.g. <i>3, fifty-five, 6609</i>) (excluding <i>one</i>)	VDD	past form of the verb <i>do</i> , i.e. <i>did</i>
DPS	possessive determiner form (e.g. <i>your, their</i>)	VDG	-ing form of the verb <i>do</i> , i.e. <i>doing</i>
DT0	general determiner (e.g. <i>these, some</i>)	VDI	infinitive of the verb <i>do</i>
DTQ	wh-determiner (e.g. <i>whose, which</i>)	VDN	past participle of the verb <i>do</i> , i.e. <i>done</i>
EX0	existential <i>there</i>	VDZ	-s form of the verb <i>do</i> , i.e. <i>does</i>
ITJ	interjection or other isolate (e.g. <i>oh, yes, mhm</i>)	VHB	base form of the verb <i>have</i> (except the infinitive), i.e. <i>have</i>
NN0	noun (neutral for number) (e.g. <i>aircraft, data</i>)	VHD	past tense form of the verb <i>have</i> , i.e. <i>had, 'd</i>
NN1	singular noun (e.g. <i>pencil, goose</i>)	VHG	-ing form of the verb <i>have</i> , i.e. <i>having</i>
NN2	plural noun (e.g. <i>pencils, geese</i>)	VHI	infinitive of the verb <i>have</i>
NPO	proper noun (e.g. <i>London, Michael, Mars</i>)	VHN	past participle of the verb <i>have</i> , i.e. <i>had</i>
ORD	ordinal (e.g. <i>sixth, 77th, last</i>)	VHZ	-s form of the verb <i>have</i> , i.e. <i>has, 's</i>
PNI	indefinite pronoun (e.g. <i>none, everything</i>)	VM0	modal auxiliary verb (e.g. <i>can, could, will, 'll</i>)
PNP	personal pronoun (e.g. <i>you, them, ours</i>)	VB	base form of lexical verb (except the infinitive) (e.g. <i>take, live</i>)
PNQ	wh-pronoun (e.g. <i>who, whoever</i>)	VD	past tense form of lexical verb (e.g. <i>took, lived</i>)
PNX	reflexive pronoun (e.g. <i>itself, ourselves</i>)	VVG	-ing form of lexical verb (e.g. <i>taking, living</i>)
POS	the possessive (or genitive morpheme) <i>'s</i> or <i>'</i>	VI	infinitive of lexical verb
PRF	the preposition <i>of</i>	VN	past participle form of lex. verb (e.g. <i>taken, lived</i>)
PRP	preposition (except for <i>of</i>) (e.g. <i>for, above, to</i>)	VWZ	-s form of lexical verb (e.g. <i>takes, lives</i>)
PUL	punctuation – left bracket (i.e. <i>(</i> or <i>[</i>)	XX0	the negative <i>not</i> or <i>n't</i>
PUN	punctuation – general mark (i.e. <i>. ! , ; - ? ...</i>)	ZZ0	alphabetical symbol (e.g. <i>A, B, c, d</i>)
PUQ	punctuation – quotation mark (i.e. <i>' ' " "</i>)		

Додаток А.2

Розмітка С7 для анотування англомовних текстів

APPG	possessive pronoun, pre-nominal (<i>my, your, our</i>)	NNU1	singular unit of measurement (e.g. <i>inch, centimetre</i>)
AT	article (unmarked) (e.g. <i>the, no</i>)	NNU2	plural unit of measurement (e.g. <i>inches, centimetres</i>)
AT1	singular article (e.g. <i>a, an, every</i>)	NP	proper noun, neutral for number (e.g. <i>Indies, Andes</i>)
BCL	before-clause marker (e.g. <i>in order [that]</i>)	NP1	singular proper noun (e.g. <i>London, Jane, Frederick</i>)
CC	coordinating conjunction (<i>and, or</i>)	NP2	plural proper noun (e.g. <i>Browns, Reagans, Koreas</i>)
CCB	adversative coordinating conjunction (<i>but</i>)	NPD1	singular weekday noun (e.g. <i>Sunday</i>)
CS	subordinating conjunction (e.g. <i>if, because, unless</i>)	NPD2	plural weekday noun (e.g. <i>Sundays</i>)
CSA	<i>as</i> as a conjunction	NPM1	singular month noun (e.g. <i>October</i>)
CSN	<i>than</i> as a conjunction	NPM2	plural month noun (e.g. <i>Octobers</i>)
CST	<i>that</i> as a conjunction	PN	indefinite pronoun, neutral for number (e.g. <i>none</i>)
CSW	<i>whether</i> as a conjunction	PN1	singular indefinite pronoun (e.g. <i>one, everything, nobody</i>)
DA	after-determiner (capable of pronominal function; unmarked) (e.g. <i>such, former, same</i>)	PNQO	oblique case <i>wh</i> -pronoun (<i>whom</i>)
DA1	singular after-determiner (e.g. <i>little, much</i>)	PNQS	nominative case <i>wh</i> -pronoun (<i>who</i>)
DA2	plural after-determiner (e.g. <i>few, several, many</i>)	PNQV	nominative case <i>wh-ever</i> pronoun (<i>whoever</i>)
DAR	comparative after-determiner (<i>more, less</i>)	PNX1	reflexive indefinite pronoun (<i>oneself</i>)
DAT	superlative after-determiner (<i>most, least</i>)	PPGE	nominal possessive personal pronoun (e.g. <i>mine, yours</i>)
DB	before-determiner (capable of pronominal function; unmarked) (<i>all, half</i>)	PPH1	3rd person singular personal pronoun (<i>it</i>)
DB2	plural before-determiner (capable of pronominal function) (<i>both</i>)	PPHO1	3rd person oblique case singular personal pronoun (e.g. <i>him, her</i>)
DD	determiner (unmarked) (capable of pronominal function) (e.g. <i>any, some</i>)	PPHO2	3rd person oblique case plural personal pronoun (<i>them</i>)
DD1	singular determiner (e.g. <i>this, that, another</i>)	PPHS1	3rd person nominative singular personal pronoun (<i>he, she</i>)
DD2	plural determiner (<i>these, those</i>)	PPHS2	3rd person nominative plural personal pronoun (<i>they</i>)
DDQ	<i>wh</i> -determiner (e.g. <i>which, what</i>)	PPIO1	1st person oblique case singular personal pronoun (<i>me</i>)
DDQGE	<i>wh</i> -determiner, genitive (<i>whose</i>)	PPIO2	1st person oblique case plural personal pronoun (<i>us</i>)
DDQV	<i>wh-ever</i> determiner (e.g. <i>whichever, whatever</i>)	PPIS1	1st person nominative singular personal pronoun (<i>I</i>)
EX	existential <i>there</i>	PPIS2	1st person nominative plural personal pronoun (<i>we</i>)
FO	formula	PPX1	singular reflexive personal pronoun (e.g. <i>yourself, itself</i>)
FU	unclassified word	PPX2	plural reflexive personal pronoun (e.g. <i>yourselves, ourselves</i>)
FW	foreign word	PPY	2nd person personal pronoun (<i>you</i>)
GE	Germanic genitive marker – (' or 's)	RA	adverb, after nominal head (e.g. <i>else, galore</i>)
IF	<i>for</i> as a preposition	REX	adverb introducing appositional constructions (<i>namely, viz, eg</i>)
II	general preposition (e.g. <i>in, by, at</i>)	RC	degree adverb (e.g. <i>very, so, too</i>)
IO	<i>of</i> as a preposition	RCQ	<i>wh</i> - degree adverb (<i>how</i>)
IW	<i>with; without</i> as prepositions	RCQV	<i>wh-ever</i> degree adverb (<i>however</i>)
IJ	general adjective	RGR	comparative degree adverb (<i>more, less</i>)
IJR	general comparative adjective (e.g. <i>older, better, bigger</i>)	RGT	superlative degree adverb (<i>most, least</i>)
IJT	general superlative adjective (e.g. <i>oldest, best, biggest</i>)	RL	locative adverb (e.g. <i>alongside, forward</i>)
JK	catenative adjective (e.g. <i>able in be able to; willing in be willing to</i>)	RP	prepositional adverb; particle (e.g. <i>in, up, about</i>)
MC	cardinal number, neutral for number (<i>two, three...</i>)	RPK	prepositional adverb, catenative (e.g. <i>about in be about to</i>)
MC1	singular cardinal number (<i>one</i>)	RR	general adverb (<i>soon, quickly, perhaps</i>)
MC2	plural cardinal number (<i>tens, twenties</i>)	RRQ	<i>wh</i> - general adverb (<i>where, when, why, how</i>)
MCMC	hyphenated number (e.g. <i>40–50, 1770–1827</i>)	RRQV	<i>wh-ever</i> general adverb (e.g. <i>wherever, whenever</i>)
MD	ordinal number (e.g. <i>first, 2nd, next, last</i>)	RRR	comparative general adverb (e.g. <i>better, longer</i>)
ND1	singular noun of direction (e.g. <i>north, southeast</i>)	RRT	superlative general adverb (e.g. <i>best, longest</i>)
NN	common noun, neutral for number (e.g. <i>sheep, cod</i>)	RT	nominal adverb of time (e.g. <i>now, tomorrow</i>)
NN1	singular common noun (e.g. <i>book, girl</i>)	TO	infinitive marker (<i>to</i>)
NN2	plural common noun (e.g. <i>books, girls</i>)		
NNA	following noun of style or title, abbreviatory (e.g. <i>M.A.</i>)		
NNB	preceding singular noun of style or title, abbreviatory (e.g. <i>Prof.</i>)		
NNL1	singular locative noun (e.g. <i>street, Bay</i>)		
NNL2	plural locative noun (e.g. <i>islands, roads</i>)		
NNO	numeral noun, neutral for number (e.g. <i>dozen, thousand</i>)		
NNO2	plural numeral noun (e.g. <i>hundreds, thousands</i>)		
NNT1	singular temporal noun (e.g. <i>day, week, year</i>)		
NNT2	plural temporal noun (e.g. <i>days, weeks, years</i>)		
NNU	unit of measurement, neutral for number (e.g. <i>in., cc.</i>)		

Додаток А.2

Розмітка С7 для анотування англомовних текстів (продовження)

UH	interjection (e.g. <i>oh, yes, um</i>)	VHZ	-s form of HAVE (<i>has</i>)
VBO	finite base form of the verb BE (<i>be</i>)	VM	modal auxiliary (e.g. <i>can, will, would</i>)
VBDR	past tense -re form of BE (<i>were</i>)	VMK	modal catenative (<i>ought, used</i>)
VBDZ	past tense -s form of BE (<i>was</i>)	VW0	base form of lexical verb (e.g. <i>give, work</i>)
VBG	-ing form of BE (<i>being</i>)	VWD	past tense form of lexical verb (e.g. <i>gave, worked</i>)
VBI	infinitive <i>be</i>	VWG	-ing form of lexical verb (e.g. <i>giving, working</i>)
VBM	first person singular present tense of BE (<i>am</i>)	VWCK	-ing form in a catenative verb (e.g. <i>going in be going to</i>)
VBN	past participle form of BE (<i>been</i>)	VVI	infinitive of lexical verb (e.g. [<i>to</i>] <i>give</i> , [<i>will</i>] <i>work</i>)
VBR	present tense -re form of BE (<i>are</i>)	VVN	past participle form of lexical verb (e.g. <i>given, worked</i>)
VBZ	present tense -s form of BE (<i>is</i>)	VVNK	past participle of a catenative verb (e.g. <i>bound in be bound to</i>)
VDO	finite base form of the verb DO (<i>do</i>)	VWZ	-s form of lexical verb (e.g. <i>gives, works</i> etc.)
VDD	past tense of DO (<i>did</i>)	XX	<i>not, n't</i>
VDC	-ing form of DO (<i>doing</i>)	ZZ1	singular letter of the alphabet: <i>A, a, B</i> , etc.
VDI	infinitive <i>do</i>	ZZ2	plural letter of the alphabet: <i>As, b's</i> , etc.
VDN	past participle form of DO (<i>done</i>)		
VDZ	-s form of DO (<i>does</i>)		
VH0	finite base form of HAVE (<i>have</i>)		
VHD	past tense of HAVE (<i>had</i>)		
VHG	-ing form of HAVE (<i>having</i>)		
VHI	infinitive <i>have</i>		
VHN	past participle form of HAVE (<i>had</i>)		

Notes

1. Punctuation tags are omitted from this list. The twelve punctuation marks ! “ ( ) , - . . . : ; ? ---- are tagged as themselves.

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

Додаток Б

Аналіз перекладу текстів компанії X

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
1	Стандарт	Стандарт	Standart	Standard	Орфографічна	Дослівний переклад
2	Автор	Автор	Executer	Executor	Орфографічна	Модуляція
3	Номера заменённых листов	Номери заміненних аркушів	Numbers of changed sheets	Changed sheet number(s)	Граматична (порядок слів)	Перестановка
4	Номер документа	Номер документу	Number of document	Document number	Граматична (порядок слів)	Перестановка
5	Настоящее руководство по качеству демонстрирует возможность компании X неизменно поставлять продукты и услуги, отвечающие требованиям потребителя и действующим законодательным и нормативным требованиям.	Дане керівництво з якості демонструє можливість компанії X незмінно постачати продукти та послуги, які відповідають вимогам споживача та діючим законодавчим та нормативним вимогам.	This Quality Manual demonstrates the possibility of Company X to invariably provide products and services that meet <u>Customer`s requirements</u> , applicable statutory and regulatory requirements.	This QM demonstrates that Company X is capable of providing products and services that meet Customer requirements set forth by applicable statutes and regulations.	Граматична (словотворення: двокомпонентна субстантивна група)	Модуляція
6	Требования настоящего СТП являются обязательными для всех подразделений предприятия.	Вимоги даного СТП є обов'язковими для всіх підрозділів підприємства.	The requirements of this QM are <u>mandatory Company</u> .	The requirements of this QM are mandatory for all departments within <u>Company X</u> .	Граматична (відсутність сполучника)	Конкретизація, дослівний переклад
7	В настоящем РК, а также в регламентирующих документах СМК применительно к менеджменту качества применяются термины и определения, установленные стандартами.	В даному КЯ, а також у регламентуючих документах СМЯ стосовно менеджменту якості застосовуються терміни та визначення, встановлені стандартами.	This Quality Manual, as well as regulatory documents of the QMS regarding quality management applies terms and definitions set in standards.	This QM, as well as regulatory documents in the QMS relating to quality management use terms and definitions defined by standards.	Дослівний переклад	Заміна пасивного стану активним, вибір варіативного відповідника

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
8	метод стратегического анализа, с помощью которого осуществляется поиск шагов для достижения заданной цели (анализ разрывов)	метод стратегічного аналізу, за допомогою якого відбувається пошук кроків для досягнення заданої цілі (аналіз розривів)	strategic analysis method for <u>goal achievement steps search (gap-analysis)</u>	strategic analysis method for goal achievement	Граматична (відсутність сполучника)	Генералізація
9	метод стратегического планирования, заключающийся в выявлении факторов внутренней и внешней среды организации и разделении их на четыре категории: Strengths (сильные стороны); Weaknesses (слабые стороны), Opportunities (возможности), Threats (угрозы)	метод стратегічного планування, який полягає у виявленні факторів внутрішнього та зовнішнього середовища організації та їх поділу на чотири категорії: Strengths (сильні сторони); Weaknesses (слабкі сторони), Opportunities (можливості), Threats (загрози)	strategic planning method that defines <u>the</u> organization internal and external factors and divides them into four categories: strengths, weaknesses, opportunities, and threats	strategic planning method that identifies internal strengths, and weaknesses, and external opportunities, and threats	Граматична (вживання артиклів)	Генералізація
10	Контекст предприятия	Контекст підприємства	<u>The</u> context of Company	Context of Company	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
11	Деятельность предприятия и его органов управления определены Уставом.	Діяльність підприємства та його органів управління визначені Статутом.	Activities of Company and its governing bodies are determined by <u>the</u> Statute.	Activities of <u>Company X</u> and its governing bodies are determined by <u>Statute</u> .	Граматична (вживання артиклів)	Конкретизація, дослівний переклад
12	Компания является юридическим лицом, имеет самостоятельный баланс, знак для товаров и услуг, расчетный, валютный и другие счета в учреждениях банков, печати и штампы со своим наименованием.	Компанія є юридичною особою, має самостійний баланс, знак для товарів та послуг, розрахунковий, валютний та інші рахунки в банківських установах, печатки та штампи зі своїм найменуванням.	Company is a legal entity. It has its own balance, <u>the sign</u> for the products and services, current, currency and other accounts in banks, seals and stamps <u>with</u> its name.	<u>Company X</u> is a legal entity. It has its own <u>trademarks</u> for the products and services, currency and other accounts in banks, and seals and stamps <u>bearing</u> its name.	Дослівний переклад/калькування, стилістичні	Конкретизація, членування речення
13	Компания определяет внешние и внутренние факторы, которые существенны с точки	Компанія визначає внутрішні та зовнішні фактори, які є суттєвими з точки зору цілей та	Company X determines internal and external <u>issues</u> that are relevant to its purposes and its strategic direction of Company	Company X determines internal and external factors that are relevant to its purposes and strategic	Лексична	Генералізація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	зрения целей и стратегического направления предприятия и которые влияют на способность СМК достигать ожидаемого результата.	стратегічного напрямку підприємства та які впливають на здатність СМЯ досягати очікуваного результату.	and which affect the ability of the QMS to achieve the intended objectives.	direction and those which may affect the ability of the QMS to achieve the intended objectives.		
14	Информация о внешних и внутренних факторах поступает из разных источников, таких как:	Інформація про внутрішні та зовнішні фактори надходить з різних джерел, таких як:	Information about <u>internal and external issues</u> come from different sources, such as:	Information about these factors comes from different <u>variety</u> of sources, <u>including</u> :	Граматичні (вживання артиклів, узгодження підмета та присудка)	Емфатизація, вибір варіативного відповідника
15	При анализе внешней среды предприятие рассматривает вопросы, связанные с юридическими, технологическими, конкурентными, рыночными и экономическими условиями.	Під час аналізу зовнішнього середовища підприємство розглядає питання, пов'язані з юридичними, технологічними, конкурентними, ринковими та економічними умовами.	When analyzing external environment, Company <u>is considering</u> issues related to conditions <u>arising from legal, technological, competitive, market, and economic environments</u> .	When analyzing external factors, <u>Company X</u> considers issues related to the legal environment, the technological and competitive market, and economic conditions.	Граматичні (неправильний вибір часової форми дієслова, вживання артиклів), лексичні	Конкретизація
16	Внешняя среда, в которой работает предприятие, находится в непрерывном движении, подвержена изменениям.	Зовнішнє середовище, в якій працює підприємство, знаходиться в безперервному русі, піддається змінам.	<u>External</u> environment in which Company operates is changeable and in constant motion.	The external environment in which <u>Company X</u> operates is in constant motion.	Граматична (вживання артиклів)	Конкретизація, генералізація
17	Одной из наиболее важных составляющих успеха предприятия является его способность реагировать на изменения внешней среды.	Однією з найважливіших складових успіху підприємства є його здатність реагувати на зміни зовнішнього середовища.	One of the most important components of Company's <u>success</u> is its ability to respond to <u>changes of external environment</u> .	One of the most important components of <u>Company X</u> success is its ability to respond to changes in the external environment.	Граматичні (вживання артиклів, прийменників, словотворення: двокомпонентна субстантивна група)	Конкретизація
18	На предприятии проводится разделение	На підприємстві проводиться розподіл	At <u>Company X</u> there is a division of external factors into two main	<u>Company X</u> divides external factors into two main	Дослівний переклад	Заміна пасивного стану

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	внешних факторов на две основные группы: микросреду (среду прямого воздействия) и макросреду (среду косвенного воздействия).	зовнішніх факторів на дві основні групи: мікросередовище (середовище прямого впливу) та макросередовище (середовище опосередкованого впливу).	groups: micro-environment (direct impact environment) and macro-environment (indirect impact environment).	groups: micro-environment (direct impact) and macro-environment (indirect impact).		активним, вилучення повторень
19	Среду прямого воздействия формируют субъекты среды, которые непосредственно влияют на деятельность предприятия.	Середовище прямого впливу формують суб'єкти середовища, які безпосередньо впливають на діяльність підприємства.	Direct impact environment is formed by the subjects of environment which directly affect <u>activity</u> of Company.	<u>Micro-environment factors</u> are those which directly affect the <u>activities</u> of <u>Company X</u> .	Граматична (вживання артиклів), дослівний переклад	Конкретизація, заміна числа іменника
20	Основными факторами среды прямого воздействия являются:	Основными факторами среды прямого влияния є:	The main factors of direct impact environment are:	Examples include:	Дослівний переклад	Модуляція
21	Под средой косвенного воздействия находятся факторы, которые не оказывают прямого и немедленного воздействия на предприятие, но тем не менее высшее руководство учитывает их.	Під середовищем опосередкованого впливу знаходяться фактори, які не чинять прямого та негайного впливу на підприємство, але тим паче вище керівництво враховує їх.	Indirect impact environment includes issues that do not have direct and immediate impact on Company, but nevertheless top management considers them too.	<u>Macro-environment factors</u> are those that do not directly affect the activities of <u>Company X</u> <u>but are still considered</u> by <u>top management</u> .	Дослівний переклад	Конкретизація, заміна активного стану пасивним, вибір варіативного відповідника
22	Основными факторами среды косвенного воздействия являются:	Основными факторами среды опосредкованого влияния є:	The main issues of indirect impact environment are:	Examples include:	Дослівний переклад	Модуляція
23	Схема анализа внешней среды приведена на рисунке 4.1.	Схема аналізу зовнішнього середовища надана на рисунку 4.1.	Figure 4.1 shows scheme of analysis of the external environment at Company X.	Figure 4.1 Analysis of the external environment by Company X.	Дослівний переклад	Генералізація, перестановка
24	Внутренний контекст Компании включает в себя, но не ограничивается ими:	Внутрішній контекст Компанії включає в себе, але не обмежується ними:	Company X internal context includes, but is not limited to:	Company X internal <u>environment</u> includes, but is not limited to:	Дослівний переклад	Вибір варіативного відповідника

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
25	инфраструктуру предприятия	інфраструктуру підприємства	Company's infrastructure	company infrastructure	Граматична (словоформа: двокомпонентна субстантивна група)	Перестановка
26	базу знаний предприятия	базу знань підприємства	Company's knowledge	company knowledge	Граматична (словоформа: двокомпонентна субстантивна група)	Генералізація
27	К внутренним факторам также относятся:	До внутрішніх факторів також відносяться:	<u>The internal issues</u> also include:	Internal factors also include:	Граматична (вживання артиклів)	Заміна пасивного стану активним
28	упаковка продукции, условия хранения, транспортирование	пакування продукції, умови збереження, транспортування	product packaging, storage conditions, transportation	product packaging, storage conditions, <u>and</u> transportation	Дослівний переклад	Додавання граматикилізованої одиниці (сполучника)
29	эффективность производственного контроля, испытаний	ефективність виробничого контролю, випробовувань	efficiency of production supervision and tests	efficiency of production supervision and <u>testing</u>	Лексична	Дослівний переклад
30	уровень гарантийного и сервисного обслуживания	рівень гарантійного та сервісного обслуговування	level of <u>servicing</u> and warranty maintenance	level of service and warranty maintenance	Лексична	Дослівний переклад
31	Анализ внешней и внутренней среды компании является исходным процессом стратегического управления, так как он обеспечивает базу для	Аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища компанії є вихідним процесом стратегічного управління, тому що він забезпечує базу для визначення місії та	Analysis of Company X external and internal <u>environment</u> is a <u>source</u> process of <u>strategic management</u> , as it provides the basis for <u>determination</u> of mission and objectives of Company, developing behavior strategies	Analysis of Company X external and internal environments is part of the strategic management process, as it provides the basis for determining and achieving the mission and objectives of <u>Company X</u> .	Граматичні (множина, вживання артиклів, вибір форми дієслова), лексична	Генералізація, конкретизація
	определения миссии и целей предприятия, выработки стратегии поведения, позволяющей предприятию осуществить свою миссию и достичь своих целей.	цілей підприємства, розробки стратегії поведінки, що дозволяє підприємству здійснювати свою місію та досягати своїх цілей.	allowing Company to implement its mission and achieve its objectives.			
32	В целях стратегического планирования отделом	В цілях стратегічного планування відділом	<u>For purposes of the strategic planning</u> <u>SWOT-analysis</u> is	For strategic planning purposes, a SWOT-analysis	Граматична (вживання)	Перестановка порядку слів,

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	маркетинга применяется метод SWOT-анализа в контексте внешней и внутренней среды согласно стандарта.	маркетингу застосовується метод SWOT-аналізу в контексті внутрішнього та зовнішнього середовища відповідно до стандарту.	performed by <u>marketing department</u> in the context of internal and external environment in accordance with the standard.	is performed by the marketing department in accordance with the standard.	артиклів), дослівний переклад	генералізація
33	SWOT-анализ позволяет выявить и структурировать сильные и слабые стороны деятельности предприятия, а также определить возможности и угрозы его функционирования в сложившихся и прогнозируемых условиях рынка.	SWOT-аналіз дозволяє виявити та структурувати сильні та слабкі сторони діяльності підприємства, а також визначити можливості та загрози його функціонування в умовах ринку, що склалися та прогноуються.	<u>SWOT-analysis</u> allows Company to identify and structure the strengths and weaknesses of Company, as well as <u>to determine the possibilities</u> and threats of its successful operation in <u>the current and projected market conditions</u> .	<u>Performing a SWOT-analysis</u> allows <u>Company X</u> to identify and <u>rank</u> the strengths and weaknesses of Company, as well as determine opportunities and threats in current and projected market conditions.	Дослівний переклад, граматичні (вживання артиклів, частки to)	Конкретизація, генералізація, вибір варіативного відповідника
34	В рамках СМК анализ внешней и внутренней среды учитывается при работе с рисками согласно стандарта.	У рамках СМЯ аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища враховується під час роботи з ризиками відповідно до стандарту.	As part of the QMS <u>analysis of internal and external environment</u> is taken into account when dealing with risks according to the standard.	<u>The QMS analysis of internal and external environments</u> is taken into account when dealing with risks according to the standard.	Граматичні (вживання артиклів, множина)	Перестановка
35	Основные виды деятельности	Основні види діяльності	<u>The main activities</u>	Main Activities	Граматична (вживання артиклів), орфографічна	Генералізація
36	Компания осуществляет разработку, производство, поставку, монтаж, гарантийное и сервисное обслуживание следующего оборудования:	Компанія здійснює розробку, виробництво, постачання, монтаж, гарантійне та сервісне обслуговування наступного обладнання:	Company X performs development, production, delivery, installation, servicing, and warranty maintenance of the following equipment:	Company X performs development, production, delivery, installation, servicing, and warranty maintenance <u>activities</u> of the following equipment:	Дослівний переклад	Конкретизація
37	Компания X проводит обучение технических специалистов заказчика по	Компанія X проводить навчання технічних спеціалістів замовника з	Company X <u>conducts training of Customer's technical specialists</u> in servicing the equipment	Company X trains <u>Customers'</u> technical specialists in servicing the	Лексична	Заміна числа іменника, конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	обслуживанию оборудования, производимого предприятием.	обслуговування обладнання, яке виробляється підприємством.	produced by Company.	equipment produced by <u>Company X</u> .		
38	В силу влияния или потенциального влияния потребностей и ожиданий заинтересованных сторон на способность предприятия неизменно поставлять продукты и услуги, отвечающие требованиям потребителя, действующим законодательным и нормативным требованиям предприятие устанавливает:	З огляду на вплив або потенційний вплив потреб та очікувань зацікавлених сторін на здатність підприємства незмінно постачати продукти та послуги, які відповідають вимогам споживача, діючим законодавчим та нормативним вимогам підприємство встановлює:	Due to the effect or potential effect on <u>Company's ability</u> to consistently provide products and services that meet Customer and applicable statutory and regulatory requirements, Company determines:	Due to the effect or potential effect on <u>Company X</u> ability to consistently provide products and services that meet Customer requirements and applicable statutory and regulatory requirements, <u>Company X</u> determines:	Граматична (словотворення: двокомпонентна субстантивна група), дослівний переклад	Конкретизація
39	заинтересованные стороны, значимые в рамках СМК;	Зацікавлені сторони, значимі в рамках СМЯ;	<u>the interested parties</u> that are relevant to the QMS;	interested parties that are relevant to the QMS;	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
40	требования заинтересованных сторон, которые значимы в рамках СМК	Вимоги зацікавлених сторін, значимих в рамках СМЯ	<u>the requirements</u> of these interested parties that are relevant to the QMS	requirements of these interested parties that are relevant to the QMS	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
41	лоббирование и неформальное общение	Лобіювання та неформальне спілкування	lobbying and informal communication	lobbying and informal <u>communications</u>	Дослівний переклад	Заміна числа іменника
42	Информацию, полученную таким образом, предприятие учитывает при планировании СМК.	Інформацію, отриману таким чином, підприємство враховує під час планування СМЯ.	Information received in this way, Company takes into account when planning the QMS.	<u>Company X considers</u> this information when planning the QMS.	Дослівний переклад	Конкретизація, модуляція
43	Предприятие учитывает, что значимые заинтересованные стороны и их существенные требования являются различными для разных продуктов и услуг,	Підприємство враховує, що значимі зацікавлені сторони та їх суттєві вимоги є різними для різних продуктів та послуг, а також змінюється внаслідок	Company takes into account that significant interested parties and their essential requirements are different for different products and services, and vary due to unforeseen circumstances or the expected reaction to market	<u>Company X also</u> takes into account that significant interested parties and their essential requirements are different for different products and services, and <u>may vary</u> due to unforeseen	Дослівний переклад, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація, додавання граматикизованих одиниць, заміна числа іменника

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	а также меняются в силу непредвиденных обстоятельств или ожидаемой реакции на события на рынке.	непередбачуваних обставин або очікуваної реакції на події на ринку.	developments.	circumstances or <u>due to</u> expected <u>reactions</u> to market developments.		
44	Понимание потребностей и ожиданий заинтересованных сторон предполагает определение требований заинтересованных сторон, включая требования, не сформированные заинтересованными сторонами, но имеющие непосредственное отношение к выполняемым работам, постоянное отслеживание удовлетворенности заинтересованных сторон результатами работы компании X.	Розуміння потреб та очікувань зацікавлених сторін передбачає визначення вимог зацікавлених сторін, включаючи вимоги, не сформовані зацікавленими сторонами, але які мають безпосереднє відношення до робіт, що виконуються, постійне відслідковування задоволеності зацікавлених сторін результатами роботи компанії X.	Understanding the needs and expectations of the interested parties supposes the determining of their requirements, including those that are not formed by the interested parties, <u>but directly related</u> to the work performed, the constant monitoring of interested parties' satisfaction with the results of Company X work.	Understanding the needs and expectations of the interested parties <u>is based on</u> the <u>determination</u> of their requirements, including those that are not formed by the interested parties, but are directly related to the work performed. Company constantly monitors the interested parties' satisfaction with the work performed by Company.	Дослівний переклад, граматична (порядок слів)	Вибір варіативного відповідника, генералізація, членування речення
45	Существенные требования значимых заинтересованных сторон	Суттєві вимоги значимих зацікавлених сторін є вихідними даними для	Essential requirements of the significant interested parties are considered to be input data for the	Essential requirements of the significant interested parties are considered to be input	Дослівний переклад	Генералізація
	являются исходными данными для процесса планирования мер в отношении, как потенциальных рисков, так и возможностей.	процесу планування заходів по відношенню як до потенційних ризиків, так і до можливостей.	planning process of measures regarding potential risks and opportunities.	data for the planning process of potential risks and opportunities.		
46	Предприятие документирует и сохраняет отчеты об анализе для настоящих и будущих потребностей.	Підприємство документує та зберігає звіти про аналіз для нинішніх та майбутніх потреб.	Company documents and retains reports on the review for the present and future needs.	<u>Company X</u> documents and retains reports on <u>this</u> review <u>process for both</u> present and future needs.	Дослівний переклад, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація, додавання граматикалізованих одиниць
47	Отчеты об анализе представлены в виде	Звіти про аналіз представлені у вигляді	Reports on the review are presented in the form of <u>records</u>	Reports on the review are presented in the form of	Граматична (порядок слів)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	протоколов совещаний, отчета о функционировании СМК.	протоколів нарад, звіту про функціонування СМЯ.	<u>of meetings</u> , QMS functional report	meeting records (QMS functional report).		
48	Своевременная оплата	Своєчасна оплата	<u>Timeous</u> payment	Timely payment	Лексична	Дослівний переклад
49	Рост капитала	Зростання капіталу	Increase of capital	Increase <u>in</u> capital	Дослівний переклад	Конкретизація
50	Своевременная оплата труда	Своєчасна оплата праці	Timely payment for <u>labour</u>	Timely payment for work performed	Дослівний переклад, лексична	Конкретизація
51	Разрешения, лицензии и иные формы санкционирования	Дозволи, ліцензії та інші форми санкціонування	Permissions, <u>licences</u> , and other norms of approvals	Permissions, licenses, and other norms of approvals	Орфографічна	Дослівний переклад
52	Настоящее РК является отображением опыта предприятия и текущего понимания требований обеспечения качества, необходимых при проектировании, разработке, изготовлении, поставке, гарантийном и сервисном обслуживании	Дане КЯ є відображенням досвіду підприємства та поточного розуміння вимог забезпечення якості, необхідних під час проектування, розробки, виготовлення, постачання, гарантійного та сервісного	<u>Manual</u> is a reflection of Company X experience and understanding of current quality assurance requirements <u>needed</u> for the design, development, manufacture, supply, warranty and service maintenance of equipment that applied to achieve <u>safe, reliable and sustainable use and management of nuclear</u>	This QM is a reflection of <u>Company X</u> experience and understanding of current quality assurance <u>requirements for</u> the design, development, manufacture, supply, warranty, and service maintenance of equipment <u>used to</u> achieve the safe, reliable, and	Дослівний переклад, орфографічна, пунктуаційна, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація, генералізація, вибір варіативного відповідника
	оборудования, применяемого для достижения безопасного, надёжного и рационального использования и управления ядерной энергией.	обслуговування обладнання, яке використовується для досягнення безпечного, надійного та раціонального використання та управління ядерною енергією.	<u>energy</u> .	sustainable operation of <u>the nuclear energy industry</u> .		
53	Руководство по качеству сфокусировано на достижение результатов, подчёркивая роль индивидуального и линейного управления в достижении качественных	Керівництво з якості сфокусовано на досягнення результатів, підкреслюючи роль індивідуального та лінійного управління в досягненні якісних	The Quality Manual is focused on achieving results highlighting the role of the individual and line management in achieving quality indicators.	The QM is focused on achieving results, <u>and</u> highlighting the <u>roles</u> of the individual and line management in achieving quality indicators.	Пунктуаційна	Заміна числа іменника, дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	показателей.	показників.				
54	Определяя область действия, предприятие принимает во внимание:	Визначаючи область дії, підприємство приймає до уваги:	When determining this scope, Company takes into account:	When determining this scope, <u>Company X considers</u> the following:	Дослівний переклад	Конкретизація, вибір варіативного відповідника
55	централизованные или осуществляемые вне предприятия виды деятельности, поставляемые продукты и услуги	Централізовані види діяльності або ті, що виконуються за межами підприємства, продукти та послуги, що постачаються	centralized or externally provided activities, products, and services	<u>internally</u> or externally provided activities, products, and services	Дослівний переклад	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад
56	Для определения области действия СМК предприятие учитывает следующее:	Для визначення області дії СМЯ підприємство враховує наступне:	To determine the scope of the QMS, Company takes into account the following:	<u>In determining</u> the scope of the QMS, <u>Company X also considers</u> :	Дослівний переклад	Конкретизація, додавання граматикалізованої одиниці, заміна форми дієслова
57	анализ собранной информации, основанный на выявленном влиянии возможностей	аналіз зібраної інформації, заснований на виявленому впливові можливостей	analysis of the gathered information based on the <u>revealing</u> influence of Company's <u>capabilities</u> , Customer	analysis of the gathered information based on <u>Company X</u> capabilities, the requirements of the	Дослівний переклад, граматична (словотворення:	Конкретизація, додавання граматикалізованої одиниці
	предприятия, требованй потребителей и иных значимых заинтересованных сторон, а также законодательных требованй	підприємства, вимог споживачів та інших значимих зацікавлених сторін, а також законодавчих вимог	requirements and other relevant interested parties, as well as the legal requirements	Customer and other relevant interested parties, and <u>any applicable</u> legal requirements	двокомпонентна субстантивна група, вживання дієприслівників)	
58	определение процессов, продуктов и услуг, необходимых, чтобы гарантировать соответствие требованиям производимых предприятием продуктов и услуг, а также повышение удовлетворенности потребителей	визначення процесів, продуктів та послуг, необхідних, щоб гарантувати відповідність вимогам продуктів та послуг підприємства, а також підвищення задоволеності споживачів	definition of processes, products and services needed to ensure compliance with the requirements of products and services provided by Company, as well as increasing Customer satisfaction	definition of processes, products, and services needed to ensure compliance, as well as increasing Customer satisfaction	Дослівний переклад	Модуляція

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
59	миссию, видение, ценности, стратегические цели и цели предприятия в области качества	місію, бачення, цінності, стратегічні цілі та цілі підприємства в галузі якості	<u>mission</u> , vision, values, strategic goals, and quality objectives of Company.	the mission, vision, values, strategic goals, and quality objectives of <u>Company X</u> .	Граматична (вживання артиклів)	Конкретизація, дослівний переклад
60	создание эффективных партнерских отношений, которые основаны на компетентности, ответственности, прозрачности и интегрированном подходе к обеспечению функциональности и безопасности продуктов предприятия	створення ефективних партнерських відносин, які засновані на компетентності, відповідальності, прозорості та інтегрованому підході до забезпечення функціональності та безпеки продуктів підприємства	to establish effective cooperation with Customers, <u>which is</u> based on expertise, responsibility, <u>transparency and</u> integrated approaches to ensure the high performance and safety of Company's <u>products</u>	to establish effective cooperation with Customers based on expertise, responsibility, transparency, and integrated approaches to ensure the high performance and safety of <u>Company X</u> products	Дослівний переклад, пунктуаційна, граматична (словотворення: двокомпонентна субстантивна група)	Конкретизація, дослівний переклад
61	создание ценности для заказчика, учитывая его культуру безопасности и требования качества, стремление соответствовать ожиданиям потребителей	створення цінності для замовника, враховуючи його культуру безпеки та вимог з якості, прагнення відповідати очікуванням споживачів	to create values for <u>Customers</u> , by supporting their safety goals and complying with their quality requirements to meet Customers' expectations.	to create value for Customers by supporting their safety goals and complying with their quality requirements.	Пунктуаційна, дослівний переклад	Модуляція
62	На предприятии установлены следующие ценности:	На підприємстві встановлені наступні цінності:	Company has set the following values:	<u>Company X</u> has established the following <u>set</u> of values:	Лексична	Конкретизація, заміна пасивного стану активним, вибір варіативного відповідника
63	Создавая продукт для критических приложений, персонал предприятия осознает, что несет ответственность за все свои действия.	Створюючи продукт для критичних застосувань, персонал підприємства усвідомлює, що несе відповідальність за всі свої дії.	By creating a product for critical applications, Company employees are aware that they take full responsibility <u>of</u> the performance.	By creating a product for <u>use</u> in critical applications, <u>Company X</u> employees are aware that they take full responsibility for the performance.	Граматична (вживання прийменників)	Конкретизація, дослівний переклад
64	Персонал предприятия всегда выполняет взятые на себя обязательства, отвечает за результат и качество своей работы	Персонал підприємства завжди виконує взяті на себе зобов'язання, відповідає за результат та якість своєї роботи	Company employees represent a reliable <u>workforce</u> <u>fully committed</u> to provide high quality work and hold responsibility for its results	<u>Company X</u> employees represent a reliable workforce, <u>and</u> are fully committed to providing high quality work	Граматична (форма дієслова), пунктуаційна	Конкретизація, додавання граматикизованої одиниці, модуляція

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
65	Высшее руководство предприятия развивает и внедряет экологическую культуру во все процессы и виды деятельности	Вище керівництво підприємства розвиває та впроваджує екологічну культуру в усі процеси та види діяльності	<u>The top management</u> develops and implements <u>environmental conscious culture in all levels of Company's production processes and activities</u>	Top management develops and implements an <u>environmentally-conscious</u> culture at all levels of <u>Company X</u>	Граматичні (вживання артиклів, прийменників, словотворення: багатокomпонент на субстантивна група)	Вибір варіативного відповідника, конкретизація
66	Компания X является динамично развивающейся компанией, которая ищет новые возможности для достижения лучших результатов и применяет передовые технологии для решения задач, поставленных заказчиками.	Компанія X є компанією, що динамічно розвивається, яка шукає нові можливості для досягнення кращих результатів та застосовує передові технології для рішення завдань, поставлених замовниками.	Company X is a dynamic <u>Company</u> . It looks for new opportunities to achieve better results and <u>apply new innovative technologies</u> to meet <u>Customers</u> requirements.	Company X is a dynamic company. It looks for new opportunities to achieve better results and applies new and innovative technologies to meet Customer requirements.	Орфографічна, граматичні (узгодження підмета та присудка, словотворення), відсутність сполучника	Членування речення, генералізація
67	Персонал предприятия стремится, чтобы торговая марка всегда ассоциировалась с высоким качеством инженерных решений	Персонал підприємства прагне, щоб торгова марка завжди асоціювалася з високою якістю інженерних рішень	Company employees work hard to have the trademark associated with a <u>high quality of design</u> and production solutions	<u>Company X</u> employees work hard to <u>ensure that</u> the trademark is associated with high quality design and production solutions	Дослівний переклад, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація, генералізація
68	Каждый сотрудник повышает свой профессионализм, стремится к эффективному использованию ресурсов и вносит свой вклад в развитие компании	Кожен співробітник підвищує свій професіоналізм, прагне до ефективного використання ресурсів та робить свій внесок в розвиток компанії	<u>The employees</u> at all levels improve their <u>own</u> skills and expertise, strive for the effective use of <u>the resources</u> and contribute to <u>Company's advancement</u>	Employees at all levels improve their skills and expertise, strive for the effective use of resources, <u>and work</u> to contribute to <u>Company X</u> advancement	Граматична (вживання артиклів)	Генералізація, конкретизація
69	Успех компании X достигается благодаря умению слаженно работать в команде, совместному решению проблем, взаимной	Успіх компанії X досягається завдяки вмінню злагоджено працювати у команді, спільному вирішенню проблем, взаємній	The success of Company X is achieved through the ability to work in a well-coordinated team, <u>to jointly develop</u> solutions for new challenges, mutual <u>support and exchange</u> of knowledge and	The success of Company X is achieved through <u>working</u> as a well-coordinated team, joint development of solutions to new challenges, mutual support, and the	Граматичні (вживання артиклів, прийменників), пунктуаційна, лексико-	Генералізація, конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	поддержке и обмену знаниями и опытом	підтримці та обміну знаннями та досвідом	work experience	exchange of knowledge and work experience	синтаксична	
70	На предприятии поддерживается корпоративная культура, основанная на доверии и взаимном уважении	На підприємстві підтримується корпоративна культура, заснована на довірі та взаємній повазі	Company develops a corporate culture based on trust and mutual respect.	Company X has developed a corporate culture based on trust and mutual respect.	Граматична (часова форма дієслова)	Конкретизація, Заміна пасивного стану активним
71	Персонал компании X эффективно использует свои знания, опыт и время для достижения совместного успеха с заказчиками для поддержания с ними партнерских отношений	Персонал компанії X ефективно використовує свої знання, досвід та час для досягнення спільного успіху з замовниками для підтримки з ними партнерських відносин	Company X employees effectively use their knowledge, experience, and resources to achieve <u>success jointly</u> with the Customers to maintain a <u>reliable long-term cooperation</u> with them	Company X employees effectively use their knowledge, experience, and resources to achieve joint success and reliable long-term cooperation with Customers	Граматична (вживання артиклів), дослівний переклад	Перестановка
72	Высшее руководство предприятия стремится, чтобы каждый сотрудник	Вище керівництво підприємства прагне, щоб кожен співробітник	The top management takes efforts to make Company an excellent place to work <u>in</u> .	The top management <u>strives</u> to make <u>Company X</u> an excellent company to work	Граматична (вживання прийменників)	Конкретизація, генералізація, вибір
	осознавал, что предприятие – это лучшее место для работы, что предприятие приветствует и поддерживает индивидуальные достижения	усвідомлював, що підприємство – це краще місце для роботи, що підприємство вітає та підтримує індивідуальні досягнення		for.		варіативного відповідника
73	достижение максимального удовлетворения требований и ожиданий заказчиков	досягнення максимального задоволення вимог та очікувань замовників	taking maximum efforts to <u>meet the Customers' requirements</u> and expectations	<u>put in</u> maximum effort to meet Customer requirements and expectations	Граматичні (вживання артиклів, словотворення: двокомпонентна субстантивна група)	Заміна частини мови, вибір варіативного відповідника
74	поддержание и укрепление позиций предприятия на внутреннем и внешнем рынках	Підтримка та укріплення позицій підприємства на внутрішньому та зовнішньому ринках	establishing a stable <u>Company's position in the domestic and foreign markets</u>	<u>establish</u> a stable position in domestic and foreign markets	Граматичні (вживання артиклів, словотворення: двокомпонентна субстантивна група)	Заміна частини мови, генералізація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
75	повышение уровня информированности о характеристиках выпускаемой продукции	підвищення рівня інформованості про характеристики продукції, що випускається	raising awareness of <u>the characteristics of products</u>	<u>raise</u> awareness of product characteristics	Граматичні (вживання артиклів, словотворення: двокомпонентна субстантивна група)	Заміна частини мови, генералізація
76	Цели предприятия в области качества – обеспечение стабильного высокого уровня качества продукции и соответствия требованиям мирового рынка, удовлетворение потребностей и ожиданий потребителей и других заинтересованных сторон.	Цілі підприємства в галузі якості – забезпечення стабільного високого рівня якості продукції та відповідності вимогам світового ринку, задоволення потреб та очікувань споживачів та інших зацікавлених сторін.	<u>Company quality objectives</u> are ensuring a stable high level quality of products; compliance with the requirements of the world market; meeting the needs and expectations of the Customers and other interested parties.	The quality objectives of <u>Company X</u> are to: - <u>ensure</u> that products are consistently of high quality; - <u>comply</u> with the requirements of the world market; - <u>meet</u> the needs and expectations of the	Граматична (вживання артиклів), дослівний переклад	Заміна частин мови, заміна простого речення складним, конкретизація
77	Высшее руководство предприятия берёт на себя обязательство следовать этим целям.	Вище керівництво підприємства бере на себе зобов'язання слідувати цим цілям.	Top management <u>makes commitment</u> to follow these objectives.	<u>Top management</u> has made a commitment to follow these objectives.	Граматичні (часова форма, вживання артиклів)	Генералізація
78	Длительный опыт работы, наличие высококвалифицированного персонала и привлечение квалифицированных внешних поставщиков являются гарантией высокой репутации и надежности компании X как делового партнера.	Тривалий досвід роботи, наявність висококваліфікованого персоналу та залучення кваліфікованих зовнішніх постачальників є гарантією високої репутації та надійності компанії X як ділового партнера.	Long-term work experience, highly qualified <u>personnel and involvement</u> of qualified external providers contribute to <u>Company X's</u> reputation as a reliable business partner.	Long-term work experience, highly qualified personnel, and the involvement of qualified external providers contribute to Company X reputation as a reliable business partner.	Граматичні (вживання артиклів, словотворення: багатоконпонентна субстантивна група), пунктуаційна	Дослівний переклад
79	Компания X располагает необходимой для осуществления деятельности инфраструктурой и квалифицированным	Компанія X має в розпорядженні необхідну для виконання діяльності інфраструктуру та кваліфікований персонал, що дозволяє випускати	Company X has the necessary infrastructure to support its business and qualified personnel to manufacture products in accordance with the requirements and expectations of Customers.	Company X has the necessary infrastructure and qualified personnel to support the manufacture of products in accordance with the requirements and	Дослівний переклад	Перестановка

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	персоналом, что позволяет выпускать продукцию в соответствии с требованиями и ожиданиями потребителей.	продукцію у відповідності до вимог та очікувань споживачів.		expectations of Customers.		
80	Первичная сертификация: 2005 год в InterCert.	Первинна сертифікація: 2005 рік в InterCert.	Initial certification was <u>in</u> InterCert in 2005.	Initial certification <u>of Company X's</u> QMS was <u>done by</u> InterCert in 2005.	Граматична (вживання прийменників)	Конкретизація
81	На предприятии установлена, документально оформлена, внедрена и поддерживается в рабочем состоянии СМК	На підприємстві встановлена, документально оформлена, впроваджена та підтримується у робочому стані СМЯ	Company has established, documented, <u>implemented and maintained</u> in a working order its QMS.	<u>Company X</u> has established, documented, implemented, and <u>adequately</u> maintained its QMS.	Пунктуаційна	Конкретизація, вибір варіативного відповідника
82	проектирование, производство, монтаж, сервисное обслуживание систем, включая системы и оборудование, важные для безопасности атомных станций	проектування, виробництво, монтаж, сервісне обслуговування систем, включаючи системи та обладнання, важливі для безпеки атомних станцій	design, production, installation, maintenance, service of systems, including systems and equipment important to <u>safety</u> of nuclear power plants	design, production, installation, maintenance, and service of systems, and equipment important to the safety of nuclear power plants	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
83	разработка, производство и гарантийное обслуживание осветительных устройств светодиодных энергосберегающих, предназначенных, в том числе, для освещения улиц и дорог, производственных зданий и помещений общего назначения	Розробка, виробництво та гарантійне обслуговування освітлювальних приладів світлодіодних енергозберігаючих, призначених, у тому числі, для освітлення вулиць та доріг, виробничих будинків та приміщень загального призначення	development, <u>production and</u> warranty service of products of energy-saving LED lighting devices intended, inter alia, for the lighting of streets and roads, industrial buildings and facilities of general purpose	development, production, and warranty service of energy-saving LED lighting devices	Пунктуаційна	Генералізація
84	В своей деятельности в рамках СМК компания X руководствуется требованиями международных	В своїй діяльності в рамках СМЯ компанія X керується вимогами міжнародних стандартів серії ISO 9000	In its operation within the QMS, Company X follows the requirements of ISO 9000 series	In its operation within the QMS, Company X follows the requirements of <u>ISO 9000</u>	Дослівний переклад	Модуляція

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	стандартов серии ISO 9000					
85	Действующая в компании X СМК гарантирует способность предприятия и не освобождает его от ответственности обеспечивать продукцией потребителей, отвечающей их требованиям, а также требованиям	Діюча в компанії X СМЯ гарантує здатність підприємства та не звільнює його від відповідальності забезпечувати продукцією споживачів, яка відповідає їх вимогам, а також вимогам відповідних законодавчих	The operating QMS at Company X ensures Company's ability and <u>regardless of</u> its responsibility to provide Customers with products that meet their needs, as well as the requirements of <u>the relevant legislative and regulatory documents</u> .	The operating QMS at Company X ensures Company's ability and responsibility to provide Customers with products that meet their needs, as well as <u>to meet</u> the requirements of relevant legislative and regulatory documents.	Орфографічна, Граматична (вживання артиклів), лексико-семантична (додавання неіснуючого компонента, що змінює зміст)	Дослівний переклад
	соответствующих законодательных и нормативных документов.	та нормативних документів.				
86	Предприятие определяет процессы, необходимые для СМК, и их применение на предприятии, а также:	Підприємство визначає процеси, необхідні для СМЯ, та їх застосування на підприємстві, а також:	Company determines the processes needed for the QMS and their application throughout Company, as well as:	<u>Company X</u> determines the processes needed for the QMS and <u>how those processes will be applied</u> throughout Company. Company X also:	Орфографічні, дослівний переклад	Конкретизація, членування речення
87	При обработке рисков и возможностей предприятие применяет мышление, ориентированное на риски, для разработки, внедрения, поддержания и улучшения СМК и связанных с ней процессов, чтобы:	Під час обробки ризиків та можливостей підприємство застосовує мислення, орієнтоване на ризики, для розробки, втілення, підтримки та покращення СМЯ та пов'язаних з нею процесів, щоб:	Addressing <u>the risks and opportunities</u> , Company applies risk-based thinking for developing, implementing, maintaining, and improving the QMS and related processes to:	<u>When addressing risks and opportunities</u> , <u>Company X</u> applies risk-based thinking for developing, implementing, maintaining, and improving the QMS and related processes <u>in order to</u> :	Орфографічна, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація, вибір варіативного відповідника
88	решить, как риск (положительный или отрицательный) учтен в построении процесса для улучшения результатов процесса и предотвращения	вирішити, як ризик (позитивний або негативний) враховано в побудові процесу для покращення результатів процесу та перешкоджання	determine how the risk (positive or negative) is considered in the building process to improve results of process and prevent receiving negative effects;	determine how the risk is considered in the building process <u>to improve results and prevent negative effects</u>	Дослівний переклад	Генералізація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	получения нежелательных результатов	отриманню небажаних результатів				
89	Предприятие осуществляет менеджмент процессов в соответствии с требованиями стандарта и требованиями документированной информации СМК.	Підприємство виконує менеджмент процесів у відповідності до вимог стандарту та вимог документованої інформації СМЯ.	Company realizes management of processes in accordance with standard requirements and the requirements of the QMS documented information.	Company X manages its processes in accordance with standard requirements and the requirements of the QMS documented information.	Орфографічна, дослівний переклад	Конкретизація, вибір варіативного відповідника
90	При этом на предприятии осуществляется мониторинг, измерение, где это применимо и анализ процессов, а также предпринимаются действия, необходимые для достижения запланированных результатов и непрерывного улучшения процессов	При цьому на підприємстві проводиться моніторинг, вимірювання, де це застосовується та аналіз процесів, а також приймаються дії, необхідні для досягнення запланованих результатів та неперервного покращення процесів	At the same time Company monitors, measures, and analyzes processes if applicable and undertakes the actions necessary to achieve planned results and <u>continual improvement of the processes</u>	Company X monitors, measures, and analyzes processes (if applicable) and undertakes the actions necessary to achieve planned results and the continual improvement of said processes	Орфографічна, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація, вилучення граматикалізованих одиниць
91	В соответствии со структурой управления предприятия и в рамках своей компетенции, регламентированной Положениями о структурных подразделениях и Должностными инструкциями персонала, осуществляется мониторинг, измерение и анализ процессов.	У відповідності до структури управління підприємства та в рамках своєї компетентності, регламентованої Положеннями про структурні підрозділи та Посадовими інструкціями персоналу, виконується моніторинг, вимірювання та аналіз процесів.	Company realizes monitoring, measurement, and process analysis in accordance with the management structure and within its competence, regulated by the Regulations on Structural Departments and Personnel Job Descriptions.	Company X engages in monitoring, measurement, and process analysis in accordance with the management structure and within its competence, regulated by the Regulations on Structural Departments and Personnel Job Descriptions.	Орфографічна, дослівний переклад	Конкретизація, вибір варіативного відповідника
92	В зону ответственности руководителей подразделений входит принятие мер, необходимых для	До зони відповідальності керівників підрозділів входить прийняття мір, необхідних для досягнення запланованих	Heads of structural departments are responsible for taking measures necessary to achieve planned results and continual <u>improvement of the processes</u> for	Heads of structural departments are responsible for taking measures necessary to achieve planned results and continual <u>process</u>	Грамматика (словотворення: багатоконпонент на субстантивна група)	Вибір варіативного відповідника

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	достижения запланированных результатов и постоянного улучшения процессов, за которые они несут ответственность.	результатів та постійного покращення процесів, за які вони несуть відповідальність.	which they are responsible	<u>improvement in the areas</u> for which they are responsible		
93	Если предприятие решает передать сторонним организациям выполнение какого-либо процесса, влияющего на соответствие продукции требованиям, то со своей стороны компания X обеспечивает контроль выполнения этого процесса.	Якщо підприємство вирішує передати стороннім організаціям виконання якого-небудь процесу, впливаючого на відповідність продукції вимогам, то зі свого боку компанія X забезпечує контроль виконання цього процесу.	Company X ensure control over outsourced process that affects product conformity with requirements.	Company X uses requirements to ensure control over outsourced processes that affect product conformity.	Дослівний переклад	Генералізація
94	Конкретные требования, распределение полномочий и ответственности между сторонами оговариваются в контрактах (договорах) на выполнение работ.	Конкретні вимоги, розподіл повноважень та відповідальності між сторонами оговорюються в контрактах (договорах) на виконання робіт.	Specific requirements, the distribution of authorities and responsibilities between the parties are stipulated in the works contracts (agreements).	Specific requirements, <u>and</u> the distribution of responsibilities between the parties are stipulated in the contract/agreement.	Дослівний переклад	Додавання граматикалізованої одиниці, дослівний переклад
95	схемы, показывающие связи процессов	схеми, які показують зв'язки процесів	diagrams showing relations of processes	diagrams showing interactions of processes	Дослівний переклад	Вибір варіативного відповідника
96	По результатам анализа отрабатывается структура процесса, адекватная требованиям к СМК.	За результатами аналізу відпрацьовується структура процесу, адекватна вимогам до СМЯ.	According to analysis results, the process structure relevant to QMS is developed	<u>After</u> analysis, the process structure relevant to QMS is developed	Дослівний переклад	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад
97	Документирование процессов СМК, необходимость и детали документированной информации определяются требованиями	Документування процесів СМЯ, необхідність та деталі документованої інформації визначаються вимогами	Documenting the QMS processes, the need and <u>details</u> of the documented information <u>are</u> determined by the requirements	<u>When</u> documenting the QMS processes, the need and detail of the documented information is determined by the requirements	Граматичні (число іменника, узгодження підмета та присудка)	Додавання граматикалізованої одиниці

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
98	Высшее руководство компании X определяет возможности, связанные с предоставлением гарантий, что СМК:	Вище керівництво компанії X визначає можливості, пов'язані з наданням гарантій, що СМЯ:	Company X top management determines the opportunities associated with the providing of guarantees that the QMS:	Company X top management determines the opportunities associated with <u>guaranteeing</u> that the QMS:	Дослівний переклад	Вибір варіативного уподібнення, дослівний переклад
99	На предприятии реализуется процессный подход посредством внедрения системы электронного документооборота и управления процессами, уполномоченный персонал вовлечен в описание процессов и составлении блок-схем.	На підприємстві реалізується процесний підхід через впровадження системи електронного документообороту та управління процесами, уповноважений персонал залучений в опис процесів та створення блок-схем.	Company <u>realizes</u> a process approach through the introduction of <u>electronic document flow system</u> and process management, authorized personnel <u>is</u> involved in the description of processes and <u>drawing up</u> flowcharts.	<u>Company X</u> process management approach uses an electronic document flow system. Authorized personnel are involved in <u>drafting</u> the description of processes and in drawing flowcharts.	Орфографічна, лексико-семантична (калькування), граматична (вживання артиклів, узгодження підмета та присудка)	Конкретизація, членування речення
100	Степень, в которой процессы описаны и детализированы, зависит от сложности и стабильности видов деятельности, которые составляют процесс.	Ступінь, в якій процеси описані та деталізовані, залежить від складності та стабільності видів діяльності, які створюються процес.	The degree to which processes are described and detailed depends on the complexity and stability of the activities that make up the process.	The degree to which the processes are described depends on the complexity and stability of the activities that make up the process.	Дослівний переклад	Модуляція
101	Сложные процессы описаны с детальными пояснениями с целью объяснения задачи, а также взаимоотношения, в объеме, необходимом для результативного выполнения их функций.	Складні процеси описані з детальними поясненнями з метою пояснення завдання, а також взаємовідношення, в об'ємі, необхідному для результативного виконання їх функцій.	Complex processes are described with detailed explanations for the purpose of explaining the task, as well as the relationship in the volume necessary for the effective performance of their functions.	Complex processes are described <u>in detail</u> for the purpose of explaining the task and its relationship to others, <u>so as to ensure</u> the effective performance of their functions.	Дослівний переклад	Вибір варіативного відповідника
102	При описании бизнес-процессов проводится сбор следующей информации	Під часу опису бізнес-процесів проводиться збір наступної інформації	When describing <u>the business processes</u> , the following information is collected:	When describing business processes, the following information is collected:	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
103	владелец бизнес-процесса и ссылка на распорядительный документ, определяющий	власник бізнес-процесу та посилання на розпорядний документ, який визначає сферу	the owner of the business process and reference to the administrative document defining the scope of responsibility of the	the owner of the business process and reference to the administrative document defining the scope of	Дослівний переклад, граматична (словотворення)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	сферу ответственности владельца бизнес-процесса	відповідальності власника бізнес-процесу	owner of the business process	responsibility of the <u>business process owner</u>	багатокомпонент на субстантивна група)	
104	перечень входов бизнес-процесса и поставщиков этих входов	перелік входів бізнес-процесу та постачальників цих входів	a list of business process inputs and <u>suppliers</u> of these inputs	a list of business process inputs and the suppliers of these inputs	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
105	перечень основных операций, выполняемых при проведении бизнес-процесса, их взаимодействие и ответственные за их выполнение	перелік основних операцій, які виконуються під час проведення бізнес-процесу, їх взаємодія та відповідальні за їх виконання	a list of the main operations performed during the business process, their interaction and <u>responsible personnel</u> for their implementation	a list of the main operations performed during the business process, <u>the process's relationship to other processes</u> , and the personnel responsible for implementation	Граматична (порядок слів)	Конкретизація
106	методы контроля (мониторинга, измерения и анализа) бизнес-процесса, ответственные за мониторинг	методи контролю (моніторингу, вимірювання та аналізу) бізнес-процесу, відповідальні за моніторинг	methods of monitoring (monitoring, measuring, and analyzing) the business process ; responsible personnel for monitoring	methods of monitoring, measuring, and analyzing the business process; responsible personnel for monitoring	Дослівний переклад	Заміна пунктуації, дослівний переклад
107	Описанный процесс подвергается анализу на предмет соответствия его структуры требованиям СМК.	Описаний процес підлягає аналізу на предмет відповідності його структури вимогам СМЯ.	The described process is subject to analysis for compliance of its structure with the QMS requirements.	The described process is subject to analysis for compliance with the QMS requirements.	Дослівний переклад	Генералізація
108	В объеме, необходимом для обеспечения выполнения процессов, предприятие:	В об'ємі, необхідному для забезпечення виконання процесів, підприємство:	To the extent necessary to support the operation of its processes, Company:	<u>In order to</u> support the operation of its processes, <u>Company X</u> does the following:	Дослівний переклад, орфографічна	Конкретизація, вибір варіативного відповідника
109	В соответствии с требованиями стандарта на предприятии существует в наличии документированная информация, необходимая для обеспечения эффективного планирования, функционирования и	У відповідності до вимог стандарту на підприємстві існує в наявності документована інформація, необхідна для забезпечення ефективного планування, функціонування та контролю процесів СМЯ.	In accordance with the requirements of <u>the standard Company</u> has <u>available documented information</u> needed to ensure the effective planning, operation and control for the QMS processes.	In accordance with the requirements of the standard, <u>Company X</u> has available the documented information needed to ensure the effective planning, operation, and control of the QMS processes.	Граматична (вживання артиклів), орфографічна, пунктуаційна	Конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	контроля процессов СМК.					
110	Документированная информация включает описание взаимодействия процессов СМК.	Документована інформація включає опис взаємодії процесів СМЯ.	Documented information includes description of the interaction of the QMS processes.	Documented information includes descriptions of the interaction of the QMS processes.	Дослівний переклад	Заміна числа іменника
111	Форма документирования процессов:	Форма документування процесів:	Methods to document processes are:	Methods <u>used</u> to document processes are:	Дослівний переклад	Конкретизація
112	Конкретные критерии для каждого процесса СМК установлены отдельно и указаны в соответствующих стандартах предприятия.	Конкретні критерії для кожного процесу СМЯ встановлені окремо та вказані у відповідних стандартах підприємства.	Specific criteria for each QMS process set apart and are given in the relevant Company Standards.	Specific criteria for each QMS process <u>are listed</u> in the relevant Company Standards.	Дослівний переклад	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад
113	Способы мониторинга и измерения процессов СМК включают в себя:	Способи моніторингу та вимірювання процесів СМЯ включають:	Methods of monitoring and <u>measurement</u> of <u>the QMS processes</u> include:	Methods of monitoring and measuring QMS processes include:	Граматичні (форма однорідних членів речення, вживання артиклів)	Дослівний переклад
114	Высшее руководство компании X демонстрирует лидерство и обязательства в отношении СМК посредством:	Вище керівництво компанії X демонструє лідерство та зобов'язання по відношенню до СМЯ за допомогою:	Company X top management demonstrates leadership and commitment <u>referring to</u> the QMS by means of:	Company X top management demonstrates leadership and commitment to the QMS <u>by</u> :	Дослівний переклад	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад
115	гарантии того, что Политика и Цели в области качества для СМК установлены и согласованы с контекстом и совместимы со стратегическими целями, внешней и внутренней средой предприятия	гарантії того, що Політика та Цілі в галузі якості для СМЯ встановлені та узгоджені з контекстом та сумісні зі стратегічними цілями, зовнішнім та внутрішнім середовищем підприємства	ensuring that the Quality Policy and Quality Objectives are established for the QMS <u>and compatible</u> with the context and strategic direction, the external and internal environment of Company	ensuring that the Quality Policy and Quality Objectives are established for the QMS and are compatible with the context <u>of Company</u> , the strategic direction, and the external and internal environment of <u>Company X</u>	Граматична (порядок слів у реченні)	Конкретизація
116	донесения персоналу о важности результативного менеджмента качества и выполнения требований СМК	донесення персоналу про важність результативного менеджменту якості та виконання вимог СМЯ	communicating the importance of <u>the effective quality management</u> and of conforming to <u>the QMS requirements</u>	communicating the importance of effective quality management and <u>adherence</u> to QMS requirements	Дослівний переклад, граматична (вживання артиклів)	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
117	вовлечения, нацеливания и поддержания усилий персонала для обеспечения результативности СМК	залучення, націлення та підтримка зусиль персоналу для забезпечення результативності СМЯ	engaging, <u>directing</u> and supporting the <u>personnel`s efforts</u> to contribute to the effectiveness of the QMS	engaging, directing, and supporting personnel efforts to contribute to the effectiveness of the QMS	Пунктуаційна, граматична (словотворення: двокомпонентна субстантивна група)	Дослівний переклад
118	Высшее руководство компании X является лидером по разработке и внедрению СМК, а также постоянному улучшению ее результативности.	Вище керівництво компанії X є лідером з розробки та впровадження СМЯ, а також постійного покращення її результативності.	Company X top management is a leader in the development and implementation of the QMS and <u>continual improvement</u> of its effectiveness.	Company X top management are leaders in the development and implementation of the QMS and of the continual improvement of its effectiveness.	Граматичні (узгодження підмета та присудка, вживання артиклів)	Дослівний переклад
119	Свидетельством этого является сформулированная высшим руководством «Политика в области качества» согласно 5.2.	Свідоцтвом цього є сформульована вищим керівництвом «Політика в області якості» згідно з 5.2.	Evidence of this is the Quality Policy issued by top management according to 5.2.	Evidence of this is <u>found</u> in the Quality Policy issued by top management <u>shown in Section 5.2</u> .	Дослівний переклад	Конкретизація, вибір варіативного відповідника
120	Для определения приоритетов в области качества высшее руководство применяет процедуры стратегического и оперативного планирования в соответствии с разделом 6.	Для визначення пріоритетів в області якості вище керівництво застосовує процедури стратегічного та оперативного планування у відповідності до розділу 6.	In order to determine priorities within the QMS, top management applies <u>procedures of the strategic and operational planning</u> in accordance with <u>clause 6</u> .	In order to determine priorities within the QMS, top management applies strategic and operational planning procedures in accordance with Section 6.	Орфографічна, граматична (вживання артиклів, словотворення: багатоконпонентна субстантивна група), лексична	Заміна пунктуації, дослівний переклад
121	Высшее руководство компании X отвечает за доведение до сотрудников предприятия сведений о важности выполнения требований всех заинтересованных сторон в том числе – потребителей, а также законодательных и других обязательных требований.	Вище керівництво компанії X відповідає за доведення до співробітників підприємства даних про важливість виконання вимог усіх зацікавлених сторін у тому числі – споживачів, а також законодавчих та інших обов'язкових вимог.	Company X top management is responsible for communicating <u>to the personnel</u> the importance of meeting the requirements of all interested parties, Customer requirements <u>as well as</u> legal and regulatory requirements.	Company X top management is responsible for communicating to employees the importance of meeting the requirements of all interested parties, including Customer requirements <u>and</u> legal and regulatory requirements.	Граматична (вживання артиклів), стилістична	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
122	Лидерство руководства проявляется в назначении ответственного за СМК – директора по контролю качества и сертификации, которому делегированы полномочия, которые распространяются на обеспечение разработки, внедрения и поддержания в рабочем состоянии СМК.	Лідерство керівництва проявляється в призначенні відповідального за СМЯ – директора з контролю якості та сертифікації, якому делеговані повноваження, які розповсюджуються на забезпечення розробки, впровадження та підтримки в робочому стані СМЯ.	Leadership is manifested in the appointment of the Director of Quality Assurance and Certification responsible for the QMS and for ensuring the development, implementation, and maintenance of the QMS.	The Director of Quality Assurance and Certification is responsible for the QMS and for ensuring the development, implementation, and maintenance of the QMS.	Дослівний переклад	Заміна пасивного стану активним, перестановка
123	Ответственный за СМК представляет отчет о функционировании СМК высшему руководству и содействует распространению понимания требований заинтересованных сторон по всему предприятию.	Відповідальний за СМЯ надає звіт про функціонування СМЯ вищому керівництву та сприяє розповсюдженню розуміння вимог зацікавлених сторін на підприємстві.	The one responsible for the QMS presents a report on the performance of the QMS to top management, and promotes understanding of the interested parties' requirements at <u>Company</u> .	The Director of Quality Assurance and Certification presents a report on the performance of the QMS to top management, and promotes understanding of the interested parties' requirements to <u>Company X</u> .	Орфографічна, дослівний переклад, граматична (вживання прийменників)	Конкретизація
124	Для обеспечения разработки и внедрения в компании X процессов измерения, анализа и улучшения СМК проводятся регулярные внутренние аудиты согласно 9.2, осуществляется сбор и анализ данных согласно 9.1, которые затем анализируются высшим руководством и принимаются решения для улучшения деятельности предприятия в целом в соответствии с 10.3.	Для забезпечення розробки та впровадження в компанії Х процесів вимірювання, аналізу та покращення СМЯ проводяться регулярні внутрішні аудити згідно з 9.2, виконується збір та аналіз даних згідно з 9.1, які потім аналізуються вищим керівництвом та приймаються рішення для покращення діяльності підприємства в цілому відповідно до 10.3.	To ensure the development and implementation of the processes of measurement, <u>analysis and improvement</u> of Company X QMS, regular internal audits are performed in accordance with 9.2, <u>collection</u> and analysis of data are carried out in accordance with 9.1 which are analyzed by top management and decisions of improving <u>Company</u> activity are made in accordance with 10.3.	To ensure the <u>correct</u> development and implementation of the processes of measurement, analysis, and improvement of the QMS, regular internal audits are performed in accordance with <u>Section</u> 9.2. The collection and analysis of data are carried out in accordance with <u>Section</u> 9.1. Top management <u>reviews</u> the collected data and its analysis. Decisions regarding the improvement of <u>Company X</u> and its activities are made in accordance with <u>Section</u>	Пунктуаційна, граматична (вживання артиклів), дослівний переклад	Конкретизація, членування речення

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
				10.3.		
125	Высшее руководство обеспечивает осведомленность своего персонала об актуальности и важности его деятельности, вкладе в достижения целей в области качества, а также сведений об отзывах потребителей, посредством	Вище керівництво забезпечує поінформованість свого персоналу про актуальність та важність його діяльності, вкладе в досягнення цілей в області якості, а також даних про відгуки споживачів, за допомогою	Top management ensures awareness of the personnel about the relevance and importance of their activities, contribution to the achievement of the quality objectives, as well as information <u>on</u> Customer feedback by means of:	Top management ensures that company personnel understand the relevance and importance of their activities, their contribution to the achievement of the quality objectives, as well as information <u>regarding</u> Customer feedback by means of:	Дослівний переклад, граматична (вживання прийменників)	Заміна простого речення складним
126	обучения персонала в области качества	навчання персоналу в області якості	<u>persons</u> training in the field of quality	training <u>on the topic</u> of quality	Лексико-семантична, дослівний переклад	Вибір варіативного відповідника, генералізація
127	Результаты действий, которые предприятие осуществляет на данном этапе, включают в себя:	Результати дій, які підприємство виконує на даному етапі, включають:	The results of the actions that Company performs at this stage include:	The actions that <u>Company X</u> performs at this stage include:	Орфографічна, дослівний переклад	Конкретизація
128	согласованность между действиями, отношениями, нормами поведения и решениями	узгодженість між діями, відносинами, нормами поведінки та рішеннями	coordination of <u>the actions</u> , attitudes, norms of <u>behavior and</u> decisions	coordination of actions, attitudes, norms of behavior, and decisions	Граматична (вживання артиклів), пунктуаційна	Дослівний переклад
129	демонстрацию лидерства личным примером	демонстрацію лідерства особистим прикладом	demonstration of <u>the leadership</u> through personal example	demonstration of leadership through personal example	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
130	Высшее руководство компании X, возглавляемое генеральным директором, реальными действиями создает обстановку, способствующую полному вовлечению персонала предприятия в результативную работу СМК, как основу для обеспечения	Вище керівництво компанії X на чолі з генеральним директором реальними діями створює умови, які сприяють повному залученню персоналу підприємства до результативної роботи СМЯ, як основу для забезпечення ефективного функціонування СМЯ.	Company X top management, headed by the General Director, performs real actions to create <u>environment</u> conducive to the full involvement of <u>the personnel</u> in effectiveness of the QMS as a basis for the effective operation of the QMS.	Company X top management, headed by the General Director, <u>work</u> to create an environment conducive to the full involvement of personnel <u>in ensuring</u> the <u>effectiveness</u> of the QMS.	Дослівний переклад, граматики (вживання артиклів)	Конкретизація, генералізація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	эффективного функционирования СМК.					
131	подготовка планов действий и работа согласно этим планам	підготовка планів дій та робота згідно з цими планами	preparation of action plans and work according to this <u>plan</u>	preparation of action plans and <u>adherence</u> to action plans	Дослівний переклад, граматична (число іменника)	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад
132	анализ действий и результатов	аналіз дій та результатів	analysis of <u>the actions</u> and results	analysis of actions and results	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
133	Для результативного планирования, функционирования и управления на предприятии определена документированная информация.	Для результативного планування, функціонування та управління на підприємстві визначена документована інформація.	For the effective planning, operation, and management of <u>Company</u> , documented information is defined.	To ensure the effective planning, operation, and management of <u>Company X</u> , documented information is defined.	Дослівний переклад	Конкретизація
134	Высшее руководство регулярно сообщает персоналу о важности выполнения требований потребителей, законодательных и нормативных требований.	Вище керівництво регулярно повідомляє персоналу про важність виконання вимог споживачів, законодавчих та нормативних вимог.	Top management regularly informs <u>persons</u> about the importance of meeting Customer, statutory, and regulatory requirements.	Top management regularly informs personnel about the importance of meeting Customer, statutory, and regulatory requirements.	Лексико-семантична	Дослівний переклад
135	Лидерство высшего руководства компании X, его обязательства и активное вовлечение являются решающими при разработке и поддержании в рабочем состоянии результативной СМК с целью достижения выгоды для всех заинтересованных сторон.	Лідерство вищого керівництва компанії X, його зобов'язання та активне залучення є вирішальними під час розробки та підтримки в робочому стані результативної СМЯ з метою досягнення вигоди для усіх зацікавлених сторін.	Leadership of Company X top management, its commitment and involvement <u>are critical in the developing</u> and maintaining the operational effectiveness of the QMS in order to achieve benefits for all interested parties.	The commitment and involvement of Company X top management is critical to developing and maintaining the operational effectiveness of the QMS in order to achieve benefits for all interested parties.	Дослівний переклад, граматичні (вживання артиклів, прийменників, узгодження підмета та присудка)	Перестановка
136	Реализация обязательств осуществляется за счет внедрения основных принципов менеджмента	Реалізація зобов'язань виконується за рахунок запровадження основних принципів менеджменту	Implementation of the commitments is performed through the introduction of the basic principles of the QMS at	<u>These commitments are implemented and carried out</u> through the introduction of the basic principles of the	Орфографічна, дослівний переклад	Конкретизація, додавання граматикалізованої одиниці,

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	качества в практику работы предприятия.	якості в практику роботи підприємства.	<u>Company</u> .	QMS at Company X.		перестановка
137	Методы реализации принятых обязательств высшего руководства представлены в таблице	Методи реалізації прийнятих зобов'язань вищого керівництва надані в таблиці	<u>Implementation methods of top management's commitments</u> are presented in Table	The implementation methods of top management commitments are presented in Table	Граматичні (вживання артиклів, словотворення: багатоконпонент на субстантивна група)	Дослівний переклад
138	Обеспечение выполнения требований потребителей и стремление превзойти их ожидания.	Забезпечення виконання вимог споживачів та прагнення перевищити їх очікування.	Ensuring to meet <u>the Customer requirements</u> and the intention to exceed their expectations.	<u>Committing to meet</u> Customer requirements and <u>striving to</u> exceed their expectations.	Граматична (вживання артиклів), дослівний переклад	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад
139	Достижение устойчивого успеха предприятия за счет завоевания и сохранения доверия потребителей и других заинтересованных сторон	Досягнення стійкого успіху підприємства за рахунок здобуття та збереження довіри споживачів та інших зацікавлених сторін	Achieving sustainable success of <u>Company</u> by winning and maintaining the confidence of <u>the Customers</u> and other interested parties.	Achieving sustainable success of <u>Company X</u> by winning and maintaining the confidence of Customers and other interested parties.	Орфографічна, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація
140	Создание условий для персонала, вовлеченных в достижение целей в области качества	Створення умов для персоналу, задіяних у досягненні цілей в області якості	Creation of conditions for personnel involved in achieving the quality objectives.	<u>Creating</u> optimal conditions for personnel involved in achieving the quality objectives.	Дослівний переклад	Заміна частини мови
141	Обучение персонала менеджменту качества, регулярные тренинги и повышение его квалификации	Навчання персоналу менеджменту якості, регулярні тренінги та підвищення його кваліфікації	<u>Persons' training in the field of quality</u> . Regular training and improving <u>persons' skills</u>	Providing training <u>on the subject</u> of quality. Providing training to improve <u>employee skills</u>	Граматична (словотворення: багатоконпонент на субстантивна група)	Вибір варіативного відповідника, членування речення
142	Определение и менеджмент основных процессов СМК предприятия	Визначення та менеджмент основних процесів СМЯ підприємства	Determination and management of the main QMS processes of Company	<u>Determining and managing</u> the main QMS processes of <u>Company X</u> .	Дослівний переклад, орфографічна	Конкретизація, заміна частин мови
143	Планирование развития предприятия на основе системного анализа, регулярный мониторинг	Планування розвитку підприємства на основі системного аналізу, регулярний моніторинг	Planning of <u>Company</u> development on the basis of <u>the system analysis</u> , regular monitoring.	Planning of <u>Company X</u> development on the basis of system analysis, <u>and regular</u> monitoring.	Орфографічна, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація, додавання граматицізованої одиниці
144	Создание взаимосвязанных циклов	Створення взаємопов'язаних циклів	Creating interrelated <u>improvements cycles</u> . <u>Realization</u>	Creating interrelated improvement cycles.	Граматика (словотворення:	Членування речення, заміна

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	улучшений, выполнение плана корректирующих действий	покращення, виконання плану коректуючих дій	of the corrective action plan.	<u>Implementing</u> the corrective action plan.	багатокомпонент на субстантивна група), калькування	частини мови, вибір варіативного відповідника
145	Анализ исполнения планов предприятия (планов по проектам, планов улучшения СМК)	Аналіз виконання планів підприємства (планів по проектам, планів покращення СМЯ)	Analysis of the realization of Company plans (project plans, QMS improvement plans).	Analysis of the <u>implementation</u> of <u>Company X</u> plans (project plans, QMS improvement plans).	Дослівний переклад, орфографічна	Конкретизація
146	Идентификация и управление рисками на предприятии	Ідентифікація та управління ризиками на підприємстві	Risk identification and risk management at Company	Identifying and managing risks	Дослівний переклад	Генералізація
147	Для внедрения СМК и реализации принципов работы предприятия, высшее руководство регулярно определяет состав требуемых ресурсов.	Для впровадження СМЯ та реалізації принципів роботи підприємства, вище керівництво регулярно визначає склад необхідних ресурсів.	For <u>the QMS implementation</u> and <u>realization</u> of Company principles top management regularly determines the content of the required resources.	Top management regularly determines the resources required for QMS implementation and the realization of <u>Company X</u> principles.	Дослівний переклад, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація, перестановка
148	Высшее руководство систематически информирует сотрудников предприятия о достижении поставленных целей в области качества, а также обо всех проблемах в области качества, в том числе, связанных с реализацией требований и ожиданий заказчиков.	Вище керівництво систематично інформує співробітників підприємства про досягнення поставлених цілей з якості, а також про всі проблеми в області якості, в тому числі, пов'язаними з реалізацією вимог та очікувань замовників.	Top management systematically informs employees about achieving <u>the quality objectives</u> , and all the problems in the field of quality, including those related to the implementation of the requirements and expectations of the Customers	Top management systematically informs employees about the factors present in the field of quality (including those related to the implementation of the requirements and expectations of the Customers) and about <u>the importance</u> of achieving quality objectives.	Дослівний переклад, пунктуаційна, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація, перестановка
149	Высшее руководство обеспечивает реальное функционирование механизма обратной связи в компании X, позволяющего оперативно реагировать на предложения сотрудников по улучшению СМК.	Вище керівництво забезпечує реальне функціонування механізму обратного зв'язку в компанії X, що дозволяє оперативно реагувати на пропозиції співробітників з покращення СМЯ.	Top management provides a real functioning of a feedback mechanism at Company X which allows responding quickly to employees' offers concerning <u>the QMS improvement</u> .	Top management <u>uses a feedback mechanism</u> at Company X which <u>allows for rapid response</u> to employee <u>questions/comments</u> concerning QMS improvement.	Дослівний переклад, граматична (вживання артиклів, узгодження дієслова з прийменником)	Конкретизація, вибір варіативного відповідника

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
150	Руководство ЗПРГ анализирует процессы создания продукции и вспомогательные процессы с целью обеспечения их результативности.	Керівництво ЗВРГ аналізує процеси створення продукції та допоміжні процеси з метою забезпечення їх результативності.	Management of Steering Hydromechanics Plant analyzes the product realization processes and supports processes in order to ensure their effectiveness.	Management of Steering Hydromechanics Plant (<u>SHMP</u>) analyzes the product <u>realization and support processes</u> in order to ensure their effectiveness.	Дослівний переклад	Конкретизація
151	идентификацию процессов создания продукции	ідентифікацію процесів створення продукції	<u>identification of the processes of products creation</u>	identification of the product creation processes	Граматична (словотворення: багатоконпонент на субстантивна група)	Дослівний переклад
152	контроль того, что при изменении процессов, предоставляются ресурсы, необходимые для поддержания СМК в рабочем состоянии	контроль того, що при зміні процесів, надаються ресурси, необхідні для підтримки СМЯ в робочому стані	control of the resource allocation necessary to maintain the QMS in working order due to process changes	control of the resource allocation necessary to maintain the QMS <u>in response to process changes</u>	Дослівний переклад	Модуляція
153	В поддержке нацеленности на выполнение требований и повышение удовлетворенности потребителей высшее руководство принимает во внимание:	В підтримку націленості на виконання вимог та підвищення задоволеності споживачів вище керівництво приймає до уваги:	<u>In maintaining Company's focus on meeting Customer requirements and enhancing Customer satisfaction, top management takes into account:</u>	<u>In order to maintain Company X focus on meeting Customer requirements and enhancing Customer satisfaction, top management takes into account:</u>	Орфографічна, граматична (словотворення: багатоконпонент на субстантивна група, форма дієслова)	Конкретизація, дослівний переклад
154	тенденции рынка, статистические данные и информацию по прогнозам	тенденції ринку, статистичні дані та інформацію з прогнозів	market trends, statistical <u>data and</u> information on projections	market trends, statistical data, and information on projections	Пунктуаційна	Дослівний переклад
155	двустороннюю связь с потребителями при определении и согласовании их требований	двосторонній зв'язок зі споживачами під час визначення та узгодження їх вимог	two-way communication with Customers to define and harmonize their requirements	two-way communication with Customers to define and <u>understand</u> their requirements	Дослівний переклад	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад
156	распространение в рамках предприятия информации о потребностях и ожиданиях потребителей	розповсюдження в рамках підприємства інформації про потреби та очікування споживачів	development about awareness <u>about</u> Customer needs and expectations within <u>Company</u>	<u>awareness</u> of Customer needs and expectations within <u>Company X</u>	Дослівний переклад, граматична (вживання)	Конкретизація, перестановка

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
					прийменників), орфографічна	
157	анализ результатов мониторинга удовлетворенности потребителей и осуществление соответствующих действий	анализ результатов мониторинга удовлетворенности потребителей и осуществление соответствующих действий	analysis of monitoring results of Customer satisfaction and <u>implementation of the relevant activities</u>	analysis of Customer satisfaction levels and the implementation of relevant improvement activities	Дослівний переклад, граматична (вживання артиклів)	Генералізація
158	определение рисков и возможностей, которые влияют на соответствие продуктов и услуг или удовлетворенность потребителей	визначення ризиків та можливостей, які впливають на відповідність продуктів та послуг або задоволеність споживачів	identification of risks and opportunities that affect the conformity of products and services <u>or Customer satisfaction.</u>	identification of risks and opportunities that affect products, services , and/or Customer satisfaction.	Дослівний переклад, пунктуаційна	генералізація
159	В качестве результатов предприятие рассматривает решения и действия для:	В якості результатів підприємство розглядає рішення та дії для:	<u>As a result Company</u> considers the decisions and actions to:	As a result, <u>Company X</u> considers <u>how to:</u>	Пунктуаційна, дослівний переклад, орфографічна	Конкретизація, модуляція
160	Основная цель ориентации на потребителя состоит в достижении его удовлетворенности и, как следствие, в его удержании и сохранении.	Основна мета орієнтації на споживача полягає в досягненні його задоволеності та, як наслідок, в його утриманні та збереженні.	The main purpose <u>of Customer focus</u> is to achieve its satisfaction and consequently its retention and preservation.	The main purpose of having a Customer focus is to achieve <u>Customer satisfaction and Customer retention.</u>	Дослівний переклад, граматична (вживання артиклів)	Генералізація
161	При этом удовлетворенность потребителя определяется соотношением его ожиданий и реальным качеством приобретенных им продуктов и предоставленных услуг.	При цьому задоволеність споживача визначається співвідношенням його очікувань та реальною якістю придбаних ним продуктів та наданих послуг.	At the same <u>time.</u> Customer satisfaction is determined <u>by the ratio</u> of its expectations and the actual quality of products and services.	Customer satisfaction is determined <u>by comparing</u> Customer expectations to the quality of products and services they receive.	Пунктуаційна, дослівний переклад, лексико-семантична	Генералізація
162	Ориентация на потребителя предполагает определение требований потребителя к продуктам,	Орієнтація на споживача передбачає визначення вимог споживача до продуктів, постачання та	Customer focus involves determining <u>the Customer requirements to</u> the product, delivery and post-delivery	Customer focus involves determining Customer requirements for the product, delivery and post-delivery	Пунктуаційні, граматичні (вживання артиклів,	Генералізація, додавання граматикизованої одиниці

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	поставке и деятельности после поставки, законодательные и нормативные требования, относящиеся к продуктам, включая требования, не сформированные потребителем, но имеющие непосредственное отношение к выполняемым работам, постоянное отслеживание удовлетворенности потребителя результатами работы компании X.	діяльності після постачання, законодавчі та нормативні вимоги, що відносяться до продуктів, включаючи вимоги, не сформовані споживачем, але які мають безпосереднє відношення до робіт, що виконуються, постійне відслідковування задоволеності споживача результатами роботи компанії X.	activities, statutory and regulatory requirements relating to products, including <u>requirements, that are not formulated by the Customer, but directly related to the work performed</u> , the constant monitoring of Customer satisfaction with the results of Company X.	activities, statutory and regulatory requirements relating to products, (<u>including requirements that are not formulated by the Customer but are directly related to the work performed</u>), and the constant monitoring of Customer satisfaction.	прийменників, порядок слів у реченні)	
163	Высшее руководство компании X приняло на себя ответственность за создание и обеспечение механизмов определения и выполнения требований потребителей и других заинтересованных сторон для повышения их удовлетворенности:	Вище керівництво компанії X взяло на себе відповідальність за створення та забезпечення механізмів визначення та виконання вимог споживачів та інших зацікавлених сторін для підвищення їх задоволеності:	Company X top management takes responsibility for the establishment and maintenance of mechanisms <u>of determining and meeting Customers' and other interested parties' requirements</u> to enhance their satisfaction:	Company X top management takes responsibility for the establishment and maintenance of mechanisms to determine and meet the requirements of Customers and other interested parties in order to increase their satisfaction. This is done by:	Граматичні (форми дієслова, вживання артиклів, словотворення: багатокomпонентні субстантивні групи)	Конкретизація, членування речення
164	определение приоритетных направлений развития предприятия на основе регулярного анализа потребностей рынка, анализа конкурентных предложений и прогнозного спроса на соответствующие продукты и услуги	визначення пріоритетних напрямів розвитку підприємства на основі регулярного аналізу потреб ринку, аналізу конкурентних пропозицій та прогнозного попиту на відповідні продукти та послуги	determination of <u>priority directions</u> of Company development through regular analysis of market demands, analysis of competitive offers, and the projected market research for related products and services	<u>prioritizing</u> the direction of <u>Company X</u> development through regular analysis of market demands, analysis of competitive offers, and the projected market research for related products and services	Орфографічна, граматична (вживання артиклів), дослівний переклад	Вибір варіативного відповідника, конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
165	определение ключевых характеристик качества работ	визначення ключових характеристик якості робіт	determination of the key characteristics of workmanship	<u>determining</u> the key characteristics of workmanship	Дослівний переклад	Дослівний переклад
166	проведение переговоров с представителями заказчиков и потенциальными заказчиками	проведення переговорів з представниками замовників та потенційними замовниками	realization of negotiations with <u>the Customer representatives</u> and potential Customers	<u>conducting negotiations</u> with Customers and potential Customers	Дослівний переклад, граматична (вживання артиклів)	Генералізація
167	проведение регулярных анализов хода исполнения проектов	проведення регулярних аналізів ходу виконання проєктів	implementation of regular analysis of project execution progress	<u>implementing</u> regular analysis of project execution progress;	Дослівний переклад	Дослівний переклад
168	подбор на предприятие квалифицированного персонала	підбір на підприємстві кваліфікованого персоналу	recruitment of qualified personnel	<u>recruiting</u> qualified personnel	Дослівний переклад	Дослівний переклад
169	планирование и выделение необходимых ресурсов	планування та виділення необхідних ресурсів	planning and <u>allocation</u> of the necessary resources.	planning and allocating the necessary resources.	Граматичні (форми однорідних слів, вживання прийменників)	Дослівний переклад
170	Указанные методы определения и обеспечения требований потребителей позволяют высшему руководству прогнозировать поступление заказов и достижение стратегических целей деятельности предприятия.	Вказані методи визначення та забезпечення вимог споживачів дозволяють вищому керівництву прогнозувати надходження замовлень та досягнення стратегічних цілей діяльності підприємства.	Specified methods for determining and ensuring Customer requirements make it possible for top management to predict the order intake and the achievement of the strategic objectives of Company ₂ .	Specified methods for determining and <u>meeting</u> Customer requirements make it possible for top management to <u>prioritize</u> and achieve the strategic objectives of <u>Company X</u> .	Орфографічна, дослівний переклад	Конкретизація, вибір варіативного відповідника
171	Для понимания и удовлетворения запросов заказчиков и ожиданий заинтересованных сторон высшим руководством компании X преобразованы в конкретные требования такие потребности и	Для розуміння та задоволення запитів замовників та очікувань зацікавлених сторін вищим керівництвом компанії X перетворені в конкретні вимоги такі потреби та очікування споживача як:	In order to understand and meet <u>Customer needs</u> and expectations of the interested <u>parties</u> <u>Company X</u> top management <u>converted</u> needs and Customer expectations to the specific requirements as:	In order to meet the needs of the Customer and other interested parties, Company X top management <u>focuses on</u> these specific requirements:	Пунктуаційна, граматичні (вживання артиклів, часова форма дієслова), дослівний переклад	Генералізація, вибір варіативного відповідника

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	ожидания потребителя как:					
172	применяется цикл Plan-Do-Check-Act до тех пор, пока не будет достигнуто удовлетворение потребностей и ожиданий потребителей	застосовується цикл Plan-Do-Check-Act доти, поки не буде досягнуто задоволення потреб та очікувань споживачів	a Plan-Do-Check-Act (PDCA) approach is followed until Customer needs and expectations are achieved	a Plan-Do-Check-Act (PDCA) approach is followed until Customer needs and expectations are <u>met</u>	Дослівний переклад	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад
173	Высшее руководство устанавливает, пересматривает и управляет политикой в области качества, которая:	Вище керівництво встановлює, передивляється та управляє політикою в області якості, яка:	Top management establishes, implements, and maintains <u>the quality policy</u> that:	Top management establishes, implements, and maintains a Quality Policy that:	Орфографічна, граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
174	включает обязательства выполнять установленные требования значимых заинтересованных сторон	включает зобов'язання виконувати встановлені вимоги значимих зацікавлених сторін	includes a commitment to satisfy applicable requirements of <u>the relevant interested parties</u>	includes a commitment to satisfy applicable requirements of relevant interested parties	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
175	При разработке Политики в области качества высшим руководством учитываются:	При розробці Політики в області якості вищим керівництвом враховуються:	When developing <u>Quality Policy</u> top management takes into account:	When developing the Quality Policy, top management takes into account:	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
176	ресурсы для ее реализации	ресурси для її реалізації	resources for its implementation	resources <u>required</u> for implementation.	Дослівний переклад	Конкретизація
177	доводит Политику в области качества до всего персонала, способствует пониманию ее значения сотрудниками	доводить Політику в області якості до всього персоналу, сприяє розумінню її значення співробітниками	communicates the Quality Policy to the persons, <u>promote</u> understanding of its values to the employees	communicates the Quality Policy and promotes its understanding and value to the employees	Дослівний переклад, граматична (узгодження підмета та присудка)	Перестановка
178	обеспечивает выполнение требований Политики в области качества персоналом компании X	забезпечує виконання вимог Політики в області якості персоналом компанії X	enables compliance with the requirements of the Quality Policy by the <u>persons of Company X</u>	enables compliance with the requirements of the Quality Policy by Company X personnel	Лексико-семантична, граматична (порядок слів), дослівний переклад	Дослівний переклад
179	усиление роли руководителей структурных подразделений как	посилення ролі керівників структурних підрозділів як механізму підвищення якості	strengthening the role of <u>heads of structural departments</u> as a mechanism to improve the quality of planning, monitoring, and	strengthening the role of structural department heads as a mechanism to improve the quality of planning,	Граматичні (вживання артиклів, словотворення:	Додавання граматичної одиниці, дослівний

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	механизма повышения качества планирования, мониторинга и оценки результатов деятельности, персональной ответственности руководителей структурных подразделений, понимание каждым сотрудником своих задач, обязанностей, полномочий на основе развитой корпоративной культуры	планування, моніторингу та оцінки результатів діяльності, персональної відповідальності керівників структурних підрозділів, розуміння кожним співробітником своїх завдань, зобов'язань, повноважень на основі розвиненої корпоративної культури	assessment of performance, <u>the personal responsibility</u> of the heads of structural departments, understanding of <u>the tasks, duties, authorities</u> based on the developed corporate culture <u>by each employee</u> ;	monitoring, and assessment of performance, personal responsibility, and employee understanding of tasks, duties, <u>and</u> authorities based on the developed corporate culture	багатокомпонентні субстантивні групи), дослівний переклад	переклад
180	внедрение маркетинговых подходов к управлению как механизма, позволяющего адекватно реагировать на актуальные и потенциальные области, обеспечивающие отражающее внедрение инновационных технологий и формирование потребностей на рынке выпуска продукции	впровадження маркетингових підходів до управління як механізму, що дозволяє адекватно реагувати на актуальні та потенційні області, які забезпечують відзеркалююче впровадження інноваційних технологій та формування потреб на ринку випуску продукції	introduction of marketing management approaches as a mechanism permitting adequately respond to current and potential areas that provide reflecting <u>introduction</u> of innovative technologies and the formation of needs <u>of the commercial manufacture</u>	introduction of marketing approaches <u>to allow</u> for adequate response to current and potential areas of opportunity, the introduction of innovative technologies, <u>and the understanding</u> of needs in the commercial manufacturing market	Дослівний переклад, калькування, недопереклад, граматичні (вживання артиклів, прийменників), пунктуаційна	Вибір варіативного відповідника, додавання граматикалізованих одиниць
181	Политика в области качества является частью общей стратегии развития и основой для функционирования и улучшения СМК.	Політика в області якості є частиною загальної стратегії розвитку та основою для функціонування та покращення СМЯ.	The Quality Policy is <u>a part</u> of an overall development strategy and the basis for the operation and improvement of the QMS.	The Quality Policy is part of an overall development strategy and the basis for the operation and improvement of the QMS.	Граматична (вживання артиклів)	Синонімічне уподібнення
182	Высшее руководство предприятия гарантирует:	Вище керівництво підприємства гарантує:	Top management ensures:	<u>Company X top management</u> ensures:	Дослівний переклад	Конкретизація
183	создание и поддержание системы эффективного управления процессами	створення та підтримка системи ефективного управління процесами	<u>establishment and maintenance</u> of a system of effective process control	the <u>establishment and maintenance</u> of a system of effective process control	Граматична (вживання артиклів)	Вибір варіативного відповідника

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
184	Политика компании X в области качества приведена в приложении.	Політика компанії X в області якості надана в додатку.	<u>Quality Policy</u> of Company X is given in Annex.	The Quality Policy of Company X is <u>shown</u> in <u>Appendix</u> .	Граматична (вживання артиклів)	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад
185	Высшее руководство гарантирует ясное понимание политики в области качества на предприятии, учитывая требования к осведомленности согласно 7.3 и коммуникациям в соответствии с 7.4.	Вище керівництво гарантує ясне розуміння політики в області якості на підприємстві, враховуючи вимоги до інформованості згідно з 7.3 та комунікаціям у відповідності до 7.4.	Top management ensures a clear understanding of the Quality Policy <u>in Company</u> taking into account the requirements of awareness in accordance with 7.3 and communication in accordance with 7.4.	Top management ensures a clear understanding of the Quality Policy within <u>Company X</u> , taking into account the requirements of awareness in <u>Section</u> 7.3 and communication in <u>Section</u> 7.4.	Граматична (вживання прийменників), орфографічна, пунктуаційна	Конкретизація
186	Политика в области качества оформляется как документированная информация.	Політика в області якості оформлюється як документована інформація.	The Quality Policy is issued as <u>the documented information</u> .	The Quality Policy is issued as documented information.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
187	Политика передается уполномоченным по СМК, которые знакомят с ней всех сотрудников структурных подразделений под роспись в журнале.	Політика передається уповноваженим з СМЯ, які знайомлять з нею всіх співробітників структурних підрозділів під підпис у журналі.	The Quality Policy is transmitted to the QMS representative, who acquaints all the employees of structural departments with the Quality Policy with signature confirmation in the register.	The Quality Policy is transmitted to the QMS representative, who acquaints all employees of structural departments with the Quality Policy and <u>obtains</u> signature confirmation in the register.	Дослівний переклад	Конкретизація
188	При приеме на работу сотрудники знакомятся с Политикой в области качества в соответствующих структурных подразделениях.	При прийомі на роботу співробітники знайомляться з Політикою в області якості у відповідних структурних підрозділах.	Upon <u>entry into employment</u> the <u>personnel</u> get acquainted with <u>Quality Policy</u> in their relevant structural departments.	Upon <u>being hired</u> , personnel get acquainted with the Quality Policy in their relevant structural departments.	Дослівний переклад, граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
189	Ответственность за ознакомление с Политикой в области качества возложена на руководителей структурных	Відповідальність за ознайомлення з Політикою в області якості покладена на керівників структурних підрозділів.	The responsibility for the introduction of <u>Quality Policy</u> is entrusted to the <u>heads of structural departments</u>	The responsibility for the introduction of the Quality Policy is <u>given</u> to the structural department heads.	Граматичні (вживання артиклів, словотворення: багатоконпонент на субстантивна	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	подразделений.				група)	
190	Политика в области качества размещается на общем информационном стенде предприятия и информационных стендах всех структурных подразделений.	Політика в області якості розташована на загальному інформаційному стенді підприємства та інформаційних стендах усіх структурних підрозділів.	The Quality Policy is placed on the general information stand and the information stands of all structural departments of Company.	The Quality Policy is placed on the general information stand and <u>on</u> the information stands of all structural departments within <u>Company X</u> .	Дослівний переклад, орфографічна	Конкретизація
191	Политика в области качества подлежит ежегодному пересмотру.	Політика в області якості підлягає щорічному перегляду.	The Quality Policy is <u>a subject</u> to annual renewal.	The Quality Policy is subject to annual renewal.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
192	При внесении изменений в Политику в области качества, ответственность за ее актуализацию возложена на директора по контролю качества и сертификации.	При внесенні змін до Політики в області якості, відповідальність за її актуалізацію покладена на директора з контролю якості та сертифікації.	When changes <u>in Quality Policy</u> are made, <u>Director of Quality Assurance and Certification</u> is responsible for its updating.	When changes to the Quality Policy are made, the Director of Quality Assurance and Certification is responsible for updating it.	Граматичні (вживання артиклів, прийменників)	Заміна пасивного стану активним
193	Ответственность и полномочия определены высшим руководством и доведены до сведения персонала путем разработки и согласования структуры управления и утверждения советом компании X, положений о структурных подразделениях и должностных инструкций персонала.	Відповідальність та повноваження визначені вищим керівництвом та доведені до відомості персоналу шляхом розробки та узгодження структури управління та затвердження радою компанії X, положень про структурні підрозділи та посадові інструкції персоналу.	Responsibility and authority are defined by top management and communicated to the personnel through the development, harmonization of the management structure and the approval by <u>Structural Department Regulations</u> and Job Descriptions by Company X Council.	<u>Responsibilities and authorities</u> are defined by top management and communicated to <u>Company X</u> personnel through the development and <u>integration</u> of the management structure and by the Structural Department Regulations and Job Descriptions of Company X Council.	Орфографічна, калькування, граматична (вживання артиклів)	Заміна числа іменників, конкретизація
194	Исходные данные, которые высшее руководство принимает во внимание, включают в себя:	Вихідні дані, які вище керівництво приймає до уваги, включають:	Top management considers <u>the input data that include</u> :	Top management considers input data that includes:	Граматичні (вживання артиклів, узгодження підмета та присудка)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
195	доступные ресурсы с учетом, главным образом, персонала, но также и ресурсов, которые могут влиять на назначение ответственности	доступні ресурси з врахуванням, головним чином, персоналу, але також ресурсів, які можуть впливати на призначення відповідальності	available resources, taking into account most notably the persons, but also the resources that can influence the responsibility assignment	available resources, taking into account human resources and resources that can influence the responsibility assignment	Дослівний переклад, лексико-семантична	Дослівний переклад
196	цели функционирования и результаты оценки для того, чтобы быть уверенными, что достижение ожидаемого уровня функционирования поручено соответствующим лицам	цілі функціонування та результати оцінки для того, щоб бути впевненим, що досягнення очікуваного рівня функціонування доручено відповідним особам	objectives of the operation and evaluation results in order to ensure that the achievement of the expected level of functioning are instructed to appropriate persons	objectives of the operation and evaluation results in order to ensure that the achievement of the expected level of functioning is communicated to appropriate persons	Граматична (узгодження підмета та присудка)	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад
197	постоянно рассматривает вопросы текущих и будущих потребностей и ожиданий потребителей	постійно розглядає питання поточних та майбутніх потреб та очікувань споживачів	continually considers questions of current and future needs and expectations of Customers	continually considers the current and future needs and expectations of Customers	Дослівний переклад, граматична (вживання артиклів)	Генералізація
198	принимает и разъясняет Политику и Цели в области качества всему персоналу в целях повышения понимания, мотивации, вовлечения персонала в процесс разработки и постановки на производство новых видов продуктов, а также производство уже освоенных видов продуктов	приймає та пояснює Політику та Цілі в області якості усьому персоналу в цілях підвищення розуміння, мотивації, залучення персоналу до процесу розробки та постановки на виробництво нових видів продуктів, а також виробництво вже освоєних видів продуктів	adopts and explains the Quality Policy and Quality Objectives to all employees in order to enhance understanding, motivation, engagement of the personnel in the processes of development and launching into manufacture of new types of products, as well as the production of already developed types of products	adopts and explains the Quality Policy and Quality Objectives to all employees in order to enhance understanding, motivation, and engagement of personnel in the processes of developing and manufacturing new products, as well as producing products that have already been developed	Граматичні (вживання артиклів, узгодження однорідних членів речення), дослівний переклад	Додавання граматикалізованих одиниць
199	устанавливает и доводит до персонала основы деятельности по достижению удовлетворенности всех заинтересованных сторон	встановлює та доводить до персоналу основи діяльності з досягнення задоволеності усіх зацікавлених сторін	establishes and communicates to the personnel the basics of the achievement of satisfaction of all interested parties	establishes and communicates to personnel the basics of satisfying all interested parties	Граматична (вживання артиклів), лексико-семантична, дослівний	Генералізація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
					переклад	
200	Высшее руководство определяет из своего состава и назначает приказом представителя высшего руководства ответственного за СМК, который помимо других возложенных на него обязанностей, несет ответственность и имеет полномочия, распространяющиеся на:	Вище керівництво визначає зі свого складу та призначає наказом представника вищого керівництва відповідального за СМЯ, який окрім інших покладених на нього зобов'язань, несе відповідальність та має повноваження, які розповсюджуються на:	Top management appoints by order a <u>representative of top management</u> responsible for <u>QMS</u> <u>which in</u> addition to other duties assigned to it, is responsible for and has the authority that includes:	Top management appoints a top management representative responsible for the QMS who, in addition to other duties assigned, has responsibilities that include:	Пунктуаційна, дослівний переклад, граматичні (вживання артиклів, займенників, словотворення: багатоконпонентні субстантивні групи)	Генералізація
201	оперативное управление процессами СМК, включая координацию деятельности в рамках СМК, организацию документооборота и информационных потоков по вопросам СМК, организацию внутренних аудитов, оперативный анализ данных по функционированию СМК	оперативне управління процесами СМЯ, включаючи координацію діяльності в рамках СМЯ, організацію документообороту та інформаційних потоків з питань СМЯ, організацію внутрішніх аудитів, оперативний аналіз даних з функціонування СМЯ	operational management of the QMS processes, including the coordination of <u>the activities</u> within the QMS, document management and, informational flow on <u>issues of the QMS</u> , the organization of internal audit, operational analysis <u>on</u> the functioning of the QMS data	operational management of the QMS processes, including the coordination of activities within the QMS, document management, informational flow on QMS issues, the organization of internal audit, <u>and</u> operational analysis of the functioning of the QMS data	Дослівний переклад, граматичні (вживання артиклів, прийменників, словотворення: багатоконпонентні субстантивні групи)	Додавання граматикалізованої одиниці
202	предоставление высшему руководству об эффективности СМК, а также о любой необходимости ее улучшения	надання інформації вищому керівництву про ефективність СМЯ, а також про будь-яку необхідність її покращення	providing information to top management on the effectiveness of the QMS, as well as <u>on</u> any necessity for improvement	providing information to top management on the effectiveness of the QMS, as well as any necessary improvement	Дослівний переклад	Дослівний переклад
203	контроль за проведением внешнего аудита	контроль за проведенням зовнішнього аудиту	monitoring <u>of</u> the implementation of the external audit	monitoring the external audit	Дослівний переклад, граматична (вживання прийменників)	Генералізація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
204	контроль за планированием и осуществлением корректирующих действий	контроль за плануванням та виконанням коректуючих дій	monitoring <u>over</u> the planning and implementation of corrective actions	monitoring the planning and implementation of corrective actions	Дослівний переклад, граматики (вживання прийменників)	Дослівний переклад
205	Ответственность и полномочия представителя высшего руководства установлены в Положении о представителе высшего руководства – руководителе СМК компании X.	Відповідальність та повноваження представника вищого керівництва встановлені в Положенні про представника вищого керівництва – керівника СМЯ компанії X.	<u>Responsibility and authorities of top management representative are established in Regulation of the top management representative manager of Company X QMS.</u>	The responsibilities and authorities of the top management representative are established in the Regulations for the manager of Company X QMS.	Грамматичні (вживання артиклів, прийменників), дослівний переклад	Заміна числа іменника
206	Представителем высшего руководства, ответственным за СМК, является директор по контролю качества и сертификации. Его функциональными обязанностями являются: руководство разработкой, внедрением и поддержанием в рабочем состоянии процессов СМК, контроль ее функционирования, представление отчетов об анализе и функционировании СМК, процессов СМК, их результативности, продукции и постоянном улучшении СМК.	Представником вищого керівництва, відповідальним за СМЯ, є директор з контролю якості та сертифікації. Його функціональними обов'язками є: керування розробкою, впровадженням та підтримкою в робочому стані процесів СМЯ, контроль її функціонування, представлення звітів про аналіз та функціонування СМЯ, процесів СМЯ, їх результативності, продукції та постійне покращення СМЯ.	<u>Top management representative, responsible for the QMS, is Director of Quality Assurance and Certification. His functional responsibilities are guidance for the development, implementation, and maintenance of the QMS processes, control of its operation, reports on reviews and QMS operation, QMS processes, efficiency of its processes, products and continual improvement of the QMS.</u>	The top management representative responsible for the QMS is the Director of Quality Assurance and Certification. Their functional responsibilities are: guidance for the development, implementation, and maintenance of the QMS processes; control of its operation; reports on reviews and QMS operation; QMS processes; efficiency of its processes, and products; and continual improvement of the QMS.	Пунктуаційні, дослівний переклад, граматична (вживання артиклів)	Заміна числа іменника, додавання граматикалізованої одиниці

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
207	Директор по контролю качества и сертификации является ответственным за решение задач по актуализации и улучшению документированной информации СМК, осуществление анализа СМК, за разработку, реализацию и координацию работ и планы проведения внешних аудитов, оценку соответствия всей СМК или отдельных ее процессов требованиям стандарта с точки зрения достижения целей в области качества, организации обучения руководителей и персонала подразделений основам менеджмента качества и организации методических подходов к внедрению и улучшению СМК предприятия.	Директор з контролю якості та сертифікації є відповідальним за рішення завдань з актуалізації та покращення документованої інформації СМЯ, виконання аналізу СМЯ, за розробку, реалізацію та координацію робіт та плани проведення зовнішніх аудитів, оцінку відповідності усієї СМЯ або окремих її процесів вимогам стандарту з точки зору досягнення цілей в області якості, організації навчання керівників та персоналу підрозділів основам менеджменту якості та організації методичних підходів до впровадження та покращення СМЯ підприємства.	<u>Director of Quality Assurance and Certification</u> is responsible for: updating and improving the QMS documented information, implementation of review of the QMS, development, implementation, and coordination of the activities and execution plans of external audits, conformity assessment of the entire <u>QMS or separate processes</u> to the requirements of the standard in the context of achievement of quality objectives, management and <u>persons</u> training in <u>fundamentals of quality management and organization of methodological approaches</u> to the implementation and improvement of the QMS of <u>Company</u> .	The Director of Quality Assurance and Certification is responsible for: updating and improving the QMS documented information; <u>implementing review</u> of the QMS; development, implementation, and coordination of the activities and execution plans of external audits; conformity assessment of the entire QMS (or separate processes) to the requirements of the standard in the context of <u>achieving quality objectives</u> ; management and personnel training on the fundamentals of quality management; and organization of methodological approaches to the implementation and improvement of the QMS.	Орфографічна, пунктуаційні, лексико-граматичні, граматичні (вживання артиклів, прийменників)	Генералізація
208	Предприятие идентифицирует следующие обязанности и полномочия, но не ограничивается ими:	Підприємство ідентифікує наступні обов'язки та повноваження, але не обмежується ними:	Some of the responsibilities and authorities, which <u>Company</u> identifies but <u>not limiting to are</u> :	The responsibilities identified by <u>Company X</u> include, but are not limited to:	Граматична (стала фраза), орфографічна	Заміна, перестановка, конкретизація
209	информирование всего персонала предприятия о миссии, видении и политике	інформування усього персоналу підприємства про місії, бачення та політику	communicating <u>Company</u> mission, vision, policies to all personnel	communicating <u>Company X</u> mission, vision, <u>and</u> policies to all personnel	Орфографічна, дослівний переклад	Конкретизація, додавання граматикалізованої одиниці
210	поддержание связи взаимодействия с органами по	підтримка зв'язку взаємодії з органами з сертифікації та надбання	liaising with the certification bodies and getting the latest applicable national and	liaising with the certification bodies and getting the latest applicable national and	Дослівний переклад, граматична	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	сертификации и приобретение новейших применяемых национальных и международных стандартов, необходимых для внедрения и поддержания СМК согласно требований стандарта	найновіших національних та міжнародних стандартів, які можуть застосовуватися та є необхідними для впровадження та підтримки СМЯ згідно з вимогами стандарту	international standards for implementation and maintenance of the QMS according to <u>requirements of the standard</u>	international standards for implementation and maintenance of the QMS according to the standard	(словотворення)	
211	разъяснение концепции стандарта в рамках всего предприятия	пояснення концепції стандарту в рамках усього підприємства	explaining the concepts of the standard throughout <u>Company</u>	explaining the concepts of the standard to <u>Company X personnel</u>	Дослівний переклад	Конкретизація
212	информирование о важности удовлетворения требований заказчиков и нормативных требований в ходе проведения обучения персонала	інформування про важливість задоволення вимог замовників та нормативних вимог в ході проведення навчання персоналу	communicating the importance of meeting Customer as well as regulatory requirements during the training program	training and communicating to employees the importance of meeting Customer and regulatory requirements	Дослівний переклад	Перестановка
213	обеспечение понимания персоналом реальной сущности политики и целей в области качества, их роль в достижении целей и выполнении нормативных, юридических и регулирующих требований	забезпечення розуміння персоналом реальної сутності політики та цілей в області якості, їх роль в досягненні цілей та виконання нормативних, юридичних та регулюючих вимог	ensuring <u>the understanding by all personnel</u> the real essence of <u>quality policy</u> and quality objectives, their role in achieving <u>the goals and</u> meeting the statutory, <u>legal and</u> regulatory requirements	ensuring all personnel understand the quality policy and objectives, their role in achieving goals, and meeting the statutory, legal, and regulatory requirements	Дослівний переклад, граматична (вживання артиклів), пунктуаційна	Заміна
214	разработка, согласование и утверждение соответствующими специалистами документированной информации	розробка, узгодження та затвердження відповідними спеціалістами документованої інформації	development, coordination, and approval of <u>the documentary</u> information by the concerned employees	development, coordination, and approval of documented information by the concerned employees	Граматична (вживання артиклів), морфологічна	Дослівний переклад
215	анализ требований заказчика и информирование соответствующего	аналіз вимог замовника та інформування відповідного персоналу про них	analysis of Customer requirements and informing the relevant personnel about them	analysis and communication of Customer requirements	Дослівний переклад	Перестановка

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	персонала о них					
216	проведение внутренних аудитов по СМК в рамках всего предприятия	проведення внутрішніх аудитів з СМЯ в рамках усього підприємства	conducting <u>of</u> internal quality audits throughout Company	conducting internal quality audits at <u>Company X</u>	Дослівний переклад, граматична (вживання прийменників)	Конкретизація
217	разработка плана для внутренних аудитов в области качества и ознакомление персонала с проведенными корректирующими действиями по результатам аудитов	розробка плану для внутрішніх аудитів в області якості та ознайомлення персоналу з проведеними коректуючими діями за результатами аудитів	development of a plan for internal quality audits and informing personnel about performed corrective actions based on <u>the results of audits</u>	<u>developing</u> a plan for internal quality audits and informing personnel about performed corrective actions based on audit results	Граматичні (вживання артиклів, словотворення: багатоконпонентна субстантивна група)	Дослівний переклад
218	планирование внутренних аудитов и информирование руководителей структурных подразделений предприятия о них	планування внутрішніх аудитів та інформування керівників структурних підрозділів підприємства про них	planning of internal audits and informing <u>heads of the departments of Company</u> about them;	planning of internal audits and informing <u>Company X</u> structural department heads of the results	Дослівний переклад, граматичні (вживання прийменників, словотворення: багатоконпонентна субстантивна група), орфографічна	Конкретизація
219	ведение записей для внутренних аудитов в области качества, анализа со стороны руководства и внешнего аудита	ведення записів для внутрішніх аудитів в області якості, аналізу з боку керівництва та зовнішнього аудита	maintaining <u>of</u> records for internal quality audits, management <u>review</u> and external audit	maintaining records for internal quality audits, management review, and external audit	Пунктуаційна, граматична (вживання прийменників)	Дослівний переклад
220	получение информации об изменениях в СМК и своевременное информирование персонала предприятия об этих изменениях	отримання інформації про зміни в СМЯ та своєчасне інформування персоналу підприємства про ці зміни	getting information on changes <u>of</u> the QMS and <u>timely</u> informing <u>the personnel</u> about these changes	getting information on changes to the QMS and informing personnel about these changes in a timely manner	Граматичні (вживання прийменників, артиклів, порядок слів)	Дослівний переклад
221	Некоторые из вышеперечисленных задач могут быть делегированы, но высшее руководство	Деякі з вищеперерахованих завдань можуть бути делеговані, але вище	Some of these tasks may be delegated, but top management ensures that these tasks are planned and realized.	<u>Some tasks</u> may be delegated but top management ensures that these tasks are planned and	Пунктуаційна, дослівний переклад	Вибір варіативного відповідника, генералізація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	гарантирует, что эти задачи планируются и выполняются.	керівництво гарантує, що ці завдання плануються та виконуються.		<u>implemented.</u>		
222	Для того чтобы определить соответствующие организационные роли, ответственность и полномочия, на предприятии осуществляется анализ результатов оценки текущей деятельности на соответствие запланированным результатам и разработкам/пересмотру должностных инструкций, документированной информации.	Для того щоб визначити відповідні організаційні ролі, відповідальність та повноваження, на підприємстві проводиться аналіз результатів оцінки поточної діяльності на відповідність запланованим результатам та розробка/перегляд посадових інструкцій, документованої інформації.	In order to determine the appropriate organizational roles, responsibilities and authorities, <u>Company</u> performs analysis of assessment results of current activities against the planned results and the development/revision of job descriptions, documented information.	In order to determine the appropriate organizational roles, responsibilities, and authorities, <u>Company X</u> compares the assessment results of current activities against the planned results and analyzes the development/revision of job descriptions, and documented information.	Дослівний переклад, пунктуаційна, орфографічна	Конкретизація, додавання граматикалізованої одиниці
223	положения о структурных подразделениях	положення про структурні підрозділи	regulations <u>on</u> departments	regulations of departments	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
224	выявление потребностей в дальнейшем обучении персонала	вияв потреб в подальшому навчанні персоналу	identification of needs for further <u>training of personnel</u>	identification of needs for further personnel training	Дослівний переклад, граматична (словотворення: багатокomпонентна субстантивна група)	Дослівний переклад
225	технические средства ограничения доступа в помещения или к производственному оборудованию	технічні засоби обмеження доступу в приміщенні або до виробничого обладнання	technical means of <u>restrict</u> access to the premises or production equipment	technical means of restricting access to the premises or <u>to</u> production equipment	Морфологічна, граматична (вживання прийменників)	Дослівний переклад
226	Схема процесса лидерства приведена на рисунке.	Схема процесу лідерства дана на рисунку.	<u>Process</u> of leadership is shown in Figure.	The process of leadership at <u>Company X</u> is shown in Figure.	Граматична (вживання артиклів)	Конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
227	Руководители подразделений ЗПРГ, несущие ответственность за проведение корректирующих действий и имеющие полномочия на их проведение, незамедлительно информируются о продукции или процессах, несоответствующих установленным требованиям персоналом, отвечающим за обеспечение качества продукции.	Керівники підрозділів ЗВРГ, які несуть відповідальність за проведення коректуючих дій та які мають повноваження на їх проведення, відразу інформуються про продукцію або процеси, які не відповідають встановленим вимогам персоналом, який відповідає за забезпечення якості продукції.	<u>Heads of departments of SHMP</u> , responsible for providing corrective actions and having the authority to provide them, are promptly informed of products or processes that do not conform to the requirements by <u>personnel</u> responsible for ensuring the quality of products.	Department heads at SHMP are responsible for providing corrective actions and have the authority to provide them. Department heads are promptly informed of products or processes that do not conform to the requirements by the personnel responsible for ensuring the quality of products.	Граматичні (словотворення: багатокomпонент на субстантивна група, вживання артиклів), дослівний переклад	Членування речення
228	На ЗПРГ назначен персонал (в случае сменного производства – для каждой смены), отвечающий за обеспечение качества продукции.	На ЗВРГ назначено персонал (у випадку змінного виробництва – для кожної зміни), який відповідає за забезпечення якості продукції.	At <u>SHMP appointed</u> personnel (in case of working in shifts - for each shift) are responsible for ensuring the quality of products.	At SHMP, appointed personnel are responsible for ensuring the quality of products. For shift work, appointed personnel are on each shift.	Пунктуаційна, дослівний переклад	Членування речення
229	Производственные процессы постоянно укомплектованы персоналом, отвечающим за обеспечение качества продукции или таким, которому делегирована такая ответственность.	Виробничі процеси постійно укомплектовані персоналом, який відповідає за забезпечення якості продукції або таким, якому делегована така відповідальність.	Production processes are constantly supported with the personnel responsible for ensuring the quality of the product or one that is delegated this responsibility.	Production processes are constantly supported by the personnel responsible for ensuring the quality of the product.	Дослівний переклад	Генералізація
230	Персонал ЗПРГ, ответственный за качество продукции, имеет полномочия остановить производство для устранения проблем с качеством.	Персонал ЗВРГ, відповідальний за якість продукції, має повноваження зупинити виробництво для усунення проблем з якістю.	Personnel of <u>SHMP</u> , responsible for <u>quality of product</u> have the authority to stop production for solving problems concerning quality.	Personnel at SHMP <u>who</u> are responsible for product quality have the authority to stop production <u>to solve</u> problems concerning quality.	Пунктуаційна, граматичні (словотворення: багатокomпонент на субстантивна група), морфологічна	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
231	При проведенні внутрішніх аудитів на ЗПРГ делается акцент на тех ситуациях, в которых имели место проблемы с качеством с целью определения: кто принимал решения, какие действия предпринимались и в какое время это происходило.	При проведенні внутрішніх аудитів на ЗВРГ робиться акцент на тих ситуаціях, в яких мали місце проблеми з якістю, з метою визначення: хто приймав рішення, які дії приймалися і в який час це відбувалося.	When providing internal audits at <u>SHMP focus</u> is made on those situations in which there have been problems concerning quality, in order to determine: who <u>has made a decision</u> , which <u>actions have been taken</u> , and at what time it <u>has happened</u> .	When providing internal audits at SHMP, focus is <u>put</u> on the areas where there have been problems concerning quality, in order to determine: who made a decision, which actions were taken, and at what time the actions were taken.	Пунктуаційна, дослівний переклад, лексична, граматичні (вживання артиклів, часова форма дієслів)	Конкретизація
232	Особое внимание уделяется анализу плана управления.	Особливу увагу приділяється аналізу плану управління.	Special focus is made on review of the management plan.	Special focus is <u>put</u> on review of the management plan.	Лексична	Дослівний переклад
233	При планировании СМК высшее руководство определяет, что необходимо достичь, цели и желаемые результаты и оценивает, что влияет на достижение этих целей и желаемых результатов, включая выявление рисков и возможностей.	При плануванні СМЯ вище керівництво визначає, що необхідно досягти, цілі та бажані результати та оцінює, що впливає на досягнення цих цілей та бажаних результатів, включаючи вияв ризиків та можливостей.	When planning for the <u>QMS top</u> management determines what is necessary to achieve, objectives, desired results and estimates what affects the achievement of these objectives, desired results, including the identification of risks and opportunities.	When planning for the QMS, top management determines what is necessary to achieve, objectives, and estimates what affects the achievement of these objectives. This process includes the identification of risks and opportunities.	Пунктуаційна, дослівний переклад	Членування речення
234	Действия в отношении рисков предусмотрены в документированной процедуре управления рисками.	Дії по відношенню до ризиків передбачені в документованій процедурі управління ризиками.	Actions against risks are indicated in a <u>risk management documented procedure</u> .	Actions against risks are indicated in risk management documented procedure.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
235	Действия в отношении рисков связаны с анализом имеющейся информации для выявления причин возникновения рисков и устранения их.	Дії щодо ризиків пов'язані з аналізом наявної інформації для виявлення причин виникнення ризиків та їх усунення.	Actions against risks are connected with the analysis of available information to identify the causes of risks and eliminate them.	Actions against risks are <u>based on</u> the analysis of available information to identify and eliminate the causes of risks.	Дослівний переклад	Дослівний переклад, вибір варіативного відповідника
236	Планируя СМК, предприятие определяет	Плануючи СМЯ, підприємство визначає	Planning the <u>QMS Company</u> determines risks and potential	<u>In</u> planning the QMS, <u>Company X</u> determines risks	Дослівний переклад,	Конкретизація, членування

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	риски и потенциальные возможности, по которым предпринимаются действия, чтобы:	ризиками та потенційні можливості, за якими здійснюються дії, щоб:	opportunities on which actions are taken to:	and potential opportunities. Based on the results of this assessment, actions are taken to:	граматична (вживання прийменників), орфографічна	речення
237	Высшее руководство обеспечивает планирование СМК с целью выполнения комплекса работ по поддержанию ее в рабочем состоянии и достижению целей в области качества.	Вище керівництво забезпечує планування СМЯ з метою виконання комплексу робіт з підтримки її в робочому стані та досягненню цілей в області якості.	Top management provides the planning of QMS for the purpose of performing complex of works in the expected working conditions and the achievement of quality objectives.	Top management plans the QMS for the purpose of performing complex tasks in the expected working conditions and for the achievement of quality objectives.	Дослівний переклад, граматична (вживання артиклів)	Генералізація
238	пересмотр и разработку документов СМК	перегляд та розробку документів СМЯ	QMS <u>documents review</u> and development	QMS document review and development	Грамматична (словотворення: багатоконпонент на субстантивна група)	Дослівний переклад
239	Предприятие учитывает, что процесс планирования имеет циклический характер, так как данные анализа результатов мониторинга, измерения и анализа процессов СМК наряду с поставленными целями в области качества служат основой для создания плана улучшения СМК.	Підприємство враховує, що процес планування має циклічний характер, так як дані аналізу результатів моніторингу, вимірювання та аналізу процесів СМЯ поряд з поставленими цілями в області якості є основою для створення плану поліпшення СМЯ.	<u>Company</u> recognizes that the planning process has a cyclical character due to the data resulting from monitoring, measurement, and analysis of the QMS, together with quality objectives, <u>shall be</u> the basis for improvements to the planning process.	<u>Company X</u> recognizes that the planning process has a cyclical character. The data resulting from monitoring, measurement, and analysis of the QMS, together with quality objectives, <u>forms</u> the basis for improvements to the planning process.	Дослівний переклад, граматична (вживання модального дієслова), орфографічна	Конкретизація, членування речення

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
240	Критерии и методы планирования, управления и контроля этих процессов определяются в соответствии с требованиями стандарта и требованиями заинтересованных сторон.	Критерії та методи планування, управління і контролю цих процесів визначаються відповідно до вимог стандарту і вимог зацікавлених сторін.	Criteria and methods of planning, management, and control of these processes are determined in accordance with <u>requirements</u> of the standard and the requirements of the interested parties.	Criteria and methods of planning, management, and control of these processes are determined in accordance with the requirements of the standard and the requirements of the interested parties.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
241	повышение уровня удовлетворенности заказчиков	підвищення рівня задоволеності замовників	enhancement of <u>the Customer</u> satisfaction	enhancement of Customer satisfaction	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
242	Предприятие осуществляет меры по управлению (обработке) рисками и реализации своих возможностей в процессах СМК с использованием цикла.	Підприємство здійснює заходи з управління (обробки) ризиками та реалізації своїх можливостей в процесах СМЯ з використанням циклу.	<u>Company</u> performs <u>the actions</u> <u>manage</u> (to address) risks and opportunities <u>into</u> its QMS processes using the cycle.	<u>Company X</u> performs actions to address and manage risks and opportunities in its QMS processes using the cycle.	Граматичні (вживання артиклів, прийменників, інфінітиву), орфографічна	Конкретизація, перестановка
243	При планировании также проводится мониторинг и измерение этих действий, сбор, анализ и оценка соответствующих данных и информации для определения эффективности таких действий.	При плануванні також проводиться моніторинг та вимірювання цих дій, збір, аналіз і оцінка відповідних даних та інформації для визначення ефективності таких дій.	While <u>planning</u> <u>Company</u> provides monitoring and measurement of these actions, gathering, analysis and evaluation of appropriate data and information to determine <u>effectiveness</u> of such actions.	While planning, <u>Company X</u> <u>gathers, monitors, measures, analyzes, and evaluates</u> appropriate data and information to determine the effectiveness of such actions.	Пунктуаційна, орфографічна, дослівний переклад, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація, перестановка
244	Результат оценки риска отражается в документировании планов управления процессами и рисками.	Результат оцінки ризику відбивається в документуванні планів управління процесами і ризиками.	The result of risk assessment is considered <u>in</u> documenting plans of processes and risk management.	The <u>results</u> of risk assessment are considered when documenting plans of processes and risk management.	Граматична (вживання прийменників)	Заміна числа іменника
245	определение полного перечня рисков из каждой категории, которые влияют на достижение целей процессов,	визначення повного переліку ризиків з кожної категорії, які впливають на досягнення цілей процесів, продуктів та	determines the full list of risks in each <u>category, which</u> influence the achievement of processes, product and service objectives	determines the full list of risks in each category that influence the achievement of processes, product or service objectives	Пунктуаційна, граматична (вживання займенників)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	продуктов и услуг	послуг				
246	Цель контроля управления рисками на предприятии является разносторонней и включает в себя:	Мета контролю управління ризиками на підприємстві є різнобічної і включає в себе:	The purpose of risk management controls of <u>Company</u> is manifold and includes:	<u>The purposes</u> of risk management controls at <u>Company X</u> include:	Дослівний переклад, орфографічна	Заміна числа іменника, конкретизація
247	избежание риска, где единственный вариант – выйти из зоны действия риска	уникнення ризику, де єдиний варіант - вийти із зони дії ризику	avoiding <u>risk</u> , where the only option is to withdraw from it	avoiding <u>risks</u> where the only option is to withdraw from it	Пунктуаційна	Заміна числа іменника
248	На предприятии проводятся следующие действия: - определение потенциальных несоответствий и их причин; - оценка необходимости действий по предотвращению возникновения несоответствий; - определение и внедрения необходимых действий по обработке рисков; - регистрация результатов принятых действий по обработке рисков.	На підприємстві проводяться наступні дії: - визначення потенційних невідповідностей та їх причин; - оцінка потреби в діях для запобігання виникненню невідповідностей; - визначення і впровадження необхідних дій з обробки ризиків; - реєстрація результатів виконаних дій з обробки ризиків.	<u>Company</u> carries out the following actions: - identification of potential nonconformities and their causes; - evaluation of the necessity of actions to prevent occurrence of nonconformities; - determination and implementation of the necessary actions to address risks; - recording the results of the actions taken to address risks.	<u>Company X</u> carries out the following actions: - <u>identifies</u> potential nonconformities and their causes; - <u>evaluates</u> the necessity of actions to prevent occurrence of nonconformities; - <u>determines</u> and <u>implements</u> the necessary actions to address risks; - <u>records</u> the results of actions taken to address risks.	Дослівний переклад, орфографічна	Конкретизація заміна частин мови
249	Назначение целей в области качества заключается в определении соответствия нормативно-правовым требованиям, требованиям заказчиков и других заинтересованных	Призначення цілей в області якості полягає у визначенні відповідності нормативно-правовим вимогам, вимогам замовників та інших зацікавлених сторін, а також для ефективного	The purpose of <u>quality objectives</u> is to determine conformity to regulatory requirements, Customer and <u>relevant interested parties' requirements</u> , and for effective deployment and improvement of the QMS.	The purpose of Quality Objectives is to determine conformity to regulatory requirements, the requirements of the Customer and relevant interested parties, and for effective implementation	Орфографічні, граматичні (вживання артиклів, порядок слів)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	сторон, а также для эффективного использования и улучшения СМК.	використання та поліпшення СМЯ.		and improvement of the QMS.		
250	достижение максимального удовлетворения требований и ожиданий заказчиков	досягнення максимального задоволення вимог та очікувань замовників	achievement of maximal satisfaction of Customer requirements and expectations <u>in quality area</u>	<u>achieving</u> maximum satisfaction of Customer requirements/expectations in the area of quality	Дослівний переклад, граматична (вживання артиклів)	Заміна частин мови
251	поддержание высоких стандартов экологической безопасности	підтримання високих стандартів екологічної безпеки	supporting <u>of</u> high environmental safety standards	supporting high environmental safety standards	Дослівний переклад, граматична (вживання прийменників)	Дослівний переклад
252	повышение уровня информативности о характеристиках выпускаемой продукции	підвищення рівня інформативності про характеристики продукції, що випускається	rise of <u>Customers'</u> awareness of manufacturing <u>production</u> technical capabilities	<u>increasing</u> <u>Customer</u> awareness of manufacturing production's technical capabilities	Лексична, граматична (присвійний відмінок)	Конкретизація
253	поддержание и укрепление позиций предприятия на внутреннем и внешнем рынках	підтримка та зміцнення позицій підприємства на внутрішньому і зовнішньому ринках	support and reinforcement of Company's position <u>at</u> internal and foreign market	<u>supporting and reinforcing</u> <u>Company X</u> position in domestic and foreign market	Граматична (вживання прийменників, словотворення: багатокomпонентна субстантивна група), орфографічна	Конкретизація, заміна
254	забота о сотрудниках и создание условий, способствующих их профессиональному и личностному развитию	турбота про співробітників і створення умов, що сприяють їх професійному та особистісному розвитку	focus on employees and creation of conditions facilitating their professional and personal improvement	<u>focusing</u> on employees and <u>creating</u> conditions <u>that</u> <u>facilitate</u> their professional and personal improvement	Дослівний переклад	Заміна
255	Политику и Цели в области качества компании X утверждает генеральный директор предприятия, учитывая:	Політику і цілі у сфері якості компанії X затверджує генеральний директор підприємства, враховуючи:	<u>General Director</u> of Company X approves the Quality Policy and Objectives of Company, taking into account:	The General Director of Company X approves the Quality Policy and Objectives, taking into account:	Граматична (вживання артиклів), дослівний переклад	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
256	фактические и будущие потребности предприятия	фактичні та майбутні потреби підприємства	actual and future needs of Company	<u>current</u> and future needs of <u>Company X</u>	Дослівний переклад, орфографічна	Конкретизація, вибір варіативного відповідника
257	степень удовлетворенности требованиям и ожиданиям потребителей	ступінь задоволеності вимогам і очікуванням споживачів	degree of <u>Customer`s satisfaction of the requirements</u> and expectations	degree of Customer satisfaction with requirements and expectations	Граматичні (словотворення: багатоконпонент на субстантивна група, вживання прийменників, артиклів)	Дослівний переклад
258	получение устойчивой прибыли	отримання стійкого прибутку	getting <u>sustained profit</u>	<u>making a</u> sustained profit	Граматична (вживання артиклів), лексична	Дослівний переклад
259	учитывают установленные требования	враховують встановлені вимоги	taking into account applicable requirements	<u>in line with applicable</u> requirements	Дослівний переклад	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад
260	значимы с точки зрения соответствия продуктов и услуг, роста удовлетворенности потребителя	значимі з точки зору відповідності продуктів і послуг, зростання задоволеності споживача	relevant to <u>conformity of products and services</u> and to enhancement of Customer satisfaction	relevant to the conformity of products and services; relevant to enhancing Customer satisfaction	Граматична (вживання артиклів), морфологічні, пунктуаційна	Дослівний переклад
261	доведены до сведения персонала	доведені до відома персоналу	communicated to <u>the personnel</u>	communicated to personnel	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
262	Высшее руководство устанавливает цели в области качества для предприятия в целом, а также обеспечивает, чтобы цели в области качества, включая требования к продукции, устанавливались для всех функций и уровней предприятия.	Вище керівництво встановлює цілі в області якості для підприємства в цілому, а також забезпечує, щоб цілі у сфері якості, включаючи вимоги до продукції, встановлювалися для всіх функцій і рівнів підприємства.	Top management establishes <u>quality objectives</u> for Company as a whole and provides implementation of <u>quality objectives</u> , including requirements of products and services at all functions and levels of Company.	Top management establishes Quality Objectives for <u>Company X</u> and provides implementation of Quality Objectives, including requirements of products and services at all levels.	Орфографічні, дослівний переклад	Конкретизація, генералізація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
263	Цели в области качества для конкретных проектов (тендеров, контрактов, услуг) определяются, анализируются и уточняются в ходе предпроектных работ и доводятся до сведения исполнителей.	Цілі в області якості для конкретних проектів (тендерів, контрактів, послуг) визначаються, аналізуються і уточнюються в ході передпроектних робіт і доводяться до відома виконавців.	Quality <u>objectives</u> for specific projects (tenders, contracts and services) are defined, analyzed, and specified during pre-project phase and communicated to all performers accordingly.	Quality Objectives for specific projects (tenders, contracts and services) are defined, analyzed, and specified during the pre-project phase and <u>are</u> communicated to all relevant <u>personnel</u> .	Орфографічна, граматичні (порядок слів у реченні), дослівний переклад	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад
264	Цели в области качества структурных подразделений разрабатывают и утверждают руководители структурных подразделений.	Цілі в області якості структурних підрозділів розробляють і затверджують керівники структурних підрозділів.	Quality <u>objectives</u> of structural departments are developed and approved by <u>heads of departments</u> .	Quality Objectives of structural departments are developed and approved by department heads.	Орфографічна, граматична (словотворення: багатоконфінент на субстантивна група)	Дослівний переклад
265	Измерение и анализ целей на достижимость и возможность улучшения осуществляют руководители структурных подразделений по мере необходимости, но не реже одного раза в год.	Вимірювання і аналіз цілей на досяжність і можливість поліпшення здійснюють керівники структурних підрозділів у міру необхідності, але не рідше одного разу на рік.	Measurement and analysis of objectives to reach and improve are carried out by <u>heads of departments</u> as necessary, but at least once a year.	Measurement and analysis of objectives to reach goals and achieve improvement are carried out by department heads as necessary, <u>or</u> at least once per year.	Дослівний переклад, граматичні (словотворення: багатоконфінент на субстантивна група)	Заміна, дослівний переклад
266	Цели в области качества, определенные руководством ЗПРГ, и соответствующие их измеримые параметры, используются при формировании Политики в области качества компании X.	Цілі в області якості, визначені керівництвом ЗВРГ, і відповідні їх вимірні параметри, використовуються при формуванні Політики в області якості компанії X.	Quality <u>objectives</u> defined by management of SHMP and their corresponding measurable parameters are used for <u>development</u> of Company X Quality Policy.	Quality Objectives defined by management of SHMP and their corresponding measurable parameters are used for the development of Company X Quality Policy.	Орфографічна, граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
267	При установлении Целей в области качества учитывается их достижимость в запланированный	При встановленні цілей у сфері якості враховується їх досяжність в запланований інтервал часу.	When setting Quality <u>Objectives</u> <u>their</u> <u>achievable</u> <u>for</u> the certain period of time is taken into account.	When setting Quality Objectives, their achievable over the <u>specified</u> period of time is taken into account.	Пунктуаційна, граматична (вживання прийменників)	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	интервал времени.					
268	Как политика в области качества, так и цели в области качества известны персоналу и понимаются им.	Як політика в сфері якості, так і цілі в області якості відомі персоналу і розуміються ним.	Quality <u>policy</u> and <u>quality objectives</u> are known to personnel and understood by them.	Quality Policy and Quality Objectives are known and understood by <u>personnel</u> .	Орфографічні	Конкретизація
269	Оценка результатов достижения установленных целей является частью анализа функционирования СМК.	Оцінка результатів досягнення встановлених цілей є частиною аналізу функціонування СМК.	Evaluation of results on achieving specified objectives is a part of <u>QMS performance review</u> .	Evaluation of results on achieving specified objectives is part of the QMS performance review.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
270	Высшее руководство компании X обеспечивает создание и поддержку СМК для выполнения требований, посредством:	Вище керівництво компанії X забезпечує створення і підтримку СМЯ для виконання вимог, за допомогою:	Company X top management ensures the establishment and support of the QMS to meet the requirements, by means of:	Company X top management ensures the establishment and support of the QMS to meet requirements by means of:	Пунктуаційна	Дослівний переклад
271	Изменения тщательно планируются, чтобы не нарушать потенциальные возможности и обязательства, удовлетворяют потребности заказчиков и соответствовать нормативным требованиям.	Зміни ретельно плануються, щоб не порушувати потенційні можливості і зобов'язання, задовольняти потреби замовників і відповідати нормативним вимогам.	Changes are planned carefully so as not to break ongoing capabilities and responsibilities and to effectively meet <u>Customer's</u> and regulatory requirements.	Changes are planned carefully so as not to <u>negatively affect current</u> capabilities and responsibilities and to effectively meet Customer and regulatory requirements.	Дослівний переклад, граматична (словотворення: багатоконпонент на субстантивна група)	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад
272	тщательное планирование и сроки изменений	ретельне планування і терміни змін	careful planning and timeline for <u>the changes</u>	careful planning and a timeline for changes	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
273	анализ СМК высшим руководством после осуществления изменений	аналіз СМЯ вищим керівництвом після здійснення змін	top management review of the QMS after the implementation of <u>the changes</u>	top management review of the QMS <u>after changes are implemented</u>	Граматична (вживання артиклів)	Заміна
274	После внесения изменений высшее руководство контролирует изменения, для определения их результативности.	Після внесення змін вище керівництво контролює зміни, для визначення їх результативності.	After making <u>changes</u> top management controls <u>changes</u> to determine their effectiveness.	After making changes, top management <u>analyzes</u> the changes to determine their effectiveness.	Пунктуаційна, дослівний переклад, граматична (вживання артиклів)	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
275	потребностях и ожиданиях заинтересованных сторон и любых изменениях в них	потребах і очікуваннях зацікавлених сторін і будь-які зміни в них	the needs and expectations of interested parties and any changes <u>in</u> these needs and expectations	the needs and expectations of interested parties and any changes to these needs and expectations	Граматична (вживання прийменників)	Дослівний переклад
276	Высшее руководство обеспечивает планирование изменений в СМК с целью выполнения комплекса работ по поддержанию ее в рабочем состоянии и достижения целей в области качества.	Вище керівництво забезпечує планування змін в СМЯ з метою виконання комплексу робіт по підтримці її в робочому стані і досягнення цілей в області якості.	Top management ensures planning of changes to the QMS for the purpose of performing a range of works by keeping it in working conditions and the achievement of quality objectives.	Top management plans changes to the QMS in order to <u>keep it up to date</u> and to facilitate the achievement of Quality Objectives.	Дослівний переклад	Вибір варіативного відповідника
277	результатах анализа потребностей и удовлетворенности потребителей	результатах аналізу потреб і задоволеності споживачів	results of analysis of <u>Customer`s</u> needs and satisfaction	results of analysis of Customer needs and <u>level of</u> satisfaction	Граматична (словотворення: багатоконпонент на субстантивна група)	Конкретизація
278	Схема процесса планирования в компании X приведена на рисунке.	Схема процесу планування в компанії X приведена на рисунку.	Scheme of the planning process at Company X is shown in Figure.	The planning process at Company X is shown in Figure.	Дослівний переклад	Генералізація
279	Компания X определяет и обеспечивает ресурсами, необходимыми для разработки, внедрения, функционирования и	Компанія X визначає і забезпечує ресурсами, необхідними для розробки, впровадження, функціонування та	Company X determines and provides the necessary resources for the establishment, implementation, maintenance, and continual improvement of the	Company X determines and provides the necessary resources for the establishment, implementation,	Дослівний переклад, граматична (словотворення:	Конкретизація
	постоянного улучшения СМК, а также для удовлетворения заказчиков и других заинтересованных сторон.	постійного поліпшення СМЯ, а також для задоволення замовників та інших зацікавлених сторін.	QMS, and for <u>Customer`s and other interested parties` satisfaction</u> .	maintenance, and continual improvement of the QMS <u>in order to</u> ensure the satisfaction of Customers and other interested parties.	багатоконпонентні субстантивні групи)	
280	возможности и ограничения имеющихся внутренних ресурсов	можливості та обмеження наявних внутрішніх ресурсів	the capabilities <u>of</u> , and constraints on, existing internal resources	the capabilities and constraints of existing internal resources	Пунктуаційна, граматична (вживання прийменників)	Дослівний переклад
281	что необходимо получить от внешних поставщиков	що необхідно отримати від зовнішніх постачальників	what needs to be obtained from external providers	<u>resources</u> to be obtained from external providers	Дослівний переклад	Конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
282	повышения удовлетворенности потребителей и других заинтересованных сторон путем выполнения их требований	підвищення задоволеності споживачів та інших зацікавлених сторін шляхом виконання їх вимог	enhance <u>Customer satisfaction</u> and other interested parties by meeting Customer requirements	enhance the satisfaction of Customers and other interested parties by meeting Customer requirements	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
283	Планирование ресурсов является составной частью планирования СМК.	Планування ресурсів є складовою частиною планування СМЯ.	Resource planning is a constituent part of the QMS planning.	Resource planning is an <u>important</u> part of the QMS planning.	Дослівний переклад	Конкретизація
284	Согласно требованиям персонал компании X, выполняющий работу, влияющую на качество продукции, является компетентным на основе полученного образования, профессиональной подготовки, квалификации, мастерства и опыта работы.	Згідно з вимогами персонал компанії X, який виконує роботи, що впливають на якість продукції, є компетентним на основі отриманої освіти, професійної підготовки, кваліфікації, майстерності і досвіду роботи.	According to the requirements Company X personnel performing <u>the work</u> affecting product quality are competent since they have appropriate education, training, qualifications, <u>skills</u> and work experience.	According to the requirements of <u>Company X</u> personnel performing work affecting product quality are competent. This competence has been achieved through appropriate education, training, qualifications, skills, and work experience.	Пунктуаційні, граматична (вживання артиклів), дослівний переклад	Додавання граматики, членування речення, конкретизація
285	Для достижения целей предприятия может привлекаться персонал со стороны или заключаться договор на услуги с внешним поставщиком.	Для досягнення цілей підприємства може залучатися персонал з боку або укладатися договір на послуги з зовнішнім постачальником.	In order to achieve objectives <u>Company</u> may decide to recruit extra people or contract the service <u>from</u> an external provider.	In order to achieve objectives, <u>Company X</u> may decide to recruit extra people or contract the service to an external provider.	Пунктуаційна, граматична (вживання прийменників), орфографічна	Конкретизація
286	При этом предприятие учитывает факторы по дополнительному обучению, разработке соглашений об уровне сервиса или проведение аудитов внешних поставщиков услуг для того, чтобы убедиться, что они работают надлежащим образом.	При цьому підприємство враховує фактори з додаткового навчання, розробці угод про рівень сервісу або проведення аудитів зовнішніх постачальників послуг для того, щоб переконатися, що вони працюють належним чином.	Therewith <u>Company</u> considers such factors <u>as need</u> for any additional training, establishment of service level agreements, or audits of service providers to ensure <u>the necessary performance</u> is achieved.	<u>In these instances, Company X determines</u> the need for additional training, establishes service level agreements, and evaluates the need for audits of service providers in order to ensure that the necessary performance is achieved.	Дослівний переклад, граматичні (вживання артиклів, складнопідрядні речення), орфографічна	Конкретизація, заміна, вибір варіативного відповідника

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
287	Предприятие в полной мере учитывает требования к компетентности согласно 7.2.	Підприємство в повній мірі враховує вимоги до компетентності згідно 7.2.	<u>Company</u> takes full consideration to competence requirements according to 7.2.	<u>Company X</u> takes full consideration of competence requirements according to <u>Section 7.2</u> .	Орфографічна, граматична (вживання прийменників), дослівний переклад	Конкретизація
288	Обеспечение всех видов деятельности СМК компании X персоналом необходимой компетентности, состоит из следующих этапов:	Забезпечення всіх видів діяльності СМЯ компанії X персоналом необхідної компетентності, складається з наступних етапів:	Support of <u>al</u> QMS activities of Company X performed by <u>the personnel</u> with necessary competence consists of the following steps:	Company X ensures that QMS activities are performed by personnel with necessary competence by taking the following steps:	Орфографічна, граматична (вживання артиклів), дослівний переклад	Перестановка, заміна простого речення складним
289	Весь поступающий на работу персонал проходит вводное обучение (инструктаж) в установленном на предприятии порядке.	Весь персонал, який приймається на роботу, проходить вступне навчання (інструктаж) в установленому на підприємстві порядку.	All <u>incoming</u> employees pass introduction training according to <u>the established Company procedure</u> .	All <u>new</u> employees pass introduction training according to established <u>Company X</u> procedure.	Дослівний переклад, лексична, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація, вибір варіативного відповідника
290	Подготовка и инструктирование персонала проводится с целью достижения необходимой компетентности для выполнения поставленных перед ним задач.	Підготовка та інструктування персоналу проводиться з метою досягнення необхідної компетентності для виконання поставлених перед ним завдань.	Training of personnel is performed in order to achieve the necessary competence to carry out their tasks.	Training of personnel is performed in order to achieve the necessary competence.	Дослівний переклад	Генералізація
291	Подготовка персонала охватывает все уровни работающих в компании X:	Підготовка персоналу охоплює всі рівні працюючих в компанії X:	Training covers all levels of personnel working at Company X:	Training covers all levels at Company X, including:	Дослівний переклад	Генералізація
292	Подготовка и переподготовка кадров компании X осуществляется в соответствии с СТП.	Підготовка та перепідготовка кадрів компанії X здійснюється відповідно до СТП.	At Company X <u>personnel</u> training and <u>retraining</u> are carried out in accordance with CStd.	At Company X, personnel training and re-training is carried out in accordance with CStd.	Пунктуаційна, орфографічна, граматична (узгодження підмета та присудка)	Дослівний переклад
293	Управление подготовкой персонала заключается в обучении персонала,	Управління підготовкою персоналу полягає в навчанні персоналу, що	Management of personnel training involves personnel training.	Management of personnel training involves <u>planned</u> personnel training.	Пропущена інформація	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	проводимого на плановой основе.	проводиться на плановій основі.				
294	Служба управления персоналом разрабатывает и ведет план подготовки персонала. Ответственным за ведение плана подготовки персонала является руководитель службы управления персоналом.	Служба управління персоналом розробляє і веде план підготовки персоналу. Відповідальним за ведення плану підготовки персоналу є керівник служби управління персоналом.	<u>Human Resources Department</u> develops and maintains a plan of personnel training. <u>The head of Human Resources Department</u> is responsible for the management of personnel training plan.	The Human Resources Department develops and maintains a plan of personnel training and the head of the Human Resources Department is responsible for the management of <u>this</u> personnel training plan.	Граматична (вживання артиклів), дослівний переклад	Додавання граматикалізованої одиниці, об'єднання речень
295	прогнозируемой потребности проектов	прогнозованої потреби проєктів	forecast requirements <u>of</u> projects	forecast requirements for projects	Граматична (вживання прийменників), дослівний переклад	Конкретизація
296	прямого указания высшего руководства	прямої вказівки вищого керівництва	direct instructions <u>of</u> top management	direct instructions from top management	Граматична (вживання прийменників), дослівний переклад	Конкретизація
297	Сбор сведений о пройденных программах обучения ведет служба управления персоналом.	Збір відомостей про пройдені програми навчання веде служба управління персоналом.	Gathering information about passed training programs is carried out <u>by Human Resources Department</u> .	The Human Resources Department is responsible for collecting data about training programs passed by <u>Company X</u> personnel.	Граматична (вживання артиклів), дослівний переклад	Перестановка, конкретизація
298	Потребности, связанные с инфраструктурой компании X, основываются на требованиях потребителя, законодательных и нормативных требованиях, а также на информации из корпоративной базы знаний.	Потреби, пов'язані з інфраструктурою компанії X, ґрунтуються на вимогах споживача, законодавчих і нормативних вимогах, а також на інформації з корпоративної бази знань.	Infrastructure needs of Company X are based on <u>Customer's requirements</u> , statutory and regulatory requirements <u>as well as</u> organizational knowledge.	Infrastructure needs of Company X are based on Customer requirements, statutory and regulatory requirements and organizational knowledge.	Граматична (словотворення: багатоконпонент на субстантивна група), стилістична	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
299	При определении потребностей, связанных с инфраструктурой, предприятие выполняет Гар-анализ для проверки существующей инфраструктуры и определения новых потребностей, а также требуемых действий, путем разработки Плана реконструкции и технического перевооружения предприятия, графиков технического обслуживания, планирования замены существующего оборудования, периодического тестирования информационно-коммуникационных систем или периодических проверок оборудования и инфраструктуры.	При визначенні потреб, пов'язаних з інфраструктурою, підприємство виконує Гар-аналіз для перевірки існуючої інфраструктури і визначення нових потреб, а також необхідних дій, шляхом розробки Плану реконструкції і технічного переозброєння підприємства, графіків технічного обслуговування, планування заміни існуючого обладнання, періодичного тестування інформаційно-комунікаційних систем або періодичних перевірок обладнання та інфраструктури.	When determining infrastructure needs, Company carries out Gap analysis to check current infrastructure, and determine new needs and actions required; for example, by developing Reconstruction and Technical Re-equipment Plans, Equipment and Maintenance Schedules Planning for the replacement of existing infrastructure, periodic testing of information and communication systems, or periodic inspections of equipment and infrastructure.	When determining infrastructure needs, <u>Company X conducts</u> a Gap analysis to check current <u>infrastructure</u> , <u>determine</u> if there are any new needs, and/or if actions are required. Actions may include: developing Reconstruction and Technical Re-equipment Plans, Equipment and Maintenance Schedule Planning (for the <u>replacement of existing infrastructure</u>), periodic testing of information and communication systems, <u>and</u> periodic inspections of equipment and infrastructure.	Граматична (вживання артиклів), орфографічна, дослівний переклад	Конкретизація, вилучення граматикалізованої одиниці, членування речення, заміна, вибір варіативного відповідника
300	Такое планирование делается с помощью бизнес-планирования согласно разделу 6, планирования управления качеством в соответствии с 6.2, планирования процессов СМК согласно 4.4, а также при планировании каких-либо изменений в СМК согласно 6.3.	Таке планування робиться за допомогою бізнес-планування згідно з розділом 6, планування управління якістю відповідно до 6.2, планування процесів СМЯ згідно з 4.4, а також при плануванні будь-яких змін в СМЯ згідно з 6.3.	<u>This</u> planning is done on the ground of business planning in accordance with <u>clause</u> 6, quality management planning in accordance with 6.2, planning for QMS processes according to 4.4, and during planning for any change <u>in</u> the QMS in accordance with 6.3.	Business planning is done in accordance with <u>Section</u> 6, quality management planning in accordance with <u>Section</u> 6.2, planning for QMS processes according to <u>Section</u> 4.4, and planning for any change to the QMS in accordance with <u>Section</u> 6.3.	Граматична (вживання прийменників), лексична	Вилучення граматикалізованої одиниці, конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
301	Запланированная программа профилактического технического обслуживания включает в себя средства управления графиком и сроками, наличие и обучение персонала, виды и сферы обслуживания, документация по техническому обслуживанию, записи по компетенции, отслеживание целей, использование, хранение и контроль технического обслуживания.	Запланована програма профілактичного технічного обслуговування включає в себе засоби управління графіком і термінами, наявність і навчання персоналу, види і сфери обслуговування, документація з технічного обслуговування, записи з компетенції, відстеження цілей, використання, зберігання та контроль технічного обслуговування.	Planned preventative maintenance program includes controls for schedule and timing, availability and training of personnel, type and scope of maintenance, maintenance documentation and competency/training records, objectives tracking, use, storage and control of maintenance.	Planned preventative maintenance program <u>includes:</u> controls for schedule and <u>timing;</u> availability and training of <u>personnel;</u> type and scope of <u>maintenance;</u> maintenance <u>documentation;</u> competency/training <u>records;</u> objectives <u>tracking;</u> <u>use;</u> <u>storage;</u> and control of maintenance.	Пунктуаційні	Вилучення граматикалізованої одиниці, дослівний переклад
302	Ремонтные работы выполняются как собственным подразделением компании X так и с привлечением специализированных строительных организаций.	Ремонтні роботи виконуються як власним підрозділом компанії X так і з залученням спеціалізованих будівельних організацій.	The repair works are carried out by <u>internal department</u> of Company X and by specialized construction companies.	The repair works are carried out by an internal department of Company X and by specialized construction companies.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
303	Для поддержания порядка производится уборка производственных помещений.	Для підтримки порядку проводиться прибирання виробничих приміщень.	Cleaning of buildings and associated utilities is performed to keep <u>working area in order.</u>	Cleaning of buildings and associated utilities is performed to keep work areas <u>tidy.</u>	Дослівний переклад, морфологічна, лексична	Дослівний переклад
304	Для обеспечения своей деятельности компания X периодически производит закупки технических средств, ПО, информационных материалов.	Для забезпечення своєї діяльності компанія X періодично проводить закупівлі технічних засобів, ПО, інформаційних матеріалів.	To provide its services, Company X <u>performs procurement</u> of hardware, software, and information materials on a periodic basis.	In order to provide its services, Company X procures hardware, software, and information materials on a periodic basis.	лексична	Дослівний переклад
305	Каждый работник имеет средства	Кожен працівник має засоби	Every employee is provided with means of company internal	Each employee is provided with means for internal	Пунктуаційна, граматична	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	внутрипроизводственной связи, свободный доступ к необходимой информации.	внутрішньовиробничого зв'язку, вільний доступ до необхідної інформації.	communication, <u>and</u> has access to <u>the necessary information.</u>	communication and has access to necessary information.	(вживання артиклів)	
306	Инфраструктура ЗПРГ оптимизирует перемещение материалов и обращение с ними, добавляет ценность при использовании площадей, а также облегчает синхронизацию материального потока.	Інфраструктура ЗВРГ оптимізує переміщення матеріалів і поводження з ними, додає цінності при використанні площ, а також полегшує синхронізацію матеріального потоку.	Infrastructure of SHMP optimizes the <u>relocation of materials</u> , adds value when using space, <u>and also facilitates</u> the synchronization of material flow.	Infrastructure of SHMP optimizes the relocation and handling of materials, adds value when using space, and facilitates the synchronization of material flow.	Пропущена інформація	Вилучення граматикалізованої одиниці
307	Разработаны и внедрены методы оценивания и мониторинга результативности существующих операций, учитывающие следующие факторы: человеческие факторы, уровни складских и резервных запасов, применение автоматизации, годовые и месячные планы работ.	Розроблено та впроваджено методи оцінювання та моніторингу результативності існуючих операцій, що враховують такі чинники: людські фактори, рівні складських і резервних запасів, застосування автоматизації, річні і місячні плани робіт.	SHMP developed and implemented methods for estimating and monitoring the effectiveness of existing operations, taking into account the following factors: human factors, levels of storage and reserve supplies, application of automation, annual and month work plans.	SHMP <u>develops and implements</u> methods for estimating and monitoring the effectiveness of existing operations, taking into account the following factors: human factors, levels of storage and reserve supplies, application of automation, and annual and monthly work plans.	Дослівний переклад	Додавання граматикалізованої одиниці, заміна пасивного стану активним та заміна часу
308	В компании X определена, обеспечивается и поддерживается в рабочем состоянии производственная среда, необходимая для функционирования его процессов и достижения соответствия требованиям к продуктам и услугам.	У компанії X визначене, забезпечується і підтримується в робочому стані виробниче середовище, необхідне для функціонування його процесів і досягнення відповідності вимогам до продуктів і послуг.	Company X determines, provides, and maintains the environment necessary for the operation of its processes and to achieve conformity of products and services.	Company X determines, provides, and maintains the environment necessary for the operation of its processes and the achievement of conformity of products and services <u>through:</u>	Дослівний переклад	Додавання граматикалізованої одиниці

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
309	условий окружающей среды, необходимых для правильной эксплуатации и хранения оборудования и средств измерений в местах, где такое оборудование применяется или хранится	умов навколишнього середовища, необхідних для правильної експлуатації і зберігання обладнання та засобів вимірювальної техніки в місцях, де таке обладнання застосовується або зберігається	environmental conditions necessary for proper operation and storage of equipment and measurement instruments <u>in the environment where the equipment is used or stored</u>	environmental conditions necessary for proper operation and storage of equipment and measurement instruments	Дослівний переклад	Генералізація
310	условий, необходимых для обеспечения безопасной работы персонала	умов, необхідних для забезпечення безпечної роботи персоналу	conditions necessary to ensure the <u>safe operation of the personnel</u>	conditions necessary to ensure the safety of personnel	Дослівний переклад, граматична (вживання артиклів)	Генералізація, модуляція
311	При создании и поддержании среды выполнения процесса учитываются:	При створенні і підтримці середовища виконання процесу враховуються:	In the process of establishing and maintaining <u>the appropriate work environment</u> , the following shall be considered:	In the process of establishing and maintaining an appropriate work environment, the following shall be considered:	Граматична (вживання артиклів)	Додавання граматикалізованої одиниці
312	требования к продукции и ее составным частям, условиям их производства и хранения	вимоги до продукції та її складових частин, умов їх виробництва і зберігання	requirements for products and <u>its components, conditions</u> of their production and storage	requirements for products and their components; <u>conditions of production and storage</u>	Граматична (вживання займенників), пунктуаційна	Вилучення граматикалізованої одиниці
313	требования к условиям эксплуатации и хранения оборудования, оснастки и средств измерений	вимоги до умов експлуатації та зберігання обладнання, оснащення та засобів вимірювань	requirements <u>for</u> equipment operation and storage conditions, <u>accessories and</u> measurement tools	requirements of operation and storage conditions for equipment, accessories, and measurement tools	Граматична (вживання прийменників), пунктуаційна	Дослівний переклад
314	Организация деятельности в области охраны окружающей среды на предприятии установлена согласно СТП.	Організація діяльності в галузі охорони навколишнього середовища на підприємстві встановлена згідно з СТП.	<u>Organization</u> of activities <u>within</u> environmental protection at Company is established according to CStd.	The organization of activities regarding environmental protection is established according to CStd.	Дослівний переклад, граматичні (вживання артиклів, прийменників)	Генералізація
315	Согласно СТП проводится инструктаж по охране труда, производственной санитарии и обучение	Згідно з СТП проводиться інструктаж з охорони праці, виробничої санітарії та	According to the requirements of <u>CStd Company</u> performs labor protection briefing, production <u>sanitation and training employees</u>	According to the requirements of CStd, <u>Company X</u> performs labor protection briefings,	Пунктуаційна, граматичні (вживання прийменників),	Конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	работающих безопасным приемам и методам работы.	навчання працюючих безпечним прийомам і методам роботи.	<u>in safe techniques and methods of work.</u>	production sanitation, and employee training on safe techniques and methods of work.	порядок слів), орфографічна	
316	При создании среды выполнения процесса большое внимание уделено правилам техники безопасности и соответствующим указаниям по применению средств защиты, рациональному и удобному размещению рабочих мест, воздушной вытяжке.	При створенні середовища виконання процесу велика увага приділена правилам техніки безпеки і нормативам застосування засобів захисту, раціональному і зручному розміщенню робочих місць, вологості, повітряної витяжки.	When creating <u>environment</u> for the operation of <u>processes much attention</u> is <u>paid to safety regulations and relevant instructions</u> on the use of protective <u>equipment, rational</u> and convenient location of workplaces, <u>humidity, air extractor hood.</u>	When creating the environment for the operation of processes, attention is paid to: safety regulations, relevant instructions on the use of protective equipment, the rational and convenient location of workplaces, humidity levels, and the use of air extractor hoods.	Пунктуаційні, граматична (вживання артиклів), морфологічна	Вилучення граматикалізованої одиниці, конкретизація, заміна числа
317	Указанная информация содержится в технологических планировках цехов и складов, инструкциях по охране труда и технике безопасности на производство конкретных видов работ.	Зазначена інформація міститься в технологічних плануваннях цехів і складів, інструкціях з охорони праці та техніки безпеки на виробництво конкретних видів робіт.	<u>The above mentioned information</u> is contained in the technological layout planning of <u>workshops and storages</u> , instructions on labor protection and safety on production of specific types of work.	<u>This information</u> is contained in the technological layout planning of <u>workplaces and storage areas</u> and in labor protection /safety instructions.	Дослівний переклад, лексична	Генералізація
318	В тех случаях, когда используется мониторинг и измерения для получения свидетельств соответствия продукции и услуг заданным требованиям, компания X определяет и обеспечивает ресурсы, необходимые для гарантии пригодности и достоверности данных.	У тих випадках, коли використовується моніторинг і вимірювання для отримання доказів відповідності продукції та послуг заданим вимогам, компанія X визначає і забезпечує ресурси, необхідні для гарантії придатності та достовірності даних.	Company X determines and provides the resources needed to ensure valid and reliable results when monitoring and <u>measuring are</u> used to verify the conformity of products and services to requirements.	Company X determines and provides the resources needed to ensure valid and reliable results when monitoring and measuring methods are used to verify conformity.	Дослівний переклад	Конкретизація, модуляція
319	Предприятие сохраняет соответствующую	Підприємство зберігає відповідну	<u>Company</u> retains appropriate documented information as	<u>Company X</u> retains appropriate documented	Дослівний переклад,	Конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	документированную информацию как свидетельство соответствия ресурсов для мониторинга и измерений целям применения.	документовану інформацію як свідчення відповідності ресурсів для моніторингу та вимірювань цілям застосування.	evidence of conformity to <u>purpose</u> of the monitoring and measurement resources.	information as evidence of conformity of monitoring and measurement resources.	орфографічна	
320	Мониторинг на предприятии предполагает наблюдение и проверки с тем, чтобы определить количественные и качественные параметры процесса, продукта, услуги или операции.	Моніторинг на підприємстві передбачає спостереження і перевірки з тим, щоб визначити кількісні та якісні параметри процесу, продукту, послуги або операції.	Monitoring implies observation and checks to determine the quantitative and qualitative status of a process, <u>a product, a service, or an activity.</u>	Monitoring implies <u>using</u> observation and checks to determine the quantitative and qualitative status of a process, product, service, or activity.	Граматична (вживання артиклів)	Конкретизація
321	В процессе разработки конструкторской и технологической документации определяются виды измерений, которые предстоит осуществлять, а также средства измерений необходимые для обеспечения соответствия продукции установленным требованиям.	В процесі розробки конструкторської та технологічної документації визначаються види вимірювань, які належить здійснювати, а також засоби вимірювання, необхідні для забезпечення відповідності продукції встановленим вимогам.	Types of oncoming measurements are defined and measuring and monitoring equipment is specified in the design and process documents to provide evidence of product conformity to applicable requirements.	The needed measurements are defined. Measuring and monitoring equipment is specified in the design and process documents to provide evidence of product conformity to applicable requirements.	Дослівний переклад	Членування речення
322	защиту от регулировок, которые сделали бы действительными результаты измерения	захист від настроювань, які могли б спричинити недостовірність результату вимірювань	safeguard <u>from</u> adjustments that would invalidate the measurement results	<u>safeguards</u> against adjustments that would invalidate the measurement results	Граматична (вживання прийменників)	Заміна числа іменника
323	Если обнаружено, что оборудование не соответствует установленным требованиям, проводится оценка и регистрация правомочности предыдущих результатов	Якщо виявлено, що обладнання не відповідає встановленим вимогам, проводиться оцінка та реєстрація правомочності попередніх результатів вимірювання.	If the equipment does not meet the specified requirements, <u>evaluation and registration of validity of the previous measurement results</u> are performed.	If the equipment does not meet the specified requirements, the validity of previous measurement results is evaluated and registered.	Граматична (вживання артиклів)	Перестановка

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	измерения.					
324	Измерительное оборудование, не соответствующее установленным требованиям, подлежит ремонту с последующей калибровкой либо проверкой.	Вимірювальне обладнання, яке не відповідає встановленим вимогам, підлягає ремонту з наступним калібруванням або перевіркою.	Measuring equipment that does not meet <u>the requirements, shall be repaired</u> with subsequent calibration or verification.	Measuring equipment that does not meet requirements is repaired with subsequent calibration or verification.	Граматичні (вживання артиклів, модальних слів)	Дослівний переклад
325	Процедура СТП регламентирует процесс управления СИТ на предприятии.	Процедура СТП регламентує процес управління ЗВТ на підприємстві.	Procedure of CStd regulates <u>management process</u> of M&TE at Company.	CStd regulates the management process of M&TE at <u>Company X</u> .	Дослівний переклад, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація
326	Порядок проверки оборудования на технологическую точность установлен согласно СТП.	Порядок перевірки обладнання на технологічну точність встановлено згідно з СТП.	The procedure <u>of</u> technological accuracy equipment testing is determined in accordance with CStd.	The procedure for technological accuracy equipment testing is determined in accordance with CStd.	Граматична (вживання прийменників)	Дослівний переклад
327	В тех случаях, когда прослеживаемость измерений является требованием, ожиданием потребителя или рассматривается предприятием как неотъемлемая часть обеспечения уверенности в достоверности результатов измерений, средства измерения являются:	У тих випадках, коли простежуваність вимірювань є вимогою, очікуванням споживача або розглядається підприємством як невід'ємна частина забезпечення впевненості в достовірності результатів вимірювань, засоби вимірювання є:	When measurement traceability is a requirement, <u>Customer's expectation or</u> is considered by <u>Company</u> to be an essential part of providing confidence in the validity of measurement results, measuring equipment <u>are</u> :	When measurement traceability is a requirement, a Customer expectation, or is considered by <u>Company X</u> to be an essential part of providing confidence in the validity of measurement results, measuring equipment is:	Граматичні (вживання артиклів, словотворення: багатоконпонент на субстантивна група, узгодження підмета та присудка), пунктуаційна, орфографічна	Конкретизація
328	Процесс мониторинга и измерения проводится согласно требованиям потребителей, нормативным, законодательным и промышленным	Процес моніторингу і вимірювання проводиться згідно з вимогами замовника, нормативним, законодавчим і промисловим вимогам і	<u>Monitoring and measurement process</u> is carried out according to the requirements of Customers, regulatory, legal, and industry requirements and the requirements of CStd.	The monitoring and measurement process is carried out according to the requirements of Customers, regulatory, legal, and industry requirements and the requirements of CStd.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	требованиям и требованиям СТП.	вимогам СТП.				
329	критерии для приемки продукта	критерії для приймання продукту	the criteria for <u>the product acceptance</u>	the criteria for product acceptance	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
330	частоту и этапы реализации мониторинга	частоту і етапи реалізації моніторингу	frequency and stages of <u>the monitoring</u>	frequency and stages of monitoring	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
331	Персонал обладает компетенцией и профессиональной подготовкой в области СИТ и контрольно-измерительного инструмента с точки зрения его функций, точности измерений, надежности, использования и обслуживания.	Персонал має компетенцію і професійну підготовку в області ЗВТ і контрольно-вимірального інструменту з точки зору його функцій, точності вимірювань, надійності, використання і обслуговування.	<u>The personnel is competent and professional within</u> M&TE and control measuring tools for <u>purposes of its functions</u> , measurement accuracy, reliability, <u>operation and maintenance</u> .	Relevant <u>Company X</u> personnel are competent with M&TE and control measuring tools for the purposes of their function, measurement accuracy, reliability, operation, and maintenance.	Граматичні (узгодження підмета та присудка, вживання прийменників, артиклів, займенників), пунктуаційні	Заміна числа, конкретизація
332	Средства измерительной техники и испытательное оборудование трассируется при их применении и использовании, в том числе при завершающем контроле и испытаниях.	Засоби виміральної техніки та випробувальне обладнання трасується при їх застосуванні та використанні, в тому числі при завершальному контролі і випробуваннях.	Means of measuring equipment and test equipment are traced during their <u>appliance</u> and <u>use and also</u> during final inspection and testing.	Means of measuring and test equipment and are traced during their application and use, and again during final inspection and testing.	Граматична (повторення), лексична, пунктуаційна	Дослівний переклад
333	Для гарантии пригодности и достоверности полученных данных, а также с целью их идентификации и прослеживаемости, применяемые СИТ и испытательное оборудование указываются в сопроводительных	Для гарантії придатності та достовірності отриманих даних, а також з метою їх ідентифікації та простежуваності, ЗВТ, що застосовуються, та випробувальне обладнання вказуються в супровідних документах на продукцію в	To ensure the suitability and reliability of the data obtained, as well as for their identification and traceability, the applied M&TE and test equipment are indicated in the accompanying documents for the products at the control points for its verification (acceptance, testing).	To ensure the suitability and reliability of the data obtained, as well as <u>for identification</u> and traceability, the applied M&TE and test equipment are indicated in the accompanying product documents at the control points for verification (acceptance, testing).	Дослівний переклад	Вилучення граматикилізованої одиниці

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	документах на продукцию в контрольных точках ее проверки (приемка, испытания).	контрольних точках її перевірки (приймання, випробування).				
334	В маршрутно-сопроводительной карте СИТ и испытательное оборудование отражаются в соответствии с требованиями СТП, а в технологическом паспорте СИТ и испытательное оборудование отражаются в таблице «Перечень испытательного оборудования и средств измерительной техники, применяемых при регулировке и приемосдаточных испытаниях» в соответствии с требованиями СТП.	У маршрутно-сопроводній мапі ЗВТ та випробувальне обладнання відображаються відповідно до вимог СТП, а в технологічному паспорті ЗВТ та випробувальне обладнання відображаються в таблиці «Перелік випробувального устаткування і засобів вимірювальної техніки, що застосовуються при регулюванні і приймально-здавальних випробуваннях» відповідно до вимог СТП	In the route and accompanying map, M&TE and test equipment are reflected in accordance with the requirements of CStd and in the technological passport of M&TE and test equipment are reflected in Table "List of test equipment and measuring equipment used in adjustment and acceptance testing" in accordance with <u>requirements</u> of CStd.	In the route and accompanying map, M&TE and test equipment are reflected in accordance with the requirements of CStd, and in the technological passport of M&TE and test equipment. This is shown in Table in accordance with the requirements of CStd.	Пунктуаційна, граматична (вживання артиклів), дослівний переклад	Членування речення, генералізація
335	Разработка графика калибровки и проверки технического состояния для измерительного и испытательного оборудования предприятия основывается на рисках и критичности измерений для определения соответствия продуктов и услуг.	Розробка графіку калібрування і перевірки технічного стану для вимірювального і випробувального устаткування підприємства ґрунтується на ризиках і критичності вимірювань для визначення відповідності продуктів і послуг.	Development of <u>calibration schedule</u> and maintenance checks for M&TE of Company is based on risk and <u>criticality</u> of measurements determine the conformity of products and services.	<u>Company X</u> develops the calibration schedule and maintenance checks for M&TE based on risk and the criticality of measurements needed to determine the conformity of products and services.	Граматичні (вживання артиклів, узгодження підмета та присудка), дослівний переклад	Конкретизація, заміна пасивного стану активним
336	Предприятие определяет, есть ли основания сомневаться в достоверности предыдущих результатов	Підприємство визначає, чи є підстави сумніватися в достовірності попередніх результатів вимірювань після	Company determines whether there are grounds to doubt the veracity of the previous measurement results after failure identification of measuring and	After failure identification of M&TE, Company X determines whether there are grounds to doubt the veracity of the previous	Дослівний переклад	Конкретизація, перестановка, членування речення

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	измерений после выявления неисправности СИТ, и предпринимает соответствующие действия, в случае необходимости.	виявлення несправності ЗВТ, і робить відповідні дії, в разі необхідності.	technical equipment, and if necessary takes appropriate actions.	measurement results. If necessary, <u>Company X</u> takes appropriate actions.		
337	Уровень необходимых действий зависит от возможного риска для соответствия продуктов и услуг.	Рівень необхідних дій залежить від можливого ризику для відповідності продуктів і послуг.	The level of <u>required actions</u> depends on possible risk to the compliance of products and services.	The level of action required depends on possible risk to the compliance of products and services.	Граматична (порядок слів)	Дослівний переклад
338	Прослеживаемость измерений ведется в виде записи результатов калибровки и/или поверки, которые хранятся в отделе главного метролога согласно требованиям СТП.	Простежуваність вимірювання ведеться у вигляді запису результатів калібрування та / або повірки, які зберігаються у відділі головного метролога відповідно до вимог СТП.	The measurements are traced in the form of records <u>of the results of calibration and/or verification</u> , which are stored in <u>chief metrologist department</u> according to the requirements of CStd.	The measurements are traced in the form of calibration and/or verification records, which are stored in the chief metrologist department according to the requirements of CStd.	Граматичні (порядок слів, вживання артиклів)	Дослівний переклад
339	Для производства изделий рулевой гидромеханики применяются статистические исследования для анализа разброса, имеющегося для каждого типа измерительного и испытательного оборудования.	Для виробництва виробів рульової гідромеханіки застосовуються статистичні дослідження для аналізу розкиду, наявного для кожного типу вимірювального і випробувального устаткування.	For the production of <u>SHMP statistical</u> studies are used to analyze the uncertainty of measurement, available for each type of measuring and test equipment.	For the production of SHMP, statistical studies are used to analyze the uncertainty of measurement for each type of M&TE.	Дослівний переклад, пунктуаційна	Дослівний переклад
340	Используемые аналитические методы и критерии приемки соответствуют тем методам и критериям, которые указаны в ссылочных руководствах потребителя (при их наличии) для анализа	Використовувані аналітичні методи і критерії приймання відповідають тим методам і критеріям, які зазначені в довідкових посібниках споживача (при їх наявності) для аналізу вимірювальних	The analytical methods and acceptance criteria are consistent with the methods and criteria specified in <u>the reference manuals of the Customer</u> (if any) for the analysis of measurement systems.	The analytical methods and acceptance criteria are consistent with those specified in the Customer's reference manuals (if any) for the analysis of measurement systems.	Граматична (порядок слів), дослівний переклад	Заміна

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	измерительных систем.	систем.				
341	Протоколы деятельности по калибровке всех средств измерений, измерительного и испытательного оборудования, необходимые для предоставления свидетельств соответствия изделий рулевой гидромеханики включают:	Протоколи діяльності з калібрування всіх засобів вимірювальної техніки, вимірювального та випробувального обладнання, необхідні для надання доказів відповідності виробів рульової гідромеханіки включають:	<u>Calibration activity protocols of all measuring devices</u> , measuring and test equipment, needed to provide evidence of conformity of products at steering hydromechanics plant include:	The calibration activity protocols for the measuring devices and test equipment needed to provide evidence of product conformity at SHMP include:	Граматичні (вживання артиклів, прийменників), пунктуаційна	Заміна
342	уведомление потребителя, если был отгружен сомнительного качества продукт	сповіщення споживача, якщо було відвантажено сумнівної якості продукт	notification of the Customer if the product of questionable quality was shipped	<u>notifying</u> the Customer if a product of questionable quality was shipped	Дослівний переклад, лексико-граматична	Дослівний переклад
343	поддерживание знаний и обеспечение их в необходимом объеме	підтримування знань і забезпечення їх в необхідному обсязі	maintenance of knowledge and making it available to the <u>required extent</u>	maintenance of knowledge and making it available to the extent required	Граматична (порядок слів)	Дослівний переклад
344	рассмотрение текущих знаний предприятия и их сравнение с изменяющимися потребностями и тенденциями	розгляд поточних знань підприємства і їх порівняння з мінливими потребами і тенденціями	consideration of <u>the current organizational knowledge</u> and comparison with changing needs and trends	consideration of current organizational knowledge in comparison with changing needs and trends	Граматична (вживання артиклів), дослівний переклад	Заміна
345	приобретение необходимых дополнительных знаний	придбання необхідних додаткових знань	acquisition of <u>the necessary additional knowledge</u>	acquisition of necessary additional knowledge	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
346	Компания X принимает во внимание соответствующий подход к сохранению знаний, включая наставничество, сбор неявных знаний и обмен знаниями.	Компанія X приймає до уваги відповідний підхід до збереження знань, включаючи наставництво, збір неявних знань і обмін знаннями.	Company X takes into account the appropriate approach to <u>the knowledge preservation</u> , including mentoring, implicit knowledge acquisition and knowledge sharing.	Company X takes into account the appropriate approach to knowledge preservation, including mentoring, implicit knowledge acquisition, and knowledge sharing.	Граматична (вживання артиклів), пунктуаційна	Дослівний переклад
347	Соответствующая система для изучения опыта включает в себя: форму организационного аудита	Відповідна система для вивчення досвіду включає в себе: форму організаційного аудиту	The appropriate system for learning from experience includes: form of organizational knowledge audit, organizational	The appropriate system for learning from experience includes: organizational knowledge audit,	Дослівний переклад, граматична (вживання	Заміна, генералізація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	знаний, организационного сравнительного анализа знаний и стратегии организационных знаний, достаточных для идентификации критических знаний, необходимых для обеспечения качества продуктов и услуг, а также основные пробелы в знаниях.	знань, організаційного порівняльного аналізу знань і стратегії організаційних знань, достатніх для ідентифікації критичних знань, необхідних для забезпечення якості продуктів і послуг, а також основні прогалини в знаннях.	knowledge of the comparative analysis and strategy of organizational knowledge, sufficient to identify <u>the critical knowledge</u> needed to ensure the quality of products and <u>services</u> , as well as <u>the</u> main knowledge gaps.	comparative analysis and strategy of organizational knowledge, sufficient <u>identification</u> of critical knowledge needed to ensure the quality of products and services, and identifying knowledge gaps.	артиклів)	
348	На предприятии определены роли, процессы и обеспечивающие технологии для сохранения знаний и их предоставление в необходимом объеме.	На підприємстві визначено ролі, процеси і забезпечуючі технології для збереження знань і їх надання в необхідному обсязі.	<u>Company</u> has defined roles, processes, and supporting technology for maintaining knowledge and making it available to the necessary extent.	<u>Company X</u> has defined roles, processes, and supporting technology for maintaining knowledge and making it available to the extent necessary.	Дослівний переклад	Конкретизація
349	Компания X анализирует, каким образом определяют и управляют знаниями, необходимыми для удовлетворения текущих и будущих потребностей предприятия.	Компанія X аналізує, яким чином визначати і управляти знаннями, необхідними для задоволення поточних і майбутніх потреб підприємства.	Company X analyzes how to identify and manage <u>knowledge</u> necessary to meet current and future business needs.	Company X analyzes how to identify and manage the knowledge necessary to meet current and future business needs.	Грамматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
350	Фиксация и распространение опыта и знаний порождает синергетический эффект, ведущий к созданию новых или обновлению корпоративных знаний.	Фіксація і поширення досвіду і знань породжує синергетичний ефект, що веде до створення нових або оновлення корпоративних знань.	Capturing and sharing <u>the experience</u> and knowledge create a synergistic effect, leading to the creation of new or renewal of corporate knowledge.	Capturing and sharing experience and knowledge creates a synergistic effect, leading to the creation of new <u>(or the renewal of)</u> corporate knowledge.	Грамматична (вживання артиклів), пунктуаційна	Дослівний переклад
351	фиксацию знаний (явных и неявных), которые существуют на предприятии, через обучение, планирование	фіксацію знань (явних і неявних), які існують на підприємстві, через навчання, планування наступності	shaping of <u>knowledge</u> (implicit and explicit) that <u>exist</u> within <u>Company</u> through mentoring, succession planning	shaping the knowledge (implicit and explicit) that exists within <u>Company X</u> through mentoring, and succession planning	Грамматичні (вживання артиклів, узгодження підмета та	Конкретизація, додавання граматикалізованої одиниці

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	преемственности				присудка), орфографічна	
352	Согласно требованиям ISO 9001 персонал компании X, выполняющий работу, влияющую на качество продукции, компетентный на основе полученного образования, профессиональной подготовки, квалификации, мастерства и опыта работы.	Згідно з вимогами ISO 9001 персонал компанії X, який виконує роботу, що впливає на якість продукції, компетентний на основі отриманої освіти, професійної підготовки, кваліфікації, майстерності і досвіду роботи.	According to the requirements of <u>ISO 9001 Company X</u> personnel, performing work that affects product <u>quality</u> , <u>are</u> competent on the basis of appropriate education, training, qualifications, <u>skills</u> and work experience.	According to the requirements of ISO 9001, Company X personnel, performing work that perform work <u>affecting</u> product quality are competent on the basis of appropriate education, training, qualifications, skills, and work experience.	Пунктуаційні, граматична (форми дієслова)	Дослівний переклад
353	определяет необходимую компетентность персонала, выполняющего под своим контролем работу, которая влияет на функционирование и результативность СМК	визначає необхідний рівень компетентності для персоналу, який виконує під своїм контролем роботу, яка впливає на функціонування і результативність СМЯ	determines the necessary competence of <u>the personnel doing work</u> under its control <u>that affects the performance</u> and effectiveness of the QMS	determines the necessary competence of personnel performing work affecting the performance and effectiveness of the QMS	Граматичні (вживання артиклів, форми дієслова), лексична	Дослівний переклад
354	На предприятии определяется необходимый уровень компетентности персонала, работа которого влияет на качество продукции согласно СТП, должностных инструкций персонала, основой для чего являются:	На підприємстві визначається необхідний рівень компетентності персоналу, робота якого впливає на якість продукції відповідно до СТП, посадових інструкцій персоналу, основою для чого є:	According to CStd <u>and</u> according to personnel job <u>descriptions</u> <u>Company</u> determines the required level of competence of <u>persons</u> whose work affects the product quality, which includes:	According to CStd, and personnel job descriptions, <u>Company X</u> determines the level of competence required for employees whose work affects product quality. Considerations include:	Пунктуаційна, лексична, дослівний переклад	Конкретизація, членування речення
355	регулярную оценку высшим руководством лиц, выполняющих задания	регулярну оцінку вищим керівництвом осіб, які виконують завдання	regular top management evaluation of the personnel performing tasks and the operation of processes	regular <u>evaluation by top management</u> of the personnel performing tasks and the operation of processes	Граматична (порядок слів)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
356	регулярные совещания для разбора полученных результатов, и оценивание, как протекают процессы	регулярні наради для розбору отриманих результатів, і оцінювання, як протікають процеси	regular feedback meetings for the analysis <u>of the results</u> and evaluation of <u>how processes are operating</u> .	regular feedback meetings for the analysis of results and evaluation of processes operation.	Граматична (вживання артиклів), дослівний переклад	Генералізація
357	Предприятие несет ответственность за определение действий, которые необходимо предпринять и которые варьируются в зависимости от того, насколько критическим фактором является компетентность в обеспечении соответствия требованиям.	Підприємство несе відповідальність за визначення дій, які необхідно вжити і які варіюються в залежності від того, наскільки критичним фактором є компетентність в забезпеченні відповідності вимогам.	<u>Company</u> is responsible for determining the action to be taken and <u>which</u> vary according to how critical is the competence to ensure compliance with <u>the requirements</u> .	<u>Company X</u> is responsible for determining the actions to be taken and <u>these</u> vary according to how critical the competence <u>is ensuring</u> compliance with requirements.	Орфографічна, граматичні (порядок слів у реченні, вживання артиклів, форми дієслова), орфографічна	Конкретизація
358	Согласно СТП на предприятии планируется, организовывается и обеспечивается обучение персонала с последующей оценкой результативности обучения и ведутся соответствующие записи о полученном образовании, тренинге, навыках и опыте работы.	Згідно з СТП на підприємстві планується, організовується і забезпечується навчання персоналу з подальшою оцінкою результативності навчання і ведуться відповідні записи про здобуту освіту, тренінг, кваліфікації та досвіду роботи.	According to <u>CStd Company</u> plans, arranges, and provides training, with subsequent evaluation of training effectiveness and keeping relevant records for received education, <u>trainings</u> , skills and work experience.	According to CStd, <u>Company X</u> plans, arranges, and provides training, with subsequent evaluation of training effectiveness. Relevant records are kept for received education, training, skills, and work experience.	Пунктуаційна, граматична (число), дослівний переклад, орфографічна	Конкретизація, членування речення
359	Подбор персонала в соответствии с квалификационными требованиями и последующее обучение, как по профессии, так и по вопросам менеджмента качества, обеспечивают понимание персоналом значимости и важности своей деятельности и	Підбір персоналу відповідно до кваліфікаційних вимог і подальше навчання, як по професії, так і з питань менеджменту якості, забезпечують розуміння персоналом значущості та важливості своєї діяльності і свого вкладу в досягненні цілей в	The selection of personnel for given tasks is made according to qualification requirements and subsequent training, related to both technical and quality management issues, ensuring that personnel understand the significance and importance of their activities and contribution to the achievement of quality objectives.	The selection of personnel for given tasks is made according to qualification requirements and subsequent training, related to both technical and quality management issues, <u>Company X</u> ensures that personnel understand the significance and importance of their activities and	Дослівний переклад	Членування речення, заміна числа

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	своего вклада в достижении целей в области качества.	області якості.		<u>contributions</u> to the achievement of quality objectives.		
360	При внедрении новых или изменении существующих производственных процессов, влияющих на качество, проводится подготовка персонала на рабочем месте.	При впровадженні нових або зміні існуючих виробничих процесів, що впливають на якість, проводиться підготовка персоналу на робочому місці.	<u>In case of implementing new production processes, or modifying existing production processes affecting quality, personnel are trained at <u>work place</u>.</u>	When implementing new production processes (<u>or modifying existing production processes affecting quality</u>), personnel are trained at the work place.	Лексична, пунктуаційна, граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
361	В компании X разработана и внедрена МК, регламентирующая процессы идентификации потребности в обучении и достижения компетентности всего персонала, осуществляющего деятельность, влияющую на качество продукции.	У компанії X розроблена і впроваджена МК, яка регламентує процеси ідентифікації потреби в навчанні і досягнення компетентності всього персоналу, який здійснює діяльність, що впливає на якість продукції.	Company X has developed and implemented Quality Procedure QP which regulates the processes of identifying necessary training and achieving required competence for all personnel, performing activities that affect products quality.	Company X has developed and implemented Quality Procedure QP which regulates the processes of identifying necessary training and achieving required competence for all personnel <u>who perform</u> activities affecting product quality.	Дослівний переклад, пунктуаційна, граматична (форми дієслова)	Дослівний переклад
362	Персонал, выполняющий специфические требования потребителя, должным образом квалифицирован, с обращением особого внимания на удовлетворение требований потребителя.	Персонал, що виконує специфічні вимоги споживача, належним чином кваліфікований, зі зверненням особливої уваги на задоволення вимог споживача.	Personnel performing specific Customer requirements are duly qualified with particular attention to Customer satisfaction.	Personnel performing specific Customer requirements are duly qualified with particular attention <u>paid to</u> Customer satisfaction.	Дослівний переклад	Конкретизація
363	Высшее руководство компании X осуществляет необходимую мотивацию работников достигать цели в области качества, осуществляют постоянное улучшение и создают среду для содействия инновациям.	Вище керівництво компанії X здійснює необхідну мотивацію працівників досягати мети в області якості, здійснювати постійне поліпшення і створювати середовище для сприяння інноваціям.	<u>Top management of Company X motivates employees to achieve quality objectives, perform continual improvement, and create environment for promoting innovations.</u>	Company X top management motivates employees to achieve quality objectives, perform continual improvement, and to create an environment that promotes innovation.	Граматична (словотворення: багатоконпонентна субстантивна група, вживання інфінітиву, артиклів, форми дієслова)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
364	В компании X обеспечивается осведомленность персонала о необходимости и важности его деятельности и вкладе в достижение целей в области качества согласно СТП.	У компанії X забезпечується поінформованість персоналу про необхідність і важливість його діяльності і внеску в досягнення цілей у сфері якості згідно з СТП.	Company X supports <u>personnel's awareness</u> of the necessity and importance of their activities, as well as their contribution to achieving quality objectives according to CStd.	Company X makes employees aware of the importance of their activities, as well as their contribution to achieving quality objectives according to CStd.	Граматична (словотворення: багатокomпонент на субстантивна група)	Дослівний переклад
365	Высшее руководство гарантирует, что персонал, выполняющий работы в рамках СМК предприятия, информирован о:	Вище керівництво гарантує, що персонал, який виконує роботи в рамках СМЯ підприємства, інформований про:	Top management ensures that <u>persons doing work under Company's control</u> are aware of:	Top management ensures that personnel doing work under the control of <u>Company X</u> are aware of:	Лексична, граматична (словотворення: багатокomпонент на субстантивна група), орфографічна	Конкретизація
366	Персонал, выполняющий работу, демонстрирует знания и осведомленность в ходе ежедневной деятельности, а также принимает соответствующие меры, если продукты или услуги не соответствуют установленным требованиям.	Персонал, залучений до робіт, демонструє знання і поінформованість в ході щоденної діяльності, а також вживає відповідних заходів, якщо продукти або послуги не відповідають встановленим вимогам.	<u>Persons doing work under Company's control</u> demonstrate knowledge and awareness in day-to-day <u>activities taking</u> appropriate actions when products and services do not meet agreed specifications.	Personnel doing work under the control of <u>Company X</u> demonstrate knowledge and awareness in day-to-day activities, taking appropriate actions when products and services do not meet agreed specifications.	Лексична, пунктуаційна, граматична (словотворення: багатокomпонент на субстантивна група), орфографічна	Конкретизація
367	проводится обучение (семинары, тренинги и др.)	проводиться навчання (семінари, тренінги та ін.)	provides training (workshops, seminars <u>and others</u>)	provides training (workshops, seminars, etc.)	Лексична, пунктуаційна	Дослівний переклад, вилучення граматикалізованої одиниці
368	определены процессы для поставки продуктов и услуг, соответствующие требованиям заказчика и других заинтересованных сторон	визначені процеси для поставки продуктів і послуг, що відповідають вимогам замовника та інших зацікавлених сторін	defines processes to deliver products and services that match Customer requirements and <u>requirements</u> of other interested parties	defines processes to deliver products and services that match Customer requirements and the requirements of other interested parties	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
369	разработан и функционирует процесс управления претензиями, и предпринимаются шаги для передачи проблемы на вышестоящий уровень в случае возникновения тенденции к серьезным несоответствиям	розроблений і функціонує процес управління претензіями, і робляться кроки для передачі проблеми на вищий рівень в разі виникнення тенденції до серйозних невідповідностей	develops and operates the claims management <u>process as well as</u> takes steps to communicate <u>the problems</u> to the next level in case of a tendency to serious nonconformities	develops and operates the claims management process, as well as takes steps to communicate problems in case of serious nonconformities	Пунктуаційна, граматична (вживання артиклів)	Модуляція
370	Коммуникации всех видов имеют большое значение с точки зрения гарантии осведомленности и включают в себя регулярные аналитические совещания, встречи с потребителями и внешними поставщиками, сбор данных обратной связи и обеспечение того, что соответствующие лица информированы о наличии обратной связи.	Комунікації всіх видів мають велике значення з точки зору гарантії обізнаності і включають в себе регулярні аналітичні наради, зустрічі зі споживачами і зовнішніми постачальниками, збір даних зворотного зв'язку і забезпечення того, що відповідні особи поінформовані про наявність зворотного зв'язку.	Communication of all types is of great importance <u>from the point of view of the guarantee</u> of awareness and includes regular analytical meetings, meetings with Customers and external providers, <u>gathering feedback data to ensure that relevant persons are aware of this feedback.</u>	Communication of all types is of great importance <u>in terms of</u> guaranteeing awareness. Examples of these communications include: regular analytical meetings, meetings with Customers and external providers, and communicating gathered feedback data.	Граматична (вживання артиклів), дослівний переклад	Членування речення, генералізація, вибір варіативного відповідника
371	Планирование процесса управления персоналом включает в себя: определение критериев компетентности, оценку профессиональных навыков, определение потребностей в обучении, обеспечение и виды подготовки, оценивание результативности обучения, методы осведомления всех сотрудников о важности требуемый СМК и целей	Планування процесу управління персоналом включає в себе: визначення критеріїв компетентності, оцінку професійних навичок, визначення потреб у навчанні, забезпечення і види підготовки, оцінювання результативності навчання, методи інформування всіх співробітників про важливість вимог СМЯ і	Planning of <u>HR management process</u> includes: determining the criteria of competence, skills assessment, identification of training needs, support and types of training, evaluation of training effectiveness, methods of awareness among all employees <u>about the importance of the QMS requirements</u> and quality objectives.	Planning of the human resources management process includes: determining the criteria of competence, skills assessment, identification of training needs, support of training, evaluation of training effectiveness, <u>awareness</u> among all employees of the importance of QMS requirements and Quality Objectives.	Граматичні (вживання артиклів, прийменників), дослівний переклад	Генералізація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	в области качества.	цілей в області якості.				
372	Высшим руководством установлены и обеспечены соответствующие внутренние и внешние коммуникации, включая правила документооборота и передачи информации, в т.ч. по вопросам результативности СМК, что отражено в СТП, МК и МИ, положениях о подразделениях, должностных инструкциях.	Вищим керівництвом встановлені і забезпечені відповідні внутрішні і зовнішні комунікації, включаючи правила документообігу і передачі інформації, в т.ч. з питань результативності СМЯ, що відображено в СТП, МЯ і МІ, положеннях про підрозділи, посадових інструкціях.	Top management established and provided the <u>appropriate internal and external communication</u> , including the rules of document <u>flow and</u> knowledge transfer as well as issues of QMS effectiveness of the QMS through <u>Company Standards, Quality procedures, Procedural instructions, Department Regulations, and Job Descriptions.</u>	Top management establishes and provides appropriate internal and external communication, including the rules of document flow, knowledge transfer, and issues regarding QMS effectiveness. This is done through Company Standards, Quality Procedures, Procedural Instructions, Department Regulations, and Job Descriptions.	Дослівний переклад, граматичні (вживання артиклів, прийменників), орфографічні	Заміна, вилучення граматикалізованої одиниці, членування речення
373	информирование, проводимое руководителями подразделений на рабочих местах	інформування, що проводиться керівниками підрозділів на робочих місцях	reporting performed by <u>the heads of departments</u> in the workplace	reporting performed by department heads in the workplace	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
374	информирование персонала о результатах анализа данных по различным вопросам, в т.ч. о результатах анализа СМК	інформування персоналу про результати аналізу даних з різних питань, в т.ч. про результати аналізу СМЯ	informing personnel <u>on the results of data analysis</u> on a variety of issues, including the results of QMS data analysis	informing personnel of data analysis results on a variety of issues, including the results of QMS data analysis	Граматичні (вживання прийменників, словотворення: багатокomпонент на субстантивна група)	Дослівний переклад
375	проведение оперативных совещаний	проведення оперативних нарад	conducting <u>daily briefing</u>	conducting a daily briefing	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
376	Руководство предприятия планирует внутренние и внешние методы и ресурсы коммуникаций, на высшем уровне, используя процесс бизнес-планирования, и	Керівництво підприємства планує внутрішні і зовнішні методи і ресурси комунікацій, на вищому рівні, використовуючи процес бізнес-	Top management <u>plans for</u> internal and external communication methods and resources at the high level using the business planning process and deploys these methods through <u>the information technologies,</u>	Top management plans high-level internal and external communication methods and resources using the business planning process. <u>Company X</u> deploys these methods	Граматичні (вживання артиклів, прийменників, порядок слів у реченні), пунктуаційна,	Конкретизація, членування речення

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	применяет эти методы в области информационных технологий, в процессах логистики и кадровых ресурсах.	планування, і застосовує ці методи в області інформаційних технологій, в процесах логістики та кадрових ресурсах.	<u>logistic and HR processes.</u>	through information technologies, logistics, and human resources processes.	дослівний переклад	
377	Каждый владелец процесса идентифицирует и определяет результативность методов коммуникаций.	Кожен власник процесу ідентифікує і визначає результативність методів комунікацій.	Each process owner identifies and determines <u>effectiveness</u> of the methods of communication.	Each process owner identifies and determines the effectiveness of the methods of communication.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
378	документированную информацию, которую предприятие сохраняет с целью обеспечения свидетельств достигнутых результатов:	документовану інформацію, яку підприємство зберігає з метою забезпечення свідчень досягнутих результатів:	documented information needed to be retained by Company for the purpose of providing evidence of <u>result achieved</u> includes:	documented information needed to be retained by <u>Company X</u> for the purpose of providing evidence of achieved results includes:	Граматична (порядок слів), орфографічна	Конкретизація
379	результаты анализа и новые требования к продуктам и услугам в соответствии с 8.2.3	результати аналізу і нові вимоги до продуктів і послуг відповідно до 8.2.3	results of <u>the review</u> and new requirements <u>for the products</u> and services according to 8.2.3	results of review and new requirements for products and services according to <u>Section 8.2.3</u>	Граматична (вживання артиклів)	Конкретизація
380	записи изменений в ходе проектирования и разработки, включая результаты анализа и санкционирования изменений, а также необходимых действий согласно 8.3.6	записи змін в ході проектування і розробки, включаючи результати аналізу і санкціонування змін, а також необхідних дій згідно 8.3.6	design and development changes, including the results of the review and the authorization of <u>the changes</u> and necessary actions according to 8.3.6	design and development changes, including the results of the review and the authorization of changes and necessary actions according to <u>Section 8.3.6</u>	Граматична (вживання артиклів)	Конкретизація
381	записи оценки, выбора, мониторинга деятельности и повторной оценки внешних поставщиков, а также любых мер, вытекающих из этих действий согласно 8.4.1	записи оцінки, вибору, моніторингу діяльності і повторної оцінки зовнішніх постачальників, а також будь-яких заходів, що впливають з цих дій відповідно до 8.4.1	records of the evaluation, selection, monitoring of <u>performance and</u> reevaluation of external providers and any actions arising from these activities in accordance with 8.4.1	records of the evaluation, selection, monitoring of performance, and reevaluation of external providers (and any actions arising from these activities) in accordance with <u>Section 8.4.1</u>	Пунктуаційна	Конкретизація
382	записи о собственности потребителя или внешнего	записи про власність споживача або	records of property of the Customer or external provider	records of property of the Customer or external	Пунктуаційна	Конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	поставщика, которая потеряна, повреждена или же признана непригодной для использования, а также об информировании собственника согласно 8.5.3	зовнішнього постачальника, яка втрачена, пошкоджена або ж інших причин визнана непридатною для використання, а також про інформування власника згідно з 8.5.3	that is lost, <u>damaged or</u> otherwise found to be unsuitable for use and of its communication to the owner according to 8.5.3	provider that is lost, damaged, or otherwise found to be unsuitable for use (and communication of this unsuitability to the owner) according to <u>Section</u> 8.5.3		
383	записи о несоответствиях, предпринятых действиях, полученных разрешениях на отклонения и полномочном лице, принявшем решение о действиях в отношении несоответствий в соответствии с 8.7	записи про невідповідності, вжиті заходи, отримані дозволи на відхилення і повноважну особу, яка прийняла рішення про дії щодо невідповідностей відповідно до 8.7	records of nonconformities, the actions taken, concessions obtained, and the identification of the authority deciding the action in respect of <u>the</u> nonconformity according to 8.7	records of nonconformities, the actions taken, concessions obtained, and the identification of the authority deciding the action (<u>in respect to the nonconformity</u>) according to <u>Section</u> 8.7	Пунктуаційна, граматична (вживання прийменників)	Конкретизація
384	результаты оценки функционирования и результативности СМК согласно 9.1.1	результати оцінки функціонування та результативності СМЯ згідно з 9.1.1	results of the evaluation of the performance and <u>the effectiveness</u> of the QMS in accordance with Section 9.1.1	results of the evaluation of the performance and effectiveness of the QMS in accordance with <u>Section</u> 9.1.1	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
385	свидетельства характера несоответствий и любых последующих предпринятых действий в соответствии с 10.2.2	свідчення характеру невідповідностей і будь-яких подальших прийнятих дій відповідно до 10.2.2	evidence of the nature of <u>the nonconformities</u> and any subsequent actions taken in accordance with Section 10.2.2	evidence of the nature of nonconformities and any subsequent actions taken in accordance with Section 10.2.2	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
386	Записи, необходимые для демонстрации соответствия процессов, продуктов и услуг, а также СМК управляются в соответствии с 7.5 настоящего документа.	Записи, необхідні для доведення відповідності процесів, продуктів і послуг, а також СМЯ працюють відповідно до 7.5 цього документа.	Records needed to demonstrate conformity of the processes, <u>products and</u> services and <u>QMS</u> , <u>are</u> maintained according to 7.5 of this document.	Records needed to demonstrate conformity of the processes, products, services, and the QMS are maintained according to <u>Section</u> 7.5 of this document.	Пунктуаційні	Конкретизація
387	СТП, МК, МИ обеспечивают эффективное планирование, осуществление и	СТП, МЯ, МІ забезпечують ефективне планування, здійснення і управління процесами.	Company Standards, Quality Procedures and Procedural Instructions are necessary to carry out effective planning, <u>implementation and</u> management	Company Standards, Quality Procedures, and Procedural Instructions are necessary to carry out effective planning, implementation, and	Пунктуаційна	Конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	управление процессами.		of processes.	management of processes.		
388	СТП, МК, МИ регламентируют осуществление деятельности и процессов, в том числе для процессов, передаваемых для выполнения другим организациям, а также определяют записи, относящиеся к регламентируемой деятельности и порядок управления ими.	СТП, МК, МІ регламентують здійснення діяльності і процесів, в тому числі для процесів, що передаються для виконання іншим організаціям, а також визначають записи, які стосуються регламентованої діяльності та порядок управління ними.	The <u>above mentioned</u> documents regulate <u>the activities</u> and processes, including outsourced processes, as well as determine the records relating to the regulated activities and operation sequence.	The above-mentioned documents regulate activities and processes, including outsourced processes, as well as determine the records relating to the regulated activities and operation sequence.	Орфографічна, граматична (вживання артиклів)	Генералізація
389	Документированные процедуры СМК представлены стандартами предприятия, в соответствии с которыми осуществляется общее руководство, исполнение и проверка работ, влияющих на качество.	Задokumentовані методики СМЯ представлені стандартами підприємства, відповідно до яких здійснюється загальне керівництво, виконання та перевірка робіт, що впливають на якість.	Documented QMS procedures are presented by Company Standards, <u>in terms of</u> which the general management, execution, and verification of <u>quality relevant work</u> are performed.	Documented QMS procedures are presented by Company Standards, by which the general management, execution, and verification of quality-relevant work is performed.	Орфографічна, лексична, граматична (узгодження підмета та присудка)	Дослівний переклад
390	СМК компании X включает в себя документы СМК для выполнения специальных задач, программы качества, рабочие инструкции, МК и другие документы, регламентирующие планирование работ, управление производственной деятельностью и организационно-техническое	СМЯ компанії X включає в себе документи СМЯ для виконання спеціальних завдань, програми якості, робочі інструкції, МЯ і інші документи, що регламентують планування робіт, управління виробничою діяльністю і організаційно-технічну взаємодію підрозділів.	Company X's QMS includes QMS documents for specific tasks, Quality Programs, Work Instructions, Quality Procedures, and other documents governing the scheduling, management of production activities and the organizational and technical cooperation of <u>the departments</u> .	Company X QMS includes QMS documents for specific tasks, Quality Programs, Work Instructions, Quality Procedures, and other documents governing the scheduling, <u>and</u> management of production activities and the organizational and technical cooperation of departments.	Граматична (вживання артиклів)	Додавання граматики літературної одиниці

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	взаимодействие подразделений.					
391	Перечень стандартов предприятия, МК и МИ, действующих в компании X, приведен в Приложении.	Перелік стандартів підприємства, МЯ і МІ, що діють в компанії X, наведений у Додатку.	The list of Company Standards, Quality Procedures and Procedural Instructions acting at Company X <u>are given</u> in Annex.	The list of Company Standards, Quality Procedures, and Procedural Instructions <u>in use</u> at Company X is shown in <u>Appendix</u> .	Пунктуаційна, граматична (узгодження підмета та присудка)	Конкретизація, вибір варіативного відповідника
392	Другая документированная информация, необходимая для осуществления деятельности предприятия.	Інша документована інформація, необхідна для здійснення діяльності підприємства:	Other documented information necessary for the implementation of Company:	Other necessary documented information includes:	Дослівний переклад	Генералізація
393	записи (протоколы качества), содержащие свидетельства о выполненных действиях или достигнутых результатах	записи (протоколи якості), що містять свідчення про виконані дії або досягнуті результати	records (quality <u>reports</u>), <u>containing</u> evidence of activities performed or results achieved	records (quality reports) containing evidence of activities performed or results achieved	Пунктуаційна	Дослівний переклад
394	На предприятии организовано управление документами, которые необходимы для планирования и эффективного функционирования СМК.	На підприємстві організовано управління документами, які необхідні для планування та ефективного функціонування СМЯ.	<u>Company</u> has organized document management, which is necessary for the planning and effective operation of the QMS.	<u>Company X</u> has an organized method for document management, which is necessary for the planning and effective operation of the QMS.	Дослівний переклад, орфографічна	Конкретизація, заміна пасивного стану активним
395	доступность на всех соответствующих участках, в подразделениях, для владельцев процессов	доступність на всіх відповідних ділянках, в підрозділах, для власників процесів	it is available to all relevant areas, departments, process owners	it is available to all relevant areas, departments, <u>and</u> process owners	Дослівний переклад	Додавання граматикалізованої одиниці
396	Предприятие предоставляет необходимую документированную информацию значимым внешним заинтересованным	Підприємство надає необхідну документовану інформацію значущим зовнішнім зацікавленим сторонам у формі, яка підходить для передбачуваного	<u>Company</u> provides necessary documented information to relevant external interested parties in a form that is suitable for intended use.	<u>Company X</u> provides necessary documented information to relevant external interested parties in a form that is suitable for <u>its</u> intended use.	Дослівний переклад, орфографічна	Конкретизація, додавання граматикалізованої одиниці

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	сторонам в форме, которая подходит для предполагаемого применения.	застосування.				
397	пересмотра, актуализации и повторного утверждения (внесение изменений, пересмотр и отмена документов)	перегляду, актуалізації та повторного затвердження (внесення змін, перегляд і скасування документів)	revision, updating, and re-approval (amendment, <u>revision</u> and cancellation of documents)	revision, updating, and re-approval (amendment, revision, and cancellation of documents)	Пунктуаційна	Дослівний переклад
398	идентификации изменений и текущего статуса пересмотра документов	ідентифікації змін і поточного статусу перегляду документів	identification of changes and the current status of document revision	<u>change identification</u> and the current status of document revision	Граматична (словотворення: багатоконпонент на субстантивна група)	Дослівний переклад
399	обеспечения наличия действующих версий соответствующих документов в местах их применения	забезпечення наявності діючих версій відповідних документів в місцях їх застосування	ensuring the availability of <u>the current versions</u> of relevant documents within their application	ensuring the availability of current versions of relevant documents within their application	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
400	определение взаимодействий между этими процессами	визначення взаємодій між цими процесами	determination of the interactions <u>among</u> these processes	determination of the interactions amongst these processes	Граматична (вживання прийменників)	Дослівний переклад
401	Ответственность за управление документированной информацией СМК несет директор по контролю качества и сертификации.	Відповідальність за управління документованою інформацією СМЯ несе директор з контролю якості і сертифікації.	The Quality Assurance and Certification Director is responsible for keeping <u>the QMS documented information</u> under proper control.	The Quality Assurance and Certification Director is responsible for keeping QMS documented information under proper control.	Граматична (вживання артиклів)	Перестановка
402	Ответственность за управление положениями о подразделениях и должностными инструкциями несет начальник СУП.	Відповідальність за управління положеннями про підрозділи і посадовими інструкціями несе начальник СУП.	The head of <u>Human Resource Department</u> is responsible for keeping the Department Regulations and Job Descriptions under proper control.	The head of the Human Resource Department is responsible for keeping the Department Regulations and Job Descriptions under proper control.	Граматична (вживання артиклів)	Перестановка
403	Правила управления отдельными видами документов СМК установлены в СТП 3, СТП 4.	Правила управління окремими видами документів СМЯ встановлені в СТП 3, СТП 4.	Management rules <u>of</u> certain types of <u>the QMS documents</u> are specified in CStd 3, CStd 4.	Management rules for certain types of QMS documents are specified in CStd 3, <u>and</u> CStd 4.	Граматичні (вживання артиклів, прийменників)	Додавання граматикизованої одиниці

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
404	Схема взаимосвязи процессов управления документированной информацией приведена на рисунке 7.	Схема взаємозв'язку процесів керування документованою інформацією приведена на рисунку 7.	Figure 7 illustrates the interrelation of management processes of <u>the documented information</u> .	Figure 7 illustrates the interrelation of management processes of documented information.	Граматична (вживання артиклів)	Заміна пасивного стану активним
405	На предприятии определены и поддерживаются в рабочем состоянии записи (протоколы качества), содержащие объективные доказательства выполнения установленных требований или достигнутых результатов, результативности функционирования СМК.	На підприємстві визначено і підтримуються в робочому стані записи (протоколи якості), що містять об'єктивні докази виконання встановлених вимог або досягнутих результатів, результативності функціонування СМЯ.	Company identifies and maintains records (quality protocols) providing objective evidence of conformity to requirements or the achieved results, the effectiveness of the QMS	<u>Company X</u> identifies and maintains records (quality protocols) providing objective evidence of conformity to <u>requirements</u> , <u>the</u> achieved results, <u>and</u> the effectiveness of the QMS	Дослівний переклад, орфографічна	Конкретизація, вилучення граматикалізованої одиниці, додавання граматикалізованої одиниці, заміна пасивного стану активним
406	К записям относятся разнообразные первичные документы по выполнению работ, как постоянного ведения, и временные, например – накладные, завизированные и подписанные контракты, различные акты, отчеты, записи в журналах, протокольные документы (протоколы заседаний, протоколы обучения и т.п.), листы регистрации (например - ознакомления с документами, согласования и т.п.), заполненные формы.	До записів відносяться різноманітні первинні документи щодо виконання робіт, як постійного ведення, і тимчасові, наприклад - накладні, завізовані і підписані контракти, різні акти, звіти, записи в журналах, протокольні документи (протоколи засідань, протоколи навчання тощо), листи реєстрації (наприклад - ознайомлення з документами, узгодження і т.п.), заповнені форми.	Records include various documents <u>on</u> the performance of initial activities, both for permanent and temporary archiving, for example – delivery notes, sanctioned and signed contracts, various acts, reports, recording logs, protocol documents (<u>minutes of meeting</u> , <u>training protocols</u> etc.), registration lists (for example – familiarization with documentation, approvals, etc.), <u>the completed forms</u> .	Records include various documents regarding the performance of initial activities, both for permanent and temporary archiving. <u>Examples of these records</u> include: delivery notes, sanctioned and signed contracts, various acts, reports, recording logs, protocol documents (meeting minutes, training protocols, etc.), registration lists (familiarization with documentation, approvals, etc.), <u>and</u> completed forms.	Граматичні (вживання прийменників, артиклів), пунктуаційна, лексична, дослівний переклад	Членування речення, додавання граматикалізованої одиниці
407	Управление документированной информацией	Управління документованою інформацією	Maintaining <u>of</u> documented information	Maintaining documented information	Граматична (вживання прийменників)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
408	При этом обеспечивается необходимая идентификация, устанавливаются правила и сроки хранения записей, ответственность за ведение записей, правила доступа и использования записей.	При цьому забезпечується необхідна ідентифікація, встановлюються правила і терміни зберігання записів, відповідальність за ведення записів, правила доступу і використання записів.	The above documents include rules for identification, storage, <u>access and</u> usage as well as authority and responsibilities for <u>control of records</u> .	The above documents include rules for identification, storage, access, and usage as well as authority and responsibilities for the control of records.	Пунктуаційна, граматична (вживання артиклів)	Модуляція
409	Все записи ясны и удобны для поиска, защищены от повреждения и потери на протяжении всего установленного срока хранения.	Всі записи ясні і зручні для пошуку, захищені від ушкодження і втрати протягом усього встановленого терміну зберігання.	All records are legible, easy to retrieve, protected from damage and loss over the required storage period.	All records are legible, easy to retrieve, <u>and are</u> protected from damage and loss over the required storage period.	Граматична (порядок слів)	Додавання граматикилізованої одиниці
410	При установлении правил управления записями учитываются следующие общие требования:	При встановленні правил управління записами враховуються такі загальні вимоги:	The following general requirements are considered during <u>establishment</u> of records control rules:	The following general requirements are considered during the establishment of records control rules:	Граматична (вживання артиклів)	Перестановка
411	записи и их статус идентифицируется	записи і їх статус ідентифікується	records and their status are identified	identification of records and their status	Дослівний переклад	Заміна
412	правила ведения записей, включая ответственность, регистрацию, хранение, доступ, исправления и изъятие, установлены	правила ведення записів, включаючи відповідальність, реєстрацію, зберігання, доступ, виправлення і вилучення, встановлені	<u>records keeping rules</u> , including responsibility, registration, storage, access, changes and retirement, are specified	record keeping rules, including responsibility, registration, storage, access, changes, and retirement	Граматична (словотворення: багатокomпонентна субстантивна група)	Модуляція
413	с целью обеспечения идентичности записей и сопоставимости соответствующих данных для записей, по возможности, разрабатываются унифицированные и идентифицированные формы	з метою забезпечення ідентичності записів і порівнянності відповідних даних для записів, за можливостю, розробляються уніфіковані і ідентифіковані форми	to ensure the identity of records and <u>comparability</u> of relevant data records, if possible, standardized and identified forms are developed	<u>ensuring</u> the identity of records and the comparability of relevant data records. If possible, standardized and identified forms are developed	Граматичні (вживання артиклів, форми дієслова)	Членування речення
414	При этом под подписью в обязательном порядке	При цьому під підписом в обов'язковому порядку	Herewith, under the signature <u>the presence</u> of proper signatures,	Under the signature, signature clarification, date,	Пунктуаційні, калькування,	Перестановка, модуляція

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	понимается наличие собственно подписи, расшифровки подписи, даты и (в необходимых случаях) указания должности подписавшего лица	розуміється наявність власне підпису, розшифрування підпису, дати і (в необхідних випадках) вказівки посади особи, яка підписала	signature clarification, date and , where <u>appropriate specifying</u> , function of <u>undersigned</u> are understood	<u>and</u> , where appropriate, the specific function of the undersigned should be present	граматична (вживання артиклів)	
415	Любые записи считаются правильно оформленными, если они содержат заполненные предусмотренные реквизиты, имеют предусмотренную идентификацию, подписаны уполномоченными лицами.	Будь-які записи вважаються правильно оформленими, якщо вони містять заповнені передбачені реквізити, мають передбачену ідентифікацію, підписані уповноваженими особами.	Records are considered to be correctly processed if they include clearly defined attributes, proper <u>identification and</u> are signed by authorized persons.	Records are considered to be correctly processed if they include clearly defined attributes, proper identification, and are signed by authorized persons.	Пунктуаційна	Дослівний переклад
416	рекомендуемый срок хранения записей, если иное не установлено в законодательных актах и нормативных документах, не менее 5 лет	рекомендований термін зберігання записів, якщо інше не встановлено в законодавчих актах і нормативних документах, не менше 5 років	unless <u>otherwise specified</u> by law and regulatory documents, the records should be stored for at least 5 years	unless otherwise is specified by law and regulatory documents, the records should be stored for at least 5 years	Грамматична (порядок слів у реченні)	Перестановка
417	Для отдельных видов записей, в силу их характера, в документах СМК может устанавливаться другой срок.	Для окремих видів записів, в силу їх характеру, в документах СМЯ може встановлюватися інший термін.	For certain records, due to their <u>kind</u> , a different term may be set in the <u>QMS documents</u> .	For certain records, due to their nature, a different term may be set in the QMS documents.	Лексична, граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
418	данные о квалификации, подготовке и оценке компетентности персонала	дані про кваліфікацію, підготовку та оцінку компетентності персоналу	data associated with personnel qualification, <u>training and</u> evaluation of competence	data associated with personnel qualification, training, and evaluation of competence	Пунктуаційна	Дослівний переклад
419	результаты анализа требований к продукции	результаты анализа вимог до продукции	results of <u>products requirements' analysis</u>	results of product requirement analysis	Грамматична (словотворення: багатокomпонентна субстантивна група)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
420	результаты анализа исходных данных для разработки продукции	результати аналізу вихідних даних для розробки продукції	results of input data analysis for <u>products development</u>	results of input data analysis for product development	Граматична (словотворення: багатокomпонент на субстантивна група)	Дослівний переклад
421	результаты анализа, проверок и данные об утверждении результатов разработки	результати аналізу, перевірок і дані про затвердження результатів розробки	results of analysis, <u>inspections and approval data of development results</u>	results of analysis, inspections, and approval data of development results	Пунктуаційна	Дослівний переклад
422	данные об оценке внешних поставщиков	дані про оцінку зовнішніх постачальників	data associated with external <u>providers evaluations</u>	data associated with external provider evaluations	Граматична (словотворення: багатокomпонент на субстантивна група)	Дослівний переклад
423	данные об идентификации продукции	дані про ідентифікацію продукції	data associated with <u>products identification</u>	data associated with product identification	Граматична (словотворення: багатокomпонент на субстантивна група)	Дослівний переклад
424	результаты мониторинга и измерения продукции	результати моніторингу та вимірювання продукції	results of <u>products monitoring and measurement</u>	results of product monitoring and measurement	Граматична (словотворення: багатокomпонент на субстантивна група)	Дослівний переклад
425	устанавливает срок хранения и методы уничтожения	встановлює термін зберігання і методи знищення	shelf life and <u>disposition methods identification</u>	shelf life and disposition method identification	Граматична (словотворення: багатокomпонент на субстантивна група)	Дослівний переклад
426	рассылает, обеспечивает доступ, выдачу и применение	розсилає, забезпечує доступ, видачу та застосування	distribution, access, <u>retrieval and use</u>	distribution, access, retrieval, and use	Пунктуаційна	Дослівний переклад
427	Документированная информация внешнего происхождения, необходимая для планирования и функционирования СМК, идентифицирована и	Документована інформація зовнішнього походження, необхідна для планування і функціонування СМЯ, ідентифікована і управляється	Documented information of external origin, determined by Company to be necessary for the planning and operation of the <u>QMS is identified</u> appropriately and <u>controlled</u> in line with other documented information.	Documented information of external origin, determined by <u>Company X</u> to be necessary for the planning and operation of the QMS, is identified appropriately and is controlled in line with	Пунктуаційна, граматичні (порядок слів у реченні), орфографічна	Конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	управляется соответствующим образом.	відповідним чином.		other documented information.		
428	К документированной информации внешнего происхождения, требующей контроля, относится:	До документованої інформації зовнішнього походження, що вимагає контролю, відноситься:	Documented information of external origin, requiring control includes:	Documented information of external origin <u>that requires</u> control includes:	Дослівний переклад	Дослівний переклад
429	стандарты, опубликованные промышленными организациями, применимые к предприятию	стандарты, опубліковані промисловими організаціями, які застосовуються до підприємства	standards published by industry <u>organizations, are</u> applicable to Company	standards published by industry organizations that are applicable to <u>Company X</u>	Орфографічна, граматична (порядок слів у реченні)	Конкретизація
430	международные стандарты и др.	міжнародні стандарти та ін.	international standards <u>and others</u>	international and other standards	Лексична	Дослівний переклад
431	В компании X определен порядок поддержки в пригодном состоянии, хранится и может быть получена для последующего использования устаревшая документированная информация.	У компанії X визначено порядок підтримки в придатному стані, зберігається і може бути отримана для подальшого використання застаріла документована інформація.	The procedure for support of obsolete documented information in a suitable state and its storage are determined and the documents can be retrieved for later use at Company X.	The procedure for support and storage of obsolete documented information (in a suitable state) is determined by Company X and the documents can be retrieved for later use.	Дослівний переклад	Конкретизація
432	На предприятии ведется контроль версий, при котором определен ряд признаков, отличающих действующую документированную информацию от устаревшей, и обеспечивается управление, способствующее применению только действующей документированной	На підприємстві ведеться контроль версій, при якому визначено ряд ознак, що відрізняють діючу документовану інформацію від застарілої, і забезпечується управління, що сприяє застосуванню тільки діючої документованої інформації.	<u>Company</u> maintains version control and identifies a number of characteristics that distinguish the current documented information from <u>obsolete</u> , and control is provided to promote the use of only the existing documented information.	<u>Company X</u> maintains version control and identifies a number of characteristics that distinguish the current documented information from the obsolete. Control is provided to promote the use of only the existing documented information.	Орфографічна, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація, членування речення

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	информации.					
433	Порядок оформления временных разрешений в процессе производства установлен в СТП.	Порядок оформлення тимчасових дозволів в процесі виробництва встановлено в СТП.	<u>Procedure</u> of temporary permissions issuance during <u>production process</u> is set in CStd.	The procedure for temporary permissions issuance during the production process is set in CStd.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
434	При изготовлении изделий рулевой гидромеханики в тех случаях, когда применение тех или иных стандартов/технических условий оговариваются потребителем, конструкторский и технологический отделы ЗПРГ проводят анализ, внедрение этих стандартов/технических условий и изменений к ним в соответствии с установленными потребителем сроками.	При виготовленні виробів рульової гідромеханіки в тих випадках, коли застосування тих чи інших стандартів / технічних умов обумовлюються споживачем, конструкторський і технологічний відділи ЗВРГ проводять аналіз, впровадження цих стандартів / технічних умов і змін до них відповідно до встановлених споживачем термінів.	When manufacturing products of steering hydromechanics, the application of certain standards/technical conditions are stipulated by the Customer, review and implementation of these standards/technical conditions and changes thereto are provided by <u>design</u> and technological departments of SHMP in accordance with <u>defined terms</u> of the Customer.	When manufacturing products of steering hydromechanics, the application of certain standards/technical conditions are stipulated by the Customer. Review and implementation of these standards/technical conditions and changes thereto are provided by the design and technological departments of SHMP in accordance with the terms defined by the Customer.	Граматичні (вживання артиклів, порядок слів), дослівний переклад	Членування речення
435	Конструкторский и технологический отделы ЗПРГ регистрируют даты внедрения изменений в производство, указанных стандартов/технических условий.	Конструкторський та технологічний відділи ЗВРГ реєструють дати впровадження змін у виробництво, зазначених стандартів / технічних умов.	<u>Design</u> and technological departments of SHMP register the dates of introduction of changes in the production of the specified standards/technical conditions.	The design and technological departments of SHMP register the dates when changes are introduced to the specified standards and technical conditions.	Граматична (вживання артиклів), дослівний переклад	Заміна простого речення складним
436	При этом внедрение включает в себя актуализацию конструкторской и технологической документированной информации.	При цьому впровадження включає в себе актуалізацію конструкторської та технологічної документованої інформації.	This implementation includes <u>the updating of</u> the design and technological documented information.	This includes updating the design and technological documented information.	Граматична (вживання артиклів)	Модуляція
437	В тех случаях, когда изменения	У тих випадках, коли зміни стандартів /	In cases where the changes of standards/technical conditions	In cases where the changes of standards/technical	Граматичні (число)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	стандартов/технических условий влияют на конструкцию или технологию изготовления изделий рулевой гидромеханики, типовые испытания этих изделий проводятся с участием потребителя.	технічних умов впливають на конструкцію або технологію виготовлення виробів рульової гідромеханіки, типові випробування цих виробів проводяться за участю споживача.	affect the design or manufacturing technology of <u>products of steering hydromechanics</u> , type approval <u>test</u> of these products are carried out with the participation of the Customer.	conditions affect the design or manufacturing technology of steering hydromechanics products, type approval <u>tests</u> of these products are carried out with the participation of the Customer.	іменників, словотворення: багатокomпонент на субстантивна група)	
438	При производстве изделий рулевой гидромеханики управление документированной информацией проводится согласно требованиям потребителя.	При виробництві виробів рульової гідромеханіки управління документованою інформацією проводиться відповідно до вимог споживача.	In the production of <u>products of steering hydromechanics</u> , control of documented information is carried out according to Customer requirements.	In the production of steering hydromechanics products, control of documented information is carried out according to Customer requirements.	Граматична (словотворення: багатокomпонент на субстантивна група), дослівний переклад	Дослівний переклад
439	Компания X планирует, осуществляет и управляет процессами согласно 4.4, необходимыми для обеспечения соответствия требованиям при поставке продуктов и услуг, а также выполняет действия, определенные в разделе 6, посредством:	Компанія X планує, здійснює і управляє процесами відповідно до 4.4, необхідними для забезпечення відповідності вимогам при поставці товарів і послуг, а також виконує дії, визначені в розділі 6, за допомогою:	Company X plans, <u>implements and controls</u> the processes according to 4.4 needed to meet <u>the requirements</u> for the provision of products and services, and to implement the actions determined in <u>Clause 6</u> , by:	Company X plans, implements, and controls the processes needed to meet requirements in accordance with <u>Section 4.4</u> . Company X implements the actions determined in <u>Section 6</u> , by:	Пунктуаційна, граматична (вживання артиклів), лексична	Членування речення, конкретизація
440	определения требований к продуктам и услугам	визначення вимог до продуктів і послуг	determining the requirements for <u>the products and services</u>	determining the requirements for products and services	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
441	определения ресурсов, необходимых для достижения соответствия требованиям к продуктам и услугам	визначення ресурсів, необхідних для досягнення відповідності вимогам до продуктів і послуг	determining the resources needed to achieve conformity to <u>the product and service requirements</u>	determining the resources needed to achieve conformity to product and service requirements	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
442	определения состава процессов, передаваемых на аутсорсинг и установление требований по управлению	визначення складу процесів, переданих на аутсорсинг і встановлення вимог з управління процесами на	determining outsourced processes and requirements for outsourced processes	determining outsourced processes and their requirements	Дослівний переклад	генералізація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	процессами на аутсорсинге	аутсорсингу				
443	разработка планов выполнения производственных процессов (план производства, план проекта, план закупок и пр.)	розробка планів виконання виробничих процесів (план виробництва, план проекту, план закупівель тощо)	developing a <u>performance plan</u> of operating process (production process, project plan, procurement plan <u>and etc.</u>)	developing performance plan of operating process (production process, project plan, procurement plan, etc.)	Пунктуаційна, дослівний переклад, граматична (вживання артиклів)	Синтаксичне уподібнення
444	Контрольные операции, методы контроля и контролируемые параметры устанавливаются в технологических процессах.	Перевірки, методи контролю та контрольовані параметри встановлюються в технологічних процесах.	Control operations, methods of <u>control and</u> control parameters are set in technological processes.	Control operations, methods of control, and control parameters are set in technological processes.	Пунктуаційна	Дослівний переклад
445	Результат подобного планирования содержится в отчетах выполнения планов за определенный период.	Результат подібного планування міститься у звітах виконання планів за певний період.	The results of this planning are contained in the reports of <u>the implementation plans</u> for a certain period.	<u>The results</u> of this planning are contained in the reports of implementation plans for a certain period.	Граматична (вживання артиклів)	Заміна числа
446	В компании X ведется управление запланированными изменениями и анализируются последствия непреднамеренных изменений, принимаются меры для снижения любого отрицательного эффекта, если необходимо.	У компанії X ведеться управління запланованими змінами і аналізуються наслідки неавмисних змін, вживаються заходи для зменшення будь-якого негативного ефекту, якщо необхідно.	Company X controls planned <u>changes and</u> reviews the consequences of unintended changes, takes actions to mitigate any adverse effects, if necessary.	Company X controls planned changes, reviews the consequences of unintended changes, <u>and</u> takes actions to mitigate any adverse effects, if necessary.	Дослівний переклад	Вилучення граматикалізованої одиниці, додавання граматикалізованої одиниці
447	В компании X планируются и разрабатываются процессы, необходимые для обеспечения жизненного цикла	У компанії X плануються і розробляються процеси, необхідні для забезпечення життєвого циклу продукції.	Company X plans and develops processes necessary to manage <u>product life cycle.</u>	Company X plans and develops processes necessary to manage the product life cycle.	Граматична (вживання артиклів)	Заміна пасивного стану активним

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	продукции.					
448	Планирование процессов жизненного цикла продукции согласовано с требованиями к другим процессам СМК.	Планування випуску продукції узгоджено з вимогами до інших процесів СМЯ.	Planning of <u>product life cycle</u> conforms to the requirements outlined in QMS-related documents.	Planning of the product life cycle conforms to the requirements outlined in QMS-related documents.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
449	Предприятие учитывает не только требования потребителей, законодательные и нормативные требования, а также принимает во внимание требования, вытекающие из стратегии предприятия, в том числе и требования, связанные с соответствующими заинтересованными сторонами.	Підприємство враховує не тільки вимоги споживачів, законодавчі та нормативні вимоги, а також бере до уваги вимоги, що впливають зі стратегії підприємства, в тому числі і вимоги, пов'язані з відповідними зацікавленими сторонами.	<u>Company</u> considers not only <u>Customer's statutory and regulatory requirements</u> but also strategic organizational requirements, including requirements relating to relevant interested parties.	<u>Company X</u> considers not only the Customer, statutory, <u>and</u> regulatory requirements but also strategic organizational requirements, including requirements relating to relevant interested parties.	Пунктуаційна, граматична (словотворення: багатокomпонент на субстантивна група), орфографічна	Конкретизація
450	Для производства продукции, выпускаемой в компании X, разработаны, утверждены и внедрены технологические процессы в виде комплектов технологической документации, в которых установлены способы и необходимые операции для изготовления продукции, требуемые способы контроля качества, методы испытаний, контрольное и испытательное оборудование, измерительный инструмент, инструменты	Для виробництва продукції, що випускається в компанії X, розроблені, затверджені і впроваджені технологічні процеси у вигляді комплектів технологічної документації, в яких встановлені способи і необхідні операції для виготовлення продукції, необхідні способи контролю якості, методи випробувань, контрольне та випробувальне обладнання, вимірювальний інструмент, інструменти і технологічне оснащення,	For the production of products manufactured by Company X, technological process are developed, approved, and implemented in the form of <u>sets of production documents</u> , in which the following are established: methods and necessary operations for the manufacture of products, required quality control methods, test methods, inspection and test equipment, measuring tools, instruments and production tools, types of production equipment.	For the production of products manufactured by Company X, technological process are developed, approved, and implemented in the form of production document sets, in which the following are established: methods and necessary operations for the manufacture of products, required quality control methods, test methods, inspection and test equipment, measuring tools, production tools and instruments, <u>and</u> types of production equipment.	Граматична (словотворення: багатокomпонент на субстантивна група)	Додавання граматикизованої одиниці, дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	и технологическая оснастка, виды производственного оборудования.	види виробничого устаткування.				
451	Если потребитель устанавливает специфические требования к качеству продукции, превышающие уровень требований, который обеспечивает существующая СМК, то специалисты предприятия разрабатывают новые технологические процессы, инструкции по достижению и обеспечению качества данной продукции.	Якщо споживач встановлює специфічні вимоги до якості продукції, що перевищують рівень вимог, який забезпечує існуюча СМЯ, то фахівці підприємства розробляють нові технологічні процеси, інструкції з досягнення і забезпечення якості даної продукції.	If the Customer sets specific requirements for product quality exceeding the level of requirements that <u>ensures the existing QMS</u> , Company's <u>specialists</u> develop new technological processes, instructions for establishment and insurance of product quality.	If the Customer sets specific requirements for product quality <u>that exceed</u> the level of requirements in the existing QMS, <u>Company X</u> specialists develop new technological processes <u>and</u> instructions <u>to establish and ensure product quality</u> .	Орфографічна, граматична (словотворення: багатоконпонент на субстантивна група, вживання прийменників)	Конкретизація, додавання граматикалізованої одиниці
452	При поступлении от потребителя предложения на производство новых или аналогичных, но имеющих отличия от ранее выпускаемых, видов продукции проводится ряд организационно-технических мероприятий по разработке технологического процесса, планированию изготовления опытных партий, а также необходимая технологическая подготовка производства.	При надходженні від споживача пропозиції на виробництво нових або аналогічних, але таких, що мають відмінності від раніше випущених, видів продукції проводиться ряд організаційно-технічних заходів з розробки технологічного процесу, планування виготовлення дослідних партій, а також необхідна технологічна підготовка виробництва.	Whenever a Customer <u>offer</u> is received for the production of new or similar types of products, but having differences from the previously produced, a number of organizational and technical measures are carried out <u>for</u> : the development process, planning the manufacture of <u>development batch</u> , as well as the necessary technological preparation of production.	When a Customer order is received for the production of products that have differences from those previously produced, a number of organizational and technical measures are carried out: the development process, planning the manufacture of a development batch, and any technological preparations necessary for production.	Лексична, дослівний переклад, граматичні (вживання прийменників, артиклів, порядок слів)	Модуляція
453	другие необходимые сведения (квалификация персонала, методы контроля и.п.)	інші необхідні відомості (кваліфікація персоналу, методи контролю і.п.)	other necessary information (qualification of personnel, control <u>methodology and etc.</u>)	other necessary information (qualification of personnel, control methodology, etc.)	Дослівний переклад/калькування	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
454	Предприятие определяет, разрабатывает, регистрирует и сохраняет документированную информацию, необходимую для управления производственными процессами и подтверждения соответствия продукции установленным требованиям.	Підприємство визначає, розробляє, реєструє і зберігає документовану інформацію, необхідну для управління виробничими процесами і підтвердження відповідності продукції встановленим вимогам.	Company identifies, develops, registers, and retains <u>documentary information</u> necessary for the management of production processes and the conformity of production requirements.	<u>Company X</u> identifies, develops, registers, and retains the documented information necessary for the management of production processes and <u>for</u> the conformity of production requirements.	Граматичні (вживання артиклів, прийменників), лексична	Конкретизація
455	В качестве документированной информации, необходимой для подтверждения соответствия продукции установленным требованиям, предприятием применяются:	Як якості документованої інформації, необхідної для підтвердження відповідності продукції встановленим вимогам, підприємством застосовуються:	As documented information necessary to verify conformity of production, Company applies:	At <u>Company X</u> , documented information necessary to verify conformity of production <u>includes</u> :	Дослівний переклад	Конкретизація, заміна, перестановка, вибір варіативного відповідника
456	Документом, определяющим процессы СМК (включая процессы жизненного цикла продукции) и ресурсы, которые предстоит применять к конкретной продукции, проекту или контракту, является Программа обеспечения качества на конкретное изделие.	Документом, що визначає процеси СМЯ (охоплюючи процеси виготовлення продукції) і ресурси, застосовувані до конкретної продукції, проекту або контракту, є Програма забезпечення якості на конкретний виріб.	The Quality Assurance Program defines QMS processes, including <u>product life cycle and resources</u> to be applied to a particular product, <u>project or contract</u> .	The Quality Assurance Program defines QMS processes, including the product life cycle and the resources to be applied to a particular product, project, or contract.	Граматична (вживання артиклів)	Перестановка
457	В Программе обеспечения качества при планировании процессов жизненного цикла продукции	У Програмі забезпечення якості при планування випуску продукції встановлюються:	When planning <u>product life cycle processes</u> , the Quality Assurance Program defines the following:	When planning the product life cycle processes, the Quality Assurance Program defines the following:	Граматична (вживання артиклів)	Перестановка

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	устанавливаются:					
458	необходимая деятельность по верификации (проверке) и валидации (утверждению) разработки, мониторингу, контролю и испытаниям для конкретной продукции, а также критерии приемки продукции согласно СПП	необхідна діяльність з верифікації (перевірки) і валидації (затвердженню) розробки, моніторингу, контролю та випробування, специфічні для продукції, а також критерії приймання продукції згідно з СПП	necessary activities to verify and validate design, monitoring, <u>control and test phases</u> for particular products as well as criteria for product acceptance according to CStd	necessary activities to verify and validate design, monitoring, control, and test phases for particular products as well as criteria for product acceptance according to CStd	Пунктуаційна	Дослівний переклад
459	протоколы, необходимые для обеспечения свидетельства того, что процессы жизненного цикла продукции и произведенная продукция соответствуют требованиям	протоколи, необхідні для надання доказів того, що процес випуску і кінцева продукція задовольняють вимогам	protocols evidencing that <u>the product life cycle processes and manufactured product</u> meet the requirements	protocols evidencing that product life cycle processes and the manufactured product meet the requirements	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
460	поставляемые извне процессы, продукты и услуги	процеси, продукти і послуги, що постачаються ззовні	externally provided processes, <u>products and</u> services	externally provided processes, products, and services	Пунктуаційна	Дослівний переклад
461	управление запросами, тендерами, договорами/контрактами или заказами, включая дополнение к ним	управління запитами, тендерами, договорами / контрактами або замовленнями, включаючи доповнення до них	handling enquiries, tender procedures, agreements/contracts or orders, including amendments thereto	handling inquiries, tender procedures, agreements/contracts <u>and</u> orders, including amendments thereto	Дослівний переклад	Заміна
462	выполнения условий договоров (контрактов), включая изменения к ним согласно СПП, МК-14, МК-18	виконання умов договорів (контрактів), включаючи зміни до них згідно СПП, МЯ-14, МЯ-18	fulfillment of <u>conditions of agreements</u> (contracts), including <u>the amendments</u> thereto in accordance with CStd, QP-17 and QP-18	fulfillment of agreement (contract) conditions, including amendments thereto in accordance with CStd, QP-17, <u>and</u> QP-18;	Граматична (словотворення: багатокomпонент на субстантивна група, вживання артиклів)	Додавання граматикизованої одиниці
463	выясняет, каким образом потребитель может контактировать с предприятием по вопросу заказа продуктов и услуг,	з'ясує, яким чином споживач може контактувати з підприємством з питання замовлення продуктів і	makes clear how the Customer can contact Company to ask questions <u>on</u> products or services and how Company will inform the Customer of any related	makes clear how the Customer can contact <u>Company X</u> to ask questions about products or services and how <u>Company X</u> will	Орфографічні, граматична (вживання прийменників)	Конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	и каким образом предприятие будет информировать потребителя о любых изменениях	послуг, і яким чином підприємство буде інформувати споживача про будь-які зміни	changes	inform the Customer of any related changes		
464	Эти методы включают, но не ограничиваются ими: непосредственное общение по электронной почте или по телефону, онлайн формы обратной связи, каналы поддержки потребителей, личные встречи	Ці методи включають, але не обмежуються ними: безпосереднє спілкування по електронній пошті або по телефону, онлайн форми зворотного зв'язку, канали підтримки споживачів, особисті зустрічі	These methods <u>include but</u> are not limited to: direct email or phone calls, online surveys, Customer support channels, face to face meetings	These methods include, but are not limited to: direct email or phone calls, online surveys, Customer support channels, <u>and</u> face to face meetings	Пунктуаційна	Додавання граматикалізованої одиниці
465	Такая связь позволяет потребителю понимать, что предприятие отвечает потребностям и ожиданиям потребителя.	Такий зв'язок дозволяє споживачу розуміти, що підприємство відповідає потребам і очікуванням споживача.	This connection allows the Customer to understand that <u>Company</u> meets the needs and <u>expectations</u> of the Customer.	This connection allows the Customer to understand that <u>Company X</u> meets Customer needs and expectations.	Граматична (словотворення: багатоконпонентна субстантивна група), орфографічна	Конкретизація
466	требования, которые не оговорены потребителем, но необходимы для использования по установленному или предполагаемому назначению	вимоги, які не обумовлені споживачем, але необхідні для використання за встановленим або передбаченим призначенням	the requirements that are not stipulated by the <u>Customer</u> , <u>but</u> necessary for use in the application or intended destination	the requirements that are not stipulated by the Customer but necessary for use in the application or intended destination	Пунктуаційна	Дослівний переклад
467	анализа заказов, заявок, проектов договоров (контрактов) и проектов технических заданий (спецификаций) на разработку и/или поставку продукции	аналізу замовлень, заявок, проектів договорів (контрактів) і проектів технічних завдань (специфікацій) на розробку і / або поставку продукції	review of orders, applications, draft agreements (<u>contracts</u>) and draft technical specifications for design and/or products supply	review of orders, applications, draft agreements (contracts), and draft technical specifications for design and/or product supply	Пунктуаційна	Дослівний переклад
468	анализа отзывов (включая рекламации и претензии), пожеланий, запросов и заявок от потребителей	аналізу відгуків (включаючи рекламачі і претензії), побажань, запитів і заявок від	review of Customer comments (<u>including complaints and claims</u>), wishes, requests, and inquires	review of Customer comments including complaints, claims, wishes, requests, and inquires	Дослівний переклад, пунктуаційна	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
		споживачів				
469	анализа других данных, которые могут повлиять на требования к продукции	аналізу інших даних, які можуть вплинути на вимоги до продукції	review of other data which may affect <u>products requirements</u>	review of other data which may affect product requirements	Граматична (словотворення: багатокomпонент на субстантивна група)	Дослівний переклад
470	Организация и порядок проведения маркетинговых исследований проводится согласно СТП.	Організація і порядок проведення маркетингових досліджень проводиться згідно з СТП.	Arrangement and procedure of marketing researches are conducted according to CStd.	Marketing research procedures are conducted according to CStd.	Дослівний переклад, граматична (словотворення: багатокomпонент на субстантивна група)	Дослівний переклад
471	Результатом этой работы являются задокументированные требования к продукции, например – в виде уточненного проекта технического задания на проектирование, уточненного проекта договора (контракта) на поставку продукции, проекта спецификации и т. п.	Результатом цієї роботи є задокументовані вимоги до продукції, наприклад - у вигляді уточненого проекту технічного завдання на проектування, уточненого проекту договору (контракту) на поставку продукції, проекту специфікації і т. п.	Documented product requirements are the result of this work, for example, they can be in the form of specified draft technical specification for design, draft agreement (draft contract) for product supply, draft specification, etc.	Documented product requirements can be in the form of specified draft technical specifications for design, draft agreements (draft contracts) for product supply, draft specifications, etc.	Дослівний переклад	Модуляція
472	По возможности, эти требования согласуются с потребителями до последующего анализа требований в соответствии с 8.2.3.	По можливості, ці вимоги узгоджуються зі споживачами до подальшого аналізу вимог відповідно до 8.2.3.	If applicable, these requirements are agreed <u>with</u> Customers prior to subsequent <u>requirements review</u> in accordance with 8.2.3.	If applicable, these requirements are agreed to with Customers prior to <u>any</u> subsequent requirement reviews in accordance with <u>Section 8.2.3</u> .	Граматичні (вживання прийменників, словотворення: багатокomпонент на субстантивна група)	Додавання граматикалізованої одиниці, конкретизація
473	Компания X гарантирует, что обладает способностью выполнять требования к продуктам и услугам, предлагаемые потребителям	Компанія X гарантує, що володіє здатністю виконувати вимоги до продуктів і послуг, що пропонуються споживачам	Company X ensures that it has the ability to meet the requirements for products and services <u>to be offered</u> to Customers	Company X ensures that it has the ability to meet the requirements for products and services offered to Customers	Граматична (форма дієслова)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
474	Предприятие проводит анализ до принятия обязательств по поставке продуктов и услуг потребителю, чтобы учесть:	Підприємство проводить аналіз до прийняття зобов'язань з поставки товарів і послуг споживачеві, щоб врахувати:	Company conducts a review before committing to supply products and services to a Customer, to consider:	<u>Company X</u> conducts a review before committing to supply products and services to a Customer. The following items are considered:	Дослівний переклад, орфографічна	Конкретизація, членування речення
475	требования, не сформулированные потребителем, но необходимые для указанного или предполагаемого применения, если оно известно	вимоги, не сформуливані замовником, але необхідні для зазначеного або передбачуваного застосування, якщо воно відоме	requirements not stated by the Customer, but necessary for the specified or intended use, when known	requirements not stated by the Customer, but necessary for the specified or intended use (<u>when known</u>)	Пунктуаційна, дослівний переклад	Дослівний переклад
476	Требования потребителей анализируются предприятием до их принятия, если потребитель не представил эти требования документально оформленными.	Вимоги споживачів аналізуються підприємством до їх прийняття, якщо споживач не представив ці вимоги документально оформленими.	<u>The Customer's requirements</u> are reviewed by Company before <u>acceptance, when</u> the Customer does not provide a documented statement of their requirements.	Customer requirements are reviewed by <u>Company X</u> before acceptance when the Customer does not provide a documented statement of their requirements.	Граматичні (вживання артиклів, словотворення: багатокomпонент на субстантивна група), пунктуаційна	Конкретизація
477	действия до поставки и после поставки, такие как транспортирование, обучение потребителя, монтаж на месте, обеспечение гарантийных обязательств, ремонты и техническая поддержка потребителя	дії до постачання і після постачання, такі як транспортування, навчання споживача, монтаж на місці, забезпечення гарантійних зобов'язань, ремонти і технічна підтримка споживача	delivery and post-delivery actions such as transportation, Customer training, on-site installation, warranties, repairs, Customer support	delivery and post-delivery actions such as transportation, Customer training, on-site installation, warranties, repairs, <u>and</u> Customer support	Дослівний переклад	Додавання граматикизованої одиниці
478	дополнительные требования, для того, чтобы выполнить и превзойти ожидания потребителей, повысит удовлетворенность потребителя и	додаткові вимоги, для того, щоб виконати і перевершити очікування споживачів, підвищити задоволеність споживача і відповідати своїм внутрішнім політикам	additional requirements which Company chooses to meet to exceed Customer expectations, enhance Customer <u>satisfaction</u> or to comply with internal policies	additional requirements which <u>Company X</u> chooses to meet <u>in order to</u> exceed Customer expectations, enhance Customer satisfaction, or to comply with internal policies	Пунктуаційна, орфографічна, граматична (вживання інфінітиву)	Конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	соответствовать своим внутренним политикам					
479	Такой анализ позволяет предприятию снизить риск проблем в ходе производства и после поставки.	Такий аналіз дозволяє підприємству знизити ризик проблем в ході виробництва і після поставки.	Such review allows Company to reduce the risk of problems during production and after delivery.	Such <u>reviews</u> allow <u>Company X</u> to reduce the risk of problems <u>occurring</u> during production and after delivery.	Дослівний переклад	Конкретизація, заміна числа іменника
480	Анализ проводится до принятия компанией X обязательств поставлять продукцию потребителю (например - участие в тендерах, заключение контрактов или принятие заказов, внесение изменений в контракты или заказы) и обеспечивает:	Аналіз проводиться до прийняття компанією X зобов'язань щодо постачання продукції замовнику (наприклад - участь в тендерах, укладання контрактів або прийняття замовлень, внесення змін до контрактів або замовлення) і забезпечує:	This review is conducted prior to Company X commitment to supply products to <u>Customer</u> (for example, <u>submission of tenders, acceptance of contracts or orders, acceptance of changes to contracts or orders</u>) and ensures:	This review is conducted <u>before</u> Company X commits to supply products to the Customer, Company X reviews submission of tenders, acceptance of contracts or orders, and acceptance of changes to contracts or orders. Doing so ensures:	Граматичні (вживання артиклів, прийменників), дослівний переклад	Конкретизація, додавання граматикизованої одиниці, членування речення
481	согласование с заказчиком требуемый договора, отличающихся от ранее сформулированных	узгодження з замовником вимог договору, які відрізняються від раніше викладених	coordination with <u>the Customer</u> contract requirements <u>which differ</u> from those previously expressed	coordination with Customer contract requirements that differ from those previously expressed	Граматичні (вживання артиклів, займенників)	Дослівний переклад
482	В анализе принимают участие все заинтересованные подразделения.	В аналізі беруть участь всі зацікавлені підрозділи.	All involved departments participate in such review.	All involved departments participate in such <u>reviews</u> .	Дослівний переклад	Заміна числа іменника
483	Высшее руководство предприятия обеспечивает организационное взаимодействие участников анализа в зависимости от характера и условий заключаемых договоров (контрактов).	Вище керівництво підприємства забезпечує організаційну взаємодію учасників аналізу в залежності від характеру і умов укладених договорів (контрактів).	<u>The top management of Company's</u> provides administrative interaction of review participants depending upon the nature and conditions of the given agreements (contracts).	<u>Company X top management</u> provides administrative interaction of review participants depending upon the nature and conditions of the agreements (contracts).	Граматична (словотворення: багатоконпонентна субстантивна група), орфографічна	Конкретизація
484	Результаты анализа и последующих действий документально оформляются, например – в виде виз и подписей в	Результати аналізу та подальших дій документально оформляються, наприклад - у вигляді виз	Review results and subsequent actions are documented, for example, in the form of endorsements and signatures <u>in</u> agreements (contracts) and	Review results and subsequent actions are documented (e.g., in the form of endorsements and signatures on agreements	Граматична (вживання прийменників), пунктуаційна, дослівний	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	договорах (контрактах) и сопутствующей документированной информации.	і підписів у договорах (контрактах) та супутньої документованої інформації.	relevant documents).	(contracts) and relevant documents).	переклад	
485	Если требования к продукции изменяются, обеспечивается внесение изменений в соответствующую документированную информацию и доведение информации об изменениях до заинтересованных сторон.	Якщо вимоги до продукції змінюються, забезпечується внесення змін до відповідної документованої інформації та доведення інформації про зміни до зацікавлених сторін.	If products requirements are changed, all relevant documents <u>have to be changed</u> and these changes are provided to all engaged parties.	If product requirements are changed, all relevant documents are changed, and these changes are provided to all engaged parties.	Пунктуаційна, граматична (форма дієслова)	Заміна головного речення з простого складним
486	При этом порядок анализа изменений остается таким же, как и при анализе основного заказа (договора, контракта и т.п.).	При цьому порядок аналізу змін залишається таким же, як і при аналізі основного замовлення (договору, контракту і т.п.).	In this case <u>the procedure of changes review</u> remains the same as <u>for the review of main order</u> (agreement, contract, etc.).	In this case, the procedure for change review remains the same as the review of the main order (agreement, contract, etc.).	Пунктуаційна, граматичні (вживання прийменників, артиклів)	Дослівний переклад
487	Порядок анализа, заключения и внесения изменений в договоры (контракты) установлен в СТП.	Порядок аналізу, укладення та внесення змін до договорів (контрактів) встановлено в СТП.	The procedure of review, signing, and making changes to <u>the agreements</u> (contracts) is specified in CStd.	The procedure of review, signing, and making changes to agreements (contracts) is specified in CStd.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
488	о любых новых требованиях к продуктам и услугам	про будь-які нові вимоги до продуктів і послуг	on any new requirements for <u>the products and services</u>	on any new requirements for products and services	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
489	Документированную информацию обновляют или вносят в нее дополнения, если анализ выявляет дополнительные или измененные требования, чтобы гарантировать, что новые требования учтены.	Документовану інформацію оновлюють або вносять в неї доповнення, якщо аналіз виявляє додаткові або змінні вимоги, щоб гарантувати, що нові вимоги враховані.	Documented information is updated or added to if the review identifies additional or changed requirement to ensure the new requirements are captured.	Documented information is updated or added to if the review identifies additional or changed requirements to ensure <u>that</u> the new requirements are captured.	Граматична (узгодження між залежними членами речення)	Дослівний переклад
490	При поставках изделий рулевой гидромеханики	При поставках виробів рульової гідромеханіки	While the supply products of Steering Hydromechanics	The supply products for Steering Hydromechanics	Дослівний переклад	Модуляція

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	анализ может не проводиться в случае согласия потребителя	аналіз може не проводитися у разі згоди споживача	Manufacturing review may not be conducted in case of Customer consent.	Manufacturing are exempt.		
491	Предприятие гарантирует, что в соответствующую документированную информацию вносятся изменения и что соответствующие лица ознакомлены с измененными требованиями, когда требования к продуктам и услугам изменяются.	Підприємство гарантує, що до відповідної документованої інформації вносяться зміни, і що відповідні особи ознайомлені зі зміненими вимогами, коли вимоги до продуктів і послуг змінюються.	<u>Company</u> ensures that relevant documented information is amended, and that relevant persons are aware of the changed requirements, when the requirements for products and services are changed.	<u>Company X</u> ensures that relevant documented information is amended. When the requirements for products and services are changed, <u>Company X</u> ensures that relevant persons are aware of these changes.	Дослівний переклад, орфографічна	Конкретизація, членування речення, перестановка
492	Предприятие устанавливает, выполняет и поддерживает процесс проектирования и разработки, который обеспечивает последующее производство продуктов и услуг.	Підприємство встановлює, виконує і підтримує процес проектування і розробки, який забезпечує подальше виробництво продуктів і послуг.	Company establishes, implements, and maintains <u>design and development process</u> that is appropriate to ensure the subsequent provision of products and services.	<u>Company X</u> establishes, implements, and maintains a design and development process that is appropriate for <u>ensuring</u> the subsequent provision of products and services.	Орфографічна, граматичні (вживання артиклів, форми дієслова)	Конкретизація
493	необходимость в привлечении потребителей и пользователей к процессу проектирования и разработки, что необходимо для обеспечения повторных заказов подобных или идентичных продуктов и услуг	необхідність в залученні споживачів і користувачів до процесу проектування та розробки, що необхідно для забезпечення повторних замовлень подібних або ідентичних продуктів і послуг	the need for involvement of Customers and users in the design and development process <u>that it is</u> necessary to ensure repeat orders of similar or identical products and services	the need for involvement of Customers and users in the design and development process <u>as necessary</u> to ensure repeat orders of similar or identical products and services	Граматична (порядок слів у реченні)	Дослівний переклад
494	Разработка новой продукции и модернизация выпускаемой продукции осуществляется как по	Розробка нової продукції і модернізація продукції, що випускається здійснюється як з ініціативи підприємства,	New <u>products development</u> and modernization of manufactured products can be made both through <u>Company's initiative and agreements</u> (contracts) with	New product development and modernization of manufactured products can be made both through <u>Company X</u> initiative and	Граматична (словотворення: багатокomпонентна субстантивна група),	Конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	инициативе предприятия, так и на основании договоров (контрактов) с заказчиками.	так і на підставі договорів (контрактів) з замовниками.	Customers.	through agreements (contracts) with Customers.	орфографічна	
495	При планировании проектирования и разработки ЗПРГ использует многофункциональный подход, охватывая им:	При плануванні проектування і розробки ЗВРГ використовує багатофункціональний підхід, охоплюючи ним:	When planning the design and development <u>SHMP</u> uses <u>multidisciplinary approach</u> , covering the following:	When planning the design and development, SHMP uses a multidisciplinary approach, including:	Пунктуаційна, граматична (вживання артиклів), дослівний переклад	Вибір варіативного відповідника
496	проведение и анализ результатов FMEA, включая действия по снижению потенциальных рисков	проведення та аналіз результатів FMEA, включаючи дії щодо зниження потенційних ризиків	conducting and review of FMEA results, including actions to reduce potential risks	conducting FMEA and reviewing <u>the results</u> , including actions to reduce potential risks	Граматичні (порядок слів, вживання артиклів)	Дослівний переклад
497	разработку и анализ планов управления	розробку і аналіз планів управління	development and analysis of <u>the management plans</u>	development and analysis of management plans	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
498	Исходные данные соответствуют целям проектирования и разработки, характеризуются как полные и однозначные.	Вихідні дані відповідають цілям проектування і розробки, характеризуються як повні та однозначні.	Inputs are adequate for design and development purposes, complete and unambiguous.	Inputs for design and development purposes are adequate, complete, and unambiguous.	Граматична (порядок слів у реченні)	Дослівний переклад
499	На предприятии применяются разные подходы к разрешению противоречий в исходных данных.	На підприємстві застосовуються різні підходи до вирішення суперечностей у вихідних даних.	<u>Company</u> uses different approaches to <u>the resolution</u> of conflicts in the inputs.	<u>Company X</u> uses different approaches to resolve conflicts in the inputs.	Орфографічна, граматична (форма дієслова)	Конкретизація, заміна пасивного стану активним
500	Исходные данные, относящиеся к требованиям продукции, устанавливаются в договорах/контрактах, ТЗ, ТУ и в других документах.	Вихідні дані, пов'язані з вимогами продукції, встановлюються в договорах / контрактах, ТЗ, ТУ і в інших документах.	Inputs related to product requirements are specified in agreements/contracts, Requirements Specifications, Technical <u>Conditions</u> and other documents.	Inputs related to product requirements are specified in agreements/contracts, Requirements Specifications, Technical Conditions, and other documents.	Пунктуаційна	Дослівний переклад
501	ТЗ разрабатывается компанией X и согласовывается с	ТЗ розробляється компанією X і узгоджується із	Technical Specifications are developed by Company X and <u>agreed upon</u> with the Customer	Technical Specifications are developed by Company X and are agreed upon with the	Граматична (порядок слів у реченні),	Додавання граматикалізованої одиниці,

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	заказчиком и заинтересованными сторонами.	замовником і зацікавленими сторонами.	and interested parties.	Customer and <u>other</u> interested parties.	дослівний переклад	дослівний переклад
502	Требования, установленные в ТЗ, являются полными, недвусмысленными и непротиворечивыми.	Вимоги, встановлені в ТЗ, є повними, недвозначними та не суперечливими.	Requirements, defined in Technical Specifications, are complete, <u>unambiguous and consistent</u> .	Requirements, defined in Technical Specifications, are complete, unambiguous, and consistent.	Пунктуаційна	Дослівний переклад
503	Конструкторский и технологический отделы ЗПРГ идентифицируют, документируют и анализируют требования к составу исходных данных для разработки, включая следующее:	Конструкторський та технологічний відділи ЗВРГ ідентифікують, документують і аналізують вимоги до складу вихідних даних для розробки, включаючи наступне:	<u>Design and technological departments</u> of SHMP identify, <u>document and</u> analyze the requirements for the content of the inputs for development, including the following:	The design and technological departments of SHMP identify, document, and analyze the requirements for the content of the inputs for development, including:	Граматична (вживання артиклів)	Модуляція
504	требования потребителя, такие как специальные характеристики, требования к идентификации, прослеживаемости и упаковке	вимоги споживача, такі як спеціальні характеристики, вимоги до ідентифікації, простежуваності і упаковки	Customer requirements, such as special characteristics, requirements for identification, <u>traceability and packaging</u>	Customer requirements, such as special characteristics, requirements for identification, traceability, and packaging	Пунктуаційна	Дослівний переклад
505	информацию, полученную из предыдущих разработок, анализа продукции конкурентов, данных обратной связи с внешними поставщиками, данных об эксплуатации изделий	інформацію, отриману з попередніх розробок, аналізу продукції конкурентів, даних зворотного зв'язку з зовнішніми постачальниками, даних про експлуатацію виробів	information derived from previous research, review of competitors' products, feedback data with external providers, <u>exploitation data</u> of these products	information derived from previous research, review of competitors' products, feedback data with external providers, <u>and market data</u> of these products	Лексична	Додавання граматикизованої одиниці, дослівний переклад
506	требования к качеству, надежности, сроку поставки, стоимости изделий	вимоги до якості, надійності, терміну поставки, вартості виробів	requirements for quality, reliability, delivery time, cost of products	requirements for quality, reliability, delivery time, <u>and</u> cost of products	Дослівний переклад	Додавання граматикизованої одиниці, дослівний переклад
507	Конструкторский и технологический отделы ЗПРГ идентифицируют,	Конструкторський та технологічний відділи ЗВРГ ідентифікують,	Design and technological departments of SHMP identify, <u>document and</u> analyze the	Design and technological departments of SHMP identify, document, and	Пунктуаційна, граматичні (вживання)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	документируют и анализируют требования к составу исходных данных для разработки технологической документации, включая:	документують і аналізують вимоги до складу вихідних даних для розробки технологічної документації, включаючи:	requirements for <u>the content of the inputs</u> for the development of technical documentation, including:	analyze the requirements for input contents for the development of technical documentation, including:	артиклів, словотворення: багатокomпонент на субстантивна група)	
508	результаты FMEA конструкции, данные оценки надежности	результаты FMEA конструкции, дані оцінки надійності	results of FMEA design data <u>of</u> reliability assessment	results of FMEA <u>design, and</u> data from reliability assessment	Граматична (вживання прийменників)	Додавання граматикизованої одиниці, дослівний переклад
509	методы быстрого обнаружения несоответствий продукции или процессов изготовления и установления обратной связи по выявленным несоответствиям	методи швидкого виявлення невідповідностей продукції або процесів виготовлення і встановлення зворотного зв'язку з виявленими невідповідностей	methods for the rapid detection of nonconformities of products or manufacturing processes and <u>feedback implementing on the identified nonconformities</u>	methods for the rapid detection of nonconformities of products or manufacturing processes and feedback implemented based on identified nonconformities	Граматичні (вживання артиклів, форма дієслова), лексична	Дослівний переклад
510	Анализ, подтверждение соответствия и пригодности представляются существенными для контроля процесса проектирования и разработки и выполняются надлежащим образом.	Аналіз, підтвердження відповідності та придатності представляються істотними для контролю процесу проектування та розробки і виконуються належним чином.	Review, verification and validation activities are essential for controlling the design and development process and implemented appropriately.	Verification and validation activities and review are essential for controlling <u>that the design</u> and development process is implemented appropriately.	Дослівний переклад	Перестановка, заміна простого речення складним
511	осведомленность персонала, участвующего в проектировании и разработке, понимание в полной мере требований потребителей, а также ожидаемые конечные результаты	обізнаність персоналу, який бере участь в проектуванні і розробці, розуміння в повній мірі вимог споживачів, а також очікувані кінцеві результати	<u>the awareness of the personnel that are involved in design and</u> development activities and full understanding of the Customer requirements and <u>intended final output</u>	personnel involved in design and development activities are aware of and fully understand Customer requirements and the intended final output	Граматичні (вживання артиклів, порядок слів)	Заміна

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
512	формализованные проверки выполнения запланированных этапов проектирования и разработки и результатов каждого этапа для подтверждения их соответствия исходным данным, выявление проблем и разработки решений	формалізовані перевірки виконання запланованих етапів проектування та розробки і результатів кожного етапу для підтвердження їх відповідності вихідним даним, виявлення проблем і розробки рішень	the formal checks of the design and development planning stages and the output of each of stage are in place to confirm they meet input requirements, identify <u>problems and</u> develop solutions	the formal checks of the design and development planning stages and confirmation that the output of each of stage meets input requirements, identifies problems, and develops solutions	Пунктуаційна, дослівний переклад	Заміна
513	подтверждение соответствия, для того чтобы гарантировать, что все требования, установленные на начальном этапе проектирования и разработки, выполнены	підтвердження відповідності, для того щоб гарантувати, що всі вимоги, встановлені на початковому етапі проектування і розробки, виконані	<u>the verification checks</u> are carried out, to ensure that all requirements identified at the beginning of the design and development process are met	verification checks are carried out, to ensure that all requirements identified at the beginning of the design and development process are met	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
514	На более крупных проектах процесс разделяется на ключевые стадии с выполнением в конце каждой из них подтверждения соответствия, которое включает в себя:	На більших проектах процес поділяється на ключові стадії з виконанням в кінці кожної з них підтвердження відповідності, яке включає в себе:	For larger projects, the process is divided into key stages with verification carried out at the end of each stage, verification activities include:	For larger projects, the process is divided into key stages with verification carried out at the end of each stage. Verification activities include:	Дослівний переклад	Членування речення
515	подтверждение пригодности, для гарантии того, что конечный продукт или услуга соответствуют ожиданиям потребителя	підтвердження придатності, для гарантії того, що кінцевий продукт або послуга відповідають очікуванням споживача	<u>the validation checks</u> are carried out, to ensure that the final product or service <u>meet</u> Customer needs if used as intended	validation checks are carried out to ensure that the final product or service meets Customer needs, if used as intended	Граматичні (вживання артиклів, узгодження підмета та присудка)	Конкретизація
516	определение действий по разрешению проблем, если они выявляются в ходе анализа, подтверждения соответствия и	визначення дій з вирішення проблем, якщо вони виявляються в ході аналізу, підтвердження відповідності та підтвердження	if review, verification and validation activities reveal problems, actions to resolve these are determined; the effectiveness of these actions is a part of the next review	if review and/or verification and validation activities reveal problems, actions to resolve the problems are determined. The effectiveness of these	Дослівний переклад	Членування речення

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	подтверждения пригодности, оценка результативности этих действий последующим анализом	придатності, оцінка результативності цих дій подальшим аналізом		actions is a part of the next review		
517	В соответствии с планом разработки на определенных этапах планируется и проводится документально оформленный анализ результатов проектирования с точки зрения достижения поставленных целей.	Відповідно до плану розробки на певних етапах планується і проводиться документально оформлений аналіз результатів проектування з точки зору досягнення поставлених цілей.	<u>Design results review</u> is planned and documented at suitable stages to evaluate achievement of established goals in accordance with development plan.	The design results review is planned and documented at suitable stages to evaluate achievement of established goals in accordance with development plan.	Граматична (вживання артиклів)	Перестановка
518	Анализ проводится в целях:	Аналіз проводиться з метою:	Review is performed aiming to:	This review is intended to:	Дослівний переклад	Модуляція, додавання граматикалізованої одиниці
519	оценивания способности результатов проектирования и разработки удовлетворяют требованиям	оцінювання відповідності результатів проектування та розробки задовольняти вимогам	evaluate <u>ability</u> of design and development results to meet requirements	evaluate the ability of design and development results to meet requirements	Граматична (вживання артиклів)	Заміна
520	анализ исходных проектных данных со стороны всех участников процесса	аналіз вихідних проектних даних з боку всіх учасників процесу	design inputs review by all participants of the process	design inputs review by all participants <u>in</u> the process	Граматична (вживання прийменників)	Заміна
521	анализ соответствия исходных и выходных проектных данных законодательным требованиям, требованиям национальных и международных стандартов	аналіз відповідності вхідних і вихідних проектних даних законодавчим вимогам, вимогам національних і міжнародних стандартів	conformance analysis of design inputs and outputs with statutory requirements, national, and international standards requirements	conformance analysis of design inputs and outputs with statutory, national, and international standards requirements	Дослівний переклад	Дослівний переклад
522	В состав участников такого анализа включаются	До складу учасників такого аналізу включаются	Such review is performed by representatives of <u>departments</u> involved in the review stage of	<u>The</u> review is performed by representatives of the departments involved in the	Граматична (вживання артиклів)	Заміна, дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	представители подразделений, имеющие отношение к анализируемому этапу разработки, директор технической компании X.	представники підрозділів, що мають відношення до аналізованого етапу розробки, директор технічної компанії X.	development and <u>Company X Technical Director.</u>	review stage of development and the Company X Technical Director.		
523	Анализ проекта и разработки продукции установлен в СТП.	Аналіз проекту і розробки продукції встановлено в СТП.	The review of project and product development is set according to CStd.	The review of project and product development <u>is done</u> according to CStd.	Дослівний переклад	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад
524	Проверки проекта проводятся на основании объективных выходных данных, полученных в результате выполнения отдельных стадий и этапов работ, частей проекта.	Перевірки проекту проводяться на підставі об'єктивних вихідних даних, отриманих в результаті виконання окремих стадій і етапів робіт, частин проекту.	Design verification is performed on the basis of objective outputs received as a result of the execution of the different work stages and phases, design <u>steps and processes.</u>	Design verification is performed on the basis of objective outputs received as a result of the execution of the different work stages and phases, design steps, and processes.	Пунктуаційна	Конкретизація, дослівний переклад
525	При этом осуществляется сравнение полученных результатов с требованиями договора (контракта), ТЗ, действующими законодательными и нормативными документами, проводится сравнительный анализ альтернативных вариантов технических решений.	При цьому здійснюється порівняння отриманих результатів з вимогами договору (контракту), ТЗ, чинними законодавчими та нормативними документами, проводиться порівняльний аналіз альтернативних варіантів технічних рішень.	Herewith results are compared against contractual requirements, Requirements Specifications, applicable statutory and regulatory documents. <u>Comparative analysis</u> of options for alternative technical decisions is performed as part of the verification process.	Results are compared against contractual requirements, Requirements Specifications, <u>and</u> applicable statutory and regulatory documents. A comparative analysis of options for alternative technical decisions is performed as part of the verification process.	Граматична (вживання артиклів)	Членування речення, додавання граматицізованої одиниці
526	Точки проведения проверок для каждого конкретного проекта устанавливаются в планах разработки, например – в ТЗ.	Точки проведення перевірок для кожного конкретного проекту встановлюються в планах розробки, наприклад - в ТЗ.	<u>Development plan</u> specifies points of verification for each particular design, for example, <u>it</u> can be defined in the Technical Specification.	The development plan specifies points of verification for each particular design. These can be defined in the Technical Specification.	Граматичні (вживання артиклів, займенників), дослівний переклад	Членування речення
527	Проверки проекта и разработки включают в	Перевірки проекту і розробки включають в	Design and development verification <u>include:</u>	Design and development <u>verification</u> includes:	Граматична (узгодження)	Вибір варіативного

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	себя:	себе:			підмета та присудка)	відповідника, заміна
528	сравнение технической документации на разрабатываемое изделие с документацией на аналогичное апробированное изделие	порівняння технічної документації на розроблювальний виріб з документацією на аналогічний апробований виріб	comparison of technical documentation on the <u>development of product</u> with documentation on <u>similar proven product</u>	comparison of technical documentation of product development with documentation of a similar, proven product	Граматичні (вживання прийменників, артиклів, словотворення: багатоконпонент на субстантивна група)	Дослівний переклад
529	Утверждение результатов разработки осуществляется по результатам проведения приемочных испытаний продукции	Затвердження результатів розробки здійснюється за результатами проведення приймальних випробувань продукції	Validation of development results is done on the basis of <u>results</u> of product acceptance tests	<u>Validation</u> of development results is done on the basis of the results of product acceptance tests	Граматична (вживання артиклів)	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад
530	Результаты проектирования подвергаются оценке (проверке, испытаниям, экспертизе) во внешних специализированных организациях.	Результати проектування піддаються оцінці (перевірці, випробування, експертизі) в зовнішніх спеціалізованих організаціях.	Design results are evaluated (verified, tested, <u>experted</u>) in external specialized organizations.	Design results are evaluated (verified, tested, expertly reviewed) <u>by external specialized organizations.</u>	Лексична, граматична (вживання прийменників)	Заміна
531	Заключения экспертных организаций подлежат регистрации и относятся к записям.	Висновки експертних організацій підлягають реєстрації і відносяться до записів.	<u>Conclusions</u> of expert organizations are subject to registration and <u>committed to</u> records.	The conclusions of expert organizations are subject to registration and commitment to records.	Граматичні (вживання артиклів, форми дієслова)	Дослівний переклад
532	В процессе планирования разработки изделий рулевой гидромеханики, на установленных стадиях проводятся оценки рисков качества, затрат, времени освоения новой продукции (и других аспектов производства, если это уместно).	У процесі планування розробки виробів рульової гідромеханіки, на встановлених стадіях проводяться оцінки ризиків якості, витрат, часу освоєння нової продукції (і інших аспектів виробництва, якщо це доречно).	Quality risk assessment, costs, lead time (other aspects of the production, if appropriate) are carried out in the process of development planning of steering hydromechanics product at set stages.	<u>At SHMP</u> , quality risk assessment, costs, lead time, and other aspects of production (if appropriate) are carried out at set stages in the process of development planning.	Дослівний переклад	Перестановка, конкретизація
533	Результаты этого исследования	Результати цього дослідження	The results of this study are analyzed by the heads of	The results of <u>these periodic assessments</u> are analyzed by	Дослівний переклад,	Заміна, перестановка

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	анализируются руководителями подразделений, участвующих в разработке и представлены начальниками конструкторского и технологического отделов ЗПРГ вместе со сводными результатами в качестве исходных данных для анализа со стороны руководства ЗПРГ.	аналізуються керівниками підрозділів, що беруть участь в розробці і представлені начальниками конструкторського і технологічного відділів ЗВРГ разом зі зведеними результатами в якості вихідних даних для аналізу з боку керівництва ЗВРГ.	departments involved in the design and represented by the heads of design and technological departments of SHMP along with collective results as an input for the analysis by <u>SHMP's management</u> .	the departments involved in the design and represented by the design are used as inputs for the analysis by SHMP management.	граматична (словотворення: багатокomпонент на субстантивна група)	
534	Результатом разработки, в зависимости от характера проектируемой продукции и требований ТЗ, является конструкторская, программная и ремонтная документация, а также утвержденные образцы продукции.	Результатом розробки, в залежності від характеру проектованої продукції і вимог ТЗ, є конструкторська, програмна і ремонтна документація, а також затвержені зразки продукції.	Design, <u>operation and repair</u> documentation, as well as approved product samples are the results of the development process, specific to the designed products and technical specification requirements.	Design, operation, repair documentation, and approved product samples are the results of the development process, specific to the designed products and technical specification requirements.	Пунктуаційна	Перестановка
535	Конструкторская и программная документация представлены в форме, позволяющей провести проверку относительно требований ТЗ, а также утверждены в установленном порядке до их использования в производстве.	Конструкторська і програмна документація представлені в форматі, який дозволяє провести перевірку щодо вимог ТЗ, а також затвержені в установленому порядку до їх використання у виробництві.	Design and operation documentation are provided in a form <u>that it allows</u> its review against the technical specification requirements. Also, it should be approved in accordance with established procedure prior to manufacturing.	Design and operation documentation are provided in a form that allows for review against the technical specification requirements. Approval in accordance with established procedure is required prior to manufacturing.	Грамматична (порядок слів), дослівний переклад	Членування речення, вилучення граматикалізованої одиниці, заміна
536	обеспечивает соответствующую информацию по закупкам, производству и обслуживанию	забезпечує відповідну інформацію для закупівлі, виробництва та обслуговування	provides appropriate information for purchasing, <u>production and for service</u> provision	provides appropriate information for purchasing, production, and service provision	Пунктуаційна, граматична (повторення прийменника)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
537	Компания X выявляет, анализирует и управляет изменениями, внесенными в ходе проектирования и разработки продуктов и услуг или после их завершения, в объеме, гарантирующем отсутствие негативного влияния на соответствие требованиям.	Компанія X виявляє, аналізує і управляє змінами, внесеними в ході проектування і розробки продуктів і послуг або після їх завершення, в обсязі, що гарантує відсутність негативного впливу на відповідність вимогам.	Company X identifies, reviews, and controls changes made during, or subsequent to, the design and development of products and services, to the extent necessary to ensure that there is no adverse impact on conformity to requirements.	Company X identifies, reviews, and controls changes made during (or subsequent to) the design and development of products and services. This is done to the extent necessary to ensure that there is no adverse impact on conformity to requirements.	Пунктуаційна, дослівний переклад	Членування речення
538	замечания или изменение требований заказчика	зауваження або зміна вимог замовника	<u>Customer's observations</u> or <u>requirements changes</u>	Customer observations or requirement changes	Граматичні (словотворення: багатоконпонентні субстантивні групи)	Перестановка
539	Основания для внесения изменений, если это выходит за рамки отдельного структурного подразделения, документируются.	Підстави для внесення змін, якщо це виходить за рамки окремого структурного підрозділу, документуються.	<u>Basis</u> for making changes if it is beyond the scope of a separate structural department are documented.	If it is beyond the scope of a separate structural department, the bases for making changes are documented.	Граматична (число іменника), пунктуаційна	Заміна, перестановка
540	Любые изменения в документированную информацию, если это не оговорено особо, вносятся в том же порядке и теми же должностными лицами, что и разработка основных документов.	Будь-які зміни в документовану інформацію, якщо це не обумовлено особливо, вносяться в тому ж порядку і тими ж посадовими особами, що і розробка основних документів.	Any changes made to the documented information, if not otherwise stated, are to undergo the same procedure as in the development of the original documents and performed by authorized personnel.	Any changes made to the documented information, if not otherwise stated, are <u>to follow</u> the same procedure as in the development of the original documents and <u>are to be performed</u> by authorized personnel.	Лексична, граматична (форма дієслова)	Дослівний переклад
541	как результат мониторинга удовлетворенности потребителя и работы внешних поставщиков	як результат моніторингу задоволеності споживача і роботи зовнішніх постачальників	as a result of monitoring Customer satisfaction and external <u>providers' performance</u>	as a result of monitoring Customer satisfaction and external provider performance	Граматична (словотворення: багатоконпонентна субстантивна група)	Дослівний переклад
542	Согласно требованиям СПП документированная информация, связанная с	Згідно з вимогами СПП документована інформація, пов'язана зі	According to <u>CStd documented information retained</u> relating to changes in design and	According to CStd, retained documented information relating to changes in design	Пунктуаційна, граматичні (порядок слів,	Заміна

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	изменениями в проектировании и разработке, которая сохраняется, включает в себя результаты оценки влияния изменений на уже поставленные составные части или на продукт или услугу.	змінами в проектуванні і розробці, яка зберігається, включає в себе результати оцінки впливу змін на вже поставлені складові частини або на продукт або послугу.	development includes the results of <u>evaluation of the effect of changes on constituent parts or on a product or service already delivered.</u>	and development <u>is to include</u> the results of an evaluation on the effect of changes on constituent parts or on a product or service already delivered.	вживання артиклів, прийменників)	
543	Предприятие определяет средства управления, которые применяются к извне поставляемым процессам, продуктам и услугам в тех случаях, когда:	Підприємство визначає засоби управління, які застосовуються до процесів, продуктів і послуг, що постачаються ззовні, в тих випадках, коли:	<u>Company</u> determines the controls applied to externally provided processes, <u>products and</u> services when:	<u>Company X</u> determines the controls applied to externally provided processes, products, and services when:	Пунктуаційна, орфографічна	Конкретизація, дослівний переклад
544	поставляемые внешним поставщиком продукты и услуги входят составной частью в производимые самим предприятием продукты и услуги	продукти і послуги, які постачаються зовнішнім постачальником, входять складовою частиною в вироблені самим підприємством продукти і послуги	products and services from external providers are intended for incorporation into <u>Company's</u> own products and services	products and services from external providers are intended for incorporation <u>into Company X</u> products and services	Орфографічна, дослівний переклад, граматична (словотворення: багатокomпонентна субстантивна група)	Конкретизація, вилучення граматикалізованої одиниці
545	продукты и услуги поставляются внешним поставщиком непосредственно потребителю от имени предприятия	продукти і послуги постачаються зовнішнім постачальником безпосередньо споживачеві від імені підприємства	products and services are provided directly to the Customer by <u>external provider</u> on behalf of Company	products and services are provided directly to the Customer by an external provider on behalf of <u>Company X</u>	Орфографічна, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація, дослівний переклад
546	Предприятие устанавливает и применяет критерии для оценки, выбора, мониторинга деятельности и повторной оценки внешних поставщиков, основанные на их способности выполнять	Підприємство встановлює і застосовує критерії для оцінки, вибору, моніторингу діяльності і повторної оцінки зовнішніх постачальників, засновані на їх здатності виконувати процеси або	<u>Company</u> determines and applies criteria for the evaluation, selection, monitoring of performance, and re-evaluation of external <u>providers, based</u> on their ability to provide processes or products and services in accordance with requirements.	<u>Company X</u> determines and applies criteria for the evaluation, selection, monitoring of performance, and re-evaluation of external providers based on their ability to provide processes or products and services in accordance with	Орфографічна, пунктуаційна	Конкретизація, дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	процессы или производит продукты и услуги в соответствии с требованиями.	виробляти продукти і послуги відповідно до вимог.		requirements.		
547	Предприятие сохраняет документированную информацию об этих действиях, а также любых необходимых действиях, вытекающих из оценки внешних поставщиков.	Підприємство зберігає документовану інформацію про ці дії, а також будь-які необхідні дії, які виходять з оцінки зовнішніх постачальників.	<u>Company</u> retains documented information of these activities and any necessary actions arising from the evaluations.	<u>Company X</u> retains documented information on these activities and any necessary actions arising from the evaluations.	Орфографічна, граматична (вживання прийменників)	Конкретизація, дослівний переклад
548	переоценки партнеров на основе данных об их способности удовлетворять требованиям предприятия, включая данные по ранее осуществленным контрактам и договорам	переоцінки партнерів на основі даних про їх здатність задовольняти вимогам підприємства, включаючи дані по раніше здійснені контракти та договори	partners' re-evaluation based on data of their ability to meet the requirements of <u>Company</u> including data on <u>previous</u> executed contracts and agreements	partners' re-evaluation based on data of their ability to meet the requirements of <u>Company X</u> , including data on previously executed contracts and agreements	Пунктуаційна, морфологічна, орфографічна	Конкретизація, дослівний переклад
549	какие извне поставляемые материалы, компоненты или услуги входят составной частью в конечный продукт или услугу или являются критическими для поставки продукта или услуги	які матеріали, компоненти або послуги, що постачаються ззовні, входять складовою частиною в кінцевий продукт або послугу або є критичними для поставок товарів або послуги	which externally provided materials, <u>components</u> or services form part of the final product or <u>service</u> , or are critical for product or service provision	which externally provided materials, components, or services form part of the final product or service or are critical for product or service provision	Пунктуаційні	Дослівний переклад
550	Вид и объем контроля, применяемого к внешнему поставщику и поставляемые извне продукты, зависят от влияния поставляемых извне продуктов на последующие стадии жизненного цикла продукции и/или на	Вид і обсяг контролю, що застосовується до зовнішнього постачальника і продукти, що постачаються ззовні, залежать від впливу продуктів, що постачаються ззовні, на подальші процеси	The type and extent of inspection applied to external provider and externally provided products <u>depend</u> on the effect of externally provided products on subsequent products life cycle stages and/or quality of <u>Company's</u> finished products.	The type and extent of inspection applied to external providers and externally provided products depends on the effect of externally provided products on subsequent product life cycle stages and/or quality of <u>Company X</u> products.	Граматичні (узгодження підметка та присудка, словотворення: багатоконпонент на субстантивна група), орфографічна	Конкретизація, модуляція

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	качество готовой продукции предприятия.	життєвого циклу продукції та / або на якість готової продукції підприємства.				
551	Методы контроля установлены в СТП, МК, МИ.	Методи контролю встановлені в СТП, МЯ, МИ.	Company Standards, Quality Procedures and Procedural Instructions set the procedures for control.	Company Standards, Quality Procedures, and Procedural Instructions set the procedures for control.	Пунктуаційна	Заміна пасивного стану активним, перестановка
552	Процесс организации поставки извне продуктов и услуг и оценки внешних поставщиков определен в СТП.	Процес організації постачання зовні продуктів і послуг та оцінки зовнішніх постачальників визначено в СТП.	CStd defines the process of externally provided products and services and external providers' evaluation.	CStd defines the process of externally provided products and services and external provider evaluations.	Граматична (словотворення: багатокomпонент на субстантивна група)	Заміна пасивного стану активним
553	По результатам оценивания утверждается перечень внешних поставщиков.	За результатами оцінювання затверджується перелік зовнішніх постачальників.	External providers' list is made in accordance with evaluation results.	The External provider list is made in accordance with evaluation results.	Граматична (словотворення: багатокomпонент на субстантивна група)	Перестановка
554	Если потребителем не установлено иное, внешние поставщики материалов и комплектующих изделий для изделий рулевой гидромеханики сертифицированы на соответствие требованиям ISO 9001.	Якщо споживачем не встановлено інше, зовнішні постачальники матеріалів і комплектуючих виробів для виробів рульової гидромеханіки сертифіковані на відповідність вимогам ISO 9001.	Unless the Customer does not specify otherwise, external providers of materials and components for manufacturing steering hydromechanics are certified for compliance with requirements of ISO 9001.	Unless the Customer specifies otherwise, external providers of materials and components for manufacturing steering hydromechanics are certified for compliance with the requirements of ISO 9001.	Граматичні (вживання артиклів, подвійне заперечення)	Дослівний переклад
555	Если это установлено контрактом на поставку изделий рулевой гидромеханики (например – в конструкторской документации или технических условиях), ЗПРГ закупает продукты, материалы или услуги у одобренных потребителем	Якщо це встановлено контрактом на поставку виробів рульової гидромеханіки (наприклад - в конструкторській документації або технічних умовах), ЗВРГ закуповує продукти, матеріали або послуги у	If it is established by the contract for provision of steering hydromechanics products (e.g. in the design documentation or technical specifications), SHMP purchases products, materials or services from approved external providers by the Customer.	If it is established by the contract for provision of steering hydromechanics products (e.g. in the design documentation or technical specifications), SHMP purchases products, materials, or services from external providers approved by the Customer.	Пунктуаційна, граматична (порядок слів)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	внешних поставщиков.	схвалених споживачем зовнішніх постачальників.				
556	Использование внешних поставщиков, указанных потребителем, включая поставщиков инструмента и средств измерений, не освобождает ЗПРГ от ответственности за обеспечение качества поставляемых извне продуктов.	Використання зовнішніх постачальників, зазначених споживачем, включаючи постачальників інструменту і засобів вимірювань, не звільняє ЗВРГ від відповідальності за забезпечення якості поставлених ззовні продуктів.	Cooperation with external providers indicated by the Customer, including providers of tools and measuring instruments, shall not relieve SHMP from <u>responsibility for</u> ensuring the quality <u>for</u> products externally provided.	Cooperation with external providers indicated by the Customer, including providers of tools and measuring instruments, shall not relieve SHMP from the responsibility of ensuring the quality of products externally provided.	Граматичні (вживання артиклів, прийменників)	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад
557	Предприятие выбирает вид и объем контроля исходя из того, насколько существенное влияние извне поставляемый процесс, продукт или услуга оказывают на соответствие требованиям продукции предприятия.	Підприємство вибирає вид і обсяг контролю, виходячи з того, наскільки істотний вплив має процес, продукт або послуга, що надається ззовні, на відповідність вимогам продукції підприємства.	<u>Company</u> chooses the type and extent of control based on <u>how much affect effect</u> the externally provided process, product, or service <u>have on</u> the conformity to requirements of <u>Company's products</u> or services.	<u>Company X</u> chooses the type and extent of control based on the effect the externally provided process, product, or service has on the conformity to requirements of <u>Company X</u> products or services.	Калькування, граматичні (узгодження підмета та присудка, словотворення: багатокomпонентна субстантивна група), орфографічна	Конкретизація, дослівний переклад
558	В соответствии с требованиями МК компания X осуществляет аудит на предприятии поставщика.	Відповідно до вимог МЯ компанія X здійснює аудит на підприємстві постачальника.	In accordance with the requirements of the QP <u>Company X</u> performs external audits of <u>product provider</u> .	In accordance with the requirements of the QP, Company X performs external audits of the <u>product provider</u> .	Пунктуаційна, граматична (вживання артиклів)	Заміна, дослівний переклад
559	В соответствии с требованиями СТП на предприятии установлен порядок проведения входного контроля для обеспечения соответствия внешних поставок установленным требованиям к закупкам.	Відповідно до вимог СТП на підприємстві встановлено порядок проведення вхідного контролю для забезпечення відповідності зовнішніх поставок установленим вимогам до закупівель.	<u>Company established</u> the procedure of <u>the incoming inspection</u> to ensure compliance of externally provided products with purchase requirements specified in CStd.	<u>Company X</u> establishes the procedure of incoming inspection to ensure externally provided products comply with purchase requirements specified in CStd.	Граматичні (вживання артиклів, порядок слів), орфографічна	Конкретизація, заміна часу

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
560	Если компания X или его потребитель предполагают осуществить проверку на предприятии внешнего поставщика, то в информации по закупкам устанавливаются предполагаемые меры по проверке и порядок приемки продукции у внешнего поставщика.	Якщо компанія X чи її замовник мають намір провести перевірку на підприємстві зовнішнього постачальника, то в інформації стосовно закупівлі зазначаються передбачувані заходи з перевірки та порядок приймання продукції у зовнішнього постачальника.	Purchasing information shall include planned inspection activities and <u>products release procedure at external provider's premises</u> , if Company X or its Customer expects to perform <u>inspection</u> at the external provider's premises.	Purchasing information shall include planned inspection activities and product release procedure at the external provider's premises, if Company X or its Customer expects to perform the inspection at the external provider's premises.	Граматичні (вживання артиклів, словотворення: багатоконпонент на субстантивна група)	Перестановка, заміна пасивного стану активним
561	процессам, продуктам и услугам, которые должны быть поставлены	процесам, продуктам і послугам, які повинні бути поставлені	the processes, <u>products and</u> services to be provided	the processes, products, and services to be provided	Пунктуаційна	Дослівний переклад
562	методик, процессов или оборудования	методик, процесів або обладнання	methods, <u>processes and</u> equipment	methods, processes, and equipment	Пунктуаційна	Заміна
563	компетентности, включая любую необходимую квалификацию персонала	компетентності, включаючи будь-яку необхідну кваліфікацію персоналу	competence, including any required qualification of <u>persons</u>	competence, including any required qualification of personnel	Лексична	Дослівний переклад
564	действиям по проверке соответствия или подтверждению пригодности, которые предприятие, или его потребитель, намеревается выполнить на территории внешнего поставщика	діям по перевірці відповідності або підтвердження придатності, які підприємство, або його споживач, має намір виконати на території зовнішнього постачальника	verification or validation activities that Company, or its Customer, <u>intends</u> to perform at the external providers' premises	verification or validation activities that Company X, or its Customer, intend to perform at the external providers' premises	Граматична (узгодження підмета та присудка), орфографічна	Конкретизація
565	Информация о закупках содержит описание покупаемых продуктов и услуг.	Інформація про закупівлі містить опис закуповуваних продуктів і послуг.	Purchasing information shall provide <u>full description</u> of purchased products and services.	Purchasing information shall provide a full description of purchased products and services.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
566	Оценка и выбор внешнего поставщика проводится в соответствии с СТП.	Оцінка і вибір зовнішнього постачальника проводиться відповідно	Evaluation and selection of <u>external provider</u> are performed according to CStd.	Evaluation and selection of the external provider are performed according to CStd.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
		до СТП.				
567	требования для одобрения продуктов и услуг, процедур, процессов и оборудования, включая контроль, проверку и утверждение	вимоги для схвалення продуктів і послуг, процедур, процесів і обладнання, включаючи контроль, перевірку та затвердження	requirements for products and services, procedures, processes and equipment approval, including control, <u>inspection and approval</u>	requirements for products, services, procedures, processes and equipment approval, including control, inspection, and approval	Пунктуаційна	Дослівний переклад
568	Проект договора на закупку рассматривается и визируется заинтересованными подразделениями в соответствии с СТП.	Проект договору на закупівлю розглядається та візується зацікавленими підрозділами відповідно до СТП.	<u>Purchase draft contract</u> is reviewed and endorsed by involved departments in accordance with CStd.	The draft purchase contract is reviewed and endorsed by involved departments in accordance with CStd.	Граматичні (вживання артиклів, порядок слів)	Дослівний переклад
569	аутсорсинг процессов внешнему поставщику	аутсорсинг процесів зовнішньому постачальнику	outsourcing processes to <u>the external provider</u>	outsourcing processes to an external provider	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
570	Предприятие применяет мышление, основанное на оценке рисков для определения вида и объема контроля соответствующих внешних поставщиков и внешних процессов, предоставляемых продуктов и услуг.	Підприємство застосовує мислення, засноване на оцінці ризиків для визначення виду та обсягу контролю відповідних зовнішніх постачальників і зовнішніх процесів, продуктів і послуг що надаються.	<u>Company</u> applies risk-based thinking to determine the type and extent of controls appropriate to particular external providers and external processes, provided <u>products and services</u> .	<u>Company X</u> applies risk-based thinking to determine the type and extent of controls appropriate to particular external providers and <u>their</u> provided processes, products, and services.	Орфографічна, пунктуаційна, дослівний переклад	Конкретизація, додавання граматикизованої одиниці
571	При управлении поставляемыми извне процессами, продуктами и услугами предприятие учитывает элементы, которые входят в продукт, производство продукта, проверку и доставку продукта.	При управлінні процесами, продуктами і послугами, що поставляються ззовні, підприємство враховує елементи, які входять в продукт, виробництво продукту, перевірку і доставку продукту.	When controlling externally provided processes, products and <u>services Company</u> takes into consideration items that go into the product, <u>manufacture the product, check the product or deliver</u> the product.	When controlling externally provided processes, products, and services, <u>Company X</u> takes into consideration items that go into the product, product manufacturing, checking of the product, and delivery of the product.	Пунктуаційна, орфографічна, граматична (порядок слів)	Конкретизація, додавання граматикизованої одиниці
572	Эти элементы включают в себя: комплектующие изделия,	Ці елементи включають в себе: комплектуючі вироби, виробниче	These include component products, production equipment, tooling, measuring and test	These include component products, production equipment, tooling,	Пунктуаційна	Дослівний переклад, додавання

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	производственное оборудование, инструменты, измерительные приборы и испытательное оборудование, сооружения, транспортные средства, интеллектуальную собственность (чертежи, спецификации или служебную информацию), возврат продукта на обслуживание по гарантии.	обладнання, інструменти, вимірювальні прилади та випробувальне обладнання, споруди, транспортні засоби, інтелектуальну власність (креслення, специфікації або службову інформацію), повернення продукту на обслуговування за гарантією.	equipment, facilities, transport vehicles, intellectual property (drawings, <u>specifications</u> or proprietary information), product returned for servicing under warranty.	measuring and test equipment, facilities, transport vehicles, intellectual property (drawings, specifications, or proprietary information), <u>and</u> product returned for servicing under warranty.		граматикалізованої одиниці
573	Предприятие осуществляет контроль, как продукта, так и внешнего поставщика для предотвращения несоответствия.	Підприємство здійснює контроль, як продукту, так і зовнішнього постачальника для запобігання невідповідності.	<u>Company</u> controls both the product it buys, as well as the external provider it buys from to prevent nonconformities.	In order to prevent nonconformities, <u>Company</u> <u>X</u> controls both the product it buys as well as the external provider it buys from.	Орфографічна, пунктуаційна	Перестановка, конкретизація
574	Кроме качества продукции, критериев отбора и оценки внешних поставщиков, контроль включает в себя, но не ограничивается ими: финансовые возможности потенциального внешнего поставщика, технические и производственные возможности и потенциал, надежность, репутацию, гибкость для контроля изменений, обеспечение, обслуживание и стоимость.	Крім якості продукції, критеріїв відбору та оцінки зовнішніх постачальників, контроль включає в себе, але не обмежується ними: фінансові можливості потенційного зовнішнього постачальника, технічні і виробничі можливості і потенціал, надійність, репутацію, гнучкість для контролю змін, забезпечення, обслуговування та вартість.	Besides product quality, criteria for the provider selection and evaluation, control includes <u>but not limited to</u> : the potential supplier's financial capability, technical and manufacturing capability and capacity, reliability, reputation, flexibility to handle changes, support, <u>service and</u> cost.	Besides product quality, control criteria for the provider selection and evaluation includes, but is not limited to: the potential supplier's financial capability, technical and manufacturing capability and capacity, reliability, reputation, flexibility to handle changes, support, service, and cost.	Пунктуаційна, граматична (узгодження підмета та присудка)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
575	Предприятие использует индикаторы мониторинга внешних поставщиков для оценки согласованности, возможностей и надежности работы внешних поставщиков в области качества, доставки и обеспечения.	Підприємство використовує індикатори моніторингу зовнішніх постачальників для оцінки узгодженості, можливостей і надійності роботи зовнішніх постачальників в області якості, доставки та забезпечення.	<u>Company</u> uses external provider monitoring indicators to evaluate the consistency, <u>capability and</u> reliability of their performance for quality, <u>delivery and</u> support.	<u>Company X</u> uses external provider monitoring indicators to evaluate the consistency, capability, and reliability of their performance for quality, delivery, and support.	Орфографічна, пунктуаційна	Конкретизація, дослівний переклад
576	Предприятие осуществляет следующую деятельность по отношению к внешним поставщикам:	Підприємство здійснює таку діяльність по відношенню до зовнішніх постачальників:	In relation to <u>the external providers Company</u> performs the following activities:	In relation to external providers, <u>Company X</u> performs the following activities:	Орфографічна, пунктуаційна, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація, перестановка
577	документирует средства управления, как для приобретенных продуктов, так и для внешних поставщиков	документує засоби управління, як для придбаних продуктів, так і для зовнішніх постачальників	documents the controls for purchased product and external provider	documents the controls for external provider and purchased product	Дослівний переклад	Перестановка
578	отслеживает связь и взаимодействие процессов закупок с другими процессами, такими как: проектирование, изготовление, техническое обслуживание оснастки, калибровка	відстежує зв'язок і взаємодію процесів закупівель з іншими процесами, такими як: проектування, виготовлення, технічне обслуговування оснащення, калібрування	monitors linkage and interaction of purchasing processes with other processes, such as: design, manufacturing, tooling maintenance, calibration	monitors linkage and interaction of purchasing processes with other processes, such as: design, manufacturing, tooling maintenance, <u>and</u> calibration	Дослівний переклад	Дослівний переклад, додавання граматикизованої одиниці
579	проверяет непрерывность и эффективность СМК внешнего поставщика при значительных организационных изменениях внешнего поставщика	перевіряє безперервність і ефективність СМЯ зовнішнього постачальника при значних організаційних змінах зовнішнього постачальника	verifies the continuity and effectiveness of the <u>QMS of the external provider</u> with significant organizational changes of the external provider	verifies the continuity and effectiveness of the external provider's QMS with significant organizational changes of the external provider	Граматична (словотворення: багатоконпонент на субстантивна група)	Дослівний переклад
580	ведет записи оценки внешнего поставщика, включая корректирующие действия, предпринятых	веде записи оцінки зовнішнього постачальника, включаючи коригувальні	keeps records of the <u>provider evaluation</u> , including any corrective actions placed on them for any nonconformities	keeps records of the provider's evaluation, including any corrective actions placed on them for	Граматична (присвійний відмінок)	Вилучення граматикизованої одиниці, дослівний

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	при любых несоответствиях	дії, зроблені при будь-яких невідповідностях		nonconformities		переклад
581	направляет показатели производственной деятельности для оценки эффективности процессов приобретения в удовлетворении потребностей и достижения целей в области качества на измерения эффективности работы внешних поставщиков, снижения отклонений и улучшения процессов закупок и связанных с использованием ресурсов	спрямовує показники виробничої діяльності для оцінки ефективності процесів придбання в задоволенні потреб і досягнення цілей в області якості на вимірювання ефективності роботи зовнішніх постачальників, зниження відхилень і поліпшення процесів закупівель і пов'язаних з використанням ресурсів	directs performance indicators to measure the effectiveness of purchasing processes in meeting requirements and achieving quality objectives <u>on</u> measuring provider performance, reducing variation <u>in</u> and improving purchasing processes and related use of resources.	directs performance indicators to measure the effectiveness of purchasing processes in meeting requirements and achieving quality objectives, measuring provider performance, reducing variation, and improving purchasing processes and related use of resources.	Граматична (вживання прийменників)	Дослівний переклад
582	Показатели, определяющие качество работы внешнего поставщика включают в себя: снижение дефектов поставляемой продукции и улучшение в своевременной доставке, обслуживании и стоимости.	Показники, що визначають якість роботи зовнішнього постачальника включають в себе: зниження дефектів продукції, що поставляється і поліпшення у своєчасній доставці, обслуговуванні і вартості.	Indicators for external provider performance include: reduction of <u>the defects</u> in provided products and improvement in on-time delivery, <u>service and</u> cost.	Indicators for external provider performance include: reduction of defects in provided products and improvement in on-time delivery, service, and cost.	Пунктуаційна, граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
583	Предприятие определяет, каким образом обеспечивается соответствие документированной информации по закупкам, прежде чем передать их внешнему поставщику.	Підприємство визначає, яким чином забезпечується відповідність документованої інформації стосовно закупівлі, перш ніж передати їх зовнішньому постачальнику.	<u>Company</u> defines how to ensure the adequacy of the purchasing documented information before <u>Company</u> <u>communicates</u> them to <u>external provider</u> .	<u>Company X</u> defines how to ensure the adequacy of the purchasing documented information before communicating them to the external provider.	Орфографічні, граматичні (вживання артиклів, форми дієслова)	Конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
584	Анализ соответствия документированной информации по закупкам включают в себя полноту, точность, правильность, размер, сроки, стоимость, согласованность и компьютеризованное управление	Аналіз відповідності документованої інформації стосовно закупівлі включає в себе повноту, точність, правильність, розмір, терміни, вартість, узгодженість і комп'ютеризоване управління	A review of <u>adequacy</u> of purchasing documented information includes <u>their</u> : completeness, accuracy, correctness, quantity, timing, cost, <u>approval</u> and computerized controls.	A review of the adequacy of purchasing documented information includes: completeness, accuracy, correctness, quantity, timing, cost, approval, and computerized controls.	Пунктуаційна, граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
585	подтверждение и периодическое повторение подтверждения способности достигать запланированных результатов процессов производства продуктов и услуг в тех случаях, когда конечный результат не может быть проверен на соответствие последующим мониторингом и измерением	підтвердження і періодичне повторення підтвердження здатності досягати запланованих результатів процесів виробництва продуктів і послуг в тих випадках, коли кінцевий результат не може бути перевірений на відповідність наступним моніторингом і вимірюванням	the <u>validation, and</u> periodic revalidation, of the ability <u>to achieve</u> planned results of the processes for production and service provision, where the resulting output cannot be verified by subsequent monitoring or measurement	the validation and periodic revalidation of process capabilities <u>to meet quality requirements when</u> the resulting output cannot be verified by subsequent monitoring or measurement	Пунктуаційна, дослівний переклад	Вибір варіативного відповідника, генералізація, заміна
586	осуществление выпуска, поставки и действий после поставки	здійснення випуску, постачання та дій після постачання	the implementation of release, <u>delivery and</u> post-delivery activities	the implementation of release, delivery, and post-delivery activities	Пунктуаційна	Дослівний переклад
587	Компания X ставит условия для контроля поставки продукта и услуг, для гарантии того, что критерии, установленные для процессов, приемки продуктов и услуг, выполнены.	Компанія X ставить умови для контролю поставок товарів і послуг, для гарантії того, що критерії, встановлені для процесів, приймання продуктів і послуг, виконані.	Company X sets conditions to control product and service provision to ensure that the criteria established for the processes, the acceptance of products and services are met.	Company X sets conditions to control product and service provision to ensure that the criteria established for the processes, <u>and</u> the acceptance of products and services are met.	Дослівний переклад	Додавання граматикизованої одиниці, вибір варіативного відповідника
588	Это обеспечивается:	Це забезпечується:	<u>It is</u> achieved by:	This is achieved by:	Граматична (вживання займенників)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
589	наличием необходимой регламентирующей документации, включая СТП, МК и МИ	наявністю необхідної регламентуючої документації, включаючи СТП, МЯ та МІ	the availability of necessary regulatory documentation, including Company Standards, Quality Procedures and Procedural Instructions	the availability of necessary regulatory documentation, including Company Standards, Quality Procedures, and Procedural Instructions	Пунктуаційна	Дослівний переклад
590	Для достижения требований к качеству продукции на предприятии осуществляется комплекс работ по подготовке производства, включая технологическую подготовку производства, с учетом требований действующих нормативных документов, системы постановки продукции на производство, а также требований документации СМК.	Для досягнення вимог до якості продукції на підприємстві здійснюється комплекс робіт з підготовки виробництва, включаючи технологічну підготовку виробництва, з урахуванням вимог діючих нормативних документів, системи постановки продукції на виробництво, а також вимог документації СМЯ.	To meet <u>products quality requirements</u> , Company performs a set of production preparation activities, including process preparation, these activities are based on the requirements of applicable regulatory documents, a system of production <u>engineering and</u> QMS documentation requirements.	To meet product quality requirements, <u>Company X</u> performs a set of production preparation activities, including process preparation. These activities are based on the requirements of applicable regulatory documents, a system of production engineering, and QMS documentation requirements.	Пунктуаційна, граматична (словотворення: багатоконпонент на субстантивна група), орфографічна	Конкретизація, членування речення
591	Управление технологической оснасткой проводится в соответствии с СТП.	Управління технологічним оснащенням проводиться відповідно до СТП.	The control <u>of the technological equipment</u> is carried out in accordance with CStd.	The control of technological equipment is carried out in accordance with CStd.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
592	Предприятие разрабатывает график производства, принимая во внимание требования заказчиков о доставке, мощность производства и функциональные возможности, укомплектованность и использование материала, загруженность персонала, места хранения.	Підприємство розробляє графік виробництва, беручи до уваги вимоги замовників про доставку, потужність виробництва і функціональні можливості, укомплектованість і використання матеріалу, завантаженість персоналу, місця зберігання.	<u>Company</u> develops a production schedule, taking into consideration Customer delivery requirements, production capacity and capability, material availability and usage, personnel availability, storage.	<u>Company X</u> develops a production schedule, taking into consideration Customer delivery requirements, production capacity and capability, material availability and usage, personnel availability, <u>and</u> storage.	Орфографічна, дослівний переклад	Конкретизація, додавання граматикалізованої одиниці

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
593	Предприятие определяет и документирует взаимодействие процесса планирования с логистическими процессами, такими как: управление материально-техническим снабжением, коммуникации с заказчиком, управление транспортными потоками и контроль над поставками, упаковка и маркировка, продажи и выставление счетов.	Підприємство визначає і документує взаємодію процесу планування з логістичними процесами, такими як: управління матеріально-технічним постачанням, комунікації з замовником, управління транспортними потоками і контроль над поставками, упаковка та маркування, продажі та виставлення рахунків.	<u>Company</u> defines and documents the interaction of the operation scheduling process with logistics processes, such as: <u>inventory management</u> , Customer communications, traffic and shipping control, packaging and labeling, <u>sales and billing</u> .	<u>Company X</u> defines and documents the interaction of the operation scheduling process with logistics processes, such as inventory management, Customer communications, traffic and shipping control, packaging, labeling, sales, and billing.	Орфографічна, пунктуаційна	Конкретизація, вилучення граматикалізованої одиниці
594	Авторский надзор за освоением и производством продукции ведется в соответствии с требованиями СТП.	Авторський нагляд за освоєнням і виробництвом продукції ведеться відповідно до вимог СТП.	<u>Designer's supervision over production development and manufacturing are carried out in accordance with the requirements of CStd.</u>	Designer supervision of production development and manufacturing is carried out in accordance with the requirements of CStd.	Граматичні (узгодження підмета та присудка, словотворення: багатокomпонентна субстантивна група)	Дослівний переклад
595	Порядок проведения летучего контроля производства установлен согласно СТП.	Порядок проведення летючого контролю виробництва встановлено згідно з СТП.	Procedure for production patrol control is established in accordance with CStd.	<u>Procedures</u> for production <u>monitoring</u> are established in accordance with CStd.	Дослівний переклад	Вибір варіативного відповідника, заміна числа
596	Порядок модификации компонентов ПТК, находящихся в эксплуатации на АЭС установлен согласно СТП.	Порядок модифікації компонентів ПТК, що знаходяться в експлуатації на АЕС встановлено згідно з СТП.	<u>Procedure of modification of I&C system components operated at nuclear power plants is established in accordance with CStd.</u>	The procedure for modification of I&C system components operated at nuclear power plants is established in accordance with CStd.	Граматичні (вживання артиклів, прийменників)	Дослівний переклад
597	Метод анализа видов, последствий и критичности отказов (FMECA) установлен в СТП.	Метод аналізу видів, наслідків та критичності відмов (FMECA) встановлено в СТП.	Failure mode, <u>effects and criticality analyses (FMECA)</u> is established according to CStd.	Failure mode, effects, and criticality analyses (FMECA) is established according to CStd.	Пунктуаційна	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
598	При разработке, производстве узлов и изделий рулевой гидромеханики разрабатываются планы управления.	При розробці, виробництві вузлів і виробів рульової гідромеханіки розробляються плани управління.	When developing, producing units and products of steering hydromechanics, management plans are developed.	When developing, <u>and</u> producing units and products of steering hydromechanics, management plans are developed.	Дослівний переклад	Додавання граматикалізованої одиниці
599	Планы управления для вновь разрабатываемой продукции охватывают три фазы производства: прототип, постановка продукции на производство и производство.	Плани управління для знову розроблюваної продукції охоплюють три фази виробництва: прототип, постановка продукції на виробництво і виробництво.	Management plans for newly developed products cover three phases of production: a prototype, production <u>engineering and</u> production.	Management plans for newly developed products cover three phases of production: a prototype, production engineering, and production.	Пунктуаційна	Дослівний переклад
600	Планы управления разрабатываются на каждый узел или разрабатываются групповые планы управления, которые охватывают аналогичные узлы или детали, производимые с помощью общего процесса.	Плани управління розробляються на кожен вузол, або розробляються групові плани управління, які охоплюють аналогічні вузли або деталі, вироблені за допомогою загального процесу.	Management plans are developed for each unit or group management plans are <u>made, that</u> cover similar units or parts produced by a common process.	Management plans are developed for each unit or group. Management plans <u>are developed</u> that cover similar units or parts produced by a common process.	Пунктуаційна, лексична	Членування речення
601	Для всех процессов, влияющих на качество, для изделий рулевой гидромеханики разрабатываются рабочие инструкции, которые находятся на рабочих местах.	Для всіх процесів, що впливають на якість, для виробів рульової гідромеханіки розробляються робочі інструкції, які знаходяться на робочих місцях.	For all processes that affect quality, <u>working instructions</u> are developed for the products of steering <u>hydromechanics, which</u> are located in the workplace.	For all processes that affect quality, work instructions are developed for the products of steering hydromechanics and these are located in the workplace.	Пунктуаційна, морфологічна	Заміна складнопідрядного речення двома складносурядними
602	К таким рабочим инструкциям относятся инструкции по контролю, лабораторным испытаниям, а также технологические процессы.	До таких робочих інструкцій відносяться інструкції з контролю, лабораторних випробувань, а також технологічні процеси.	These <u>working instructions</u> include inspection instructions, laboratory tests, and technological processes.	These work instructions include inspection instructions, laboratory tests, and technological processes.	Морфологічна	Заміна пасивного стану активним, перестановка

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
603	В рабочие инструкции, если это необходимо, включаются следующие данные:	У робочі інструкції, якщо це необхідно, включаються такі дані:	In <u>working instructions</u> , if necessary, the following <u>data</u> are included:	In work instructions, the following <u>information</u> is included, if necessary:	Морфологічна	Вибір варіативного відповідника, перестановка
604	требуемое оборудование, инструменты и средства измерений	необхідне обладнання, інструменти та засоби вимірювань	the required equipment, <u>tools and</u> measuring instruments;	the required equipment, tools, and measuring instruments;	Пунктуаційна	Дослівний переклад
605	Каждый раз после выполнения наладок они проверяются, например - перед началом работы, после изменения материала или внесения изменений в рабочие задания.	Щоразу після виконання налагоджень вони перевіряються, наприклад - перед початком роботи, після зміни матеріалу або внесення змін в робочі завдання.	Each time after the realization of setting operations, they are checked, for example - before starting work, after changing the <u>material or</u> making changes to work assignments.	Manufacturing equipment settings are checked periodically, for example: before starting work, after changing the material, and after making changes to work assignments.	Пунктуаційна, дослівний переклад	Конкретизація, перестановка
606	На ЗПРГ применяются методы профилактического обслуживания для постоянного улучшения результативности производственного оборудования.	На ЗВРГ застосовуються методи профілактичного обслуговування для постійного поліпшення результативності виробничого обладнання.	SHMP applies preventive maintenance methods for <u>permanent improving of the effectiveness of production equipment.</u>	SHMP applies preventive maintenance methods for the permanent improvement of production equipment effectiveness.	Морфологічна, граматичні (вживання артиклів, словотворення: багатокomпонент на субстантивна група)	Заміна пасивного стану активним
607	При этом на ЗПРГ определяются ресурсы для деятельности, связанной с проектированием, изготовлением и проверками оснастки или шаблонов, если какая-либо работа, связанная с оснасткой выполняется сторонней организацией, внедряется мониторинг этих видов деятельности.	При цьому на ЗВРГ визначаються ресурси для діяльності, пов'язаної з проектуванням, виготовленням і перевірками оснащення або шаблонів, якщо будь-яка робота, пов'язана з оснащенням виконується сторонньою організацією, впроваджується моніторинг цих видів діяльності.	At the same <u>time</u> SHMP determines the resources for activities related to the design, <u>manufacture and</u> inspection of equipment or templates, if any work related to the rigging is outsourced, monitoring of these activities is implemented.	At the same time, SHMP determines the resources for activities related to the design, manufacture, and inspection of equipment or templates. If any work related to the rigging is outsourced, monitoring of these activities is implemented.	Пунктуаційна, дослівний переклад	Членування речення
608	Производство планируется в целях	Виробництво планується з метою виконання вимог	Production is planned in order to meet Customer requirements and	Production is planned in order to meet Customer	Граматична (вживання)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	выполнения требований потребителя и поддерживается системой информации, которая позволяет иметь доступ к производственной информации на ключевых этапах процесса изготовления.	споживача і підтримується системою інформації, яка дозволяє мати доступ до виробничої інформації на ключових етапах процесу виготовлення.	is supported by an information system that allows access to production information at <u>the key stages</u> of the manufacturing process.	requirements and is supported by an information system that allows access to production information at key stages of the manufacturing process.	артиклів)	
609	Идентификация и прослеживаемость продукции в компании X осуществляется на всех этапах её жизненного цикла с момента поступления поставляемых извне продуктов и до отгрузки готовой продукции потребителю.	Ідентифікація та простежуваність продукції в компанії X здійснюється на всіх етапах її життєвого циклу продуктів, що постачаються ззовні, з моменту надходження і до відвантаження готової продукції споживачеві.	At Company X <u>identification and traceability of products are carried out</u> at all life cycle stages starting from the moment of receipt of products externally provided and to shipment of finished products to the Customer.	At Company X, the identification and traceability of products is carried out at all life cycle stages from the moment products externally provided products are received until finished products are shipped to the Customer.	Пунктуаційна, граматичні (вживання артиклів, узгодження підмета та присудка, порядок слів), дослівний переклад	Перестановка, заміна
610	Все сырье, поступающее на предприятие, имеет определенную маркировку и правильно оформленную сопроводительную документацию для однозначной идентификации сырья и запуска его в производство по назначению, в соответствии с требованиями договора, технических условий, технологического процесса изготовления продукции.	Уся сировина, що надходить на підприємство, має певне маркування і правильно оформлену супровідну документацію для однозначної ідентифікації сировини і запуску його у виробництво за призначенням, відповідно до вимог договору, технічних умов, технологічного процесу виготовлення продукції.	All raw materials coming to Company have a certain marking and properly issued accompanying documentation for unambiguous identification of raw materials and launching it into production to its destination, in accordance with the requirements of the contract, technical conditions, <u>technological production process.</u>	All raw materials coming to <u>Company X</u> have a certain marking and properly issued accompanying documentation <u>to ensure unambiguous identification.</u> These raw materials are used in production in accordance with the requirements of the contract, technical conditions, <u>and</u> the technological production process.	Орфографічна, дослівний переклад, пунктуаційна, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація, членування речення, додавання граматикалізованої одиниці

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
611	Статус продукта идентифицируется по отношению к требованиям мониторинга и измерений путем соответствующей маркировки согласно СТП.	Статус продукту ідентифікується по відношенню до вимог моніторингу та вимірювальної техніки шляхом відповідного маркування згідно з СТП.	<u>The products monitoring</u> and measurement requirements status is identified in accordance with CStd.	The product monitoring and measurement requirement status <u>is identified</u> in accordance with CStd.	Граматична (словотворення: багатокomпонент на субстантивна група)	Конкретизація
612	Выдаче заказчику подлежит лишь тот продукт, который прошел все предусмотренные виды проверок с положительными результатами и их документальным подтверждением.	Видачі замовнику підлягає лише той продукт, який пройшов всі передбачені види перевірок з позитивними результатами і їх документальним підтвердженням.	Customer shall be delivered only with <u>the products</u> that have passed all required inspections having positive <u>results and</u> documented confirmation.	Only products that have passed all required inspections, have positive results, and have documented confirmation will be delivered to the Customer.	Дослівний переклад, пунктуаційна, граматична (вживання артиклів)	Заміна, перестановка
613	Если контроль или какая-либо проверка показали, что в продукте или документированной информации имеется несоответствие установленным требованиям, то они переводятся в статус несоответствующих (не выдержавших контроля), отложенных до принятия решения об их дальнейшем использовании.	Якщо контроль або будь-яка перевірка показали, що в продукті або документованій інформації є невідповідність встановленим вимогам, то вони переводяться в статус невідповідних (що не витримали контролю), відкладених до прийняття рішення про їх подальше використання.	If control or any other inspection showed that <u>product</u> or its documentation have any nonconformities to specified requirements, it receives the status of nonconforming (not passed the control) and <u>removed</u> from the process <u>till</u> a decision on its further use is made.	If control or any other inspection <u>shows</u> that the product or its documentation have any nonconformities to specified requirements, it receives the status of nonconforming and is removed from the process until a decision on its further use is made.	Граматичні (вживання артиклів, службовий слів till/until), дослівний переклад	Заміна часу
614	Такой продукт маркируется и подлежит специальному обращению согласно СТП.	Такий продукт маркується та підлягає спеціальному поводженню згідно з СТП.	Such products are marked and <u>specialy treated</u> in accordance with CStd.	Such <u>products</u> are marked and are specially treated in accordance with CStd.	Граматична (порядок слів у реченні)	Заміна числа
615	Компания X проявляет заботу о собственности, принадлежащей	Компанія X піклується про власність, що належить споживачам	Company X takes care of the property belonging to Customers or external providers while it is	Company X takes care of the property belonging to Customers or external	Дослівний переклад, орфографічна,	Конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	потребителям или внешним поставщикам, пока она находится под контролем предприятия или используется им.	або зовнішнім постачальникам, поки вона знаходиться під контролем підприємства або використовується ним.	under Company's control or being used by <u>Company</u> .	providers while it is under the control of and in use by <u>Company X</u> .	граматична (словотворення: багатокomпонентна субстантивна група)	
616	Предприятие определяет, проверяет, защищает и сохраняет собственность потребителя или внешних поставщиков, предоставленную для включения ее в продукты или услуги.	Підприємство визначає, перевіряє, захищає і зберігає власність споживача або зовнішніх постачальників, надану для включення її в продукти або послуги.	<u>Company</u> identifies, verifies, protects and safeguards Customers' or external providers' <u>property</u> provided for incorporation into <u>the products and services</u> .	<u>Company X</u> identifies, verifies, protects, and safeguards Customer or external provider property that is provided for incorporation into products and services.	Орфографічна, пунктуаційна, граматичні (вживання артиклів, словотворення: багатокomпонентна субстантивна група)	Конкретизація
617	Если собственность, принадлежащая потребителям или внешним поставщикам, потеряна, повреждена или признана непригодной для применения, предприятие сообщает об этом пользователю или внешнему поставщику, зафиксировав происшедшее в форме документированной информации.	Якщо власність, що належить споживачам або зовнішнім постачальникам, втрачена, пошкоджена або визнана непридатною для застосування, підприємство повідомляє про це користувачеві або зовнішньому постачальнику, зафіксувавши, що сталося, в формі документованої інформації.	When the property of a Customer or external provider is lost, <u>damaged or otherwise</u> found to be unsuitable for use, Company reports this to the Customer or external provider and <u>retain</u> documented information on what has occurred.	When the property of a Customer or external provider is lost, damaged, or otherwise found to be unsuitable for use, <u>Company X</u> reports this to the Customer or external provider and retains documented information on what has occurred.	Пунктуаційна, орфографічна, граматична (узгодження підмета та присудка)	Конкретизація
618	Собственность потребителя или внешнего поставщика включает в себя материалы, компоненты, инструментарий и оборудование, здания, интеллектуальную собственность и персональные данные.	До власності замовника або зовнішнього постачальника входять матеріали, компоненти, інструментарій та обладнання, будівлі, інтелектуальна власність і персональні дані.	<u>A Customer's or external provider's property</u> can include materials, components, tools and equipment, premises, intellectual <u>property</u> and personal data.	Customer or external provider property can include materials, components, tools and equipment, premises, intellectual property, and personal data.	Пунктуаційна, граматичні (вживання артиклів, словотворення: багатокomпонентна субстантивна група)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
619	Действия, которые компания X предпринимает для ее защиты, зависят от типа собственности.	Дії, які компанія X робить для її захисту, залежать від типу власності.	The actions Company X <u>shall take to protect it depend</u> on the type of property.	The actions Company X takes to protect this property depends on the type of property in question.	Граматичні (узгодження підмета та присудка, форма дієслова)	Конкретизація
620	Управление собственностью потребителя осуществляются в соответствии с внутренними процедурами управления продукцией, которая является собственностью компании X.	Управління власністю споживача здійснюватися відповідно до внутрішніх процедур управління продукцією, яка є власністю компанії X.	The control of Customer property is carried out in accordance with the internal procedures for product control, <u>which is</u> the property of Company X.	The control of Customer property is carried out in accordance with the internal procedures for product control, which are the property of Company X.	Граматична (узгодження дієслова за числом)	Дослівний переклад
621	Идентификация, верификация, защита и сохранность собственности потребителя, предоставленной для использования или включения в продукцию, осуществляется в соответствии со стандартами и методиками предприятия.	Ідентифікація, верифікація, захист і збереження власності споживача, наданої для використання або комплектування продукції, здійснюється відповідно до стандартів і методик підприємства.	<u>Identification, verification, protection and safeguarding of</u> Customer property provided for use or incorporation into <u>the product</u> will be performed in accordance with <u>Company</u> standards and procedures.	The identification, verification, protection, and safeguarding of Customer property provided for use or incorporation into products will be performed in accordance with <u>Company X</u> standards and procedures.	Пунктуаційна, орфографічна, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація
622	Процессы обеспечения сохранности включают идентификацию, погрузочно-разгрузочные работы, контроль загрязнения, упаковку и хранение, передачу или транспортировку, и защиту.	Процеси забезпечення збереженості включають ідентифікацію, вантажно-розвантажувальні роботи, контроль забруднення, упаковку і зберігання, передачу або транспортування, і захист.	Preservation processes include identification, handling operations, pollution control, packaging and storage, transmission or transportation, and protection.	Preservation processes include identification, handling operations, pollution control, packaging, storage, transmission or transportation, and protection.	Дослівний переклад	Вилучення граматикалізованої одиниці, дослівний переклад
623	Для обеспечения сохранения продукции поддерживаются	Для забезпечення збереження продукції підтримуються необхідні	To ensure the preservation of products, the required storage and transportation conditions, as well	To ensure the preservation of products, the required storage and transportation	Пунктуаційна	Дослівний переклад, вибір варіативного

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	требуемые условия хранения и транспортирования, а также соответствующее оборудование в соответствии с требованиями технической документации на продукцию и ее составные части.	умови зберігання і транспортування, а також відповідне обладнання відповідно до вимог технічної документації на продукцію та її складові частини.	as the corresponding <u>equipment</u> , <u>are</u> maintained in accordance with the requirements of technical documentation for products and their components.	conditions <u>and</u> the corresponding equipment are maintained in accordance with the requirements of technical documentation for products and their components.		відповідника
624	Предприятие обеспечивает сохранность продукции с помощью идентификации, индикаторов статуса и прослеживаемости продукта, периодического подсчета запасов, оценки условий, своевременного оборота материалов, отслеживания сроков годности, специальных средств управления для ограниченного доступа, обработки и хранения опасных материалов, процедур технического обслуживания, обучения, использования оборудования для обработки, отчетов о состоянии.	Підприємство забезпечує збереження продукції за допомогою ідентифікації, індикаторів статусу і простежуваності продукту, періодичного підрахунку запасів, оцінки умов, своєчасного обороту матеріалів, відстеження термінів придатності, спеціальних засобів управління для обмеженого доступу, обробки і зберігання небезпечних матеріалів, процедур технічного обслуговування, навчання, використання спеціального обладнання для обробки, звітів про стан.	<u>Company</u> provides product safety through: identification, status <u>indicators</u> <u>and</u> product traceability, periodic stock counting, condition evaluation, timely turnover of materials, tracking of expiration dates, special controls for limited access, processing and storage of hazardous materials, maintenance procedures, training, use of special equipment for processing, and status reports.	<u>Company X</u> provides product safety through: identification, status indicators, product traceability, periodic stock counting, condition evaluation, timely turnover of materials, tracking of expiration dates, special controls for limited access, processing and storage of hazardous materials, maintenance procedures, training, use of special equipment for processing, and status reports.	Орфографічна, дослівний переклад	Конкретизація, вилучення граматикалізованої одиниці
625	Размещение и укладка готовой продукции в складах производится в соответствии с требованиями СТП.	Розміщення і укладання готової продукції в складах проводиться відповідно до вимог СТП.	Placement and packing of finished products in warehouses <u>are made</u> in accordance with the requirements of CStd.	Placement and packing of finished products in warehouses is done in accordance with the requirements of CStd.	Граматична (узгодження підмета та присудка)	Дослівний переклад, вибір варіативного відповідника

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
626	Обеспечение качества хранения материалов и комплектующих изделий на складах предприятия проводится согласно СТП.	Забезпечення якості зберігання матеріалів і комплектуючих виробів на складах підприємства проводиться згідно з СТП.	<u>Quality assurance</u> of materials and <u>components storage</u> at <u>Company's warehouses</u> is carried out in accordance with CStd.	The quality assurance of material and component storage at <u>Company X</u> warehouses is carried out in accordance with CStd.	Граматичні (вживання артиклів, словотворення: багатоконпонент на субстантивна група), орфографічна	Конкретизація
627	Порядок приемки, учета, хранения на складах и выдача материалов и покупных комплектующих изделий установлено согласно требованиям СТП.	Порядок приймання, обліку, зберігання на складах і видача матеріалів і покупних комплектуючих виробів встановлено відповідно до вимог СТП.	<u>Procedure</u> of acceptance, registration, storage at warehouses and <u>output</u> of commodities and materials is established in accordance CStd.	The procedure of acceptance, registration, <u>and</u> storage at warehouses and the output of commodities and materials is established in accordance CStd.	Граматична (вживання артиклів)	Додавання граматикалізованої одиниці
628	Состояние продукции для автомобильной промышленности, находящейся на складе, оценивается в соответствующие промежутки времени, как это требует техническая документация на эту продукцию.	Стан продукції для автомобільної промисловості, що знаходиться на складі, оцінюється в відповідні проміжки часу, як це вимагає технічна документація на цю продукцію.	The state of the products for the automotive industry in the warehouse is estimated at appropriate intervals, as required by the technical documentation for this product.	The state of the products for the automotive industry in the warehouse is estimated at appropriate intervals, as required by the technical documentation for <u>the</u> product.	Дослівний переклад	Заміна
629	Компания X выполняет требования к действиям после поставки, связанных с продуктами и услугами.	Компанія X виконує вимоги до дій після поставки, які пов'язані з продуктами і послугами.	Company X meets requirements for post-delivery activities associated with <u>the products and services</u> .	Company X meets requirements for post-delivery activities associated with products and services.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
630	При определении требуемого объема действий после поставки, предприятие принимает во внимание:	При визначенні необхідного обсягу дій після поставки, підприємство бере до уваги:	In determining the extent of post-delivery activities <u>that are required</u> , Company considers:	In determining the extent of <u>required</u> post-delivery activities, <u>Company X</u> considers:	Орфографічна, граматична (порядок слів)	Конкретизація
631	возможные нежелательные последствия, связанные с продуктами и услугами	можливі небажані наслідки, пов'язані з продуктами і послугами	<u>the potential undesired consequences</u> associated with its products and services	potential undesired consequences associated with its products and services	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
632	характер, применение и предполагаемый срок годности продуктов, и период действия услуги	характер, застосування і передбачуваний термін придатності продуктів, і період дії послуги	the nature, <u>use and</u> intended lifetime of its products and services	the nature, use, and intended <u>life span</u> of products and services	Пунктуаційна	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад
633	Компания X возлагает на себя полную ответственность за поставку и гарантийные обязательства произведенного оборудования в течение установленного периода эксплуатации, а также соответствие этого оборудования и услуг требованиям заказчика.	Компанія X покладає на себе повну відповідальність за поставку і гарантійні зобов'язання виробленого обладнання протягом встановленого періоду експлуатації, а також відповідність цього обладнання і послуг вимогам замовника.	Company X assumes full responsibility for the delivery and warranty of the equipment produced during the specified period of operation, as well as the compliance of <u>this equipment and services with the Customer requirements.</u>	Company X assumes full responsibility for the delivery and warranty of the equipment produced during the specified period of operation, as well as the compliance of equipment and services with Customer requirements.	Граматична (вживання артиклів)	Вилучення граматикизованої одиниці
634	Предприятие обеспечивает техническую поддержку, плановое техническое обслуживание и возврат в производство.	Підприємство забезпечує технічну підтримку, планове технічне обслуговування і повернення у виробництво.	<u>Company</u> provides technical support, scheduled <u>maintenance and return to production.</u>	<u>Company X</u> provides technical support, scheduled maintenance, and return to production.	Орфографічна, пунктуаційна	Конкретизація
635	Планы гарантийного обслуживания предусматривают проведение обновлений установленного ПО, а также технического обслуживания в ходе гарантийного срока эксплуатации без дополнительных расходов для заказчика.	Плани гарантійного обслуговування передбачають проведення оновлень встановленого ПЗ, а також технічного обслуговування в ході гарантійного терміну експлуатації без додаткових витрат для замовника.	Warranty maintenance plans provide the updates of <u>the installed software, as well as</u> maintenance during the warranty period of operation without additional costs <u>for</u> the Customer.	Warranty maintenance plans provide the updates of installed software and maintenance during the warranty period without additional costs to the Customer.	Пунктуаційна, граматичні (вживання артиклів, прийменників)	Генералізація
636	Гарантийный срок эксплуатации оборудования составляет 36 месяцев со дня ввода в эксплуатацию, но не более	Гарантійний термін експлуатації обладнання складає 36 місяців з дня введення в експлуатацію, але не більше 48 місяців	The warranty period of the equipment operation is 36 months from the date of <u>commissioning</u> , <u>but</u> not more than 48 months from the date of shipment of the	The warranty period of the equipment operation is 36 months from the date of commissioning but not more than 48 months from the	Пунктуаційна	Генералізація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	48 месяцев от даты отгрузки оборудования заказчику.	від дати відвантаження обладнання замовнику.	equipment to the Customer.	date of shipment to the Customer.		
637	Компания X обеспечивает резерв запасных частей для поставляемого оборудования с целью ремонта при возникновении его неисправностей в ходе гарантийного срока службы без дополнительных расходов для заказчика.	Компанія X забезпечує резерв запасних частин для обладнання, що постачається з метою ремонту при виникненні його несправностей в ході гарантійного терміну служби без додаткових витрат для замовника.	Company X provides a reserve of spare parts for <u>the provided equipment</u> for the purpose of repair in the event of its malfunctions during the warranty period of the service without additional costs <u>for</u> the Customer.	Company X provides a reserve of spare parts for provided equipment for the purpose of repair in the event of malfunctions during the warranty period without additional costs to the Customer.	Граматичні (вживання артиклів, прийменників)	Генералізація
638	Заказчик отправляет неисправное оборудование в компанию X для установления причин отказа, проведения необходимого ремонта.	Замовник відправляє несправне обладнання в компанію X для встановлення причин відмови, проведення необхідного ремонту.	The Customer sends the failed equipment to Company X to determine the reasons for <u>the failure</u> and to provide the necessary repairs.	The Customer sends the failed equipment to Company X to determine the reasons for failure and to provide the necessary repairs.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
639	Компания X может отремонтировать отказавшее оборудование до состояния, которое соответствовало этапу его отгрузки заказчику, либо заменить оборудование.	Компанія X може відремонтувати обладнання, що відмовило, до стану, яке відповідало етапу його відвантаження замовнику, або замінити обладнання.	Company X can repair the failed equipment to a state that corresponds to the stage of its shipment to the <u>Customer</u> , or to replace the equipment.	Company X can either repair the failed equipment to a state that <u>corresponds</u> to the stage of its shipment to the Customer or replace the equipment.	Пунктуаційна	Заміна часу
640	С учетом износа (старения) узлов и оборудования, гарантийные обязательства предприятия включают наличие резерва запасных частей и техподдержку сроком на 30 лет	З урахуванням зносу (старіння) вузлів і устаткування, гарантійні зобов'язання підприємства включають наявність резерву запасних частин і техпідтримку терміном на 30 років	Taking into account the wear and tear (aging) of units and equipment, the warranty obligations of Company include the availability of <u>spare parts reserve</u> and technical support for a period of 30 years	Taking into account the wear and tear (aging) of units and equipment, the warranty obligations of <u>Company X</u> include the availability of a spare parts reserve and technical support for a period of 30 years	Орфографічна, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
641	Все проблемы рассматриваются службой гарантийного и сервисного обслуживания предприятия, которая вместе со службой внедрения и сопровождения проектов осуществляет анализ жалоб заказчиков и уведомляет последних об основных причинах отказов и способах их решения.	Всі проблеми розглядаються службою гарантійного і сервісного обслуговування підприємства, яка разом зі службою впровадження та супроводу проектів здійснює аналіз скарг замовників і повідомляє останніх про основні причини відмов і способи їх вирішення.	All problems are considered by the warranty and service department of <u>Company</u> , which, along with the project implementation and support service, analyzes Customer complaints and notifies the latter about the main causes of failures and how to solve them.	All problems are considered by the warranty and service department of <u>Company X</u> , which, along with the project implementation and support service, analyzes Customer complaints and notifies the Customer about the main causes of failures and how to resolve them.	Дослівний переклад, орфографічна	Конкретизація
642	техническую и консультационную поддержку в ходе начального этапа эксплуатации оборудования заказчиком	технічну і консультаційну підтримку в ході початкового етапу експлуатації обладнання замовником	technical and consulting support during the initial phase of the <u>equipment operation</u> by the Customer	technical and consulting support during the initial phase of equipment operation by the Customer	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
643	осуществление совместного с заказчиком выявления неисправностей, поиск решений и согласование процедур/графика работ для их устранения	здійснення спільного з замовником виявлення несправностей, пошук рішень та узгодження процедур / графіка робіт для їх усунення	failure identification with the Customer, <u>search</u> for <u>solutions</u> and <u>coordination</u> of procedures/work schedule for their elimination	failure identification with the Customer, the search for <u>failure solutions</u> , and coordination of procedures/work schedule for <u>failure</u> elimination	Пунктуаційна, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація
644	Время реагирования на вопросы заказчиков по устранению проблем, связанных с работой ИУС, составляет 8 часов, а время устранения отказа или неисправности оборудования – 72 часа с момента получения уведомления об отказе.	Час реагування на питання замовників щодо усунення проблем, пов'язаних з роботою ІУС, становить 8 годин, а час усунення відмови або несправності обладнання - 72 години з моменту отримання повідомлення про відмову.	The time for responding to Customer questions on eliminating the problems associated with the operation of the I&CS is 8 hours, and the time for eliminating the failure or malfunction of the equipment is 72 hours from the receipt of the notification of the refusal.	The time for responding to Customer questions on eliminating the problems associated with the operation of the I&C system is 8 hours. The time for eliminating the failure or malfunction of the equipment is 72 hours from the receipt of the notification of the refusal.	Дослівний переклад	Членування речення

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
645	Все работы осуществляются службой гарантийного и сервисного обслуживания компании X в соответствии с СМК предприятия.	Всі роботи здійснюються службою гарантійного і сервісного обслуговування компанії X відповідно до СМЯ підприємства.	All works are carried out by <u>warranty</u> and service department of Company X in accordance with the QMS of Company.	All works are carried out by the warranty and service department of Company X in accordance with <u>the QMS</u> .	Орфографічна, граматична (вживання артиклів)	Генералізація
646	Контроль за эксплуатацией изделий и проведением гарантийного обслуживания и ремонта на ОЯЭ проводится согласно СТП.	Контроль за експлуатацією виробів і проведенням гарантійного обслуговування і ремонту на ОЯЕ проводиться згідно з СТП.	Control of <u>products operation</u> and maintenance and repair at nuclear power facilities is carried out in accordance with CStd.	Control of product operation, maintenance, and repair at nuclear power facilities is carried out in accordance with CStd.	Граматична (словотворення: багатоконпонент на субстантивна група)	Вилучення граматикалізованої одиниці
647	Порядок сбора и обработки статистических данных о надежности изделий на этапе эксплуатации установлен в СТП.	Порядок збору та обробки статистичних даних про надійність виробів на етапі експлуатації встановлений в СТП.	<u>Procedure</u> for acquisition and processing of products reliability <u>statistic data</u> at <u>operation stage</u> is established in CStd.	The procedure for acquisition and processing of product reliability statistical data at the operation stage is established in CStd.	Морфологічна, граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
648	Порядок проведения гарантийного обслуживания и ремонта устройств осветительных светодиодных энергосберегающих осуществляется согласно МИ.	Порядок проведення гарантійного обслуговування і ремонту пристроїв освітлювальних світлодіодних енергозберігаючих здійснюється згідно з МІ.	<u>Procedure</u> of warranty maintenance and repair of LED lighting energy-saving devices is carried out according to WI.	The procedure of warranty maintenance and repair of LED lighting energy-saving devices is carried out according to WI.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
649	Предприятие гарантирует, что целостность производства продукта и оказания услуг сохраняется за счет контроля изменений и анализа предпринятых действий, а также того, как это влияет на средства управления, реализуемые в	Підприємство гарантує, що цілісність виробництва продукту і надання послуг зберігається за рахунок контролю змін і аналізу виконаних дій, а також того, як це впливає на засоби управління, що реалізуються відповідно до вимог 8.5.1.	<u>Company</u> ensures that the integrity of production and service provision is retained by controlling these changes and reviewing actions taken and how this affects the controls implemented in accordance with 8.5.1.	<u>Company X</u> ensures that the integrity of production and service provision is retained by controlling these changes and reviewing actions taken and how <u>they</u> affect the controls implemented in accordance with <u>Section 8.5.1</u> .	Орфографічна, дослівний переклад	Конкретизація, заміна

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	соответствии с требованиями 8.5.1.					
650	Причина изменений учитывается при планировании работ согласно 6.3 и 8.1, необходимость в изменениях может быть обусловлена внешним поставщиком, внутренними проблемами или внешними факторами.	Причина змін враховується при плануванні робіт згідно з 6.3 та 8.1, необхідність у змінах може бути обумовлена зовнішнім постачальником, внутрішніми проблемами або зовнішніми факторами.	Company takes into consideration the reason for changes during planning activities according to 6.3 and 8.1; a need for change can be initiated by external providers, internal issues or external issues.	Company X takes into consideration the reason for changes during planning activities according to Section 6.3 and Section 8.1. A need for change can be initiated by external providers, internal issues, or external issues.	Орфографічна, пунктуаційна	Конкретизація, членування речення
651	В случае любых изменений предприятие применяет системный и широкий подходы.	У разі будь-яких змін підприємство застосовує системний і широкий підходи.	For any change Company uses a systematic and wide approach.	Company X uses a systematic and wide approach to any change.	Орфографічна, дослівний переклад	Конкретизація, генералізація
652	подтверждение соответствия и подтверждение пригодности до внедрения; утверждение, включая санкционирование потребителем, где это применимо	підтвердження відповідності та підтвердження придатності до впровадження; твердження, включаючи санкціонування споживачем, де це може бути застосовано	verification or validation before implementation, approval, including Customer authorization, where appropriate	verification or validation before implementation, and approval, including Customer authorization where appropriate	Пунктуаційна	Вибір варіативного відповідника, додавання граматицізованої одиниці
653	При выпуске продуктов и услуг предприятие учитывает требования потребителя, законодательные, нормативные и производственные требования.	Під час випуску продуктів і послуг підприємство враховує вимоги споживача, законодавчі, нормативні та виробничі вимоги.	When releasing products and providing services Company takes into account Customer requirements, statutory, regulatory and production requirements.	When releasing products and providing services, Company X takes into account Customer requirements, statutory, regulatory, and production requirements.	Пунктуаційна, орфографічна	Конкретизація
654	В плане качества продукции, технологическом процессе изготовления продукции предприятие определяет и документирует	У плані якості продукції, технологічному процесі виготовлення продукції підприємство визначає і документує наступні елементи управління:	Due to Company quality plan, technological process of manufacturing products, Company determines and documents the following elements of management:	According to the Quality Plan and technological process of manufacturing products, Company X determines and documents the following elements of	Лексична, орфографічна	Конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	следующие элементы управления:			management:		
655	В плане качества также установлены этапы выполнения мониторинга и измерения на стадиях поступления материалов от внешних поставщиков или аутсорсинга, хранения, внутренних производственных процессов, готового продукта, упаковки, транспортирования и установки.	У плані якості також встановлено етапи виконання моніторингу і вимірювання на стадіях надходження матеріалів від зовнішніх постачальників або аутсорсингу, зберігання, внутрішніх виробничих процесів, готового продукту, упаковки, транспортування і установки.	<u>Quality plan</u> also defines <u>stages at which</u> monitoring and measurement will be carried out at incoming receipt of materials from external providers or outsourced work, storage, internal production processes, finished product, packing, <u>shipping and</u> installation.	The Quality Plan also defines the stages where monitoring and measurement will be carried out (e.g., incoming receipt of materials from external providers or outsourced work, storage, internal production processes, finished product, packing, shipping, and installation).	Пунктуаційна, граматичні (вживання артиклів, займенників)	Заміна пасивного стану активним
656	Показатели результативности для измерения соответствия продукта включают в себя снижение уровня несоответствий, брака, отходов, переделки, улучшения по своевременной доставке, возврат продукта от потребителя.	Показники результативності для вимірювання відповідності продукту включають в себе зниження рівня невідповідностей, браку, відходів, переробки, поліпшення зі своєчасної доставки, повернення продукту від споживача.	Performance indicators to measure product conformity <u>include reduction</u> in defect rates, scrap rates, waste, rework, improvement in on-time delivery, product returns from <u>Customer</u> .	Performance indicators to measure product conformity include: reduction in defect rates, scrap rates, waste, rework, improvement in on-time delivery, <u>and</u> product returns from the Customer.	Пунктуаційна, граматична (вживання артиклів)	Додавання граматикалізованої одиниці
657	Организация и порядок проведения анализа отказов изделий в процессе испытаний и эксплуатации установлены согласно СТП.	Організація і порядок проведення аналізу відмов виробів в процесі випробувань і експлуатації встановлені згідно з СТП.	<u>Analysis arrangement and procedure</u> for item failures during testing and operation are established according to CStd.	Analysis arrangement and the procedure for item failures during testing and operation are established according to CStd.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
658	Компания Х является разработчиком, производителем и поставщиком высокотехнологичной продукции в области	Компанія Х є розробником, виробником і постачальником високотехнологічної продукції в області	Company X is a developer, <u>manufacturer and</u> provider of high-tech products in the field of automated control systems and protection of nuclear and thermal power facilities.	Company X is a developer, manufacturer, and provider of high-tech products in the field of automated control systems and protection of nuclear and thermal power	Пунктуаційна	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	автоматизированных систем управления и защиты объектов атомной и тепловой энергетики.	автоматизованих систем управління і захисту об'єктів атомної і теплової енергетики.		facilities.		
659	Сопровождение производства выпускаемой продукции ведется согласно СТП.	Супровід виробництва продукції, що випускається ведеться згідно з СТП.	Support of <u>output products manufacturing</u> is carried out in accordance with CStd.	Support of output product manufacturing is carried out in accordance with CStd.	Граматична (словотворення: багатоконпонент на субстантивна група)	Дослівний переклад
660	Компания X разрабатывает, проектирует, изготавливает, тестирует оборудование и устанавливает его.	Компанія X розробляє, проектує, виготовляє, тестує обладнання і встановлює його.	Company X develops, designs, manufactures, <u>tests and</u> installs equipment.	Company X develops, designs, manufactures, tests, and installs equipment.	Пунктуаційна	Дослівний переклад
661	Компания X гарантирует, что результаты процессов, которые не соответствуют требованиям, идентифицированы и управляются, чтобы предотвратить их непреднамеренное использование или поставку.	Компанія X гарантує, що результати процесів, які не відповідають вимогам, ідентифіковані та управляються, щоб запобігти їх ненавмисне використання або постачання.	Company X ensures that outputs that do not conform to their requirements are identified and controlled to prevent their unintended use or delivery.	Company X <u>ensures</u> that outputs <u>not conforming to their requirements</u> are identified and controlled to prevent their unintended use or delivery.	Граматична (форма дієслова)	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад
662	Средства управления, распределение ответственности и полномочий по обращению с несоответствующей продукцией определены в СТП.	Засоби управління, розподіл відповідальності і повноважень щодо поводження з невідповідною продукцією визначені в СТП.	CStd defines the controls and assigns <u>responsibility</u> and authority for dealing with nonconforming products.	CStd defines the controls and assigns the responsibility and authority for dealing with nonconforming products.	Граматична (вживання артиклів)	Заміна пасивного стану активним
663	Это также применяется к несоответствующим продуктам и услугам, выявленным после поставки продуктов, во время или после оказания	Це також застосовується до невідповідних продуктів і послуг, виявлених після постачання продуктів, під час або після надання	This also applies to nonconforming products and services detected after delivery of products during or after the provision of services.	This also applies to nonconforming products and services detected after <u>delivery and</u> during or after the provision of services.	Дослівний переклад	Генералізація, додавання граматикизованої одиниці

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	услуг.	послуг.				
664	изоляция, предотвращение передачи далее, возврат и приостановка поставки продуктов и услуг	ізоляція, запобігання передачі далі, повернення і припинення постачання продуктів і послуг	segregation, containment, <u>return</u> or suspension of provision of products and services	segregation, containment, return, or suspension of provision of products and services	Пунктуаційна	Дослівний переклад
665	Степень управления, которая требуется от предприятия, зависит от характера несоответствия и его возможного влияния.	Ступінь управління, яку вимагають від підприємства, залежить від характеру невідповідності і його можливого впливу.	The extent of control that Company needs to take depends on the nature of the nonconformity and its potential effects.	The extent of the control that <u>Company X</u> needs to take depends on the nature of the nonconformity and its potential effects.	Дослівний переклад, орфографічна	Конкретизація
666	Если способы управления, указанные выше, не применимы, предприятие информирует потребителя и другие соответствующие заинтересованные стороны, что несоответствие выявлено и каковы возможные последствия этого несоответствия.	Якщо способи управління, зазначені вище, не застосовні, підприємство інформує споживача та інші відповідні зацікавлені сторони, що невідповідність виявлено, і які можливі наслідки цієї невідповідності.	When the controls above are not possible, Company_informs the Customer and other relevant interested parties that <u>nonconformity</u> has been identified and the potential consequences of <u>that nonconformity</u> .	When the controls <u>listed</u> above are not possible, <u>Company X</u> informs the Customer and other relevant interested parties that a nonconformity has been identified and the potential consequences of the nonconformity.	Орфографічна, граматичні (вживання артиклів, займенників), недопереклад	Конкретизація, вибір варіативного відповідника
667	Соответствие требованиям проверяется заново после исправления несоответствующих результатов.	Відповідність вимогам перевіряється заново після виправлення невідповідних результатів.	Conformance to the requirements is checked again after correction of nonconforming outputs.	Conformance to the requirements is checked again after <u>correcting</u> nonconforming outputs.	Граматична (форма дієслова)	Дослівний переклад
668	Если хотя бы одна проверка показала, что какая-либо характеристика продуктов/услуг не отвечает установленным требованиям или в результатах, документированной информации, продуктах, имеется ошибка или несоответствие, то	Якщо хоча б одна перевірка показала, що будь-яка характеристика продуктів / послуг не відповідає встановленим вимогам або в результатах, документованої інформації, продуктах, є помилка або невідповідність, то приймаються негайні	If at least one of the characteristics of <u>products</u> did not meet all applicable requirements or failed to show acceptable results, in case of mistake or nonconformity in results, documented information, products, corrective actions to eliminate detected nonconformities are taken immediately and before the product is delivered to the	If at least one of the characteristics of the product did not meet all applicable requirements or failed to show acceptable results, corrective action to eliminate detected nonconformities is taken immediately and before the product is delivered to the Customer.	Дослівний переклад, граматичні (число, вживання артиклів)	Генералізація, заміна числа

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	принимаются незамедлительные меры по устранению выявленных несоответствий, прежде чем продукты и услуги будут окончательно предоставлены потребителю.	заходи з усунення виявлених невідповідностей, перш ніж продукти і послуги будуть остаточно надані споживачеві.	Customer.			
669	Продукция для автомобилостроения с неидентифицированным или подозрительным статусом классифицируется как несоответствующая продукция.	Продукція для автомобілебудування з неідентифікованим або підозрілим статусом класифікується як невідповідна продукція.	Products for <u>automotive industry</u> with unidentified or suspicious status are classified as nonconforming products.	Products for the automotive industry with unidentified or suspicious status are classified as nonconforming products.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
670	Инструкции по переделке деталей и изделий для автомобилостроения, включающие требования к повторному контролю, доступны персоналу и используются.	Інструкції з переробки деталей і виробів для автомобілебудування, що включають вимоги до повторного контролю, доступні персоналу і використовуються.	Instructions for redesigning of parts and products for the automotive industry, including requirements for re-inspection, are available to <u>persons</u> and are used.	Instructions for redesigning parts and products for the automotive industry, including requirements for re-inspection, are available to and are used by personnel.	Граматичні (вживання прийменників після дієприслівників, порядок слів), лексична	Дослівний переклад
671	указывает на полномочное лицо, принявшее решение по обработке несоответствия	вказує на уповноважену особу, яка прийняла рішення з обробки невідповідності	identifies the authority deciding the action in respect <u>of</u> the nonconformity	identifies the authority deciding the action in respect to the nonconformity	Граматична (вживання прийменників)	Дослівний переклад
672	Сохраняемая документированная информация с вышеуказанным содержанием гарантирует, что процессы улучшаются и оптимизируются; исправлены рабочие инструкции, процессы и процедуры детализированы для	Збережена документована інформація з вищевказаним вмістом гарантує, що процеси поліпшуються і оптимізуються; виправлені робочі інструкції, процеси і процедури деталізовані для подальшого	Retaining documented information on the <u>above ensures</u> that the processes are improved and optimized; work instructions are corrected, processes and procedures are detailed for further use, and information is communicated to relevant persons, both at Company and externally.	Retaining documented information on the above items ensures that the processes are improved and optimized. Work instructions are corrected, processes and procedures are detailed for further use, and information is communicated to relevant persons, both at <u>Company X</u>	Орфографічна, граматична (пропущене слово у фразі), дослівний переклад	Членування речення, конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	дальнейшего применения, а информация передана соответствующим лицам, как на предприятии, так и за его пределами.	застосування, а інформація передана відповідним особам, як на підприємстві, так і за його межами.		and externally.		
673	Эта документированная информация используется как основа для анализа тенденций в несоответствиях.	Ця документована інформація використовується як основа для аналізу тенденцій у невідповідностях.	This documented information is used as a basis for analyses of trends in nonconformities.	This documented information is used as a basis for <u>analyzing</u> trends in nonconformities.	Граматична (форма дієслова)	Дослівний переклад
674	Компания X гарантирует, что сохраняемая документированная информация детально описывает несоответствие, действия, предпринятые для его исправления или уменьшения, или предупреждения о нем, любые полученные разрешения на применение и кто санкционировал предпринятые действия.	Компанія X гарантує, що зберігається документована інформація детально описує невідповідність, дії, вжиті для його виправлення або зменшення, або попередження про нього, будь-які отримані дозволи на застосування і хто санкціонував вжиті заходи.	Company X ensures that the documented information retained includes: details of the nonconformity, the actions taken to correct, mitigate or communicate it, any concessions <u>obtained and</u> who authorized the actions taken.	Company X <u>ensures</u> that the documented information retained includes: details of the nonconformity, the actions taken to correct, mitigate or communicate it, any concessions obtained, and who authorized the actions taken.	Дослівний переклад, пунктуаційна	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад
675	Показатели результативности управления несоответствующей продукции включает в себя: сокращение времени для оценки несоответствующих результатов процессов, снижение ошибок в предотвращении непреднамеренного использования или поставки, альтернативное использование	Показники результативності управління невідповідною продукцією включають в себе: скорочення часу для оцінки невідповідних результатів процесів, зниження помилок в запобіганні непередбаченому використанню або постачанню, альтернативне використання	Performance indicators to measure the effectiveness of control of <u>nonconforming product include reduction</u> in cycle time to evaluate and dispose of nonconforming product, <u>reduced errors</u> in preventing unintended use or delivery, improved alternate use of nonconforming <u>product and</u> cost recovery.	Performance indicators <u>used to measure</u> the effectiveness of control of the nonconforming product include: reduction in cycle time to evaluate and dispose of nonconforming product, reduction of errors in preventing unintended use or delivery, improved alternate use of nonconforming product, and cost recovery.	Граматична (вживання артиклів), пунктуаційна, лексична	Конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	несоответствующих результатов процессов, возмещение затрат.	невідповідних результатів процесів, відшкодування витрат.				
676	демонстрация соответствия продукции установленным требованиям	демонстрація відповідності продукції встановленим вимогам	demonstrate <u>products compliance</u> with specified requirements	<u>demonstrate</u> product compliance with specified requirements	Граматична (словотворення: багатокomпонентна субстантивна група)	Заміна частини мови
677	методы мониторинга, измерения, анализа и оценки, необходимые, чтобы гарантировать пригодные результаты	методи моніторингу, вимірювання, аналізу та оцінки, необхідні, щоб гарантувати придатні результати	the methods <u>for</u> monitoring, measurement, analysis, and evaluation needed to ensure valid results	the methods of monitoring, measurement, analysis, and evaluation needed to ensure valid results	Граматична (вживання прийменників)	Вибір варіативного відповідника
678	когда результаты мониторинга и измерений анализируются и оцениваются	коли результати моніторингу та вимірювань аналізуються і оцінюються	when the results <u>from</u> monitoring and measurement shall be analyzed and evaluated	when the results of monitoring and measurement will be analyzed and evaluated	Граматична (вживання прийменників)	Дослівний переклад
679	Предприятие оценивает функционирование и результативность СМК. Предприятие сохраняет соответствующую документированную информацию как свидетельство полученных результатов.	Підприємство оцінює функціонування і результативність СУЯ. Підприємство зберігає відповідну документовану інформацію як свідчення отриманих результатів.	<u>Company</u> evaluates <u>performance</u> and effectiveness of the QMS. Company retains appropriate documented information as evidence of the results.	<u>Company X</u> evaluates the performance and effectiveness of the QMS and retains appropriate documented information as evidence of the results.	Дослівний переклад, граматична (вживання артиклів), орфографічна	Членування речення, конкретизація
680	Предприятие контролирует процессы мониторинга, измерения, анализа и оценки для того, чтобы:	Підприємство контролює процеси моніторингу, вимірювання, аналізу та оцінки для того, щоб:	<u>Company</u> controls <u>processes</u> of monitoring, measurement, <u>analyses and</u> evaluation in order to:	<u>Company X</u> controls the processes of monitoring, measurement, analyses, and evaluation in order to:	Орфографічна, граматична (вживання артиклів), пунктуаційна	Конкретизація
681	определить и установит возможности новых процессов для соответствия требований	визначити і встановити можливості нових процесів для відповідності вимогам	determine and establish <u>capability</u> of new processes to conform to requirements	determine and establish the capability of new processes to conform to requirements	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
682	Для каждого процесса СМК предприятие определяет методы контроля, используемые	Для кожного процесу СУЯ підприємство визначає методи контролю, які	For each QMS <u>processes</u> <u>Company</u> determines control methods used for monitoring and measurement <u>focused</u> on	For each QMS process, <u>Company X</u> determines the control methods used for monitoring and	Орфографічна, пунктуаційні, граматичні (вживання)	Конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	для мониторинга и измерения, направленные на достижение показателей производственной деятельности для достижения запланированных результатов.	використовуються для моніторингу і вимірювання, спрямовані на досягнення показників виробничої діяльності для досягнення запланованих результатів.	achieving the performance indicators and planned results.	measurement, focusing on achieving the performance indicators and planned results.	артиклів, форма дієслова)	
683	На предприятии разрабатывается ряд показателей и систем измерений, которые сопоставляются и пересматриваются на регулярной основе, а также включены в процесс анализа со стороны руководства.	На підприємстві розробляється ряд показників і систем вимірювань, які зіставляються і переглядаються на регулярній основі, а також включені в процес аналізу з боку керівництва.	<u>Company</u> develops a range of metrics and measurements <u>collated</u> and reviewed on a regular basis, and also included in the management review process.	<u>Company X</u> develops a range of metrics and measurements to be collected and reviewed on a regular basis. These are also included in the management review process.	Орфографічна, лексична	Конкретизація, членування речення
684	Планируя процессы измерения и анализа данных, предприятие учитывает следующие методы и ресурсы, но не ограничивается ими: время, персонал, программное обеспечение, компьютерное оборудование и статистические методы, которые необходимы для сбора, систематизации и анализа данных о продукции и результативности СМК.	Плануючи процеси вимірювання і аналізу даних, підприємство враховує такі методи і ресурси, але не обмежується ними: час, персонал, програмне забезпечення, комп'ютерне обладнання та статистичні методи, які необхідні для збору, систематизації і аналізу даних про продукцію та результативність СМЯ.	When planning measurement and data analysis processes, <u>Company</u> takes into account <u>the following</u> methods and resources, but not limited to: time, personnel, software, computer equipment, and statistical tool needed to collect, <u>organize and</u> analyze product and QMS performance data.	When planning measurement and data analysis processes, <u>Company X</u> takes into account methods and resources including, but not limited to: time, personnel, software, computer equipment, and statistical tools needed to collect, organize, and analyze product and QMS performance data.	Пунктуаційна, орфографічна	Конкретизація, генералізація
685	Измерение включает физическое определение характеристик продукции или технологических параметров в	Вимірювання включає фізичне визначення характеристик продукції або технологічних параметрів відповідно до	Measurement involves physical product characteristics or process parameters in accordance with criteria at predefined intervals and <u>sampling sizes, using</u> predefined	Measurement involves physical product characteristics or process parameters in accordance with criteria at predefined	Пунктуаційна	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	соответствии с критериями приемки через заранее определенные промежутки времени и размеров выборки с использованием заданных параметров измерительных устройств.	критеріїв приймання через заздалегідь визначені проміжки часу і розмірів вибірки з використанням заданих параметрів вимірювальних пристроїв.	measuring equipment.	intervals and sampling sizes using predefined measuring equipment.		
686	При определении, что нуждается в мониторинге и/или измерениях, предприятие принимает во внимание действия, такие как:	При визначенні, що потребує моніторингу та / або виміру, підприємство бере до уваги дії, такі як:	When determining <u>which</u> needs to be monitored and/or measured, Company considers the actions, <u>such as for</u> :	When determining what needs to be monitored and/or measured, <u>Company X</u> considers:	Граматична (вживання займенників)	Конкретизація, генералізація
687	Предприятие определяет, каким образом будет осуществляться мониторинг, измерения, анализ и оценка, а также ресурсы в соответствии с требованиями 7.1.5, которые потребуются для этого.	Підприємство визначає, яким чином буде здійснюватися моніторинг, вимірювання, аналіз та оцінка, а також ресурси відповідно до вимог 7.1.5, які будуть потрібні для цього.	<u>Company</u> determines how the monitoring, measurement, <u>analysis and</u> evaluation will be carried out, and the resources in accordance with 7.1.5 that will be needed.	<u>Company X</u> determines how the monitoring, measurement, analysis, and evaluation will be carried out and the resources needed in accordance with <u>Section 7.1.5</u> .	Дослівний переклад, пунктуаційна	Конкретизація
688	Компания X отслеживает данные, касающиеся восприятия потребителем степени, с которой выполнены его требования и ожидания.	Компанія X відстежує дані, що стосуються сприйняття споживачем ступеня, з якою виконані його вимоги і очікування.	Company X monitors <u>Customers' perceptions</u> of the degree to which their needs and expectations have been fulfilled.	Company X monitors Customer <u>perception</u> of the degree to which their needs and expectations have been fulfilled.	Граматичні (словотворення: багатоконпонент на субстантивна група, число іменника)	Модуляція
689	Предприятие определяет методы для получения, мониторинга и анализа этих данных.	Підприємство визначає методи для отримання, моніторингу та аналізу цих даних.	<u>Company</u> determines the methods for obtaining, <u>monitoring and</u> reviewing this information.	<u>Company X</u> determines the methods for obtaining, monitoring, and reviewing this information.	Пунктуаційна	Конкретизація
690	Поскольку компания X нацелена на обеспечение обратной связи с потребителями, предприятием используется системный	Оскільки компанія X націлена на забезпечення зворотного зв'язку зі споживачами, підприємством використовується	Since Company X is aimed at providing Customers <u>feedback</u> , Company provides a systematic way of understanding <u>Customers' perception about the products and</u> services of Company and whether	Since Company X is aimed at providing Customer <u>satisfaction</u> , <u>Company X</u> provides a systematic way of understanding Customer perception of products and	Орфографічна, дослівний переклад, граматичні (вживання артиклів,	Вибір варіативного відповідника, додавання граматикизованої одиниці

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	метод получения представления о восприятии потребителями продуктов и услуг предприятия, были ли потребности и ожидания удовлетворены.	системний метод отримання уявлення про сприйняття споживачами продуктів і послуг підприємства, чи були потреби і очікування задоволені.	needs and expectations have been met.	services and whether <u>their</u> needs and expectations have been met.	прийменників, словотворення: багатокomпонентна субстантивна група)	
691	В качестве одного из способов оценки результативности СМК компания X осуществляет мониторинг информации об осознании потребителями того, насколько предприятие соответствует их требованиям.	В якості одного із способів оцінки результативності СМЯ компанія X здійснює моніторинг інформації про усвідомлення споживачами того, наскільки підприємство відповідає їх вимогам.	As one of the ways to evaluate the effectiveness of the QMS, Company X monitors information about <u>Customers' perception</u> of how much <u>Company</u> meets their requirements.	As one of the ways to evaluate the effectiveness of the QMS, Company X monitors information about Customer perception regarding <u>how well Company X</u> meets their requirements.	Лексична, граматична (словотворення: багатокomпонентна субстантивна група)	Дослівний переклад
692	Мониторинг восприятия потребителей включает в себя опросы потребителей, отзывы потребителей о качестве поставленных продуктов и услуг, встречи с потребителями, анализ доли рынка, официальные положительные отзывы, данные по гарантийным требованиям.	Моніторинг сприйняття споживачів включає в себе опитування споживачів, відгуки споживачів про якість поставлених товарів і послуг, зустрічі зі споживачами, аналіз частки ринку, офіційні позитивні відгуки, дані по гарантійним вимогам.	Monitoring of <u>Customers' perceptions</u> includes: Customer surveys, Customer feedback on delivered products and services, meetings with Customers, market-share analysis, official positive reviews, and warranty claims.	Monitoring of <u>Customer perception</u> includes: Customer surveys, Customer feedback on delivered products and services, meetings with Customers, market-share analysis, official positive reviews, and warranty claims.	Граматичні (словотворення: багатокomпонентна субстантивна група, число іменника)	Дослівний переклад
693	Компания X определяет потребителей, от которых следует получать данные об удовлетворенности, и каким образом их отслеживать.	Компанія X визначає споживачів, від яких слід отримувати дані про задоволеність, і яким чином їх відстежувати.	Company X determines the Customers from which it wants to request Customer satisfaction feedback and <u>method</u> of data monitoring.	Company X determines the Customers from which it wants to request <u>satisfaction feedback</u> and the method of data monitoring.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
694	Эта информация используется в качестве исходных данных для анализа менеджмента и	Ця інформація використовується в якості вихідних даних для аналізу менеджменту	This information is an <u>input data</u> for management review and <u>used</u> to determine if actions are necessary to improve Customer	This information is input data for management review and is used to determine if actions are necessary to	Граматичні (вживання артиклів, порядок слів у	Модуляція

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	определения, нужны ли дополнительные меры по повышению удовлетворенности потребителя.	і визначення, чи потрібні додаткові заходи щодо підвищення задоволеності споживача.	satisfaction.	improve Customer satisfaction.	реченні)	
695	Показатели результативности процессов, которые контролируют уровень удовлетворенности потребителей, включает в себя: улучшение оценок обратной связи с потребителем, снижение числа претензий потребителей, увеличение количества потребителей, обеспечивающих обратную связь.	Показники результативності процесів, які контролюють рівень задоволеності споживачів, включають в себе: поліпшення оцінок зворотного зв'язку зі споживачем, зниження числа претензій споживачів, збільшення кількості споживачів, що забезпечують зворотний зв'язок.	Performance indicators to measure the effectiveness of processes that control Customer satisfaction include: improvement in Customer feedback ratings, reduction in Customer complaints, and <u>increase</u> in the number of Customers providing feedback.	Performance indicators to measure the effectiveness of processes that control Customer satisfaction include: improvement of Customer feedback ratings, reduction in Customer complaints, and an increase in the number of Customers providing feedback.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
696	Методы для получения и использования этой информации определены и установлены в СТП.	Методи для отримання і використання цієї інформації визначені і встановлені в СТП.	Methods for obtaining and usage of this information are determined and established in CStd.	Methods for obtaining <u>and using</u> this information are determined and established in CStd.	Граматична (форма дієслова)	Додавання граматикизованої одиниці
697	Мониторинг удовлетворенности потребителей изделий для автомобилестроения проводится посредством постоянного оценивания показателей процессов создания продукции.	Моніторинг задоволеності споживачів виробів для автомобілебудування проводиться за допомогою постійного оцінювання показників процесів створення продукції.	<u>Monitoring</u> of Customer satisfaction with products for the automotive industry is carried out through constant evaluation of the indicators of the product creation processes.	The monitoring of Customer satisfaction with products for the automotive industry is carried out through constant evaluation of the indicators of the product creation processes.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
698	отказы изделий у потребителей, включая возвраты из эксплуатации	відмови виробів у споживачів, включаючи повернення з експлуатації	<u>Customers' product failures</u> , including returns from service	Customer product failures, including returns from service	Граматична (словотворення: багатоконпонентна субстантивна група)	Дослівний переклад
699	Мониторинг показателей процессов изготовления	Моніторинг показників процесів виготовлення	Monitoring of the manufacturing process indicators demonstrates	Monitoring of the manufacturing process	Граматичні (порядок слів,	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	демонстрирует соблюдение требований потребителей к качеству продукции и эффективности процессов.	демонструє дотримання вимог споживачів до якості продукції та ефективності процесів.	<u>Customers' compliance</u> with the requirements for the quality of products and the efficiency of processes.	indicators demonstrates compliance with the Customer's requirements for the quality of products and the efficiency of processes.	вживання артиклів)	
700	успешность выполнения запланированного	успішність виконання запланованого	if planning has been implemented effectively	effectiveness of implemented plans	Невдале формулювання	Модуляція
701	На предприятии определены, собираются и анализируются данные для проверки и демонстрации работоспособности и результативности СМК, а также для определения направлений по непрерывному улучшению СМК.	На підприємстві визначено, збираються і аналізуються дані для перевірки і демонстрації працездатності та результативності СМЯ, а також для визначення напрямків з безперервного поліпшення СМЯ.	<u>Company</u> determines, <u>collects and analyzes</u> the necessary data to verify and demonstrate <u>efficiency</u> and effectiveness of the QMS, and to determine the directions for continual improvement of the QMS.	<u>Company X</u> determines, collects, and analyzes the necessary data to verify and demonstrate the efficiency and effectiveness of the QMS, and to determine the directions for continual improvement of the QMS.	Орфографічна, пунктуаційна, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація
702	о качестве продукции (услуг), включая отзывы потребителей и данные о несоответствиях	про якість продукції (послуг), включаючи відгуки споживачів і дані про невідповідності	<u>services/products quality including</u> Customer feedback and data on nonconformities	service/product quality, including Customer feedback and data on nonconformities	Пунктуаційна, граматична (словотворення: багатоконпонентна субстантивна група)	Дослівний переклад
703	о работе внешних поставщиков	про роботу зовнішніх постачальників	quality of <u>external providers' work</u>	quality of external provider work	Граматична (словотворення: багатоконпонентна субстантивна група)	Дослівний переклад
704	другие данные по решению высшего руководства или представителя высшего руководства	інші дані за рішенням вищого керівництва або представника вищого керівництва	other data as mandated by top management or top <u>management representative</u>	other data as mandated by top management or top management's representative	Граматична (словотворення: багатоконпонентна субстантивна група)	Дослівний переклад
705	соответствии готовой продукции предприятия установленным требованиям потребителя, включая требования по	Відповідно готової продукції підприємства встановленим вимогам споживача, включаючи вимоги з постачання, а	compliance of Company's <u>finished products</u> with the established <u>requirements of the Customer</u> , including delivery requirements, as well as	compliance of <u>Company X</u> finished products with the established Customer requirements, including delivery requirements and	Орфографічні, граматичні (словотворення: багатоконпонентна субстантивна	Конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	поставке, а также требованиям, не определенным потребителем, но необходимым и установленным предприятием	також вимогам, не визначеним споживачем, але необхідним і встановленим підприємством	requirements not specified by the Customer, <u>but</u> necessary and established by Company	requirements not specified by the Customer but <u>necessary to</u> and established by <u>Company X</u>	група), пунктуаційна	
706	Предприятие гарантирует, что методы и качество данных таких, как объективность, полнота, точность, полезность согласно 7.1.5 обеспечивают ценную информацию для принятия решений высшим руководством.	Підприємство гарантує, що методи і якість даних таких, як об'єктивність, повнота, точність, корисність відповідно до 7.1.5 забезпечують цінну інформацію для прийняття рішень вищим керівництвом.	<u>Company</u> ensures that methods and data quality (unbiased, complete, accurate, capable according to 7.1.5) provide useful information for top management decisions.	<u>Company X</u> ensures that methods and data quality (unbiased, complete, accurate, and capable according to <u>Section</u> 7.1.5) provide useful information for top management decisions.	Дослівний переклад, орфографічна	Конкретизація
707	Результаты анализа и оценки предоставляют информацию предприятию, которая дает возможность определить показатели и результативность СМК, а также необходимые улучшения.	Результати аналізу і оцінки надають інформацію підприємству, яка дає можливість визначити показники і результативність СМЯ, а також необхідні поліпшення.	The output from analysis and evaluation provide information to Company, <u>which</u> makes it possible to determine the indicators and the effectiveness of the QMS, as well as the necessary improvements.	<u>The output</u> from analysis and evaluation provides information to <u>Company X</u> <u>that</u> makes it possible to determine the indicators and the effectiveness of the QMS, as well as any necessary improvements.	Орфографічна, пунктуаційна, граматична (вживання займенників)	Вибір варіативного відповідника, конкретизація
708	Предприятие собирает и анализирует данные СМК, которые относятся к производительности и функционированию продукта и услуг, процессам СМК, объемам производства, внешним поставщикам, использованию ресурсов и удовлетворенности потребителей.	Підприємство збирає і аналізує дані СМЯ, які відносяться до продуктивності і функціонування продукту і послуг, процесів СМЯ, обсягів виробництва, зовнішніх постачальників, використання ресурсів і задоволеності споживачів.	<u>Company</u> collects and analyzes QMS data that relate to the performance and operation of products and services, QMS processes, production output, external providers, use of <u>resources</u> and Customer satisfaction.	<u>Company X</u> collects and analyzes QMS data that relates to the performance and operation of products and services, QMS processes, production output, external providers, use of resources, and Customer satisfaction.	Орфографічна, пунктуаційна	Конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
709	Результаты анализа являются исходными данными для анализа СМК высшим руководством.	Результати аналізу є вихідними даними для аналізу СМЯ вищим керівництвом.	The output of the analysis is the initial data <u>for</u> the QMS review by top management.	<u>The output</u> of the analysis is the initial data used in the QMS review <u>done by</u> top management.	Граматична (вживання прийменників)	Вибір варіативного відповідника, конкретизація
710	Тенденция в показателях качества и эксплуатационных характеристиках изделий для автомобильной промышленности сравниваются с продвижением в сторону целей и приводят к действиям для поддержки следующего:	Тенденція в показниках якості і експлуатаційних характеристиках виробів для автомобільної промисловості порівнюються з просуванням в сторону цілей і призводять до дій для підтримки наступного:	The trend in the quality and performance characteristics of products for the automotive industry is compared to progress towards objectives and leads to actions to support the following:	The trend in the quality and performance characteristics of products for the automotive industry is compared to progress towards <u>meeting objectives</u> . This leads to actions to support the following:	Дослівний переклад	Членування речення, конкретизація
711	анализа состояния, принятия решений и долгосрочного планирования	аналізу стану, прийняття рішень і довгострокового планування	analysis of the state, decision-making and long-term planning	analysis of the <u>current</u> state, decision-making, and long-term planning	Пунктуаційна	Конкретизація
712	Данные сопоставляются с данными конкурентов и соответствующими выходными данными.	Дані зіставляються з даними конкурентів і відповідними вихідними даними.	The data <u>are</u> compared with <u>the competitors' data</u> and the corresponding output data.	<u>This data is</u> compared with competitor data and the corresponding output data.	Граматичні (вживання артиклів, узгодження підмета та присудка, словотворення: багатокomпонентна субстантивна група)	Конкретизація
713	Проведение внутренних аудитов планируется с учетом статуса и важности проверяемых процессов и подразделений, а также результатов предыдущих аудитов.	Проведення внутрішніх аудитів планується з урахуванням статусу та важливості процесів і підрозділів, які перевіряються, а також результатів попередніх аудитів.	Internal audits are planned considering the status and criticality of the processes and departments to be audited as well as the results of previous audits.	Internal audits are planned <u>based on</u> the status and criticality of the processes and departments to be audited as well as the results of previous audits.	Дослівний переклад	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
714	Выбор аудиторів и методы проведения аудитов обеспечивают объективность и беспристрастность.	Вибір аудиторів і методи проведення аудитів забезпечують об'єктивність і неупередженість.	The selection of auditors and <u>audits' methods</u> ensure <u>objectivity</u> and impartiality of the audit process.	The selection of auditors and audit methods ensure the objectivity and impartiality of the audit process.	Граматичні (вживання артиклів, словотворення: багатоконпонентна субстантивна група)	Дослівний переклад
715	Обязательное требование – аудиторы не должны проверять свою собственную работу.	Обов'язкова вимога - аудитор не повинен перевіряти свою роботу.	The mandatory requirement for auditors is <u>not to audit</u> their own work.	The mandatory requirement for auditors is to not audit their own work.	Граматична (порядок слів у реченні)	Дослівний переклад
716	Ответственность и требования к планированию, подготовке, проведению, оформлению результатов внутренних аудитов определены в СТП.	Відповідальність і вимоги щодо планування, підготовки, проведення, оформлення результатів внутрішніх аудитів визначені в СТП.	CStd establishes responsibility and requirements for planning, preparing, conducting, finalizing the results of internal audits.	CStd establishes responsibility and requirements for planning, preparing, conducting, <u>and</u> finalizing the results of internal audits.	Невдале формулювання	Додавання граматикизованої одиниці, заміна пасивного стану активним, перестановка
717	При этом проводится проверка принятых действий и составляется отчет по результатам внутреннего аудита.	При цьому проводиться перевірка вжитих заходів і складається звіт за результатами внутрішнього аудиту.	Follow-up activities include <u>verification</u> of actions taken and <u>reporting</u> of verification results.	Follow-up activities include the verification of actions taken and the reporting of verification results.	Граматична (вживання артиклів)	Вибір варіативного відповідника, заміна
718	При внутреннем аудите СМК на ЗПРГ проверяется соответствие дополнительным требованиям.	При внутрішньому аудиті СМЯ на ЗВРГ перевіряється відповідність додатковим вимогам.	When providing <u>internal audit</u> of the QMS at <u>SHMP conformity</u> to additional requirements is verified.	When providing an internal audit of the QMS at SHMP, conformity to additional requirements is verified.	Пунктуаційна, граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
719	Проводится аудит каждого производственного процесса для определения результативности.	Проводиться аудит кожного виробничого процесу для визначення результативності.	An audit of each production process is conducted to <u>determine the effectiveness</u> .	An audit of each production process is conducted to determine effectiveness.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
720	С установленной периодичностью проводится аудит продукции на соответствующих стадиях изготовления и поставки	З установленною періодичністю проводиться аудит продукції на відповідних стадіях виготовлення і постачання для	With the established periodicity, products are audited at the respective stages of manufacturing and delivery to confirm that all established requirements such as size of	With the established periodicity, products are audited at the respective stages of manufacturing and delivery to confirm that all established requirements	Дослівний переклад	Вилучення граматикизованої одиниці

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	для подтверждения всем установленным требованиям: к размерам продукции, ее функциональности, упаковке и маркировке.	підтвердження всім встановленим вимогам: до розмірів продукції, її функціональності, пакуванню та маркуванню.	product, its functionality, packaging and labeling) are met.	(size of <u>product</u> , <u>functionality</u> , packaging and labeling, etc.) are met.		
721	Предприятие учитывает количество и объем аудитов процесса или группы процессов, при:	Підприємство враховує кількість і обсяг аудитів процесу або групи процесів, при:	<u>Company</u> considers the audit frequency and the scope of processes or group of processes, <u>due to:</u>	<u>Company X</u> considers the audit frequency and the scope of processes /group of processes, based on:	Орфографічна, лексична	Конкретизація
722	претензиях заказчиков	претензіях замовників	<u>Customer`s complaints</u>	Customer complaints	Граматична (словотворення: багатоконпонент на субстантивна група)	Дослівний переклад
723	Показатели результативности включают в себя: сокращение количества поздних или отложенных аудитов, неполных аудитов, неполных записей и поздних докладов, аудиторских ошибок, неудовлетворенность объектов аудита.	Показники результативності включають в себе: скорочення кількості пізніх або відкладених аудитів, неповних аудитів, неповних записів і пізніх доповідей, аудиторських помилок, незадоволеність об'єктів аудиту.	Performance indicators <u>include reducing</u> the number of late or delayed audits, incomplete audits, incomplete audit records and late reports, audit errors, <u>dissatisfaction of auditee.</u>	Performance indicators include: reducing the number of late or delayed audits, incomplete audits, incomplete audit <u>records</u> , <u>late reports</u> , audit errors, <u>and level of auditee satisfaction.</u>	Пунктуаційна, граматична (порядок слів)	Вилучення граматикалізованої одиниці, додавання граматикалізованої одиниці
724	Выходные данные внутренних аудитов предприятия используются в качестве показателей результативности СМК с целью:	Вихідні дані внутрішніх аудитів підприємства використовуються в якості показників результативності СМЯ з метою:	<u>The output of internal audit of Company</u> are used as performance indicators to:	The outputs of Company X internal audits are used as performance indicators to:	Орфографічна, граматичні (словотворення: багатоконпонент на субстантивна група, узгодження підмета та присудка, число)	Конкретизація
725	выбирает аудиторов и проводит аудиты так, чтобы гарантировать	вибирає аудиторів і проводить аудити так, щоб гарантувати	selects auditors and conducts audits to ensure <u>the objectivity and the impartiality</u> of the audit	selects auditors and conducts audits to ensure objectivity and impartiality of the audit	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	объективность и беспристрастность процесса аудита	об'єктивність та неупередженість процесу аудиту	process	process		
726	результаты предыдущих аудитов	результаты попередніх аудитів	results <u>from</u> previous audits	results of previous audits	Граматична (вживання прийменників)	Дослівний переклад
727	План внутреннего аудита предприятия содержит методы, которые используются на аудитах (интервью, наблюдения, выборки и анализ документированной информации).	План внутрішнього аудиту підприємства містить методи, які використовуються на аудитах (інтерв'ю, спостереження, вибірки і аналіз документованої інформації).	<u>Company's internal audit programme</u> also establishes the methods that are used for audits; these methods <u>include interviews, observations, sampling and documented information reviews.</u>	<u>Company X</u> internal audit program also establishes the methods that are used for audits. These methods include: interviews, observations, sampling, and documented information reviews.	Орфографічна, пунктуаційна, граматична (словотворення: багатоконпонент на субстантивна група)	Конкретизація, членування речення
728	Высшее руководство анализирует СМК не реже одного раза в год, чтобы гарантировать ее постоянную пригодность, соответсвие и результативность, а также согласованность со стратегическими направлениями развития предприятия.	Вище керівництво аналізує СМЯ не рідше одного разу на рік, щоб гарантувати її постійну придатність, відповідність і результативність, а також узгодженість зі стратегічними напрямками розвитку підприємства.	Top management reviews <u>Company's QMS, at least once a year</u> , in order to ensure its continuing suitability, adequacy, <u>effectiveness and alignment with the strategic directions of Company.</u>	Top management reviews <u>Company X</u> QMS at least once a year in order to ensure its continuing suitability, adequacy, effectiveness, and alignment with the strategic directions of <u>Company X.</u>	Пунктуаційна, орфографічна, граматична (словотворення: багатоконпонент на субстантивна група)	Конкретизація
729	Этот анализ включает оценку возможностей и принятие планов по улучшению и внесению изменений в СМК, включая Политику и Цели в области качества.	Цей аналіз включає оцінку можливостей і прийняття планів щодо поліпшення і внесення змін в СМЯ, включаючи Політику і цілі у сфері якості.	This management review includes <u>evaluation</u> of opportunities and <u>adoption</u> of plans to improve and make changes <u>in</u> the QMS, including Quality Policy and Quality Objectives.	This management review includes an evaluation of opportunities and the adoption of plans to improve and make changes to the QMS, including Quality Policy and Quality Objectives.	Граматичні (вживання артиклів, прийменників)	Конкретизація
730	Руководство ЗПРГ проводит предварительный анализ функционирования СМК в своих подразделениях с последующей передачей	Керівництво ЗВРГ проводить попередній аналіз функціонування СМЯ в своїх підрозділах з подальшою передачею звіту керівнику СМЯ	The management <u>at</u> SHMP conducts a preliminary review of the operation of the QMS in its departments with the subsequent transfer of the report to the head of the QMS of Company X.	The management of SHMP conducts a preliminary review of the operation of the QMS in its departments with the subsequent transfer of the report to the head of	Граматична (вживання прийменників)	Дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	отчета руководителю СМК компании X.	компанії X.		the QMS of Company X.		
731	Такой анализ охватывает все требования СМК и тенденции ее функционирования.	Такий аналіз охоплює всі вимоги СМЯ і тенденції її функціонування.	Such review covers all QMS requirements and <u>trends</u> of its operation.	Such review covers all QMS requirements and the trends of its operation.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
732	Часть анализа со стороны руководства ЗПРГ – это мониторинг целей в области качества, а также ежеквартальная отчетность о затратах на устранение несоответствий, оценивания этих затрат.	Частина аналізу з боку керівництва ЗВРГ - це моніторинг цілей в області якості, а також щоквартальна звітність про витрати на усунення невідповідностей, оцінювання цих витрат.	Part of <u>SHMP's management review</u> is the monitoring of quality objectives, as well as <u>quarter</u> reporting <u>on</u> the costs of eliminating nonconformities, <u>evaluation</u> of these costs.	Part of SHMP management review is the monitoring of quality objectives, as well as quarterly reporting of the costs of eliminating nonconformities <u>and</u> an evaluation of these costs.	Лексична, граматичні (вживання прийменників, словотворення: багатокomпонент на субстантивна група)	Додавання граматикизованої одиниці, дослівний переклад
733	данные о результативности процессов и соответствии продуктов и услуг, включая результаты анализа проектирования, контроля закупаемой и производимой продукции в соответствии с требованиями 4.4	дані про результативність процесів і відповідно продуктів і послуг, включаючи результати аналізу проектування, контролю продукції, що закуповується та виробляється відповідно до вимог 4.4	data on <u>the process effectiveness</u> and conformity of products and services including results of design analysis and control of purchased and manufactured products in accordance with requirements 4.4	data on process effectiveness and the conformity of products and services, including results of design analysis and control of purchased and manufactured products in accordance with requirements in <u>Sections</u> 4.4	Пунктуаційна, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація
734	информацию о результативности действий, последовавших за предыдущими анализами со стороны руководства, включая выполнение улучшающих мероприятий	інформацію про результативність дій, що послідували за попередніми аналізами з боку керівництва, включаючи виконання поліпшувальних заходів	information on the effectiveness of <u>the actions</u> resulting from the previous management analysis, including the implementation of <u>improving</u> activities	information on the effectiveness of actions resulting from the previous management analysis, including the implementation of improvement activities	Граматична (вживання артиклів), лексична	Дослівний переклад
735	Предприятие планирует и проводит анализ менеджмента с учетом меняющихся условий ведения бизнеса и согласовывает анализ со	Підприємство планує і проводить аналіз менеджменту з урахуванням мінливих умов ведення бізнесу та погоджує аналіз зі	<u>Company</u> plans and conducts management review taking into account changing business conditions and coordinates the analysis with <u>Company's</u> <u>strategies</u> .	<u>Company X</u> plans and conducts the management review while taking into account changing business conditions and coordination of the analysis with	Орфографічна, граматичні (вживання артиклів, сполучників, словотворення:	Конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	стратегиями предприятия.	стратегіями підприємства.		<u>Company X</u> strategies.	багатокомпонент на субстантивна група)	
736	Результаты мероприятий, определенных в ходе анализа менеджмента, служат исходными данными для следующего анализа менеджмента.	Результати заходів, визначених в ході аналізу менеджменту, служать вихідними даними для наступного аналізу менеджменту.	The results of activities identified in the course of management review used as input for the next management review.	The results of activities identified <u>during</u> management review <u>are used</u> as input for the next management review.	Дослівний переклад, граматична (порядок слів у реченні)	Заміна, вибір варіативного відповідника
737	Предприятие выявляет и выбирает возможности для улучшения и совершает необходимые действия, чтобы выполнить требования потребителей и повысить удовлетворенность потребителя, что включает в себя:	Підприємство виявляє і вибирає можливості для поліпшення і здійснює необхідні дії, щоб виконати вимоги споживачів і підвищити задоволеність споживача, що включає в себе:	<u>Company</u> determines and selects opportunities for improvement and implements any necessary actions to meet Customer requirements and enhance Customer satisfaction. These shall include:	<u>Company X</u> determines and selects opportunities for improvement and implements any actions necessary to meet Customer requirements and enhance Customer satisfaction. These actions include:	Орфографічна, дослівний переклад	Конкретизація, членування речення
738	проекты, которые ведут к инновациям, пересмотру и улучшению существующих процессов и внедрению новых процессов	проекти, які ведуть до інновацій, перегляду та вдосконалення існуючих процесів і впровадження нових процесів	breakthrough projects <u>which</u> either lead to innovation, revision <u>and improvement</u> of existing <u>processes</u> or the implementation of new processes	<u>breakthrough projects</u> that lead to innovation, revision, improvement of existing processes, or the implementation of new processes	Пунктуаційні, граматична (вживання займенників)	Конкретизація
739	постепенные улучшения, проводимые в рамках существующих процессов	поступові поліпшення, які проводяться в рамках існуючих процесів	small-step on-going improvement activities conducted within existing processes	<u>incremental</u> improvement activities conducted within existing processes	Лексична	Дослівний переклад
740	Основными объектами для измерения, анализа и улучшения являются:	Основними об'єктами для вимірювання, аналізу і поліпшення є:	The main objects for measurement, review, and improvement are:	The main <u>areas</u> for measurement, review, and improvement are:	Дослівний переклад	Вибір варіативного відповідника, дослівний переклад
741	интегрирует рассмотрение улучшений в разработке новых продуктов, услуг и процессов или их оптимизирование	інтегрує розгляд поліпшень в розробці нових продуктів, послуг та процесів або їх оптимізація	to integrate <u>consideration</u> of improvements <u>in</u> the development of new products, services <u>and processes</u> or their optimization	to integrate the consideration of improvements into the development of new products, services, processes, or their optimization	Пунктуаційна, граматичні (вживання артиклів, прийменників)	Вилучення граматикалізованої одиниці

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
742	предпринимая действия в отношении последствий	приймаючи дії щодо наслідків	<u>deals with</u> the consequences	handles the <u>resulting</u> consequences	Лексична	Заміна, конкретизація
743	оценивает потребность в действиях по устранению причин несоответствия с тем, чтобы оно не повторялось или не происходило в другом месте, посредством:	оцінює потребу в діях щодо усунення причин невідповідності з тим, щоб вона не повторювалася або не відбувалася в іншому місці, за допомогою:	evaluates the need for action to eliminate the causes of the nonconformity, <u>in order</u> that it does not <u>recur</u> or occur elsewhere, by:	evaluates the need for action to eliminate the causes of the nonconformity so that it does not occur or occur elsewhere by:	Граматична (вживання прийменників), пунктуаційна, лексична	Дослівний переклад
744	выявления подобных несоответствий или потенциального возникновения несоответствий	виявлення подібних невідповідностей або потенційного виникнення невідповідностей	determining if similar nonconformities <u>exist, or</u> could potentially occur	determining if similar nonconformities exist or could potentially occur	Пунктуаційна	Дослівний переклад
745	обновляет, если необходимо, информацию о рисках и возможностях, выявленных на этапе планирования	оновлює, якщо необхідно, інформацію про ризики та можливості, виявлені на етапі планування	updates <u>risks</u> and opportunities determined during planning, if necessary	updates the risks and opportunities determined during planning, if necessary	Граматична (вживання артиклів)	Перестановка
746	Предприятие стремится к устранению причин и последствий проблем, которые могут оказывать негативное воздействие на:	Підприємство прагне до усунення причин і наслідків проблем, які можуть чинити негативний вплив на:	<u>Company</u> seeks to <u>eliminate permanently</u> the causes and consequent effects of problems that could have a negative impact on:	<u>Company X</u> seeks to permanently eliminate the causes and subsequent effects of problems that could have a negative impact on:	Орфографічна, граматична (порядок слів у реченні)	Конкретизація
747	проблемы, обозначенные персоналом	проблеми, позначені персоналом	<u>employee identified problems</u>	problems identified by employees	Граматична (порядок слів)	Дослівний переклад
748	выявление обнаруженных несоответствий, которые касаются продукции, процессов СМК, ресурсов, внешних поставщиков и аутсорсинговой работы, претензий потребителей, отчетов по качеству	виявлення виявлених невідповідностей, які стосуються продукції, процесів СМЯ, ресурсів, зовнішніх постачальників і аутсорсингової роботи, претензій споживачів, звітів з якості	identify detected nonconformities that relate to products, QMS processes, resources, external <u>providers and</u> outsourced work, Customer complaints, quality reports	<u>identify</u> detected nonconformities that relate to products, QMS processes, resources, external providers, outsourced work, Customer complaints, <u>and</u> quality reports	Дослівний переклад	Вилучення граматикалізованої одиниці, додавання граматикалізованої одиниці, заміна частини мови
749	Предприятие информирует потребителей или внешних поставщиков о	Підприємство інформує споживачів або зовнішніх постачальників про невідповідність і надає	<u>Company</u> contacts Customers or external providers to <u>make them aware of</u> a nonconformity and to provide information about <u>the</u>	<u>Company X</u> contacts Customers or external providers to notify them of <u>nonconformities</u> and to	Орфографічна, лексична, граматична (вживання	Конкретизація, заміна числа

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	несоответствии и предоставляет информацию о возможном или фактическом влиянии на поставленный продукт или оказанную услугу.	інформацію про можливий або фактичний вплив на поставлений товар або надану послугу.	<u>potential or actual effects</u> on the product provided or service delivered.	provide information about potential or actual effects on the product provided or service delivered.	артиклів)	
750	Компания X анализирует несоответствие, чтобы определить его причину и существует ли она где-то еще, возможно ли ее повторение или проявление в другом месте.	Компанія X аналізує невідповідність, щоб визначити його причину і чи існує вона десь ще, чи можливо її повторення або прояв в іншому місці.	Company X reviews a nonconformity to determine its cause <u>and whether</u> it exists elsewhere, or is likely to <u>recur</u> or potentially occur in another area.	Company X reviews a nonconformity to determine its cause, whether it exists elsewhere, <u>the likelihood of recurrence, and/or</u> whether it could potentially occur in another area.	Лексична, пунктуаційна	Вилучення граматикалізованої одиниці, заміна, додавання граматикалізованої одиниці
751	Предприятие определяет объем корректирующих действий, которые необходимо предпринять, основываясь на потенциальном влиянии несоответствия.	Підприємство визначає обсяг коригувальних дій, які необхідно вжити, ґрунтуючись на потенційному впливові невідповідності.	<u>Company</u> determines the extent of the actions that need to be <u>taken, based</u> on the potential effect of the nonconformity.	<u>Company X</u> determines the extent of the actions that need to be taken based on the potential effect of the nonconformity.	Пунктуаційна, орфографічна	Конкретизація
752	Компания X анализирует результативность любых корректирующих действий путем подтверждения, что меры приняты или коррекция выполнена.	Компанія X аналізує результативність будь-яких коригувальних дій шляхом підтвердження, що заходи прийняті або корекція виконана.	Company X reviews the effectiveness of any corrective actions by <u>confirming (through evidence)</u> that the actions have been implemented or correction taken.	Company X reviews the effectiveness of any corrective actions by confirming, through evidence, that the actions <u>have been implemented.</u>	Пунктуаційна	Генералізація
753	Для гарантии того, что результативность реализации корректирующих действий проверяется, предприятие устанавливает соответствующий период до того, как будет предпринят анализ.	Щоб переконатися у тому, що результативність реалізації коригувальних дій перевіряється, підприємство встановлює відповідний період до того, як буде зроблено аналіз.	In order to ensure that <u>effective implementation</u> of corrective actions is verified, <u>Company</u> establishes an appropriate amount of time prior to reviewing the actions taken.	In order to ensure that the effective implementation of corrective actions is verified, <u>Company X</u> establishes an appropriate amount of time prior to reviewing the actions taken.	Орфографічна, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
754	Предприятие анализирует, не вызывает ли корректирующее действие, предпринятое в одной области, негативных последствий в другой области компании X.	Підприємство аналізує, чи не викликає коригувальна дія, розпочата в одній області, негативних наслідків в іншій області компанії X.	<u>Company</u> reviews if the effects of corrective action taken in one area can cause adverse effects in another area of Company X.	<u>Company X determines</u> if the effects of corrective action taken in one area can cause adverse effects in another area.	Орфографічна, дослівний переклад	Конкретизація, вибір варіативного відповідника, генералізація
755	После анализа корректирующего действия предприятие оценивает, существует ли риск или возможность, которые ранее не были выявлены в ходе планирования согласно 6.1.	Після аналізу коригувальних дій підприємство оцінює, чи існує ризик або можливість, які раніше не були виявлені в ході планування згідно 6.1.	After the review of corrective actions <u>Company</u> considers whether there is a risk or opportunity <u>that has not been previously determined</u> during planning in accordance with 6.1.	After the review of corrective <u>actions</u> , <u>Company X</u> considers whether there is a risk or opportunity not previously determined during planning in accordance with <u>Section 6.1</u> .	Пунктуаційна, дослівний переклад	Конкретизація
756	Предприятие оценивает значимость несоответствий с точки зрения их влияния на эксплуатационные расходы, стоимость расходов несоответствия и его коррекции, характеристики продукта, безопасность, надежность, нормативные требования, влияние на продукты и процессы потребителей, любые другие риски и удовлетворенность потребителей.	Підприємство оцінює значимість невідповідностей з точки зору їх впливу на експлуатаційні витрати, вартість витрат невідповідності і її корекції, характеристики продукту, безпеку, надійність, нормативні вимоги, вплив на продукти і процеси споживачів, будь-які інші ризики і задоволеність споживачів.	<u>Company</u> <u>evaluate</u> the significance of nonconformities in terms of their impact on operating costs, cost of <u>nonconformity</u> and its correction, product performance, safety, dependability, regulatory requirements, <u>affect on Customers product</u> and processes, any other risks, and Customer satisfaction.	<u>Company X</u> evaluates the significance of nonconformities in terms of their impact on operating costs, cost of the nonconformity and its correction, product performance, safety, dependability, regulatory requirements, effect on Customer products and processes, any other risks, and Customer satisfaction.	Орфографічна, граматичні (узгодження підмета та присудка, словотворення: багатокomпонент на субстантивна група, вживання артиклів)	Конкретизація
757	Показатели результативности процесса корректирующих действий, включают в себя: уменьшение времени для принятия	Показники результативності процесу коригувальних дій, включають в себе: зменшення часу для прийняття коригувальних дій, проблеми	Performance indicators to measure the effectiveness of the corrective action process <u>include reduction</u> in cycle time for correction actions, problem re-occurrence, open corrective actions, costs, and enhancing <u>the</u>	Performance indicators to measure the effectiveness of the corrective action process include: reduction in cycle time for correction actions, problem re-occurrence, open corrective actions, costs, and	Пунктуаційна, граматична (вживання артиклів)	Конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	корректирующих действий, проблемы повторного возникновения, открытых корректирующих действий, затрат, и повышение результативности СМК.	повторного виникнення, відкритих коригувальних дій, витрат, і підвищення результативності СМЯ.	<u>QMS effectiveness.</u>	enhancing QMS effectiveness.		
758	Процесс решения проблем при производстве изделий для автомобильной промышленности ведется в соответствии с СТП 43 и:	Процес рішення проблем при виробництві виробів для автомобільної промисловості ведеться відповідно до СТП 43 і:	The process of solving problems in the <u>manufacture</u> of products for the automotive industry is carried out in accordance with CStd 43 and:	The process of solving problems in the manufacturing of products for the automotive industry is carried out in accordance with CStd 43, <u>which:</u>	Граматична (форма слова)	Заміна
759	позволяет решать проблемы, приводящие к идентификации и устранению коренных причин (если ход решения проблемы предписывается потребителем, организация должна выполнять эти требования)	дозволяє вирішувати проблеми, що призводять до ідентифікації і усунення корінних причин (якщо хід вирішення проблеми пропонується споживачем, організація повинна виконувати ці вимоги)	allows <u>to solve</u> problems <u>leading to identification</u> and elimination of root causes (if the course of solving <u>problem</u> is prescribed by the Customer, <u>Company</u> shall fulfill these requirements)	allows for problem solving that leads to the identification and elimination of root causes. If the course of solving the problem is prescribed by the Customer, <u>Company X</u> shall fulfill these requirements	Дослівний переклад, граматичні (порядок слів, форма слова, вживання артиклів), орфографічна	Конкретизація, членування речення
760	Процесс управления несоответствующей продукцией регламентирован СТП.	Процес управління невідповідною продукцією регламентовано СТП.	The process of managing <u>of</u> nonconforming items is regulated by CStd.	The process of managing nonconforming items is regulated by CStd.	Граматична (вживання прийменників з дієприслівникам и)	Дослівний переклад
761	Учет, анализ и списание брака в производстве ведется согласно СТП.	Облік, аналіз і списання браку у виробництві ведеться згідно з СТП.	Record keeping, <u>analysis and discarding of</u> defective products in manufacturing are performed according to CStd.	Record keeping, analysis, and discarding defective products in manufacturing are performed according to CStd.	Пунктуаційна, граматична (вживання прийменників з дієприслівникам и)	Дослівний переклад
762	Предприятие принимает во внимание результаты анализа и оценки, а также результаты анализа	Підприємство бере до уваги результати аналізу і оцінки, а також результати аналізу	<u>Company</u> considers the results of analysis and evaluation, and the outputs from management <u>review</u> , <u>to</u> determine if there are needs or	<u>Company X</u> considers the results of analysis, evaluation, and the outputs from management review to	Орфографічна, пунктуаційна, дослівний переклад	Конкретизація, вилучення граматикалізованої одиниці,

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	менеджмента для определения, есть ли потребности или возможности, которые реализуются в рамках постоянного улучшения.	менеджменту для визначення, чи є потреби або можливості, які реалізуються в рамках постійного поліпшення.	opportunities that are addressed as part of continual improvement.	determine if there are needs or opportunities that <u>should be addressed</u> as part of continual improvement.		заміна
763	Компания X постоянно улучшает пригодность, соответствие и результативность СМК, используя политику и цели в области качества, результаты аудитов, анализ данных, корректирующие действия, а также анализ со стороны высшего руководства.	Компанія X постійно покращує придатність, відповідність і результативність СМЯ, використовуючи політику і цілі в області якості, результати аудитів, аналіз даних, коригувальні дії, а також аналіз з боку вищого керівництва.	Company X continually improves the suitability, <u>adequacy and effectiveness</u> of the QMS using the Quality Policy and Quality Objectives, audit results, data reviews, <u>corrective actions and</u> top management review.	Company X continually improves the suitability, adequacy, and effectiveness of the QMS using the Quality Policy and Quality Objectives, audit results, data reviews, corrective actions, and top management review.	Пунктуаційні	Дослівний переклад
764	Постоянное улучшение включает в себя меры по повышению согласованности результатов процессов, продуктов и услуг с тем, чтобы повысить уровень соответствия результатов.	Постійне поліпшення включає в себе заходи з підвищення узгодженості результатів процесів, продуктів і послуг з тим, щоб підвищити рівень відповідності результатів.	Continual improvement includes actions to increase consistency of process outputs and products and services in order to increase the level of conforming outputs.	Continual improvement includes actions to increase consistency of process <u>outputs, products,</u> and services in order to increase the level of conforming outputs.	Пунктуаційна	Дослівний переклад
765	Это делается для улучшения функционирования СМК предприятия и повышения полезности для его потребителей и заинтересованных сторон.	Це робиться для поліпшення функціонування СМЯ підприємства і підвищення корисності для його споживачів і зацікавлених сторін.	This is done in order to enhance Company's <u>QMS performance and benefit</u> of its Customers and interested parties.	This is done in order to enhance the performance of <u>Company X</u> QMS and for the benefit of Customers and <u>other</u> interested parties.	Граматичні (неправильне вживання слова, словотворення: багатокomпонент на субстантивна група), орфографічна	Конкретизація, вилучення граматикалізованої одиниці, додавання граматикалізованої одиниці
766	Компания X анализирует и оценивает результаты согласно 9.1.3, осуществляет анализ менеджмента согласно 9.3,	Компанія X аналізує і оцінює результати відповідно до 9.1.3, здійснює аналіз менеджменту згідно з 9.3,	Company X analyses and evaluates the results according to 9.1.3 and performs management review according to 9.3 to determine if continual	Company X analyses and evaluates the results according to <u>Section</u> 9.1.3. Management review is performed according to	Дослівний переклад	Конкретизація, членування речення, заміна активного стану пасивним

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	чтобы определить, требуются ли меры для постоянного улучшения.	щоб визначити, чи потрібні заходи для постійного поліпшення.	improvement actions are needed.	<u>Section</u> 9.3 to determine if continual improvement actions are needed.		
767	Предприятие использует методы постоянного улучшения, которые включают в себя:	Підприємство використовує методи постійного поліпшення, які включають в себе:	<u>Company</u> considers methodologies and tools to conduct continual improvement activities, these include:	<u>Company</u> X considers methodologies and tools to conduct continual improvement activities, including:	Пунктуаційна, граматична (вживання займенників), орфографічна	Конкретизація
768	примеры ситуаций, которые могут привести к улучшению, например: изменение процесса, время обработки	приклади ситуацій, які можуть призвести до поліпшення, наприклад: зміна процесу, час обробки	examples of situations that may lead to improvement, for example: process change, processing time	examples of situations that may lead to improvement, <u>such as process change and processing time</u>	Пунктуаційна	Додавання граматикалізованої одиниці
769	Целью постоянного улучшения СМК является увеличение возможности повышения удовлетворенности потребителей.	Метою постійного поліпшення СМЯ є збільшення можливості підвищення задоволеності споживачів.	The objective for continual improvement of <u>QMS</u> is to increase Customer satisfaction.	The objective for continual improvement of the QMS is to increase Customer satisfaction.	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
770	При этом действия по улучшению включают:	При цьому дії щодо поліпшення включають:	In this case, <u>the improvement actions</u> include:	In this case, improvement actions include:	Граматична (вживання артиклів)	Дослівний переклад
771	измерение, проверку, анализ и оценку результатов выполнения для установления того, достигнуты ли цели	вимір, перевірку, аналіз і оцінку результатів виконання для встановлення того, чи досягнуто мети	measuring, checking, analysis, and evaluation of <u>results</u> , to determine whether objectives were achieved	measuring, checking, <u>analyzing, and evaluating</u> results to determine if objectives were achieved	Пунктуаційна, граматична (узгодження форм однорідних членів речення)	Дослівний переклад
772	При производстве продукции для автомобилестроения осуществляется процесс постоянного улучшения.	При виробництві продукції для автомобілебудування здійснюється процес постійного поліпшення.	In the production of products for the automotive industry, a process of continual improvement <u>is being carried out</u> .	In the production of products for the automotive industry, a process of continual improvement is carried out.	Граматична (часова форма)	Дослівний переклад
773	Постоянное улучшение осуществляется, когда производственные процессы являются удовлетворительными и стабильными или	Постійне поліпшення здійснюється, коли виробничі процеси є задовільними і стабільними або характеристики продукції	Continual improvement occurs when production processes are satisfactory and stable or product characteristics are predictable and meet Customer requirements.	Continual improvement occurs when production processes are <u>stable and satisfactory</u> or <u>when</u> product characteristics are predictable and meet	Дослівний переклад	Перестановка, додавання граматикалізованої одиниці

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Оригінал російською мовою	Переклад на українську мову	Переклад на англійську мову	Відредагований переклад	Тип помилки	Перекладацька трансформація
	характеристики продукции предсказуемы и отвечают требованиям потребителя.	передбачувані і відповідають вимогам споживача.		Customer requirements.		

Додаток В

Аналіз перекладу термінів з ядерної безпеки та радіаційного захисту

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
1	emergency preparedness	аварійна готовність	аварийная готовность	The capability to take actions that will effectively mitigate the consequences of an emergency for human health and safety, quality of life, property and the environment.	The workshop, which focused on radiation measurement, characterization, and protective actions for <i>emergency preparedness</i> and response, was the ninth meeting of the Emergency Management Working Group (EMWG) under the U.S.-Japan Bilateral Commission on Civil Nuclear Cooperation.	дослівний переклад
2	emergency	аварійна ситуація	аварийная ситуация	A non-routine situation that necessitates prompt action, primarily to mitigate a hazard or adverse consequences for human health and safety, quality of life, property or the environment. This includes nuclear and radiological emergencies and conventional emergencies such as fires, release of hazardous chemicals, storms or earthquakes. It includes situations for which prompt action is warranted to mitigate the effects of a perceived hazard. nuclear or radiological emergency. An emergency in which there is, or is perceived to be, a hazard due to: (a) The energy resulting from a nuclear chain reaction or from the decay of the products of a chain reaction; or (b) Radiation exposure. Points (a) and (b) approximately represent nuclear and radiological emergencies, respectively. However, this is not an exact distinction. Radiation emergency is used in some cases when an explicit distinction in the nature of the hazard is immaterial (e.g. national radiation emergency plan), and	The Environmental Protection Agency publishes protective action guides (PAG) to help federal, state, local, and tribal emergency response officials make radiation protection decisions during an <i>emergency</i> .	експлікація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				<p>it has essentially the same meaning. transnational emergency. A nuclear or radiological emergency of actual, potential or perceived radiological significance for more than one State. This includes: (1) A significant transboundary release of radioactive material (however, a transnational emergency does not necessarily imply a significant transboundary release of radioactive material); (2) A general emergency at a facility or other event that could result in a significant transboundary release (atmospheric or aquatic) of radioactive material; (3) Discovery of the loss or illicit removal of a dangerous source that has been transported across, or is suspected of having been transported across, a national border; (4) An emergency resulting in significant disruption to international trade or travel; (5) An emergency warranting the taking of protective actions for foreign nationals or embassies in the State in which it occurs; (6) An emergency resulting or potentially resulting in severe deterministic effects and involving a fault and/or problem (such as in equipment or software) that could have serious implications for safety internationally; (7) An emergency resulting in or potentially resulting in great concern among the population of more than one State owing to the actual or perceived radiological hazard.</p>		
3	emergency response	аварійне реагування	аварийное реагирование	The performance of actions to mitigate the consequences of an emergency for human health and safety, quality of life, property and the environment. It may	For the time being, these clauses cover the following themes: logical access control for human-machine interfaces of I&C systems in control rooms; software	синтаксичне уподібнення, вибір варіативного відповідника

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				also provide a basis for the resumption of normal social and economic activity.	modifications (this includes patches and updates); logging and audit capability; the use of cryptography by I&C systems; system availability and function continuity; <i>emergency response</i> ; and crisis management communication systems.	
4	emergency procedures	аварійні процедури	аварийные процедуры	A set of instructions describing in detail the actions to be taken by response personnel in an emergency.	The recommendations from the 2015 review that have been implemented include periodic safety reviews, enhanced <i>emergency procedures</i> , improved materials and equipment conditions, and strict documentation modification control.	дослівний переклад
5	scram	аварійний зупин	аварийный останов	A rapid emergency shutdown of a nuclear reactor.	On February 17 at 11:53 p.m. CST, an automatic reactor <i>scram</i> occurred at LaSalle-1 due to failure of the feedwater regulating valve to fully open.	експлікація
6	accident	аварія	авария	Any unintended event, including operating errors, equipment failures and other mishaps, the consequences or potential consequences of which are not negligible from the point of view of protection or safety.	He noted the steep increase in the number of abortions in Europe following the Chernobyl <i>accident</i> (due to the fear of radiation) and the major decline of nuclear reactor construction globally, “though wildlife is thriving at Chernobyl.”	дослівний переклад
7	activation	активація	активация	The process of inducing radioactivity. Most commonly used to refer to the induction of radioactivity in moderators, coolants, and structural and shielding materials, caused by irradiation with neutrons. Care may be needed to avoid confusion when using the term activation in its everyday sense of bringing into action (e.g. of safety systems, for which ‘actuation’ may be used).	For two weeks, the students perform a variety of startup, shutdown, and power maneuvers, as well as several neutron <i>activation</i> and isotope identification exercises.	адаптивне транскодування
8	specific activity	питома активність	удельная активность	Of a material, for the purposes of the Transport Regulations, the activity per unit mass of the material in which the radionuclides are essentially uniformly	According to MURR, the SGE process will produce Mo-99 of the highest <i>specific activity</i> while avoiding the production of liquid uranium waste, a	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				<p>distributed. Of a radionuclide, the activity per unit mass of that nuclide. Of a material, the activity per unit mass or volume of the material in which the radionuclides are essentially uniformly distributed. The distinction in usage between specific activity and activity concentration is controversial. Some regard the terms as synonymous, and may favor one or the other (as above). ISO 921 distinguishes between specific activity as the activity per unit mass and activity concentration as the activity per unit volume. Another common distinction is that specific activity is used (usually as activity per unit mass) with reference to a pure sample of a radionuclide or, less strictly, to cases where a radionuclide is intrinsically present in the material (e.g. carbon-14 in organic materials, uranium-235 in natural uranium), even if the abundance of the radionuclide is artificially changed. In this usage, activity concentration (which may be activity per unit mass or per unit volume) is used for any other situation (e.g. when the activity is in the form of contamination in or on a material). In general, the term activity concentration is more widely applicable, is more self-evident in meaning, and is less likely than specific activity to be confused with unrelated terms (such as 'specified activities'). Activity concentration is therefore preferred to specific activity for general use in safety related IAEA publications.</p>	<p>significant problem with existing technologies that require high-enriched uranium.</p>	

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
9	equipment qualification	атестація обладнання	аттестация оборудования	Generation and maintenance of evidence to ensure that equipment will operate on demand, under specified service conditions, to meet system performance requirements. More specific terms are used for particular equipment or particular conditions; for example, seismic qualification is a form of equipment qualification that relates to conditions that could be encountered in the event of earthquakes.	To support the country's nuclear new-build program, the United Kingdom's Nuclear Advanced Manufacturing Research Center (Nuclear AMRC) has awarded an <i>equipment qualification</i> (EQ) contract to EQ Alliance, a newly formed alliance by Lloyd's Register, Rolls-Royce, Assystem, and Arexis, it was announced on May 2.	вибір варіативного відповідника
10	bypass	байпас	байпас	A route that allows fission products released from a reactor core to enter the environment without passing through the containment or other enclosure designed to confine and reduce a release in the event of an emergency. This route may be established intentionally by the operator or as a result of the event.	The focus then shifted to characterizing the building's remaining <i>bypass</i> and auxiliary equipment.	транскрибування
11	barrier	бар'єр	барьер	A physical obstruction that prevents or inhibits the movement of people, radionuclides or some other phenomenon (e.g. fire), or provides shielding against radiation.	These standards are a <i>barrier</i> to many applications of low doses of radiation for medical diagnostics and treatments.	адаптивне транскодування
12	safety	безпека	безопасность	The protection of people and the environment against radiation risks, and the safety of facilities and activities that give rise to radiation risks. 'Safety' as used here and in the IAEA safety standards includes the safety of nuclear installations, radiation safety, the safety of radioactive waste management and safety in the transport of radioactive material; it does not include non-radiation-related aspects of safety. "Safety is concerned with both radiation risks under normal circumstances and radiation risks as a consequence of incidents, as well as with other possible	JAIF also noted that when Mitazono visited the Sendai station in November, he was able to see for himself what the operator had been doing to ensure <i>safety</i> , and instead of insisting on decommissioning, decided on a more practical policy.	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				direct consequences of a loss of control over a nuclear reactor core, nuclear chain reaction, radioactive source or any other source of radiation. Safety measures include actions to prevent incidents and arrangements put in place to mitigate their consequences if they were to occur.”		
13	rem	бер	бэр	Unit of dose equivalent and effective dose equivalent, equal to 0.01 Sv.	By reinforcing site expectations for radiation worker practices during mock-up training and ownership of contamination and dose by each individual during the outage, actual project dose was limited to just 1.886 rem , more than 57 percent below the estimate.	дослівний переклад
14	validation	валідація	валидация	1. The process of determining whether a product or service is adequate to perform its intended function satisfactorily. Validation is broader in scope, and may involve a greater element of judgement, than verification. computer system validation. The process of testing and evaluating the integrated computer system (hardware and software) to ensure compliance with the functional, performance and interface requirements. model validation. The process of determining whether a model is an adequate representation of the real system being modelled, by comparing the predictions of the model with observations of the real system. Normally contrasted with model verification, although verification will often be a part of the broader process of validation. There is some controversy about the extent to which model validation can be achieved, particularly	The technical assistance was related to CGNPC’s small modular reactor program, advanced fuel assembly program, and fixed in-core detector system, as well as verification and validation of nuclear reactor-related computer codes.	адаптивне транскодування

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				in relation to modelling the long term migration of radionuclides from radioactive waste in repositories. system code validation. Assessment of the accuracy of values predicted by the system code against relevant experimental data for the important phenomena expected to occur. 2. Confirmation by means of objective evidence that the requirements for a specific intended purpose and use or application have been fulfilled. See verification. The corresponding status is termed 'validated'. The conditions of use for validation purposes may be real or simulated.		
15	commissioning	введення в експлуатацію	ввод в эксплуатацию	The process by means of which systems and components of facilities and activities, having been constructed, are made operational and verified to be in accordance with the design and to have met the required performance criteria. Commissioning may include both non-nuclear and/or non-radioactive and nuclear and/or radioactive testing.	After intensive testing and commissioning of all the equipment, the NSC is to be handed over to the Chernobyl nuclear power plant administration in November 2017.	експлікація
16	verification	верифікація	верификация	1. The process of determining whether the quality or performance of a product or service is as stated, as intended or as required. Verification is closely related to quality assurance and quality control. 2. Confirmation by means of objective evidence that specified requirements have been fulfilled. See validation. The corresponding status is termed 'verified'. Verification may comprise activities such as: performing alternative calculations; comparing a new design specification with a similar proven design specification; undertaking tests	The technical assistance was related to CGNPC's small modular reactor program, advanced fuel assembly program, and fixed in-core detector system, as well as verification and validation of nuclear reactor-related computer codes.	адаптивне транскодування

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				and demonstrations; and reviewing documents prior to issue.		
17	failure mode	вид відмови	вид отказа	The manner or state in which a structure, system or component fails.	Nonetheless, digital instrumentation and control systems also present potential new vulnerabilities that need to be assessed, including potential failures due to the increased complexity of digital systems, the introduction of unique <i>failure modes</i> due to software, and the limited operating history of digital systems in nuclear safety-related applications compared to analog systems.	вибір варіативного відповідника
18	intervention	втручання	вмешательство	Any action intended to reduce or avert exposure or the likelihood of exposure to sources that are not part of a controlled practice or that are out of control as a consequence of an accident.	The AES-2006 design also provides passive heat removal, which allows for the cooling of the reactor core without human <i>intervention</i> in case of a loss of power.	дослівний переклад
19	siting	вибір площадки	выбор площадки	The process of selecting a suitable site for a facility, including appropriate assessment and definition of the related design bases. The siting process for a nuclear installation generally consists of site survey and site selection. Site survey is the process of identifying candidate sites for a nuclear installation after the investigation of a large region and the rejection of unsuitable sites. Site selection is the process of assessing the remaining sites by screening and comparing them on the basis of safety and other considerations to select one or more preferred candidate sites. The siting process for a repository is particularly crucial to its long term safety; it may therefore be a particularly extensive process, and is divided into the following stages: — Concept and planning; — Area survey; — Site characterization; —	The plan lays out a path for <i>siting</i> and building a defense waste repository for the permanent disposal of all or a portion of the DOE's inventory of spent nuclear fuel and high-level radioactive waste resulting from atomic energy defense activities, DOE research and development activities, or both.	експлікація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				Site confirmation.		
20	availability	готовність	готовность	The fraction of time for which a system is capable of fulfilling its intended purpose. Reliability represents essentially the same information, but in a different form.	It includes those that are used to operate a plant from the safety and <i>availability</i> aspects, and those that do not run online—in particular, configuration management.	вибір варіативного відповідника
21	decontamination	дезактивація	дезактивация	The complete or partial removal of contamination by a deliberate physical, chemical or biological process. This definition is intended to include a wide range of processes for removing contamination from people, equipment and buildings, but to exclude the removal of radionuclides from within the human body or the removal of radionuclides by natural weathering or migration processes, which are not considered to be decontamination.	The reference document summarizes the NRC's decommissioning activities in fiscal year 2016, including the <i>decontamination</i> and decommissioning of complex materials sites, power reactors, research and test reactors, uranium recovery facilities, and fuel cycle facilities.	вибір варіативного відповідника
22	graded approach	диференційований підхід	дифференцированный подход	For a system of control, such as a regulatory system or a safety system, a process or method in which the stringency of the control measures and conditions to be applied is commensurate, to the extent practicable, with the likelihood and possible consequences of, and the level of risk associated with, a loss of control. An example of a graded approach in general would be a structured method by means of which the stringency of application of requirements is varied in accordance with the circumstances, the regulatory systems used, the management systems used, etc. For example, a method in which: (1) The significance and complexity of a product or service are determined; (2) The potential impacts of the product or service on health, safety, security, the environment, and the	This evaluation will include a clarification of the scope of systems intended to be addressed under the position and an examination of the technical acceptability for using a <i>graded approach</i> based on risk significance or safety significance.	вибір варіативного відповідника

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				achieving of quality and the organization's objectives are determined; (3) The consequences if a product fails or if a service is carried out incorrectly are taken into account.		
23	contamination	забруднення	загрязнение	<p>1. Radioactive substances on surfaces, or within solids, liquids or gases (including the human body), where their presence is unintended or undesirable, or the process giving rise to their presence in such places. Contamination does not include residual radioactive material remaining at a site after the completion of decommissioning. The term contamination may have a connotation that is not intended. The term contamination refers only to the presence of radioactivity, and gives no indication of the magnitude of the hazard involved.</p> <p>2. The presence of a radioactive substance on a surface in quantities in excess of 0.4 Bq/cm² for beta and gamma emitters and low toxicity alpha emitters, or 0.04 Bq/cm² for all other alpha emitters.</p>	The <i>contamination</i> was found on May 18 during a planned inspection of the tank's annulus, the space between the primary and secondary shells.	дослівний переклад
24	stakeholder	зацікавлена особа	заинтересованное лицо	Interested party; concerned party. A person, company, etc., with a concern or (especially financial) interest in ensuring the success of an organization, business, system, etc. The term stakeholder has disputed usages and is misleading and too all-encompassing for clear use. In view of the potential for misunderstanding, use of the term is discouraged in favor of 'interested parties' or 'concerned parties', for example. Interested parties would need to be specified as relevant. Stakeholder means an interested party — whether a	SCE&G and Santee Cooper, which owns a 45 percent share of the project, announced on July 31 that construction had ceased on the new units following detailed analyses by each company of schedule and cost data provided by Westinghouse Electric Company and subcontractor Fluor Corporation, and the subsequent determination that it would not be in the best interest of customers and <i>stakeholders</i> to complete the project.	експлікація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				<p>person or a company, etc. — with an interest or concern in ensuring the success of an organization, business, system, etc. To ‘have a stake in’ something, figuratively, means to have something to gain or lose by, or to have an interest in, the turn of events. The term stakeholder is used in a broad sense to mean a person or group having an interest in the performance of an organization. Those who can influence events may effectively become interested parties — whether their ‘interest’ is regarded as ‘genuine’ or not — in the sense that their views need to be considered. Interested parties have typically included the following: customers, owners, operators, employees, suppliers, partners, trade unions; the regulated industry or professionals; scientific bodies; governmental agencies or regulators (local, regional and national) whose responsibilities may cover nuclear energy; the media; the public (individuals, community groups and interest groups); and other States, especially neighboring States that have entered into agreements providing for an exchange of information concerning possible transboundary impacts, or States involved in the export or import of certain technologies or materials.</p>		
25	backfill	засипка	засыпка (засыпочный материал)	Material used to refill excavated portions of a repository after waste has been emplaced.	The conventional mining project would include a tailings management process to grind tailings into a paste, combine them with about 5 percent cement, and use them to <i>backfill</i> the mined areas.	вибір варіативного відповідника

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
26	disposal	поховання	захоронение	1. Emplacement of waste in an appropriate facility without the intention of retrieval. The term disposal implies that retrieval is not intended; it does not mean that retrieval is not possible. For storage in a combined storage and disposal facility, for which a decision may be made at the time of its closure whether to remove the waste stored during the operation of the storage facility or to dispose of it by encasing it in concrete, the question of intention of retrieval may be left open until the time of closure of the facility. 2. The emplacement of spent fuel or radioactive waste in an appropriate facility without the intention of retrieval] 3. The act or process of getting rid of waste, without the intention of retrieval.	Also, he added, no matter the fuel cycle, there will always be waste that will require <i>disposal</i> in a deep geological repository.	вибір варіативного відповідника
27	protective action	захисна міра	защитная мера	An intervention intended to avoid or reduce doses to members of the public in emergencies or situations of chronic exposure.	While PAGs are not meant to be applied as strict numeric criteria, they define the projected dose to an individual from a release of radioactive material at which a specific <i>protective action</i> to reduce or avoid that dose is recommended.	дослівний переклад
28	containment	захисна оболонка (контейнмент)	защитная оболочка (контейнмент)	Methods or physical structures designed to prevent or control the release and the dispersion of radioactive substances. Although related to confinement, containment is normally used to refer to methods or structures that perform a confinement function, namely preventing or controlling the release of radioactive substances and their dispersion in the environment.	The high levels resulted from steam generator venting into the <i>containment</i> atmosphere in support of maintenance for the current refueling outage for Unit 2.	експлікація, транслітерація
29	applicant	заявник	заявитель	A legal person who applies to a regulatory body for authorization to undertake specified activities. Strictly, an applicant would be such from the time at	“This whole structure developed during a time where all the vendors were large corporations . . . and beyond that, the <i>applicants</i> were public utilities, which	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				which an application is submitted until the requested authorization is either granted or refused. However, the term is often used a little more loosely than this, particularly in cases where the authorization process is long and complex.	again were companies that have a very stable financial base,” he said.	
30	radiation	випромінювання	излучение	When used in IAEA publications, the term radiation normally refers only to ionizing radiation. The IAEA has no statutory responsibilities in relation to non-ionizing radiation. Ionizing radiation can be divided into low linear energy transfer radiation and high linear energy transfer radiation (as a guide to its relative biological effectiveness), or into strongly penetrating radiation and weakly penetrating radiation (as an indication of its ability to penetrate shielding or the human body). ionizing radiation. For the purposes of radiation protection, radiation capable of producing ion pairs in biological material(s).	There is emerging evidence that the effects of low or even moderate levels of ionizing radiation are in fact beneficial.	вибір варіативного відповідника
31	exemption	вилучення	изъятие	The determination by a regulatory body that a source or practice need not be subject to some or all aspects of regulatory control on the basis that the exposure (including potential exposure) due to the source or practice is too small to warrant the application of those aspects or that this is the optimum option for protection irrespective of the actual level of the doses or risks.	NuScale has been proposing to the NRC that the intent of the rules does not apply to its SMR design, so an exemption is unnecessary because it is not technically relevant.	дослівний переклад
32	inspection	інспекція	инспекция	An examination, observation, measurement or test undertaken to assess structures, systems and components and materials, as well as operational activities, technical processes,	Preliminary inspection findings were presented at the conclusion of the on-site inspection , and the NRC’s letter contains final inspection results based on its review of Homestake’s methodology for	адаптивне транскодування

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				organizational processes, procedures and personnel competence.	measuring and calculating the radon flux emanating from two on-site tailings piles.	
33	incident	інцидент	инцидент	Any unintended event, including operating errors, equipment failures, initiating events, accident precursors, near misses or other mishaps, or unauthorized act, malicious or non-malicious, the consequences or potential consequences of which are not negligible from the point of view of protection or safety. The word incident is often used, in INES and elsewhere, to describe events that are, in effect, minor accidents, i.e. that are distinguished from accidents only in terms of being less severe. This is a distinction with little basis in normal usage. An incident can be minor or major, just as an accident can, but unlike an accident, an incident can be caused intentionally.	According to Flowserve, an evaluation of a similar, recent incident at LaSalle-2 added an element not addressed in the previous evaluation regarding the limitation of a pressed-on stem collar to support the actuator thrust and maintain the stem-wedge preload.	адаптивне транскодування
34	nuclear incident	ядерний інцидент	ядерный инцидент	Any occurrence or series of occurrences having the same origin which causes nuclear damage or, but only with respect to preventive measures, creates a grave and imminent threat of causing such damage.	The EMWG was established in 2012 following the Fukushima Daiichi accident in 2011 to bring together nuclear incident preparedness and response experts from the United States and Japan for strategic dialogue and technical exchanges.	дослівний переклад
35	research reactor	дослідницький реактор	исследовательский реактор	A nuclear reactor used mainly for the generation and utilization of neutron flux and ionizing radiation for research and other purposes, including experimental facilities associated with the reactor and storage, handling and treatment facilities for radioactive materials on the same site that are directly related to safe operation of the research reactor. Facilities commonly known as critical assemblies are included.	It features the AKR-2 training reactor, Germany's most modern research reactor .	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
36	source	джерело	источник	Anything that may cause radiation exposure — such as by emitting ionizing radiation or by releasing radioactive substances or material — and can be treated as a single entity for protection and safety purposes.	As an example, Shellenberger quoted prominent antinuclear writer Amory Lovins from 1977: “It’d be little short of disastrous for us to discover a <i>source</i> of clean, cheap, abundant energy because of what we would do with it.”	дослівний переклад
37	calibration	калібрування	калибровка	A measurement of, or adjustment to, an instrument, component or system to ensure that its accuracy or response is acceptable.	The contract includes control consoles, specialist transportation and storage, and a <i>calibration</i> unit for each tool.	адаптивне транскодування
38	channel	канал	канал	An arrangement of interconnected components within a system that initiates a single output. The term channel is also used in its normal senses (and therefore normally without specific definition) in a variety of contexts.	Under two of the four discrete contracts, SNC-Lavalin’s nuclear team, based in Mississauga, Ontario, will provide engineering services for the detailed design of fuel channel and feeder reactor components.	дослівний переклад
39	vendor	компанія-постачальник	компанія-поставщик	A design, contracting or manufacturing organization supplying a service, component or facility.	The NNSA has also conducted industry outreach, Einwechter said, including by engaging U.S. <i>vendors</i> that want to export reactors and other nuclear facilities to nonnuclear-weapon states, working with NuScale Power to test the facility safeguardability assessment methodology, providing technical support to U.S. <i>vendors</i> of small modular reactors in collaboratively addressing safeguards aspects of their designs, and working with the Electric Power Research Institute to incorporate SBD into its Utility Requirement Document.	конкретизація
40	end state	кінцевий стан	конечное состояние	The state of radioactive waste in the final stage of radioactive waste management, in which the waste is passively safe and does not depend on institutional control. In the context of radioactive waste management, the end state includes both disposal and, if an adequate safety case can be made, indefinite storage	The Advanced I&C Systems Technologies Pathway is working with Palo Verde to develop an optimum <i>end-state</i> concept for a hybrid analog-digital control room that maximizes the value of the distributed control system to improve control room operations.	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
41	surveillance testing	контрольні випробування	контрольные испытания	Periodic testing to verify that structures, systems and components continue to function or are capable of performing their functions when called upon to do so.	During return-to-service <i>surveillance testing</i> for Train-B nuclear service cooling water (NSCW) transfer pump no. 7, Train-A NSCW transfer pump no. 8 tripped.	дослівний переклад
42	acceptance criteria	критерії прийнятності	критерии приемлемости	Specified bounds on the value of a functional indicator or condition indicator used to assess the ability of a structure, system or component to perform its design function.	A total of 98,543 submissions were received as of May 20, with 31,378 results after filtering out those that did not meet the <i>acceptance criteria</i> .	перестановка
43	criticality	критичність	критичность	The state of a nuclear chain reacting medium when the chain reaction is just self-sustaining (or critical), i.e. when the reactivity is zero. Often used, slightly more loosely, to refer to states in which the reactivity is greater than zero.	According to the DOE, deactivation of cell floor unit 25-6 of X-326 came after five and a half years of work that included improvements to EM's nondestructive assay program and involved the removal of hazardous and radioactive materials, verifying that <i>criticality</i> was not possible, and de-energizing and disconnecting nonessential systems.	дослівний переклад
44	safety culture	культура безпеки	культура безопасности	The assembly of characteristics and attitudes in organizations and individuals which establishes that, as an overriding priority, protection and safety issues receive the attention warranted by their significance.	The new confirmatory order, which extends to all of the utility's nuclear sites, spells out planned corrective actions, as well as actions already taken. For instance, TVA has established an executive review board to guard against retaliatory personnel actions and has hired advisors and consultants to focus on <i>safety culture</i> .	перестановка
45	security culture	культура фізичної безпеки	культура физической безопасности	Characteristics and attitudes in organizations and of individuals which establish that security issues receive the attention warranted by their significance.	"None of those countries has had a chance to build up strong regulation, safety culture, <i>security culture</i> , and so on," Bunn said.	перестановка, конкретизація
46	confinement	локалізація	локализация	Prevention or control of releases of radioactive material to the environment in operation or in accidents. Confinement is closely related in meaning to containment, but confinement is typically used to refer to the safety function of	According to the DOE, the melter storage box provides <i>confinement</i> and shielding for the melter, as well as a handling system for moving it.	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				preventing the 'escape' of radioactive material, whereas containment refers to the means for achieving that function.		
47	grace period	пільговий період	льготный период	The period of time during which a safety function is ensured in an event with no necessity for action by personnel. Typical grace periods range from 20 min to 12 h. The period of grace may be achieved by means of the automation of actuations, the adoption of passive systems or the inherent characteristics of a material (such as the heat capacity of the containment structure), or by any combination of these.	"The <i>grace period</i> is 130 days. If you don't do anything for 130 days, it's still okay."	дослівний переклад
48	model	модель	модель	An analytical representation or quantification of a real system and the ways in which phenomena occur within that system, used to predict or assess the behavior of the real system under specified (often hypothetical) conditions.	The ICRP employs the LNT <i>model</i> to calculate the risk of "health effects," which means that there is assumed to be a risk of excess cancer deaths in a population that receives a low radiation exposure, no matter how small.	дослівний переклад
49	monitoring	моніторинг	мониторинг	The measurement of dose or contamination for reasons related to the assessment or control of exposure to radiation or radioactive substances, and the interpretation of the results. 'Measurement' is used somewhat loosely here. The 'measurement' of dose often means the measurement of a dose equivalent quantity as a proxy (i.e. substitute) for a dose quantity that cannot be measured directly. Also, sampling may be involved as a preliminary step to measurement. Monitoring may be subdivided in two different ways: according to where the measurements are made, into individual monitoring, workplace monitoring, source monitoring and environmental monitoring; and, according to the	Digital technology has advantages over analog systems, including automated <i>monitoring</i> and alerts for standby safety functions and predictive algorithms to maintain critical safety systems.	адаптивне транскодування

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				purpose of the monitoring, into routine monitoring, task related monitoring and special monitoring.		
50	dose rate	потужність дози	мощность дозы	Although dose rate could, in principle, be defined over any unit of time (e.g. an annual dose is technically a dose rate), in IAEA publications the term dose rate should be used only in the context of short periods of time, e.g. dose per second or dose per hour.	Using very high doses at very high <i>dose rates</i> , they found that the mutation rate was roughly proportional to the radiation dose.	перестановка
51	reliability	надійність	надежность	The probability that a system or component will meet its minimum performance requirements when called upon to do so.	In addition, digital technology generally has higher <i>reliability</i> and can be designed to reduce single point vulnerabilities.	дослівний переклад
52	peer review	незалежний авторитетний розгляд	независимое авторитетное рассмотрение	An examination or review of commercial, professional or academic efficiency, competence, etc., by others in the same occupation. Also: The evaluation, by experts in the relevant field, of a scientific research project for which a grant is sought; the process by which a learned journal passes a paper received for publication to outside experts for their comments on its suitability and worth; refereeing.	That guidance, the order states, “was issued after <i>peer review</i> and public comment and has been widely accepted for more than a decade as embodying the best practices for conducting regulatory cost-benefit analysis.”	конкретизація
53	diversity	неоднаковість	неодинаковост ь	The presence of two or more redundant systems or components to perform an identified function, where the different systems or components have different attributes so as to reduce the possibility of common cause failure, including common mode failure. Examples of such attributes are: different operating conditions, different working principles or different design teams (which provide functional diversity), and different sizes of equipment, different manufacturers, and types of equipment that use different physical methods (which provide	The TWGs addressed the technical issues of cybersecurity (TWG-1); <i>diversity</i> and defense-in-depth (TWG-2); review of new reactor digital I&C probabilistic risk assessments (PRA) (TWG-3); highly integrated control room communications (TWG-4); highly integrated control room human factors (TWG-5); the licensing process (TWG-6); and fuel cycle facilities (TWG-7).	конкретизація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				physical diversity).		
54	safety standards	норми безпеки	нормы безопасности	Requirements, regulations, standards, rules, codes of practice or recommendations established to protect people and the environment against ionizing radiation and to minimize danger to life and property.	We exported our <i>safety standards</i> .	перестановка
55	quality assurance	забезпечення якості	обеспечение качества	1. The function of a management system that provides confidence that specified requirements will be fulfilled. 2. A systematic programme of controls and inspections applied by any organization or body involved in the transport of radioactive material which is aimed at providing adequate confidence that the standard of safety prescribed in [the Transport] Regulations is achieved in practice. 3. All those planned and systematic actions necessary to provide confidence that a structure, system or component will perform satisfactorily in service.	<i>Quality assurance</i> practices have really taken a foothold, and version control and programming models have improved.	перестановка
56	exposure	опромінення	облучение	1. The act or condition of being subject to irradiation. Exposure can be divided into categories according to its nature and duration (see exposure situations) or according to the source of the exposure, the people exposed and/or the circumstances under which they are exposed. 2. The sum of the electrical charges of all of the ions of one sign produced in air by X rays or gamma radiation when all electrons liberated by photons in a suitably small element of volume of air are completely stopped in air, divided by the mass of the air in the volume element. Unit: C/kg (in the past, the röntgen (R) was used). 3. The time integral of the potential alpha energy	Since the most radiation-sensitive tissues are the blood-forming cells in bone marrow, leukemia is the cancer most likely to occur among the Japanese atomic bomb survivors, beginning at about five years after <i>exposure</i> .	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				concentration in air, or of the corresponding equilibrium equivalent concentration, to which an individual is exposed over a given period (e.g. a year). Used in connection with exposure to radon and thoron progeny. 4. “The product of the air concentration of a radionuclide to which a person is exposed and the time of exposure. More generally, when the air concentration varies with time, the time integral of the air concentration of a radionuclide to which a person is exposed, integrated over the time of exposure.”		
57	cladding	оболонка	оболочка	1. An external layer of material applied directly to another material to provide protection in a chemically reactive environment (e.g. cladding over ferritic material to prevent corrosion). 2. Typically, the tube of material that houses the nuclear fuel pellets and provides the containment of radioactive species produced during fission. It may also provide structural support. The cladding tube, together with the end cups or plugs, also typically provides structural support.	The chromia-doped fuel pellets have a higher density and help reduce fission gas release in the event of a loss-of-coolant accident, and the chromium coating on the zirconium alloy cladding improves high-temperature oxidation resistance and reduces hydrogen generation, allowing for higher coping time and additional resistance to debris-fretting.	дослівний переклад
58	justification	обґрунтування	обоснование	1. The process of determining whether a practice is, overall, beneficial, as required by the International Commission on Radiological Protection’s System of Radiological Protection, i.e. whether the benefits to individuals and to society from introducing or continuing the practice outweigh the harm (including radiation detriment) resulting from the practice. 2. The process of determining whether a proposed intervention is likely, overall,	If highly recommended controls are not selected, justification is needed.	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				to be beneficial, as required by the International Commission on Radiological Protection's System of Radiological Protection, i.e. whether the benefits to individuals and to society (including the reduction in radiation detriment) from introducing or continuing the intervention outweigh the cost of the intervention and any harm or damage caused by the intervention.		
59	safety case	обґрунтування безпеки	обоснование безопасности	A collection of arguments and evidence in support of the safety of a facility or activity. This will normally include the findings of a safety assessment and a statement of confidence in these findings. For a repository, the safety case may relate to a given stage of development. In such cases, the safety case should acknowledge the existence of any unresolved issues and should provide guidance for work to resolve these issues in future development stages.	During an April 5 press conference in Washington, D.C., Kris Singh, president and chief executive officer of Holtec, said that the 3,000-page application makes a strong <i>safety case</i> .	конкретизація
60	spent fuel management	поводження з відпрацьованим паливом	обращение с отработавшим топливом	All activities that relate to the handling or storage of spent fuel, excluding off-site transport. It may also involve discharges.	<i>Spent fuel management</i> was next on the list, and Kotek explained that the DOE is laying the groundwork for the "heavy lifting" that must be done to lead to an integrated nuclear waste management system that can provide a durable solution for the back end of the fuel cycle.	перестановка
61	operator	оператор	оператор	Any organization or person applying for authorization or authorized and/ or responsible for nuclear, radiation, radioactive waste or transport safety when undertaking activities or in relation to any nuclear facilities or sources of ionizing radiation. This includes, inter alia, private individuals, governmental	In addition to the extensive review by FANR, senior nuclear experts from the International Atomic Energy Agency and the World Association of Nuclear <i>Operators</i> will also conduct a series of voluntary, but independent, assessments of the robustness of the operating infrastructure and the proficiency of the	транслітерація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				bodies, consignors or carriers, licensees, hospitals, self-employed persons, etc. Operator is sometimes used to refer to operating personnel. If used in this way, particular care should be taken to ensure that there is no possibility of confusion. Operator includes either those who are directly in control of a facility or an activity during use of a source (such as radiographers or carriers) or, in the case of a source not under control (such as a lost or illicitly removed source or a re-entering satellite), those who were responsible for the source before control over it was lost. Synonymous with operating organization.	operations personnel that will ultimately bring Unit 1 into full commercial operation.	
62	notification	сповіщення	оповещение	1. A document submitted to the regulatory body by a legal person to notify an intention to carry out a practice or other use of a source. This includes the notification of appropriate competent authorities by a consignor that a shipment will pass through or into their countries, as required under paras 558–561 of the 2005 edition of the Transport Regulations. 2. A report submitted promptly to a national or international authority providing details of an emergency or a possible emergency; for example, as required by the Convention on Early Notification of a Nuclear Accident. 3. A set of actions taken upon detection of emergency conditions with the purpose of alerting all organizations with responsibility for emergency response in the event of such conditions.	The Part 30.36 violations involved a failure to provide written notification to the NRC within 60 days of the expiration of the company's license on April 30, 2013, and to begin decommissioning or submit a decommissioning plan within one year of notification , as well as a failure to complete the decommissioning of its facilities within two years.	дослівний переклад
63	attenuation	послаблення	ослабление	The reduction in intensity of radiation passing through matter due to processes such as absorption and scattering. By	To address groundwater contamination, the EIS analyzes current levels of monitoring (no action), additional	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				analogy, also used in other situations in which some radiological property, characteristic or parameter is gradually reduced in the course of passing through a medium (e.g. the reduction in activity concentration in groundwater passing through the geosphere due to processes such as sorption).	monitoring to better support natural <i>attenuation</i> (monitored natural <i>attenuation</i> alternative), and active treatment of contaminated groundwater (treatment alternative).	
64	licensing basis	основа для ліцензування	основа для лицензирования	A set of regulatory requirements applicable to a nuclear installation. The licensing basis, in addition to a set of regulatory requirements, may also include agreements and commitments made between the regulatory body and the licensee (e.g. in the form of letters exchanged or of statements made in technical meetings).	There is one part of the process that is still to be carried out, he said: the completion of the inspections, tests, analysis, and acceptance criteria, which are the final determinant that a plant is constructed consistent with its <i>licensing basis</i> .	перестановка
65	residual heat	остаточне тепло	остаточное тепло	The sum of the heat originating from radioactive decay and shutdown fission and the heat stored in reactor related structures and in heat transport media.	More specifically, the broken switch caused the failure of Unit 2's " <i>residual heat</i> removal pump 2-2 suction valve from the containment recirculation sump to open from the main control room," the notice stated.	дослівний переклад
66	failure	відмова	отказ	Inability of a structure, system or component to function within acceptance criteria. Note that the structure, system or component is considered to fail when it becomes incapable of functioning, whether or not this is needed at that time. A failure in, for example, a backup system may not be manifest until the system is called upon to function, either during testing or on failure of the system it is backing up.	The analysis report recommended that the tunnels be stabilized as soon as possible to minimize the risk of <i>failure</i> .	дослівний переклад
67	spent fuel	відпрацьоване паливо	отработавшее топливо	Nuclear fuel removed from a reactor following irradiation that is no longer usable in its present form because of depletion of fissile material, poison buildup or radiation damage.	Peters finished with an example relating to <i>spent fuel</i> and the fuel cycle, returning to the idea of proliferation-proof <i>spent fuel</i> .	вибір варіативного відповідника

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
68	waste	відходи	отходы	Material for which no further use is foreseen. exempt waste. Waste that is released from regulatory control in accordance with exemption principles.	The U.S. Army Corps of Engineers announced on April 27 that it has awarded a \$350-million contract to Oak Ridge, Tenn.-based Jacobs Field Services North America for the cleanup of radiological <i>waste</i> at the Shallow Land Disposal Area (SLDA) in Parks Township, near Pittsburgh, Pa. The SLDA site, which is adjacent to the former Apollo Nuclear Fabrication Facility, is being remediated by the Army Corps of Engineers under the Formerly Utilized Sites Remedial Action Program (FUSRAP).	вибір варіативного відповідника
69	authorization	офіційний дозвіл	официальное разрешение	The granting by a regulatory body or other governmental body of written permission for an operator to perform specified activities. Authorization could include, for example, licensing, certification or registration. The term authorization is also sometimes used to describe the document granting such permission. Authorization is normally a more formal process than approval.	On January 6, Szuhsiung “Allen” Ho, a naturalized U.S. citizen from Taiwan, pleaded guilty to conspiring to produce special nuclear material outside of the United States without first obtaining <i>authorization</i> from the Department of Energy, a requirement of U.S. law.	конкретизація
70	assessment	оцінка	оценка	The process, and the result, of analyzing systematically and evaluating the hazards associated with sources and practices, and associated protection and safety measures. Assessment is often aimed at quantifying performance measures for comparison with criteria. In IAEA publications, assessment should be distinguished from analysis. Assessment is aimed at providing information that forms the basis of a decision on whether or not something is satisfactory. Various kinds of analysis may be used as tools in doing this. Hence an assessment may include a number of analyses.	This modernization plan addresses improving guidance for evaluating (using qualitative <i>assessment</i>) and documenting the proposed use of design attributes, quality measures, operating history, and appropriate coping and bounding analyses to address CCF when replacing or modifying lower risk-significant safety system auxiliary and/or support digital I&C systems under 10 CFR 50.59.	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
71	safety assessment	оцінка безпеки	оценка безопасности	1. Assessment of all aspects of a practice that are relevant to protection and safety; for an authorized facility, this includes siting, design and operation of the facility. This will normally include risk assessment. 2. Analysis to predict the performance of an overall system and its impact, where the performance measure is the radiological impact or some other global measure of the impact on safety. 3. The systematic process that is carried out throughout the design process to ensure that all the relevant safety requirements are met by the proposed (or actual) design. Safety assessment includes, but is not limited to, the formal safety analysis.	The Office of Nuclear Regulation (ONR) in the United Kingdom uses <i>safety assessment</i> principles and technical assessment guidelines and allows very few assumptions in a design application.	перестановка
72	performance assessment	оцінка показників роботи	оценка показателей работы	Assessment of the performance of a system or subsystem and its implications for protection and safety at an authorized facility.	The Nuclear Regulatory Commission in early March issued its annual reactor <i>performance assessment</i> letters to the licensees of the 99 commercial nuclear power plants in operation in 2016.	конкретизація
73	risk assessment	оцінка ризику	оценка риска	Assessment of the radiological risks associated with normal operation and possible accidents involving a source or practice. This will normally include consequence assessment, together with some assessment of the probability of those consequences arising	The international consensus to use this method of <i>risk assessment</i> continues to the present time.	перестановка
74	source term	параметри джерела викиду	параметры источника выброса	The amount and isotopic composition of material released (or postulated to be released) from a facility. Used in modelling releases of radionuclides to the environment, particularly in the context of accidents at nuclear installations or releases from radioactive waste in repositories.	For severe but low-probability accident-type behavior, Hill said, the focus is mitigation of the <i>source term</i> , or ways to minimize what would be released from the reactor.	вибір варіативного відповідника, перестановка

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
75	transport	перевезення	перевозка	1. The deliberate physical movement of radioactive material (other than that forming part of the means of propulsion) from one place to another. The term transportation is also used, particularly in US English or where there is a need to distinguish this meaning of transport from meaning (2). 2. The movement of something as a result of being carried by a medium. A general term used when a number of different processes are involved. The most common examples are heat transport — a combination of advection, convection, etc., in a cooling medium — and radionuclide transport in the environment — which could include processes such as advection, diffusion, sorption and uptake.	Why Some Nations Choose Nuclear Power, by Reto Gieré, a professor and chair of the university's Department of Earth and Environmental Sciences, and Katherine L. Smith, a senior technology and market assessor for Gemaker Pty Ltd., who was a visiting scholar at the Kleinman Center in spring 2016, notes that public concern surrounding nuclear energy—about accidents, <i>transport</i> and storage of waste, and nuclear weapons—drives some opposition to its use globally.	вибір варіативного відповідника
76	shipment	перевезення	перевозка	The specific movement of a consignment from origin to destination.	“Existing information collection requirements in NRC regulations make available the number of <i>shipments</i> and mode of transport for NRC and Agreement State licensees shipping Category 1 quantities of radioactive material,” Svinicki wrote.	вибір варіативного відповідника
77	reprocessing	переробка	переработка	A process or operation, the purpose of which is to extract radioactive isotopes from spent fuel for further use.	For the first time, radioactive sludge from the Pile Fuel Storage Pond at the Sellafield nuclear site in the United Kingdom has been packaged and moved to modern storage, awaiting long-term disposal, according to a February 14 press release from Sellafield Ltd., the company responsible for decommissioning, <i>reprocessing</i> , and waste management activities on behalf of the U.K.'s Nuclear Decommissioning Authority (NDA).	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
78	relocation	переселення	переселение	The non-urgent removal or extended exclusion of people from a contaminated area to avoid chronic exposure. Relocation is a longer term protective action. It may be a continuation of the urgent protective action of evacuation. Relocation is considered to be permanent relocation (sometimes termed [resettlement]) if it continues for more than a year or two and return is not foreseeable; otherwise it is temporary relocation.	During a radiological incident where radioactive materials are released into the environment, emergency management officials can use PAGs to make decisions regarding actions such as evacuation, sheltering in place, temporary relocation , and food restrictions.	дослівний переклад
79	decommissioning plan	план зняття з експлуатації	план снятия с эксплуатации	A document containing detailed information on the proposed decommissioning of a facility.	On May 3, the NRC gave notice that it has received a license amendment application from the Department of the Air Force for the approval of a decommissioning plan for Building 181 at Robins Air Force Base in Georgia.	перестановка
80	cradle to grave approach	довічний підхід	пожизненный подход	An approach in which all the stages in the lifetime of a facility, activity or product are taken into consideration. For example, the cradle to grave approach to the safety and security of radioactive sources.	Clark said that the inquiry will take a “cradle-to-grave” approach , beginning with the NDA’s procurement and ending with the contract termination.	модуляція
81	supplier	постачальник	поставщик	Any legal person to whom a registrant or licensee delegates duties, totally or partially, in relation to the design, manufacture, production or construction of a source.	Although their activities do not overlap, the two companies are major players in the nuclear industry, the one as a supplier and the other a customer, which under EU (European Union) Merger Regulation requires an assessment of the potential competition consequences.	дослівний переклад
82	limit	межа	предел	The value of a quantity used in certain specified activities or circumstances that must not be exceeded.	The draft regulatory basis concludes that regulatory activities other than rulemaking, such as the development of regulatory guidance, should be used to address stakeholder concerns regarding the appropriate role of state and local governments in the decommissioning process, the level of NRC review and	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
					approval of the reactor's post-shutdown decommissioning activities report, and the 60-year <i>limit</i> for power reactor decommissioning.	
83	safety limits	межі безпеки	пределы безопасности	Limits on operational parameters within which an authorized facility has been shown to be safe.	According to GE Hitachi, reports have been issued to River Bend, LaSalle, and Hatch providing the results of an evaluation that concludes that the condition will not create a substantial safety hazard or potentially cause a technical specification <i>safety limit</i> violation for a minimum of one operating cycle.	перестановка
84	enforcement	застосування санкцій	применение санкций	The application by a regulatory body of sanctions against an operator, intended to correct and, as appropriate, penalize non-compliance with conditions of an authorization.	The nine apparent violations being considered for escalated <i>enforcement</i> were identified in an NRC inspection report that reviewed the company's transportation program.	експлікація
85	root cause	корінна причина	коренная причина	The fundamental cause of an initiating event, correction of which will prevent recurrence of the initiating event (i.e. the root cause is the failure to detect and correct the relevant latent weakness(es) and the reasons for that failure). Corrective actions designed to address root causes are sometimes termed remedies (also remedial actions).	The <i>root cause</i> of the defect was determined to be a lack of location controlling dimension on the cover machining drawing for 0.190 radius.	дослівний переклад
86	safety issues	проблеми забезпечення безпеки	проблемы обеспечения безопасности	Deviations from current safety standards or practices, or weaknesses in facility design or practices identified by plant events, with a potential impact on safety because of their impact on defense in depth, safety margins or safety culture.	"The ability to raise <i>safety issues</i> without fear of reprisal is very important to ensuring the safety of any plant," said NRC Region II Administrator Cathy Haney in an agency press release.	конкретизація
87	design	проектування/проект	проектирование/проект	1. The process and the result of developing a concept, detailed plans, supporting calculations and specifications for a facility and its parts. 2. The description of special form radioactive material, low dispersible	According to Gilleland, TerraPower's traveling wave reactor, a once-through fast reactor that uses a depleted uranium feedstock, is close to a final <i>design</i> , but some hurdles—both financial and regulatory—to implementing the design	вибір варіативного відповідника

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				radioactive material, package or packaging which enables such an item to be fully identified. The description may include specifications, engineering drawings, reports demonstrating compliance with regulatory requirements, and other relevant documentation. This is a much more restricted definition than (1), and is specific to the Transport Regulations.	remain.	
88	procedure	процедура	процедура	A series of specified actions conducted in a certain order or manner. The set of actions to be taken to conduct an activity or to perform a process is typically specified in a set of instructions.	Rather than immediately stopping and informing the job supervisor, as required by the <i>procedure</i> , the technician deliberately attempted to correct the error by selecting the proper channel.	дослівний переклад
89	process	процес	процесс	1. A course of action or proceeding, especially a series of progressive stages in the manufacture of a product or some other operation. 2. A set of interrelated or interacting activities that transforms inputs into outputs. A product is the result or output of a process.	As required, the request was accompanied by documents providing evidence of GNS's readiness to begin the <i>process</i> .	дослівний переклад
90	repository	Пункт захоронення (сховище)	пункт захоронения (хранилище).	A nuclear facility where waste is emplaced for disposal.	CAST will provide facilities, personnel, and equipment to operate a local terminal in the Carlsbad area, along with transportation and maintenance services necessary to support WIPP and shipments of transuranic waste to the <i>repository</i> .	експлікація, дослівний переклад
91	worker	робітник	работник	Any person who works, whether full time, part time or temporarily, for an employer and who has recognized rights and duties in relation to occupational radiation protection. (A self-employed person is regarded as having the duties of both an employer and a worker.)	The NRC concluded that the <i>worker's</i> actions had put PSEG in violation of Hope Creek's "Procedures and Programs" technical specification, which requires written procedures to be established, implemented, and maintained for surveillance and test activities of safety-related equipment.	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
92	rad	рад	рад	Unit of absorbed dose, equal to 0.01 Gy. Superseded by the gray (Gy). Abbreviation of röntgen absorbed dose or radiation absorbed dose.	In samples taken of the soil, the DOE measured readings of up to 8,900 <i>rad</i> /hour.	транслітерація
93	radioactivity	радіоактивність	радиоактивность	The phenomenon whereby atoms undergo spontaneous random disintegration, usually accompanied by the emission of radiation. In IAEA publications, radioactivity should be used only to refer to the phenomenon. To refer to the physical quantity or to an amount of a radioactive substance, use activity.	Entergy stated that there was no release of <i>radioactivity</i> and no threat to the safety of workers or the public.	дослівний переклад
94	radioactive material	Радіоактивний матеріал	радиоактивный материал	1. Material designated in national law or by a regulatory body as being subject to regulatory control because of its radioactivity. Radioactive material should be used in the singular unless reference is expressly being made to the presence of various types of radioactive material. Some States use the term radioactive substance for this regulatory purpose. 2. Any material containing radionuclides where both the activity concentration and the total activity in the consignment exceed the values specified in paras 401–406 [of the Transport Regulations].	In its FY 2014–2018 Strategic Plan, the NRC named two strategic goals that it aims to achieve during each year of the plan: to ensure the safe use of radioactive materials (safety) and to ensure the secure use of <i>radioactive materials</i> (security).	дослівний переклад
95	acute exposure	гостре опромінення	острое облучение	Exposure received within a short period of time. Normally used to refer to exposure of sufficiently short duration that the resulting doses can be treated as instantaneous (e.g. less than an hour).	The <i>acute exposure</i> data of the Hiroshima survivors shown in Fig. 1 are also consistent with the dose-response characteristic shown in Fig. 2, suggesting that the threshold (NOAEL) for a short-duration radiation dose to induce leukemia is about 500 mSv.1.	дослівний переклад
96	radon	радон	радон.	1. Any combination of isotopes of the element radon. 2. Radon-222. When contrasted with thoron (radon-220).	The drilling will target the positive results of a 2016 <i>radon</i> exploration survey that focused on the area west of the Miriam deposit.	транслітерація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
97	disposition	розміщення (відходів)	размещение (отходов)	Consignment of, or arrangements for the consignment of, radioactive waste for some specified (interim or final) destination, for example for the purpose of processing, disposal or storage.	Brown said that the CEP fosters two-way dialogue on the <i>disposition</i> of used nuclear fuel and directly engages a variety of stakeholders, including those with antinuclear perspectives.	експлікація
98	dispersal	розсіювання	рассеяние	The spreading of radioactive material in the environment. In normal language synonymous with dispersion, but tends to be used in a general sense, not implying the involvement of any particular processes or phenomena, e.g. the uncontrolled spreading of material that has escaped from confinement, or as a result of damage to (or the destruction of) a sealed source, special form radioactive material or low dispersible radioactive material.	The Defense Advanced Research Projects Agency (DARPA) recently wrapped up the most extensive test of its SIGMA system, a project begun in 2014 that is aimed at countering nuclear terrorism by addressing threats to large urban areas from radiological <i>dispersal</i> devices, or “dirty bombs.”	дослівний переклад
99	reactivity	реактивність	реактивность	A measure of the deviation from criticality of a nuclear chain reacting medium, such that positive values correspond to a supercritical state and negative values correspond to a subcritical state. shutdown reactivity. The reactivity when all control devices are introducing their maximum negative reactivity. A reactor is shut down quickly by moving control devices rapidly into position to introduce their negative reactivity into the core.	According to an investigation report and violation notice issued on May 3 to PSEG Nuclear, the owner and operator of the plant, the violation took place after the technician committed an error while performing a surveillance test on the safety-related redundant <i>reactivity</i> control system (RRCS).	дослівний переклад
100	Regulatory Authority	Регулюючий орган	Регулирующий орган	An authority or authorities designated or otherwise recognized by a government for regulatory purposes in connection with protection and safety. Superseded by the term regulatory body, which should generally be used. The term Regulatory Authority (with initial capitals) has been retained in publications where consistency with the BSS was necessary.	On March 8, Japan’s Nuclear <i>Regulatory Authority</i> (NRA) approved a draft review report confirming that the fuel fabrication plant owned by Global Nuclear Fuel–Japan Company, located in Yokosuka City, Kanagawa Prefecture, is compatible with the regulatory standards introduced in response to the March 2011 Fukushima Daiichi accident.	вибір варіативного відповідника

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
101	regulatory body	регулюючий орган	регулирующий орган	1. An authority or a system of authorities designated by the government of a State as having legal authority for conducting the regulatory process, including issuing authorizations, and thereby regulating nuclear, radiation, radioactive waste and transport safety. The national competent authority for the regulation of radioactive material transport safety is included in this description, as is the Regulatory Authority for radiation protection and safety. Supersedes the term Regulatory Authority as used in the BSS. The term Regulatory Authority (with initial capitals) has been retained in publications where consistency with the BSS was necessary. 2. For each Contracting Party any body or bodies given the legal authority by that Contracting Party to grant licences and to regulate the siting, design, construction, commissioning, operation or decommissioning of nuclear installations. 3. Any body or bodies given the legal authority by the Contracting Party to regulate any aspect of the safety of spent fuel or radioactive waste management including the granting of licences. 4. An entity or organization or a system of entities or organizations designated by the government of a State as having legal authority for exercising regulatory control with respect to radioactive sources, including issuing authorizations, and thereby regulating one or more aspects of the safety or security of radioactive sources.	That is why the American Nuclear Society has supported the Nuclear Regulatory Commission as the <i>regulatory body</i> —because the NRC requires consideration of safety, security, and the beneficial use and impact on public health from nuclear materials.	вибір варіативного відповідника

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
102	redundancy	резервування	резервировани е	Provision of alternative (identical or diverse) structures, systems and components, so that any one can perform the required function regardless of the state of operation or failure of any other.	According to Reyes, the HIPS platform provides built-in independence, redundancy , predictability, repeatability, diversity, and defense-in-depth.	вибір варіативного відповідника
103	tank	резервуар	резервуар	A tank container, a portable tank, a road tank vehicle, a rail tank wagon or a receptacle with a capacity of not less than 450 L for containing liquids, powders, granules, slurries or solids which are loaded as gas or liquid and subsequently solidified, and of not less than 1000 L for containing gases. A tank container shall be capable of being carried on land or on sea and of being loaded and discharged without the need of removal of its structural equipment, shall possess stabilizing members and tie-down attachments external to the shell, and shall be capable of being lifted when full.	Inspector is a semiautonomous, underwater robot that can survey the floor of a borated water storage tank without the need to drain the tank or remove it from service.	вибір варіативного відповідника
104	repair	ремонт	ремонт	Action on a non-conforming product to make it acceptable for its intended use.	GE will provide spare parts, engineering support, on-site service, repair , and life extension for the steam turbines, generators, and auxiliary systems at the Daya Bay, Ling Ao, and Ling Dong nuclear power plants, which make up the Daya Bay Nuclear Power Base overseen by Daya Bay Nuclear Power Operations and Management.	дослівний переклад
105	risk	ризик	риск	1. A multiattribute quantity expressing hazard, danger or chance of harmful or injurious consequences associated with actual or potential exposures. It relates to quantities such as the probability that specific deleterious consequences may arise and the magnitude and character of such consequences. 2. The mathematical mean (expectation value) of an	We run the risk of losing export markets.	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				appropriate measure of a specified (usually unwelcome) consequence. 3. The probability of a specified health effect occurring in a person or group as a result of exposure to radiation.		
106	sabotage	саботаж	саботаж	Any deliberate act directed against a nuclear facility or nuclear material in use, storage or transport which could directly or indirectly endanger the health and safety of personnel, the public or the environment by exposure to radiation or release of radioactive substances.	The current regulations do not fully address protection of nuclear facilities from acts of <i>sabotage</i> and protection of nuclear material in transport.	адаптивне транскодування
107	management system	система управління	система управления	A set of interrelated or interacting elements (system) for establishing policies and objectives and enabling the objectives to be achieved in an efficient and effective manner. The component parts of the management system include the organizational structure, resources and organizational processes. Management is defined (in ISO 9000) as coordinated activities to direct and control an organization. The management system integrates all elements of an organization into one coherent system to enable all of the organization's objectives to be achieved. These elements include the organizational structure, resources and processes. Personnel, equipment and organizational culture as well as the documented policies and processes are parts of the management system. The organization's processes have to address the totality of the requirements on the organization as established in, for example, IAEA safety standards and other international codes and standards.	The accreditation, which follows an audit of Idom's design processes and integrated <i>management system</i> , covers design and verification services for both nuclear island and nonnuclear island components.	перестановка

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
108	screening	скрінінгова оцінка (скрінінг)	скрининговая оценка (скрининг)	A type of analysis aimed at eliminating from further consideration factors that are less significant for protection or safety in order to concentrate on the more significant factors. This is typically achieved by consideration of very pessimistic hypothetical scenarios. Screening is usually conducted at an early stage in order to narrow the range of factors needing detailed consideration in an analysis or assessment.	Wigeland also described the DOE's work in evaluating and <i>screening</i> various nuclear fuel cycle options.	транскрибування, конкретизація
109	decommissioning	зняття з експлуатації	снятие с эксплуатации	1. Administrative and technical actions taken to allow the removal of some or all of the regulatory controls from a facility (except for a repository or for certain nuclear facilities used for the disposal of residues from the mining and processing of radioactive material, which are 'closed' and not 'decommissioned'). Decommissioning typically includes dismantling of the facility (or part thereof), but in the IAEA's usage this need not be the case. A facility could, for example, be decommissioned without dismantling and the existing structures subsequently put to another use (after decontamination). The use of the term decommissioning implies that no further use of the facility (or part thereof) for its existing purpose is foreseen. Decommissioning actions are taken at the end of the operating lifetime of a facility to retire it from service with due regard for the health and safety of workers and members of the public and the protection of the environment. Subject to national legal and regulatory requirements, a facility (or its remaining parts) may also be considered	According to Veolia, the new entity represents an integrated offering that includes a comprehensive range of technologies, expertise, and services dealing with facility restoration, <i>decommissioning</i> , and the treatment of low- and intermediate-level radioactive waste.	експлікація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				decommissioned if it is incorporated into a new or existing facility, or even if the site on which it is located is still under regulatory control or institutional control. The actions will need to be such as to ensure the long term protection of the public and the environment, and typically include reducing the levels of residual radionuclides in the materials and on the site of the facility so that the materials can be safely recycled, reused or disposed of as exempt waste or as radioactive waste and the site can be released for unrestricted use or otherwise reused. For a repository, the corresponding term is closure. 2. All steps leading to the release of a nuclear facility, other than a disposal facility, from regulatory control. These steps include the processes of decontamination and dismantling.		
110	event	подія	событие	In the context of the reporting and analysis of events, an event is any occurrence unintended by the operator, including operating error, equipment failure or other mishap, and deliberate action on the part of others, the consequences or potential consequences of which are not negligible from the point of view of protection or safety.	The authors, Hans Fauske and Robert Henry, say that the possibility of vapor/steam explosions occurring at nuclear power plants is an important consideration for safety assessments of <i>events</i> wherein a high-temperature molten mass could come into contact with a liquid coolant.	дослівний переклад
111	construction	спорудження	сооружение	The process of manufacturing and assembling the components of a facility, the carrying out of civil works, the installation of components and equipment and the performance of associated tests.	Kazatomprom, Kazakhstan's state uranium production company, announced on December 6 that <i>construction</i> of a fuel fabrication plant has begun.	вибір варіативного відповідника
112	lifetime	ресурс	ресурс	The period during which an authorized facility is used for its intended purpose, until decommissioning or closure.	Kresa said that ARPA "has done some amazing things during its <i>lifetime</i> ."	вибір варіативного відповідника

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
113	qualified life	атестований ресурс	аттестованный ресурс	Period for which a structure, system or component has been demonstrated, through testing, analysis or experience, to be capable of functioning within acceptance criteria during specific operating conditions while retaining the ability to perform its safety functions in a design basis accident or earthquake.	SOR said that it does not have the capability to perform further evaluations to determine whether a safety hazard exists, as the specific customer application is unknown, and added that the end user must confirm for each application that the <i>qualified life</i> dose, plus accident dose, plus 10 percent of accident dose is less than or equal to the above noted values.	вибір варіативного відповідника
114	service life	строк служби	срок службы	The period from initial operation to final withdrawal from service of a structure, system or component.	According to L3 MAPPS, the new DCC system will feature the latest SSCI-890 CPUs and will replace the legacy Varian V72 computer systems and related equipment to ensure continuous, safe, and reliable performance over the <i>service life</i> of the plant.	перестановка, вибір варіативного відповідника
115	design life	проектний (розрахунковий) строк служби	проектный (расчетный) срок службы	The period of time during which a facility or component is expected to perform according to the technical specifications to which it was produced.	According to the DOE, Melter 2's operational life was nearly seven times longer than its <i>design life</i> .	експлікація
116	scenario	сценарій	сценарий	A postulated or assumed set of conditions and/or events. Most commonly used in analysis or assessment to represent possible future conditions and/or events to be modelled, such as possible accidents at a nuclear facility, or the possible future evolution of a repository and its surroundings. A scenario may represent the conditions at a single point in time or a single event, or a time history of conditions and/or events (including processes).	The rough order of magnitude cost estimate, however, is reflective of an example <i>scenario</i> , and the DOE said that the geology, location, and waste quantities and forms need to be better defined before a more reliable cost estimate can be calculated.	дослівний переклад
117	fuel assembly	тепловиділяюча збірка (паливна збірка)	тепловыделяющая сборка (топливная сборка)	A set of fuel elements and associated components which are loaded into and subsequently removed from a reactor core as a single unit.	As an example, Gilleland pointed to the work TerraPower is doing with Areva on <i>fuel assembly</i> production.	конкретизація/дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
118	terrorism	тероризм	терроризм	The use of organized intimidation; a policy intended to strike with terror those against whom it is adopted; the employment of methods of intimidation; the fact of terrorizing or condition of being terrorized.	JAIF noted that the new regulatory standards for nuclear fuel production facilities require that protective measures be taken against possible severe accidents, including criticality and hydrogen explosions, as well as against terrorism .	адаптивне транскодування
119	nuclear terrorism	ядерний тероризм	ядерный терроризм	Terrorism involving nuclear material.	The idea behind the initiative, he said, was to work on building the capacity, at both national and international levels, to prevent, detect, and respond to active nuclear terrorism .	дослівний переклад
120	radiological terrorism	радіологічний тероризм	радиологический терроризм	Terrorism involving radioactive material.	Cooperation between our countries to mitigate the threat of radiological terrorism has been strong, and we look forward to continuing this very valuable work.	дослівний переклад
121	maintenance	технічне обслуговування	техническое обслуживание	The organized activity, both administrative and technical, of keeping structures, systems and components in good operating condition, including both preventive and corrective (or repair) aspects.	The NRC provides oversight of the development, implementation, use, and maintenance of digital I&C technologies that directly or indirectly could affect nuclear safety, and maintains an operational experience evaluation program to uncover any systemic issues with digital I&C systems.	експлікація
122	vehicle	транспортний засіб	транспортное средство	A road vehicle (including an articulated vehicle, i.e. a tractor and semi-trailer combination) or railroad car or railway wagon. Each trailer shall be considered a separate vehicle.	The deployment also allowed DARPA to test and refine the wireless data fusion aspects of the system, which constantly fed information about vehicle location and radiation readings to a central command post, the press release stated.	експлікація
123	sheltering	укриття	укрытие	The use of a structure for protection from an airborne plume and/or deposited radionuclides. An urgent protective action, used to provide shielding against external exposure and to reduce the intake of airborne radionuclides by inhalation.	During a radiological incident where radioactive materials are released into the environment, emergency management officials can use PAGs to make decisions regarding actions such as evacuation, sheltering in place, temporary relocation, and food restrictions.	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
124	package	упаковка	упаковка	The packaging with its radioactive contents as presented for transport.	More specifically, a Type A <i>package</i> containing a Type B quantity of radioactive material was transported as low specific activity (LSA), even though the <i>package</i> had an external radiation level of 2.1 rem/h at a distance of 3 meters (about 10 feet) from the unshielded material, exceeding the 1 rem/h at 3 meters limit for LSA.	дослівний переклад
125	packaging	пакування (формування пакувального комплекту)	упаковка (формирование упаковочного комплекта)	The assembly of components necessary to enclose the radioactive contents completely. It may, in particular, consist of one or more receptacles, absorbent materials, spacing structures, radiation shielding and service equipment for filling, emptying, venting and pressure relief; devices for cooling, absorbing mechanical shocks, handling and tie-down, and thermal insulation; and service devices integral to the package. The packaging may be a box, drum or similar receptacle, or may also be a freight container, tank or intermediate bulk container.	The segmentation and <i>packaging</i> of core waste and reactor pressure vessel internals will be carried out underwater using proven technology and a qualified underwater robot in an effort to enhance efficiency and reduce the time required for the operation.	дослівний переклад
126	knowledge management	управління знаннями	управление знаниями	An integrated, systematic approach to identifying, managing and sharing an organization's knowledge and enabling groups of people to create new knowledge collectively to help in achieving the organization's objectives. In the context of management systems, knowledge management helps an organization to gain insight and understanding from its own experience. Specific activities in knowledge management help the organization to better acquire, record, store and utilize knowledge.	The SALTO team reviewed the plant's organization and programs related to long-term operation, including human resource and <i>knowledge management</i> , aging management of mechanical and electrical components, civil engineering, internal organization, and the management of changes to installations.	перестановка

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
127	configuration management	управління конфігурацією	управление конфигурацией	The process of identifying and documenting the characteristics of a facility's structures, systems and components (including computer systems and software), and of ensuring that changes to these characteristics are properly developed, assessed, approved, issued, implemented, verified, recorded and incorporated into the facility documentation. 'Configuration' is used in the sense of the physical, functional and operational characteristics of the structures, systems and components and parts of a facility.	It includes those that are used to operate a plant from the safety and availability aspects, and those that do not run online—in particular, <i>configuration management</i> .	перестановка
128	high enriched uranium	високозбагачений уран	высокообогащенный уран	Uranium containing 20% or more of the isotope ²³⁵ U. HEU is considered a special fissionable material and a direct use material	In an effort to accelerate the establishment of a reliable commercial Mo-99 supply network, in 2014, the Department of Energy's National Nuclear Security Administration began a program to develop a reliable and sustainable means of producing Mo-99 without the use of <i>high-enriched uranium</i> .	дослівний переклад
129	depleted uranium	збіднений уран	обедненный уран	Uranium containing a lesser mass percentage of uranium-235 than in natural uranium.	Approval of the plan would allow the Air Force to remove residual <i>depleted uranium</i> in and underneath the building, remediating interior surfaces and subsurface soils as necessary in accordance with the instructions provided in the decommissioning plan.	дослівний переклад
130	low enriched uranium	низькозбагачений уран	низкообогащенный уран	Enriched uranium containing less than 20% of the isotope ²³⁵ U.	Similarly, he dismissed the idea that mixed-oxide (MOX) fuel poses no greater proliferation risk than does <i>low-enriched uranium</i> .	дослівний переклад
131	natural uranium	природний уран	природный уран	Uranium (which may be chemically separated) containing the naturally occurring distribution of uranium isotopes (approximately 99.28% uranium-238 and 0.72% uranium-235 by	He limited transfers to the equivalent of 2,500 t of <i>natural uranium</i> per year in 2015, and up to the equivalent of 2,100 t in each year thereafter.	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				mass).		
132	disposal facility	установка для поховання	установка для захоронення	Synonymous with repository.	The project company also intends to obtain a permit by late December to begin construction in February 2018 of catchwater drains and grading work at the site for a <i>disposal facility</i> for very low-level radioactive waste.	перестановка
133	approval	затвердження	утверждение	The granting of consent by a regulatory body. Typically used to represent any form of consent from the regulatory body that does not meet the definition of authorization.	Earlier in December, Azarga announced that Powertech had received <i>approval</i> from the NRC of its first amendment to the source and materials license for Dewey Burdock.	дослівний переклад
134	safety function	функція безпеки	функція безопасности	A specific purpose that must be accomplished for safety.	In this context, a hazard is the potential for the degradation of the performance of that <i>safety function</i> .	перестановка
135	characterization	характеризація	характеризация	Determination of the nature and activity of radionuclides present in a specified place. For example, determination of the radionuclides present in a bioassay sample or in an area contaminated with radioactive material (e.g. as a first step in planning remediation). 2. Determination of the character of something.	The workshop, which focused on radiation measurement, <i>characterization</i> , and protective actions for emergency preparedness and response, was the ninth meeting of the Emergency Management Working Group (EMWG) under the U.S.-Japan Bilateral Commission on Civil Nuclear Cooperation.	адаптивне транскодування
136	waste characterization	характеризація відходів	характеризация отходов	Determination of the physical, chemical and radiological properties of the waste to establish the need for further adjustment, treatment or conditioning, or its suitability for further handling, processing, storage or disposal.	It does not, however, include those activities that occur under WIPP's base operations, such as <i>waste characterization</i> and certification, waste services support, transportation, facility projects, environmental compliance, disposal support, and administrative programs.	перестановка
137	site characterization	характеризація площадки	характеризация площадки	Detailed surface and subsurface investigations and activities at a site to determine the radiological conditions at the site or to evaluate candidate disposal sites to obtain information to determine the suitability of the site for a repository and to evaluate the long term	The NWMO said that it will continue the process of narrowing down potential sites to host the project until it arrives at one preferred safe and socially acceptable site as the focus of more detailed <i>site characterization</i> .	перестановка

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				performance of a repository at the site. Site characterization is a stage in the siting of a repository; it follows area survey and precedes site confirmation. Site characterization may also refer to the siting process for any other authorized facility.		
138	tailings	хвости	хвосты	The residues resulting from the processing of ore to extract uranium series or thorium series radionuclides, or similar residues from processing ores for other purposes.	The conventional mining project would include a <i>tailings</i> management process to grind <i>tailings</i> into a paste, combine them with about 5 percent cement, and use them to backfill the mined areas.	вибір варіативного відповідника
139	storage	зберігання	хранение	The holding of radioactive sources, spent fuel or radioactive waste in a facility that provides for their/its containment, with the intention of retrieval.	Once the mixture is cured and a cement cap has been added, the drum is lidded and transferred remotely to a modern <i>storage</i> plant, where it will remain pending final disposal.	дослівний переклад
140	dry storage	сухе зберігання	сухое хранение	Storage in a gaseous environment, such as air or an inert gas. Dry storage facilities include facilities for the storage of spent fuel in casks, silos or vaults.	The contract scope includes the design and construction of a <i>dry storage</i> building for used nuclear fuel, replacement of the fuel handling building crane trolley, and the supply of needed equipment and services to begin dry storage activities.	дослівний переклад
141	evacuation	евакуація	эвакуация	The rapid, temporary removal of people from an area to avoid or reduce short term radiation exposure in an emergency. Evacuation is an urgent protective action (a form of intervention). If people are removed from the area for a longer period of time (more than a few months), the term relocation is used. Evacuation may be performed as a precautionary action based on plant conditions within the precautionary action zone.	During a radiological incident where radioactive materials are released into the environment, emergency management officials can use PAGs to make decisions regarding actions such as <i>evacuation</i> , sheltering in place, temporary relocation, and food restrictions.	адаптивне транскодування
142	operating organization	експлуатуюча організація	эксплуатирующая организация	1. An organization applying for authorization or authorized to operate an authorized facility and responsible for its safety. 2. The organization (and its	The <i>operating organization</i> may have more than one design under its responsibility, and the regulatory agency needs to have a consistent methodology	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				contractors) which undertakes the siting, design, construction, commissioning and/or operation of a nuclear facility. This usage is peculiar to waste safety documentation, with the corresponding understanding of siting as a multistage process.	that is applied to all designs under its purview.	
143	nuclear facility	ядерна установка	ядерная установка	1. A facility (including associated buildings and equipment) in which nuclear material is produced, processed, used, handled, stored or disposed of. See facilities and activities and nuclear installation. 2. A facility (including associated buildings and equipment) in which nuclear material is produced, processed, used, handled, stored or disposed of, if damage to or interference with such facility could lead to the release of significant amounts of radiation or radioactive material. 3. A civilian facility and its associated land, buildings and equipment in which radioactive materials are produced, processed, used, handled, stored or disposed of on such a scale that consideration of safety is required.	The measure, HB 90, also directs the state's Energy and Environment Cabinet to review administrative regulations to identify any further changes to the law that might be required to permit nuclear facility construction.	вибір варіативного відповідника
144	nuclear fuel	ядерне паливо	ядерное топливо	Fissionable nuclear material in the form of fabricated elements for loading into the reactor core of a civil nuclear power plant or research reactor.	Bunn characterized some of the nuclear industry's thinking on the proliferation resistance of nuclear fuel as "wrongheaded.	дослівний переклад
145	fresh fuel	свіже паливо	свежее топливо	New fuel or unirradiated fuel, including fuel fabricated from fissionable material recovered by reprocessing previously irradiated fuel.	The first, for the transport of fresh fuel to the Barakah plant, was issued to the Emirates Nuclear Energy Corporation (ENEC), and the second, for the handling and storage of the fuel at Unit 1, was issued to the plant operator, the Nawah Energy Company.	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
146	nuclear material	ядерний матеріал	ядерный материал	Plutonium except that with isotopic concentration exceeding 80% in plutonium-238; uranium-233; uranium enriched in the isotope 235 or 233; uranium containing the mixture of isotopes as occurring in nature other than in the form of ore or ore residue; any material containing one or more of the foregoing. Nuclear material is necessary for the production of nuclear weapons or other nuclear explosive devices.	She referenced a 1992 decision by the IAEA Board of Governors to require member states to (1) notify the IAEA of a decision to construct a new nuclear facility as soon as such a decision is made; (2) provide design information on such facilities as early as possible, and on the safeguards-relevant features of the design during project definition, preliminary design, construction, and commissioning; and (3) provide detailed design information based on construction plans at least 180 days prior to the start of construction, and on “as-built” designs at least 180 days before the first receipt of <i>nuclear material</i> .	дослівний переклад
147	nuclear fuel cycle	ядерний паливний цикл	ядерный топливный цикл	All operations associated with the production of nuclear energy, including: (a) Mining and processing of uranium or thorium ores; (b) Enrichment of uranium; (c) Manufacture of nuclear fuel; (d) Operation of nuclear reactors (including research reactors); (e) Reprocessing of spent fuel; (f) All waste management activities (including decommissioning) relating to operations associated with the production of nuclear energy; (g) Any related research and development activities.	Steps need to be taken to ensure that “we can take full advantage of the benefits that nuclear energy has to offer, while not increasing or overly minimizing the risks of material diversion or other misuse of nuclear technology and materials coming from the <i>nuclear fuel cycle</i> ,” Kotek said.	дослівний переклад
148	site area emergency	аварійна ситуація на території площадки	аварийная ситуация на территории площадки	An event resulting in a major decrease in the level of protection for the public or on-site personnel. This includes: (1) a major decrease in the level of protection provided to the reactor core or large amounts of spent fuel; or (2) conditions where any additional failures could result in damage to the reactor core or spent fuel; or (3) high doses on-site. When a site area emergency is declared,	The alert was later upgraded to a <i>site area emergency</i> , and Hanford employees outside of the 200 East Area were released from work as a precaution.	експлікація

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				preparations should be made to take protective actions off-site and to control the doses to on-site personnel.		
149	accident conditions	аварійні умови	аварийные условия	Any unintended event conditions.	The authors stress that potential accident conditions involving these types of explosions must be evaluated in a manner consistent with the available experimental technical bases.	дослівний переклад
150	criticality accident	аварія з виникненням критичності	авария с возникновением критичности	An accident involving criticality. Typically, in a facility in which fissile material is used.	“There has not been a nuclear criticality accident at a Department of Energy nuclear facility in nearly 40 years,” Klotz stated.	перестановка, конкретизація
151	nuclear accident	ядерна аварія	ядерная авария	Any accident involving facilities or activities from which a release of radioactive material occurs or is likely to occur and which has resulted or may result in an international transboundary release that could be of radiological safety significance for another State.	He was deliberately inflammatory, saying that a nuclear accident could wipe out Cleveland, and the survivors would envy the dead.	дослівний переклад
152	severe accident	важка аварія	тяжелая авария	Accident conditions more severe than a design basis accident and involving significant core degradation.	For commercial water-cooled nuclear reactors with oxidic fuel and zirconium alloy fuel pin cladding, the experimental bases (discussed in Chapters 3 and 4) that are derived from numerous experiments throughout the world show only very weak events, and these can be characterized in a simple, bounding manner for severe accident analyses.	вибір варіативного відповідника
153	beyond design basis accident	запроектна аварія	запроектная авария	Accident conditions more severe than a design basis accident.	SiC cladding is intended to minimize the generation of heat and hydrogen in beyond-design-basis accident scenarios, resulting in significant safety benefits, according to Westinghouse.	дослівний переклад
154	safety analysis	аналіз безпеки	анализ безопасности	Evaluation of the potential hazards associated with the conduct of an activity. Safety analysis is often used interchangeably with safety assessment. However, when the distinction is important, safety analysis should be used	She believes that safety analysis is a place where engineers can be part of significant policy and strategy decisions, and she said that she would like women to know that nuclear engineering is more than running power plants.	перестановка

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				for the study of safety, and safety assessment for the evaluation of safety — for example, evaluation of the magnitude of hazards, evaluation of the performance of safety measures and judgement of their adequacy, or quantification of the overall radiological impact or safety of a facility or activity.		
155	sensitivity analysis	аналіз чутливості	анализ чувствительности	A quantitative examination of how the behavior of a system varies with change, usually in the values of the governing parameters. A common approach is parameter variation, in which the variation of results is investigated for changes in the value of one or more input parameters within a reasonable range around selected reference or mean values, and perturbation analysis, in which the variations of results with respect to changes in the values of all the input parameters are obtained by applying differential or integral analysis.	This area is working to predict sensor responses and challenging operational scenarios in an urban environment, solving the inverse problem of inferring the properties of radiation sources from sensor measurements and integrating <i>sensitivity analysis</i> and uncertainty quantification into the experiments and analyses.	перестановка
156	seismic qualification	атестація на сейсмічну безпеку	аттестация на сейсмическую безопасность	A form of equipment qualification that relates to conditions that could be encountered in the event of earthquakes.	Emerson said that Fisher is currently redesigning the standard seismic mounting bracket and updating documentation referencing <i>seismic qualification</i> .	експлікація
157	passenger aircraft	пасажирське повітряне судно	пассажирское воздушное судно	An aircraft that carries any person other than a crew member, a carrier's employee in an official capacity, an authorized representative of an appropriate national authority, or a person accompanying a consignment.	Every country has the right to build commercial <i>passenger aircraft</i> , but very few countries have found it profitable to do so.	експлікація
158	remediation	відновлювальні заходи	восстановительные мероприятия	Any measures that may be carried out to reduce the radiation exposure from existing contamination of land areas through actions applied to the contamination itself (the source) or to the exposure pathways to humans. Complete	The court order was the result of a lawsuit by the Natural Resources Defense Council, the Committee to Bridge the Gap, and the city of Los Angeles, which successfully challenged the DOE's 2003 environmental	експлікація, заміна

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				removal of the contamination is not implied. The more informal term cleanup is also used. If used, it should be used with the same meaning as remediation, not to attempt to convey a different meaning.	assessment for the cleanup and closure of the Energy Technology Engineering Center and its finding of no significant impact for the <i>remediation</i> of Area IV.	
159	remedial action	відновлювальні міри	восстановительные меры	Action taken when a specified action level is exceeded, to reduce radiation doses that might otherwise be received, in an intervention situation involving chronic exposure. Remedial actions could also be termed longer term protective actions, but longer term protective actions are not necessarily remedial actions.	The SLDA site, which is adjacent to the former Apollo Nuclear Fabrication Facility, is being remediated by the Army Corps of Engineers under the Formerly Utilized Sites <i>Remedial Action</i> Program (FUSRAP).	заміна
160	defense in depth	глибокоешелонований захист	глубокоэшелонированная защита	1. A hierarchical deployment of different levels of diverse equipment and procedures to prevent the escalation of anticipated operational occurrences and to maintain the effectiveness of physical barriers placed between a radiation source or radioactive material and workers, members of the public or the environment, in operational states and, for some barriers, in accident conditions. The objectives of defence in depth are: (a) To compensate for potential human and component failures; (b) To maintain the effectiveness of the barriers by averting damage to the facility and to the barriers themselves; (c) To protect workers, members of the public and the environment from harm in accident conditions in the event that these barriers are not fully effective. INSAG defines five levels of defence in depth: (a) Level 1: Prevention of abnormal operation and failures. (b) Level 2: Control of abnormal operation and detection of failures. (c)	“Like for light-water reactors, for advanced reactors we still have <i>defense-in-depth</i> ,” Hill said.	експлікація, заміна

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				Level 3: Control of accidents within the design basis. (d) Level 4: Control of severe plant conditions, including prevention of accident progression and mitigation of the consequences of severe accidents. (e) Level 5: Mitigation of radiological consequences of significant releases of radioactive material. The levels of defence are sometimes grouped into three safety layers: hardware, software and management control. In the context of waste disposal, the term multiple barriers is used to describe a similar concept. 2. The application of more than one protective measure for a given safety objective, such that the objective is achieved even if one of the protective measures fails.		
161	geological disposal	геологічне поховання	геологическое захоронение	Disposal in a geological repository.	They discussed possible projects and programs that could benefit from ARTEMIS reviews, including the reviews of an integrated approach to the interim storage of higher activity waste, siting a disposal facility for low- and intermediate-level waste, the safety case for the <i>geological disposal</i> of high-level waste, and the operation of a rare earth processing facility.	дослівний переклад
162	radiation protection (also radiological protection)	радіаційний захист (також радіологічний захист)	радиационная защита (также радиологическая защита)	The protection of people from the effects of exposure to ionizing radiation, and the means for achieving this.	After World War II, <i>radiation protection</i> became politicized, as many scientists tried to stop further testing and prevent the development of advanced nuclear weapons.	дослівний переклад
163	physical protection	фізичний захист	физическая защита	Measures for the protection of nuclear material or authorized facilities, designed to prevent unauthorized access or removal of fissile material or sabotage with regard to safeguards, as, for example, in the Convention on the	Regulators and legal experts from across Africa attended the event, receiving information on IAEA nuclear security guidance and on regulations for the <i>physical protection</i> of nuclear and other radioactive materials, nuclear sites, and	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				Physical Protection of Nuclear Material.	associated facilities.	
164	malevolence, malevolent	зловмисність, зловмисний	злонамеренность, злонамеренный	Characterized by malevolence; wishing evil to others	As an illustration, the following requirement can be cited: “When claimed in cybersecurity-oriented analyses, the cybersecurity benefit of communication or data integrity controls initially implemented for safety or reliability purposes shall be assessed and validated by cybersecurity experts with respect to the relevant <i>malevolent</i> threats.	дослівний переклад
165	site area	територія площадки	территория площадки	A geographical area that contains an authorized facility, authorized activity or source, and within which the management of the authorized facility or authorized activity may directly initiate emergency actions.	The alert was later upgraded to a <i>site area</i> emergency, and Hanford employees outside of the 200 East Area were released from work as a precaution.	перестановка
166	site boundary	межа площадки	граница площадки	The boundary of the site area.	We want to capture the process steam market,” Gougar said of the HTGR technology. “Since you cannot send process steam or hot gas 20 miles down the road to the customer, you need a nuclear plant that has a very small footprint in terms of its emergency planning zone, or <i>site boundary</i> .	перестановка
167	ionizing radiation	іонізуюче випромінення	ионизирующее излучение	For the purposes of radiation protection, radiation capable of producing ion pairs in biological material(s).	There is emerging evidence that the effects of low or even moderate levels of <i>ionizing radiation</i> are in fact beneficial.	дослівний переклад
168	performance indicator	індикатор функціонування	индикатор функционирования	Characteristic of a process that can be observed, measured or trended to infer or directly indicate the current and future performance of the process, with particular emphasis on satisfactory performance for safety.	Each goal is measured using <i>performance indicators</i> developed in conjunction with the FY 2014–2018 plan.	перестановка, вибір варіативного відповідника
169	deviation	відхилення	отклонение	An event with no safety significance.	APS and GE Hitachi found that the <i>deviation</i> was the result of a human error and that two bolts mounting the EC-1 trip device to the internal bus bar were not fully tightened prior to shipping,	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
					which created a loose electrical connection within the breaker that resulted in arcing at one of the bolts.	
170	anomaly	аномалія	аномалия	An event beyond the authorized operating regime, but not involving significant failures in safety provisions, significant spread of contamination or overexposure of workers.	According to the DOE, that <i>anomaly</i> disrupted the fluidized motion of the particles, which in turn caused other chemical, temperature, and mechanical problems inside the vessel.	адаптивне транскодування
171	radiation source	радіаційне джерело	радиационный источник	A radiation generator, or a radioactive source or other radioactive material outside the nuclear fuel cycles of research and power reactors.	The challenge problem is to locate a <i>radiation source</i> in a cluttered urban environment that has fluctuating background and nuisance sources.	дослівний переклад
172	sealed source	закрите джерело	закрытый источник	Radioactive material that is (a) permanently sealed in a capsule or (b) closely bonded and in a solid form.	The Nuclear Regulatory Commission on June 27 issued an order imposing a civil monetary penalty of \$7,000 on Somascan Inc., a Puerto Rico-based company that from 2003 to 2013 was licensed to use radiopharmaceuticals and <i>sealed sources</i> for diagnostic and therapeutic medical procedures.	вибір варіативного відповідника
173	alert	попередження про небезпеку	предупреждение об опасности	An event involving an unknown or significant decrease in the level of protection for the public or on-site personnel. When an alert is declared, the state of readiness of the on-site and off-site response organizations is increased and additional assessments are made.	An <i>alert</i> was sounded at about 8:30 a.m. when workers discovered a hole in the tunnel roof during routine surveillance of the area.	експлікація
174	high level waste	високоактивні відходи	высокоактивные отходы	The radioactive liquid containing most of the fission products and actinides present in spent fuel — which forms the residue from the first solvent extraction cycle in reprocessing — and some of the associated waste streams; this material following solidification; spent fuel (if it is declared a waste); or any other waste with similar radiological characteristics. Typical characteristics of high level waste are thermal power above about 2 kW/m ³ and long lived radionuclide	They discussed possible projects and programs that could benefit from ARTEMIS reviews, including the reviews of an integrated approach to the interim storage of higher activity waste, siting a disposal facility for low- and intermediate-level waste, the safety case for the geological disposal of <i>high-level waste</i> , and the operation of a rare earth processing facility.	заміна, вибір варіативного відповідника

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				concentrations exceeding the limitations for short lived waste.		
175	low level waste	низькоактивні відходи	низкоактивные отходы	Radioactive waste with radiological characteristics between those of exempt waste and high level waste.	Also decreasing by more than a third is Decommissioning and Low-Level Waste , which is budgeted at \$27.2 million.	заміна, вибір варіативного відповідника
176	intermediate level waste	середньоактивні відходи	среднеактивные отходы	Radioactive waste with radiological characteristics between those of exempt waste and high level waste.	In the meantime, Nuclenor must carry out a series of tasks, including treating the low- and intermediate-level waste generated during the plant's operation and removing the spent fuel from the storage pool to containers that Enresa will provide for emplacement in an interim storage facility.	заміна, вибір варіативного відповідника
177	regulatory control	регулюючий контроль	регулирующий контроль	Any form of control or regulation applied to facilities or activities by a regulatory body for reasons relating to radiation protection or to the safety or security of radioactive sources.	Also discussed were recommendations on materials outside of regulatory control .	дослівний переклад
178	projected dose	прогнозована доза	прогнозируемая доза	The dose that would be expected to be incurred if a specified countermeasure or set of countermeasures — or, in particular, no countermeasures — were to be taken.	While PAGs are not meant to be applied as strict numeric criteria, they define the projected dose to an individual from a release of radioactive material at which a specific protective action to reduce or avoid that dose is recommended.	дослівний переклад
179	license	ліцензія	лицензия	1. A legal document issued by the regulatory body granting authorization to perform specified activities related to a facility or activity. The holder of a current license is termed a licensee. Other derivative terms should not be needed; a license is a product of the authorization process (although the term licensing process is sometimes used), and a practice with a current license is an authorized practice. Authorization may take other forms, such as registration. The licensee is the person or organization having overall	Because this was the first time that research reactor fuel has been “recycled,” new handling and transportation equipment needed to be manufactured and tested, new inspection tools and methods had to be developed, and new procedures and license amendments had to be approved.	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				responsibility for a facility or activity (the responsible legal person). 2. Any authorization granted by the regulatory body to the applicant to have the responsibility for the siting, design, construction, commissioning, operation or decommissioning of a nuclear installation. 3. Any authorization, permission or certification granted by a regulatory body to carry out any activity related to management of spent fuel or of radioactive waste. In IAEA usage, a license is a particular type of authorization, normally representing the primary authorization for the operation of a whole facility or activity. The conditions attached to the license may require that further, more specific, authorization or approval be obtained by the licensee before carrying out particular activities.		
180	licensee	ліцензіат	лицензиат	The holder of a current license.	In explanation of those descriptions, the report stated that “one exercise was deemed ineffective, resulting from the <i>licensee’s</i> inability to demonstrate an effective implementation of its protective strategy to defend designated target set components.	дослівний переклад
181	logic	логіка (логічна схема)	логика (логическая схема)	The generation of a required binary output signal from a number of binary input signals according to predetermined rules, or the equipment used for generating this signal.	Some of the innovations to the control room include the use of NuScale’s Highly Integrated Protection System (HIPS), a <i>logic</i> -based, field-programmable I&C platform.	дослівний переклад/конкретизація
182	environmental monitoring	моніторинг оточуючого середовища	мониторинг окружающей среды	The measurement of external dose rates due to sources in the environment or of radionuclide concentrations in environmental media.	To avoid the costly and lengthy process of constructing a new ventilation system, Thakur said, the CEMRC, which provides <i>environmental monitoring</i> to WIPP, is suggesting that the DOE reverse its policy of 100 percent filtration	перестановка, адаптивне транскодування

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
					of underground air.	
183	personnel monitoring	моніторинг персоналу (дозиметричний контроль персоналу)	мониторинг персонала (дозиметрический контроль персонала)	A combination of individual monitoring and workplace monitoring.	On December 2, the NRC issued a notice to New Albany, Ind.–based Hartford Quality Assurance, a provider of testing services, for three violations of NRC requirements, including a June 2016 failure of an individual to wear a direct reading dosimeter, an operating alarm rate meter, and a personnel dosimeter at all times during radiographic operations, as required by 10 CFR 34.47, Personnel Monitoring .	перестановка, адаптивне транскодування/експлікація
184	area monitoring	моніторинг території	мониторинг территории	A form of workplace monitoring in which an area is monitored by taking measurements at different points in that area.	DARPA plans to continue testing SIGMA's wide- area monitoring capability and transition the operational system to federal, state, and local entities in 2017 and 2018.	перестановка, адаптивне транскодування
185	public exposure	опромінення населення	облучение населения	Exposure incurred by members of the public from radiation sources, excluding any occupational or medical exposure and the normal local natural background radiation but including exposure from authorized sources and practices and from intervention situations.	In response, on July 14, the NRC issued an immediately effective order, adding Fansteel as a site co-licensee. In addition, the order specifically directed the companies to (1) prevent the unauthorized release of radiological contamination into the Arkansas River, (2) collect and treat groundwater and surface water in accordance with all regulatory requirements, (3) secure the site to prevent any unintended public exposure to radiation in excess of NRC regulatory requirements, and (4) take any additional actions to ensure the public health and safety.	заміна, перестановка
186	safety system	система безпеки	система безопасности	A system important to safety, provided to ensure the safe shutdown of the reactor or the residual heat removal from the core, or to limit the consequences of anticipated operational occurrences and design basis accidents. Safety systems consist of the protection system, the	Digital technology has advantages over analog systems, including automated monitoring and alerts for standby safety functions and predictive algorithms to maintain critical safety systems .	перестановка

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				safety actuation systems and the safety system support features. Components of safety systems may be provided solely to perform safety functions, or may perform safety functions in some plant operational states and non-safety functions in other operational states.		
187	protection system	система захисту (система управління захисними діями)	система защиты (система управления защитными действиями)	System that monitors the operation of a reactor and which, on sensing an abnormal condition, automatically initiates actions to prevent an unsafe or potentially unsafe condition. This use of the term protection refers to protection of the plant. The system in this case encompasses all electrical and mechanical devices and circuitry, from sensors to actuation device input terminals.	Some of the innovations to the control room include the use of NuScale's Highly Integrated Protection System (HIPS), a logic-based, field-programmable I&C platform.	Перестановка/експлікація
188	immobilization	імобілізація	иммобилизация	Conversion of waste into a waste form by solidification, embedding or encapsulation. Immobilization reduces the potential for migration or dispersion of radionuclides during handling, transport, storage and/or disposal.	Bechtel National and AECOM have agreed to pay \$125 million to resolve allegations that they charged the Department of Energy for deficient nuclear-quality materials, services, and testing at Hanford's Waste Treatment and Immobilization Plant (WTP), the U.S. Department of Justice announced on November 23. The settlement also resolves allegations that Bechtel used taxpayer money to lobby Congress and other federal officials for continued funding for the WTP, the waste vitrification plant being built at the DOE's Hanford Site, near Richland, Wash.	адаптивне транскодування
189	conditioning	кондиціонування	кондиционирование	Those operations that produce a waste package suitable for handling, transport, storage and/or disposal. Conditioning may include the conversion of the waste to a solid waste form, enclosure of the	Veolia announced on June 15 that its Nuclear Solutions entity, through its subsidiary Kurion, has been selected to design, fabricate, and commission a remote waste access and conditioning	адаптивне транскодування

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				waste in containers and, if necessary, provision of an overpack.	system at the Whiteshell Laboratories in Manitoba, Canada, under a new agreement with Canadian Nuclear Laboratories.	
190	treatment	оброблення	обработка	Operations intended to benefit safety and/or economy by changing the characteristics of the waste. Three basic treatment objectives are: (a) Volume reduction; (b) Removal of radionuclides from the waste; (c) Change of composition. Treatment may result in an appropriate waste form. If treatment does not result in an appropriate waste form, the waste may be immobilized.	That's why the DOE has strengthened this project's contract provisions to make completely clear that it will not involve the handling, <i>treatment</i> , or disposition of any nuclear waste, and that community support is a central factor in whether or not the project moves forward at a proposed site.	вибір варіативного відповідника
191	processing	переробка	переработка	Any operation that changes the characteristics of waste, including pretreatment, treatment and conditioning.	Other options for the second, longer tunnel include filling it with sand, clay, or polyurethane foam; covering it with a soft- or hard-sided tent or metal building; or retrieving and <i>processing</i> the waste for storage elsewhere.	вибір варіативного відповідника
192	radioactive waste	радіоактивні відходи	радиоактивные отходы	1. For legal and regulatory purposes, waste that contains, or is contaminated with, radionuclides at concentrations or activities greater than clearance levels as established by the regulatory body. 2. Radioactive material in gaseous, liquid or solid form for which no further use is foreseen by the Contracting Party or by a natural or legal person whose decision is accepted by the Contracting Party, and which is controlled as radioactive waste by a regulatory body under the legislative and regulatory framework of the Contracting Party. 3. Material, whatever its physical form, remaining from practices or interventions and for which no further use is foreseen (i) that contains or is contaminated with radioactive substances and has an	According to Veolia, the new entity represents an integrated offering that includes a comprehensive range of technologies, expertise, and services dealing with facility restoration, decommissioning, and the treatment of low- and intermediate-level <i>radioactive waste</i> .	заміна

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				activity or activity concentration higher than the level for clearance from regulatory requirements, and (ii) exposure to which is not excluded from the [Basic Safety] Standards.		
193	geological repository	геологічне сховище	геологическое хранилище	A facility for radioactive waste disposal located underground (usually several hundred metres or more below the surface) in a stable geological formation to provide long term isolation of radionuclides from the biosphere.	Also, he added, no matter the fuel cycle, there will always be waste that will require disposal in a deep <i>geological repository</i> .	дослівний переклад
194	sensitivity analysis	аналіз чутливості	анализ чувствительности	A quantitative examination of how the behavior of a system varies with change, usually in the values of the governing parameters. A common approach is parameter variation, in which the variation of results is investigated for changes in the value of one or more input parameters within a reasonable range around selected reference or mean values, and perturbation analysis, in which the variations of results with respect to changes in the values of all the input parameters are obtained by applying differential or integral analysis.	The purpose of <i>sensitivity analysis</i> is to quantify the uncertainties in the results of an analysis and to identify the governing parameters by an examination of the sensitivity of the results to changes in these parameters.	перестановка
195	normal operation	нормальна експлуатація	нормальная эксплуатация	Operation within specified operational limits and conditions. For a nuclear power plant, this includes startup, power operation, shutting down, shutdown, maintenance, testing and refuelling.	For example, if an unsupported rodlet were to deflect as a result of applied lateral fluid forces during <i>normal operation</i> , it could get caught on the corner of a worn guide card finger and jam or buckle during rod motion (i.e., scram).	вибір варіативного відповідника
196	analysis	аналіз	анализ	Often used interchangeably with assessment, especially in more specific terms such as 'safety analysis'. In general, however, analysis suggests the process and result of a study aimed at understanding the subject of the analysis, while assessment may also include	In the framework of the HYCOM project an extension of the experimental data base needed for the verification of newly developed <i>analysis</i> methods and codes to predict hydrogen combustion behavior and corresponding loads on representative scale has been proposed.	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				determinations or judgements of acceptability. Analysis is also often associated with the use of a specific technique. Hence, one or more forms of analysis may be used in assessment.		
197	uncertainty analysis	аналіз невизначеностей	анализ неопределенностей	An analysis to estimate the uncertainties and error bounds of the quantities involved in, and the results from, the solution of a problem	The use of the best estimate approach for severe accident analysis is complemented by <i>uncertainty analysis</i> and, where relevant, by sensitivity studies.	перестановка
198	probabilistic safety assessment (PSA)	імовірний аналіз безпеки (ІАБ)/імовірність оцінка безпеки (ІОБ)	вероятностный анализ безопасности (ВАБ)/вероятностная оценка безопасности (ВОБ)	A comprehensive, structured approach to identifying failure scenarios, constituting a conceptual and mathematical tool for deriving numerical estimates of risk. Three levels of probabilistic safety assessment are generally recognized. Level 1 comprises the assessment of plant failures leading to determination of the frequency of core damage. Level 2 includes the assessment of containment response, leading, together with Level 1 results, to the determination of frequencies of failure of the containment and release to the environment of a given percentage of the reactor core's inventory of radionuclides. Level 3 includes the assessment of off-site consequences, leading, together with the results of Level 2 analysis, to estimates of public risks.	The <i>probabilistic safety assessment</i> (PSA) can give here guidance, except that PSAs usually do not consider the effect of accident management measures beyond the emergency operating procedure domain.	перестановка, варіативного відповідника вибір
199	diffusion	дифузія	диффузия	The movement of radionuclides relative to the medium in which they are distributed, under the influence of a concentration gradient. Usually used for the movement of airborne radionuclides (e.g. from discharges or resulting from an accident) relative to the air, and for movement of dissolved radionuclides (e.g. in groundwater or surface water,	Instabilities may appear in flow regions where convection is strong compared to <i>diffusion</i> , and are also triggered where sharp gradients of the flow variables are encountered in the computational grid.	адаптивне транскодування

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				from migration following waste disposal, or in surface water from discharges) relative to the water.		
200	major accident	тяжка аварія	крупная авария	An accident involving a major release of radioactive material with widespread health and environmental effects.	In the deterministic approach, a limited number of sequences is selected with the objective to cover the <i>major accident</i> classes (LOCAs and transients), and to cover detrimental properties of the H ₂ -steam source (large integral H ₂ mass and release rate) and adverse containment conditions (e.g. a low steam concentration at the beginning of the H ₂ release).	вибір варіативного відповідника
201	initiating event	вихідна подія	исходное событие	An identified event that leads to anticipated operational occurrences or accident conditions. This term (often shortened to initiator) is used in relation to event reporting and analysis, i.e. when such events have occurred.	It describes basic approaches used for severe accident analysis, characterization of <i>initiating events</i> and scenarios to be analyzed, designators for categorization of accident sequences, overview of recovery strategies for prevention and mitigation of severe core damage, basic characteristics of computer codes and acceptance criteria used in severe accidents domain, applicability of results of analysis.	дослівний переклад
202	safety committee	Комітет з безпеки	Комитет по безопасности	A group of experts from the operating organization convened to advise on the safety of operation of an authorized facility.	The EPR is a design by Areva, and is based on a common French-German safety policy, developed by the French en German Reactor <i>Safety Committees</i> , GPR and RSK.	перестановка
203	structures, systems and components	конструкції, системи та елементи	конструкции, системы и элементы	A general term encompassing all of the elements (items) of a facility or activity which contribute to protection and safety, except human factors. Structures are the passive elements: buildings, vessels, shielding, etc. A system comprises several components, assembled in such a way as to perform a specific (active) function. A component is a discrete element of a system.	Finally, combustion produces much heat, which can damage various <i>structures, systems and components</i> .	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				Examples of components are wires, transistors, integrated circuits, motors, relays, solenoids, pipes, fittings, pumps, tanks and valves.		
204	countermeasure	контрміра	контрмера	An action aimed at alleviating the radiological consequences of an accident. Countermeasures are forms of intervention They may be protective actions or remedial actions, and these more specific terms should be used where possible.	In some dead end rooms, without any <i>countermeasures</i> , even explosive mixtures can occur.	дослівний переклад
205	computational model	обчислювальна модель	вычислительная модель	A calculational tool that implements a mathematical model.	These steps typically include for a CFD calculation: (1) problem definition, (2) selection of the solution strategy, (3) elaboration of the <i>computational model</i> (definition of geometry, generation of computational grid, definition of boundary conditions and physical properties, definition of initial condition, selection of turbulence model, selection of wall functions, selection of combustion model), and (4) analysis and interpretation of results.	дослівний переклад
206	emergency plan	план аварійних заходів	план аварийных мероприятий	A description of the objectives, policy and concept of operations for the response to an emergency and of the structure, authorities and responsibilities for a systematic, coordinated and effective response.	Accident management is supported by NPP design features, aimed at providing time for management actions and to contributing to smooth plant response and to simplification of <i>emergency planning</i> .	експлікація
207	uptake	поглинання	поглощение	1. A general term for the processes by which radionuclides enter one part of a biological system from another. Used for a range of situations, particularly for describing the overall effect when there are a number of contributing processes; e.g. root uptake, the transfer of radionuclides from soil to plants through the plant roots. 2. The processes by which radionuclides enter the body fluids	For support of a choice between both sets of correlations, only comparably weak arguments might be mentioned, the more standardized procedures and the special temperature calibration efforts in favor of the Cathcart-Pawel correlations, the larger data base, the availability of experimentally determined mass gain (oxygen <i>uptake</i>) for all tests and the better fit for lower temperatures in favor	вибір варіативного відповідника

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				from the respiratory tract, gastrointestinal tract or through the skin, or the fraction of an intake that enters the body fluids by these processes.	of the Leistikow correlations.	
208	cliff edge effect	пороговий ефект	пороговый эффект	In a nuclear power plant, an instance of severely abnormal plant behavior caused by an abrupt transition from one plant status to another following a small deviation in a plant parameter, and thus a sudden large variation in plant conditions in response to a small variation in an input.	When using a 1D code and running calculations to check if no possible ' <i>cliff edge effect</i> ' could exist in the plant regarding the hydrogen risk mitigation, the potential consequences of this lack of 2D modelling of the code need to be kept in mind.	модуляція
209	activation product	продукт активації	продукт активации	A radionuclide produced by activation. Often used to distinguish from fission products. For example, in decommissioning waste comprising structural materials from a nuclear facility, activation products might typically be found primarily within the matrix of the material, whereas fission products are more likely to be present in the form of contamination on surfaces.	Gamma scanning examinations of some fission products and <i>activation products</i> of bundle structures enable the mean axial profiles of fuel and control rod mixtures to be measured.	перестановка
210	fission product	продукт поділу	продукт деления	A radionuclide produced by nuclear fission. Used in contexts where the radiation emitted by the radionuclide is the potential hazard.	The behavior of <i>fission products</i> (iodine and aerosols) can also be investigated.	перестановка
211	IAEA publication	публікація МАГАТЕ	публикация МАГАТЭ	An IAEA copyrighted hard copy or electronic product issued with unlimited distribution and bearing the IAEA emblem (logo) on the front.	Other safety related <i>IAEA publications</i> are issued as Radiological Assessment Reports, the International Nuclear Safety Group's INSAG Reports, Technical Reports and TECDOCs.	перестановка
212	radiation risks	радіаційні ризики	радиационные риски	Detrimental health effects of exposure to radiation (including the likelihood of such effects occurring). Any other safety related risks (including those to ecosystems in the environment) that might arise as a direct consequence of: Exposure to radiation; The presence of radioactive material (including	Reference [5] specifies the generally applicable requirements to be fulfilled in safety analysis for all facilities and activities relevant to <i>radiation risks</i> .	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				radioactive waste) or its release to the environment; A loss of control over a nuclear reactor core, nuclear chain reaction, radioactive source or any other source of radiation.		
213	system code	системний код	системный код	A computer model that is capable of simulating the transient performance of a complex system such as a nuclear power plant.	These codes are also used as a supplement to or in combination with <i>system codes</i> in order to identify specific issues which would need further detail investigation.	дослівний переклад
214	accident precursor	подія – попередник аварії	событие - предшествующая аварии	An initiating event that could lead to accident conditions.	Such a measure is not independent from the <i>accident precursor</i> and the further evolution of the accident.	експлікація
215	design basis accident	проектна аварія	проектная авария	Accident conditions against which a facility is designed according to established design criteria, and for which the damage to the fuel and the release of radioactive material are kept within authorized limits.	For most NPPs, severe accidents lead to hydrogen release rates that exceed the capacity of hydrogen control measures at conventional <i>design basis accident</i> (DBA).	модуляція
216	accident management	управління аварією	управление аварией	The taking of a set of actions during the evolution of a beyond design basis accident: (a) To prevent the escalation of the event into a severe accident; (b) To mitigate the consequences of a severe accident; (c) To achieve a long term safe stable state. The second aspect of accident management (to mitigate the consequences of a severe accident) is also termed severe accident management.	The most important objective of <i>accident management</i> is the protection of the containment.	перестановка
217	severe accident management	управління тяжкою аварією	управление тяжелой аварией	Accident management for a severe accident includes the taking of a set of actions during the evolution of the accident to mitigate degradation of the core.	It focuses in particular on the flame acceleration and DDT involved mechanisms, which have the highest potential damage for internal containment structures and safety systems required for <i>severe accident management</i> .	перестановка
218	fuel element	паливний елемент	топливный элемент	A rod of nuclear fuel, its cladding and any associated components necessary to form a structural entity. Commonly	In addition, the WWER has a high amount of Zr, as the <i>fuel elements</i> are contained in Zr shrouds.	дослівний переклад

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
				referred to as fuel rod in light water reactors.		
219	facilities and activities	об'єкти та діяльність	установки и деятельность	A general term encompassing nuclear facilities, uses of all sources of ionizing radiation, all radioactive waste management activities, transport of radioactive material and any other practice or circumstances in which people may be exposed to radiation from naturally occurring or artificial sources.	Reference [5] specifies the generally applicable requirements to be fulfilled in safety analysis for all <i>facilities and activities</i> relevant to radiation risks.	вибір варіативного відповідника, заміна
220	risk factor	фактор ризику	фактор риска	Sometimes used as a synonym for risk coefficient. However, this is different from the normal medical use of the term risk factor to indicate a factor that influences an individual's risk, and therefore should be avoided.	A high release rate may result in – temporary – inhomogeneous hydrogen distribution, notably a <i>risk factor</i> in compartmentalized containments with release in a compartment; the timing is relevant with respect to the time of release of steam, as steam may mitigate or prevent combustion.	перестановка
221	nuclear security	фізична ядерна безпека	физическая ядерная безопасность	The prevention and detection of, and response to, theft, sabotage, unauthorized access, illegal transfer or other malicious acts involving nuclear material, other radioactive substances or their associated facilities.	Security related publications are issued in the IAEA <i>Nuclear Security</i> Series.	експлікація
222	characterization	характеризація	характеризация	1. Determination of the nature and activity of radionuclides present in a specified place. 2. Determination of the character of something.	It describes basic approaches used for severe accident analysis, characterization of initiating events and scenarios to be analyzed, designators for <i>categorization</i> of accident sequences, overview of recovery strategies for prevention and mitigation of severe core damage, basic characteristics of computer codes and acceptance criteria used in severe accidents domain, applicability of results of analysis.	адаптивне транскодування
223	operating personnel	експлуатаційний персонал	эксплуатационный персонал	Individual workers engaged in the operation of an authorized facility.	The training of <i>operating personnel</i> shall ensure their familiarity with the symptoms of accidents beyond the	вибір варіативного відповідника

Використання програмних засобів корпусної лінгвістики для оптимізації роботи перекладача у сфері ядерної енергетики

№	Термін англійською мовою	Термін українською мовою	Термін російською мовою	Визначення терміну	Вживання терміну на прикладі використання в статтях журналу Nuclear News	Перекладацька трансформація
					design basis and with the procedures for accident management.	
224	nuclear safety	ядерна безпека	ядерная безопасность	The achievement of proper operating conditions, prevention of accidents or mitigation of accident consequences, resulting in protection of workers, the public and the environment from undue radiation hazards.	So these flammability limits can be used in <i>nuclear safety</i> as guidelines for potential combustion damage assessing.	дослівний переклад
225	advection	адвекція	адвекция	The movement of a substance or the transfer of heat by the motion of the gas (usually air) or liquid (usually water) in which it is present.	Because the momentum equation is treated only one-dimensionally and there is no exchange of momentum inside a control volume, the multidimensional effects associated with <i>advection</i> of momentum cannot be calculated.	адаптивне транскодування
226	response time	час реакції (час спрацювання)	время реакции (время срабатывания)	The period of time necessary for a component to achieve a specified output state from the time that it receives a signal requiring it to assume that output state	The practical question regarding catalytic igniter performance are related to the range of mixture that can be ignited, the <i>response time</i> and their availability in terms of poisoning, fouling or mechanical damage.	перестановка, вибір варіативного відповідника
227	mitigation measure/ mitigatory action	пом'якшуюча міра	смягчающая мера	Immediate action by the operator or other party: (1) To reduce the potential for conditions to develop that would result in exposure or a release of radioactive material requiring emergency actions on or off the site; or (2) To mitigate source conditions that may result in exposure or a release of radioactive material requiring emergency actions on or off the site. urgent protective action.	In case of unacceptable risk, another <i>mitigation measure</i> is selected in order to reach a negligible threat for the containment integrity.	заміна